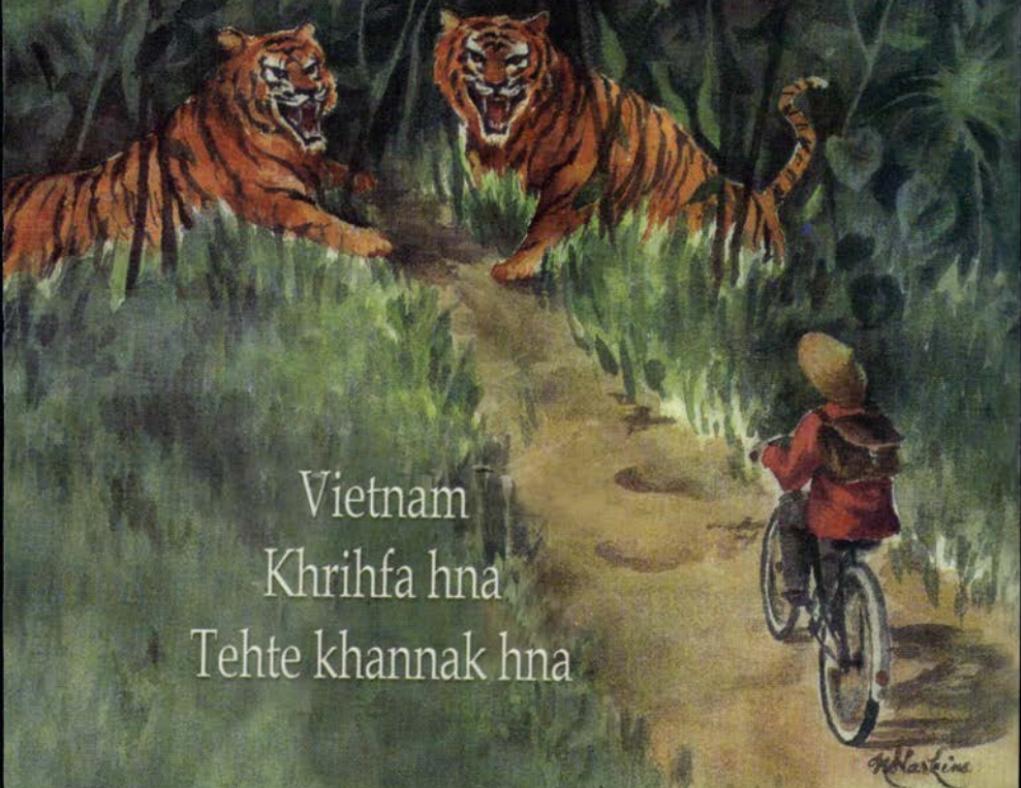

Cakei
PAHNIH
Karlak ah
Between
TWO
Tigers

Vietnam
Khrihfa hna
Tehte khannak hna

Compiled by Tom White

Between Two Tigers

Hakha Chin Edition

Copyright 2015 Voice Media

info@VM1.global

Web home: www.VM1.global

All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic, or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. For permission requests, email the publisher, addressed “Attention: Permission Coordinator,” at the address above.

This publication **may not be sold, and is for free distribution only.**

First Printing
Copies 2000

Hakha-Chin

January, 2006

အသင်းတော်အတွင်းကန့်သတ်

Biahmaiñhi**A Kangmi Biacah****Dal**

1. Hremnak lakah	1
2. Khua kipah Thawngtha phuannak	11
3. Mitsur dum chungah kan inn	21
4. Motorbike in Pathian bia phurtu hna	31
5. Inn ah ai pummi Khrihfabu an karh	41
6. Tupi chungah thangthatnak Aw tleng	47
7. Hram fekmi cungah dirnak	61
8. Pastor Nupi	73
9. A ceu ngaimi pakhat	87
10. A dang tein luatnak	95
11. Kan tih ngaimi pakhat	103
12. Kan herh bikmi cu cawnpiaknak a si.	111
13. Hrocer pengnak tangah	119
14. Pek fawi bikmi cu Babal cauk a si.	127
15. Thih ka duh	135
16. Damnak hmun	143
17. Zumhnak ah a ral a ñhami Piter	163
18. Ralhuang fekfeh hrawhnak	171
19. Ral he i tonnak	181
Biatlang kawmnak	199

Lunglawmhnak

Cakei pahnih karlakah timi cauk hi Vietnam ram Khrihfa hna nih an tonmi thil tete kha an hun langtermi a si. Vietnam ram Khrihfa hna hi an luat lo ngaingai ve. An caah thlacampiak an herh ko.

A reltu vialte nih Cakei pahnih karlak i kal zia kan thiam khawh naklai Bawipa nih tluchuah kan pekpiak ko seh. Amen!

Pekchanhnak

Hi cauk hi ka fale Dorothy le Daniel si hna seh ka tule hna zong nih an nunnak ah Pathian dawtnak le tinhmi ning in an nun i anmah ke kha i ɣawl lengmang ti loin, vawlei cung pumpi ke hi an ɣawlnak ding caah ka saduhthah a si.

Ka hawipa Don Tanner hi hlanlio ka ɣalmi cauk hna a ka zohpiaktu a si i, Bawipa rian a ɣuan cuahmahmi a sinak kha ka cauk hin ka hon langhter. Campus Crusade for Christ timi rianɣuanak ah hin nemnak le toidornak he rian a ɣuan cuahmahmi a si. Don cu atu tiang hin Khrih thawngtha in ai thleng i lunglawn tein a nungmi pa a si.

Biahmaithi

Martar hna Au thawng riantuannak a thawkta Pastor Wurmbrand nih 1947 in ram kip ah hremnak a tuarmi Krifa sin rianuan a thawkka ah hin, hremnak le serhsatnak a tuarmi hna hi tangka leiin siseh, Cathiang in siseh bawmchantu an um bal rih lo. Russia ram Baptist si hna seh, Albania ram Catholic si hna seh, Vietnam ram ah Pentecostal hna zong, Jesuh min chim an thlauhnak hna hmun tiangin kan bomh ko hna.

Hi cauk chungah Khrihfa hna nih an tette khannak hna hi, bu kip in kan ṭialmi an si ko. Baibal cauk an phurh i an phawtnak ah siseh, hremnak an tuar lio zongah ral̄tha tein an dir ngamnak kha bu phun kip fawnh in kan ṭialmi a si.

Kanmah le kan bu sining hoih in ka tuahmi Doctrine kha i lak riangmang in bu kip kha kan kutdong in kan i sawh hna. Biaceih hnatlaknak zong hmunkhat ah kan tuah hna, Sihmanhsehlaw kan Doctrine cio nihhin cun Pathian nawl cu a zul taktak lo. Hnatlaknak kan ngeihmi nih thazang a ngei lo. Hnatlaknak kan tuahmi nih Khrih sinah mi a phakpi bal hna lo. Vietnam ram khua hme tete ah a thli tein tipil a ingmi hna le asiloah Africa ram Muslim nih biakinn zakhat reng lo an khanghmi vutcam lakin a biatu hna nihhin, sinak diktak hi cu an hngalh khawh. Pathian pennak ah a kan luhpi khotu hi cu Jesuh thisen lawnglawng a si ko. Nawlpek liangan hi cu doctrin hnatlaknak a si lo, asinain Pathian dawtnak langhernak le na innpa na dawtnak na langh ternak tu a si deuh.

Vawlei cung Khrihfa hna nihhin an order chuahmi le amah nawl zulhnak kha an cohlan. Kan umnak hmun cio hin a ḫthatnak kha kan chim lai i tehte kan khan lai. Asiloah kan ḫthutbu in dah Khrih caah ram kipah a kalmi hna doctrin kha kan soipiak hna lai i, kannih tu cu zei Thawngtha zong phuang loin kan um sawhsawh ko lai.

Kan zumhnak hrampi hi Evangelical kalning a dirpitu kan si ahcun, Vietnam laifangah a ummi Catholic tlangbawipa sinah Baibal cauk uk riat hrawng hi hei pe hna u sih ca. Kum 20 chung Baibal cauk hi a hmu ti lo dah kaw. Hmundang ramdang ah a ummi hna sinah a petu kha a lawmhpi hna . Mi pakhat nih Baibal cauk cawknak a ngeih lo tikah siseh a cozah hrim nih Baibal cauk ngeih kha an khap hna a si ahcun, an sinah phanin thil pakhat halding khi va si sehlaw, zeidah na hei tuah hnga? Hi harnak a phan cuahmahmi second 60 chungah hin, an doctrine kalpi ning kha maw na hal deuh hnga asiloah nunnak chang dah na pek deuh lai?

Hi bantuk tamhalnak hi Vietnam ram zongah a um ve. Communist uknak tangah a ummi Vienam ramah hin cozah theihhngalh pimi Khrihfabu Catholic le Protestant ahhin an um i, inn chungah ai pummi Khrihfabu zong an um ve. Baptist Khrihfabu, Pentecostal le a dang bu zong an um. Vietnam ramah cun kum 300 chung Khrihfa mi nih hremnak an tuar. Khrihfa a si lomi biaknak dang hna tu hi cu hi bantuk tontemmi hi an ngei ve lo. Buddist le Pathian a um lo a timi hna hi cu Communist nih an hrem ve hna lo. Khrih dawtnak in a chuakmi nawlpek liangan hi cu muihnak thawnnak kha thlarau in tei khawhnak caah a si.

Vietnam ramah Khrihfa hna le pastor te nih hremnak le thongtlaknak an tuarmi hi cu kadang hmundang nakin a zual deuh. Chak lei Vietnam ah a ummi Hanoi cozah nih cun Biakinn pahra lawg hi saknak nawl an pek ko hna nain Khrihfa cu a thongthong in an karh.

Atu ah cun biakinn thar saknak nawl hi Vietnam nih a pek ve cang hna.

Vietnam cozah nih Baibal cauk namh khawhnak hi a rirup in nawl pe ko hmanhsehlaw, Khrifa tampi hna cu hi cauk chung kan tial bantuk hin an tettekhannak ruang le Biabal cauk an phawt hna ruangah thong an tla peng ko rih. Vietnam cozah nihhin Khrihfa he ai pehtlaimi le thil biapimi kha an miphun

60 nak tam hi cu cauk an chuahter duh hna lo caah thong tamtuk thlarau hi an erh khumh peng ko rih hna. Vietnam miphun sinak hi cu ngei ko hmanh hna sehlaw, hi miphun hna nihhin holh phundang cio le aa dangmi khuasak tintuknak phunglam an ngei cio hna.

Vietnam Khrihfa mi hi tangdor tein a nungmi an si ti ka hmuh hna tikah lunglawmhnak tampi ka ngei. Hi hna nih kan chungkhar ca cioah an kan hmuhsakmi cu kannih thlarau leiah siseh titsa nunnak zongah a sang cangmi hna nih tinhmi ngei in le nun thianghlim tein nun a herhning hi a si. Zungzal lawmhnak taktak hi cu an i pumpeknak le an raithawinak tangah ai thup peng ko rih. A cheu phun niam deuh evangelist le sayate hna cu Coca-Coca dur chin phongh hmanh hi a thiam rih lo an um ko nain khua tampi hna kha Khrih sinah an phakpi khawh rih hna. Dur chin phongh hi kei cu ka thiam ko. Thirlung innka teh ka hung kho kun maw? Hi nihhin 2 Korin 6:10 chung bia “zeihmanh a ngei lomi ko kan lo asinain a taktak kan ti ah cun kan ngeih lomi a um lo” kha a ka fianter ngai A hmun zungzalmi thluachuahnak taktak hi cu mah caah i chiah loin siang tein mi a petu hna sinah a phan ti hi keimah lila zong an ka hngalhter than.

Hi ka cauk chungah ka ɿalmi Vietnam miphun hna an tettekhannak hi na lung a tlingthlu lo men lai. Ka thlacam bikmi cu Vietnam miphun Khrihfa hna nih Khrih nawl pek liangan kha an zulh i ralthatnak le nun thianhlimnak an ngeihmi tal hi cu a tlawm bik in ngei ve u sihlaw vawlei dihlakah kal ve u sih tih a si.

Hi bang kan tuah kho ve lai lo maw?

Tom White
USA Director
The Voice of the Martyrs

Biatlang Kawmnak

A Kangmi Biacah

Vietnam miphun nih phungthlukbia an ngeihmi cu “nangmah nih puan nai vorh hnu lawngah, puan ah ṭah a um le um lo kha na hngalh ko lai,” ti hi a si. Vietnam ram lengah a ummi tampi hna nih cun biaknak ah luatnak a um ko tiah thawng an thanh. Sihmanhsehlaw an nuncanning taktak kha hngalh na duh ahcun, zarh zeimawzat cu an ram chungah khan um in hremnak le serhsatnak a tuarmi hna Khrihfabu sinah khan na tlawnlen ve tikah na hngalhfian ko lai.

Khrihfabu hawikawm hna nih Khrihfabu harnak le sifah tuartemnak in ai thawkmi a si. A hmasa bikah, Khrihfabu min a phuangtu poah cu a phunphun in an hrem hna. Khrihfabu hna cu an miphun biakmi Budhism le Communism uknak “caah” pahnih karlakah an i tenh. A zei ti lei i an i mernak poah ah, cakei nih seh dingin a rakbawh ko hna. Khuate chung i an umnak ah siseh, khuapi chung le ramchung i an umnak hmun poah ahkhan, an zumhnak hrawhpiak dingin Thawngtha kha a rak dodaltu an um peng ve.

Sihmanhsehlaw Vietnam ram umnak Khrihfabu hna nih cun an ton dingmi harnak hna cu an hrial hlei lo. Anmah lawng hna in khua khat hnu khua khat khual an tlawng i, palik tlaihnak le thongthlaknak zong kha Khrihfabu harnak in lunglawm tein an ton ngam.

Hi vialte Hi Zeitindah A Thawk ?

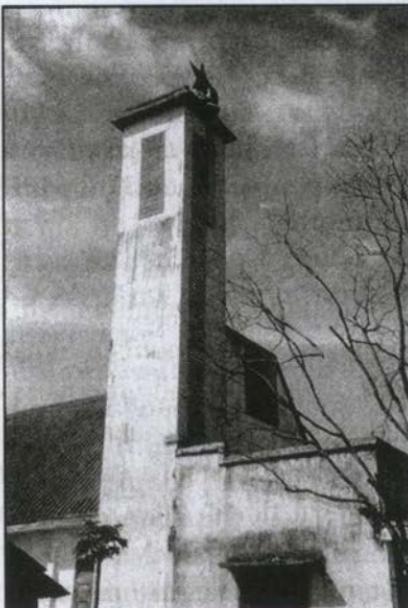
Vietnam cu Indo China ah a ummi ram hmete a si i harnak fakpi in a tongmi a si. Hi ram nih hin a luthlung in a kechek tiang ral phunkip kha a tuar. Communist uknak ah an kal deuh tikah cun an rammi cu luatnak le harnak kha an kawl tikah, sualnak rilipi ah an pil chin lengmang fawn.

Buddist zong cu Tuluk ram i a lakmi a si. Rau lote ah khua kipah pura siseh, phungki inn hna in an khat colh ko. Inn kipah milem cu an khat i, a mi kip in khuachia biaknak leiah an kal hna.

Chaklei Khrihfabu

Hi bantuk thlennak nih hin Khrihfabu cu a bawm lo. 1954 lio hin hremnak cu Communist in ai thawk i ai pehzul thai. Catholic le Protestant biakinn hna cu cozah nih an chuh dih hna. Khrihfabu a simi poah cu ram a dohtu, cozah a dohtu le ram dawtnak a ngei lomi an si tiah cozah zung nih an thanh.

Hi hremnak cu thlanglei nakin chaklei ah a fak deuh. Vietnam ram cu hmunhnih ah a hun i then hnuah Catholic le Protestant in 100,000 hna cu chaklei in thlanglei ah an chuh hna i mitampi cu thongah an thlak hna. Baibal cauk hna cu an hrawh hna i

Biatlang kawmnak

vailamtah zong an hrawh dih ve hna. Tadinca le radio thawngthanhnak nih Pathian um lonak kong le Darwin cawnpiaknak cu an chim caah Khrihfa hna kong cu a hman lo ningin an chim. Chaklei Vietnam Khrihfabu hremnak cu a fah chin lengmang caah khuapi chung i a ummi tampi hna cu Thawngtha bia kha an theih lo hleiah Jesuh min zong kha an thei lo i Baibal cauk zong hi an hmu bal lo.

Cozah nih Khrihfabu cawlcanhnak an hrawh khawhnak chan pakhat cu Khrihfabu hruaitu hna ruangah hin a rak si ve. 1954 thawk khan, chaklei ah cun CMA Khrihfabu hna zong hi Thawngtha kha luat tein chim an sianh ti hna lo i, Pastor tampi hna cu politic lei kong tu kha an cawnter hna. Cucaah cun cheukhat hna cu biatak lam khan an i mer tak than.

Tahchunhnak ah Pastor Bui timi pa hi CMA bu i an vice chairman a si i, Khrihfa hna a ngiathlaitu pa a si tiah an ruah. Chaklei ah a ummi an headquarter tampi ah cun, Communist hi a hnatlakpi hna i, pulpit cung hrimah hin a zumhning cu raltha tein a phuan.

Khrihfa hna cu minung thong khat ah pahra tluk lawng an si caah Baibal cauk hi tlawmte lawngin an chuah. Hmong miphun tingkhat reng lo hi zumtu thar an um caah thlanglei i Baibal an chuahmi hi chaklei ah luhter an senh hna lo. Hi hna an herhmi tlammlin khawhnak dingah lam kipah a ummi Pathian mi le fa hna kha kan in bochan ko hna.

A Alhmi Thawngtha Phuannak

Chaklei Vietnam miphun hna an thinlung cu a nem ngaingai. Thetse ramcar ah a kheumi thingkung a nun khawhnak dingah ti a herh tukmi bantuk khi an si. Raltuknak hmunah ral a teimi ralkap hna bantuk khi an si i, Thawngtha hi an duh hringhran hna.

Zeiruangah dah hi tluk lawmlam hin Thawngthabia caah an lungthin hi an on hnga? An kalnak ding lamthluan le an sinak

vialte hna hi cu minung fimnak in tuaktan ningah hin cun lam a pit ko cang. Communist phung le hruainak hi cu an caah mitcaw lam kalter cio khi a si ko. Fahniang tlaupa bantuk khan, vanram lei auhnak cohlan ding caah an zeizong vialte kha an kaltakdih cang.

Khrihfa hna nih cun pengkip ah khan Thawngtha bia cu an chim. Sihmanhsehlaw Pathian ramah rianquantu zultu hna kha an tlawm tuk rih. An i zuam lennak hna hi cu rili chung i lungtekep hei cheh bantuk khi a si ko. Tuanding rian cu a tam in a ngan ko nain an tuan khawhmi taktak hi cu a pelte lawng a si rih.

Ahodah hi miphun hna sinah hin a kal duh lai? 1975 a luan hnuah hin Vietnam miphun thong tampi hna cu thlanglei ah an i thial hna i cu hna lakah Bawipa Jesuh a zummi cu tlawmte lawng an si. An khua an ram an phak tikah cun tette khangtu ahohmanh an um lo kha an hmuh. Hong Kong ram refugi hmunin a rak kirmi mitlawmpal nih khan chaklei nih cun Manila ram radio in a thanhmi Thawngtha an theihnak khan Bawipa cu an cohlan ve.

Jesuh a zummi hna cu nifa tein an karh chin lengmang. Inn kipah khan an i tong hna i Bawipa cu inn ahkhan an biak. Hi hna pawl hi anmah khuachung cozah nih khan an hrocer an tlerkhonh hna pinah an min le an umnak hmun kha TV ah an chuah, radio in an chimphuan i midang hrocernak ahkhan an hman fawn.

Rawltuannak Hmun

Vietnam ram rianquannak ding caah phaisa hi zei te a um lo. Khuapi chungah cozah theihngalhmi biakinn tampi um ko hmanh hna seh law, cozah nih pastor kha an uk hna caah Khrihfa tampi cu cuka biakinn ah an kal duh lo. Hi bantuk pulpit ahhin cun Pathian Bia kha a sinning taktak in phuan khawh le chim khawh a si lo. Khrih voiinh ratthannak ding zong hi chimphuan ngam a si lo.

Cucaah cun, Khrihfha hna nih innchungah biak tñinak kha an tuah. Hi bantuk bu tam deuhah hin minung pahra in hleihnih tiang an i tel i thla tampi in a kum tiangin an i tong lengmang hna. Hi bantuk Khrihfabu hmete ah ai telmi hna nih an zumhnak kha na cawn i an tuah lengmang tikah, an chungkhar le zumtu thar hna kha tha tein an zohkhenh khawh hna. Pathian Bia in an cawnpiak hna. Hi bantuk hin pei, cozah hremnak kha an intuar khawh cu.

Thlanglei ah a ummi Khrihfabu hna nih “a alhmi” Thawngtha kha chaklei ah an hun phurh tikah cun, Khrihfha tampi thinlungah thanghnak mei kha alh hram a thawk cang. Hi nihhin mithiang hna thinlungah midang sin i Thawngtha phakpi duhnak kha a ngeihter hna. Hlan deuh ahkhan cun, anmah Vietnam miphun sin Thawngtha chim hi a hohmanh nih an rak duh lo zeicahtiah cozah nih dohtu Phu Ko he ai pehtlaimi nan si ti puh lai an phan caah a si. Sihmanhseh law atu ah cun, thanghnak nihhin zumtu hna cu Vietnam miphun sinah a kuat cang hna. Khrihfabu cu teinak thantar kha i put in ralkap bang an dir i, Ezekiel 37:9,10 ah ai tjal bantukin mitthli he lunglawmhlnak in an tho cang. Bawipa Jehovah Thlarau nih Ami hna kha a veh cang hna ti kan hmuh.

Cun a ka thawh i, “Thli khi bia chim tuah, mipa, thli cu chim tuah law, ti hi Bawipa Pathian bia cu an si, tiah a ti. Maw thli ra tuah, a kakip in ra law hi mithi mi hna chungah hin lut tuah law nung hna seh, a ti. A ka fial bantukin biachim cu ka van thawk i thaw cu an chungah a lut i an hung nung i an ke in an dir i ralkapbu nganpi an hung si.

A Rocarmi Ram Ah Hram Bunhnak

Tuchun ni ah hin, Vietnam ram cu theipar zun a cu cang i zunding lawng hi ai bat cang. Serhsatnak le tukvelhnak karlakah, Communist party chungtel tampi hna i an hawikom hna sinah Khrih kong tette khangtu ah an hung cang. Hi Communist ram ah le an chungtel lakah Khrih Thawngtha cu bawi hna lakah chimphuan a si lai tiah aho nih dah a hlankan in a chimchung

khawh lai. Khrihfabu cu ramcar ah a kheumi thingkung bantukin a hung tho cang, hell kutka nih cun zeiti hmanh in a do kho bal ti lai lo.

Jesuh Khrih nih Vietnam ram tuanbia cu a hun thlen cang. Khrihfabu kha an hung dir i minung tampi nunnak hna cu Khrih caah tiin thaap a si cang. Thawngtha bia cu an ram cul in le an miphun kip sinah chim a si cang i, caan donghnak a phak tiang phuan a si ko lai.

Hi cauk chungah hin, rawl țuantu hna lakah aw thawng cu na theih khawh lai. An konglam cu na sinah pek a si cang i an caah thla na campiak hna lai i, an tette khannak le an phuanmi Thawngtha mei alh hna cu na pawngkam ah raltha tein na phuan khawh ve lai.

DAL 1

Hrenak Lakah*Ai Hungmi Innka (An Open door)*

Ka Sianginn ah zeidah ka tuah ti hi dothlat dingah palik nih a thlite in dawihram an ka thawk. Communist Party chungtel pakhat nih sianginn ah hin zei ruangah dah kan um ti kha Khrihfa sayapa kha a chimh i, cu saya nih cun a ka chimh chin ve. Ni hnih a rauh tikah, palik pahnih kha ka inn ah an ra i ka fale kha bia an hal hna.

Vietnam ram ah cun, biakinn lengah ahoelmanh nih an zumhnak kha midang sinah va chimhnak nawl an ngei lo. Khrihfa cu dai tein an um lai i Bawipa rian kha zei ti lam in dah kan t̄uan lai ti kha an kawl lai. Inn ah hmunkhat ah thla an cam lai i Bawipa kha an biak lai. Asinain a chel caan ah cun palik nih an rak poh sual t̄heo hna.

Chunhnu deuh ah palik pawl hi ka inn ah an ra i ka fapa kum 17 a simi Du Huy Du hi ka kong kha an rak hal i innka hramah a rak leh hna. Pakhat nih palik thuam ai hruk

Do Huy

i a hawipa tu cu mi sawhsawh thuam kha ai hruk caah palik an si ti kha a hngalh colh ve ko hna. Inn ah ka um lo i ka pa kong ka hngalh lo tiah a rak leh hna.

Annih nih, "Nan inn ah hin pumhnak nan ngei peng maw? Phungchim saya pawl teh nan inn ah an ra lengmang ko lo maw, tiah an rak hal.

Ka fapa nih cun, "Kan inn ah thlacamnak hman tein kan ngei." I ton dingah Biakinn zongah ka va kal tawn. Zeicahtiah ka pa cu cawnpiaktu saya a si i, sayate dang tampi zong kan inn ah an ra lengmang ko," tiah a leh hna.

Rianquannak in ka hung tlun tikah, kan inn hmaiah palik pahnih nih an rak ka hngah ko kha ka hmuh hnna. Innchung in rak kan leng u tiah ka hei sawm hna. Mi na si ti kha kan in hngalh ko. Cucaah hi Tin Lanh (Protestant) biaknak nih ai tinhmi le a kalpi ning hi rak kan chim" tiah an ka ti.

Thawngtha kha ka chimh hna i ka nunnak hi Bawipa nih zeitindah a ka thlenpiak ti zong tette ka khan fawn. Ralringte le tha tein an ka halmi min le minung kong kha ka chim duh lo. Ai thupmi Khrihfabu kong le cozah hngalhmi Khrihfabu kong zong fiang tein ka chim duh hna lo. Suimilam pakhat tluk a rauh tikah khua kha a hung mui zualmal i an tin ve. Kan ra than te ko lai an ti ko nain, an ra than ti lo.

A hnu deuh ah ka hun hngalhmi cu kha palik pahnih kha Tien le Van an si i pa hleiruk palik zung in a rak thlahmi hna kha an si. Palik zung nih hin tengnge tampi an ngei, a cheu cu thanchonak lei an si i a cheu cu i uknak politic lei an si. Hi Pa hleiruknak nih hin biaknak lei kha an tlaih ve.

Khrih He I Tonnak

Bawipa hi ka rak hngalh hlanah hin cun, mikermeyi taktakmi ka rak si. Kan chungkhar lak hmanh ah hin aho he hmanh kan i rem kho lo. Ahohmanh hi ka zum kho hna lo i, ka dawt bikmi ka nu hmanh hi ka bochan kho taktak lo. Cucaah ka nu nih

“fapa tlau” tiah a ka auhnak a si.

Buddhist chungkhar in a chuakmi ka si ko nain, kei cu Buddhist ka si lo. Hanoi sianginn in Kanaan (mathematic) degree ka hun hmuh tikah, Haiphong ah kum 24 saya rian ka ṭuan. Ka sianghngakchia cu kum 13-50 karlak hi an si hna. Culawng si loin Haiphong cozah zung ah rian a ṭuan dingmi HO officer pawl zong ka chimh fawn hna. Hi hna cu Communist chungtel an si pinah chairman bantuk zong an si fawn.

Keiniih cawnpiaak ka duhmi hna cu an dihlak in tha hna seh ti hi a si ko nain ka ṭuanpi hawi hna tu nih hin cun anmah rengkainak ding ca lawng hi an rak kawl i, laksawng zong a a phunphun in an i pe hna. Kei tu cu a phunphun in hlenthawinak ka tong lengmang. Ka cungah sual an ka kawl caah, kei zong lehrulhnak lam kha ka kawl ve.

Cuti thil ka ton tikah cun keimah pumpak nuamhnak kha ka kawl ve i, zudawr hmun kip ah ka kal i lente celhnak phun kip kha ka va tuah ve. Chun ah ca ka va chim i zan paoh ah cun zu ka va ding tawn. Zu cu thawl tampi ka din i, kuak zong fung tamtuk hi ka zuk, asinain nuamhnak le lungdaihnak kha ka hmu kho hlei lo. Hi nih hin sifah harnak tu kha a ka pek chin lengmang.

Hiti lung lileng i ka um caah nunphung le zatlang nun timi bu ah rian ka ṭuan than. Hi nih hin ka nunnak kha a van ka cawisan i biaknak phundang hna kha kawl hawl duhnak a ka ngeihter. Sihmanhseh law, biaknak ah hin chungthu lengnal tamtuk an rak um hi ka hun hmuh hna. An pura ah cun bia thaṭha hi an chim ko nain, leng an chuah tik tuah cun an chimmi kha an tuah naisai ti lo.

1989 December thla ah hin Tin Lanch Khrihfabu ah hin ka va kal. Pastor Nuai he kan i tong i, Thawngṭhabia cu a ka chimh colh. Bawipa kong kha tam deuh theih duh ah nifatin an cauk dawr ah ka va kal tawn. A hmasa bik kai tinhmi hi cu biaknak dang kong hngalh hi a si ko nain, Pastor nupi nih Thawngṭha bia a ka chimhnak thawngin Pathian dawtnak cu ka hun cohlan ve cang.

Cu lio caan ah cun, Khrihfabu nih hin Baibal cauk hi an rak

ngei bal lo. Pastor pa nupi lawng nih hin Baibal cauk cu a rak ngeih i ni thum te lawng hi a rak ka hlanh. Bawipa kong cu hngalh ka duh tuk caah heh tiah ka rel i a hman hrimhrim ko ti kha ka hun hmuh. Cuticun 1990 Febuary ni 2 ni ah hin Bawipa cu ka thinlung dihlakin ka hun cohlan. Pa duh lo ka sinak thinlung vialte kha Bawipa nih a ka lakpiak dih i, midang huatnak ka ngeihmi kha ka hlawt dih i dawtnak tu kha ka hun ngei cang. Lungretheihnak vialte kha Bawipa sinah ka pek dih. Cu hnuah kan nu kha Thawngtha bia cu ka hun chimh ve i, a thinlung in Jesuh cu a hun cohlan ve cang. 1990 September 12 ni ah kan nupa in tipil kan ing.

Khrihfa ka si hlanah cun, kan nu hi ka rak mak bal, zeicahtiah vawlei lei simthiamnak degree kha a ngeih ve lo caah a si. Anih zong nih saya ka ḥuanmi ka lahkah hmuhami kha a tlawmtuk caah a ka nihsawh ve i, i ḥen kha a duh deuh ve. Bawipa nih kha vialte kha a kan damter i, i sik i al kan hmang ti lo. Atu ah cun lungtlin lonak kan ngeih tikah, Bawipa hmaiah khupbil in bawmhnak kan hal ti cang. Kan nu kha ḥa deuh in zohkhenh ka van i zuam.

Bawipa nih ka lunghin lawng a ka damter lo, ka pum dihlakin a ka damter cang. Pawfah le kengfah hi ka rak ngei bal. Tang kua ka rak cawn lioah cun lam nai hi ka rak hmu kho lo, atu ah cun mitbenh loin ca ka rel khawh cang i, paw fah le keng fah zong ka ngei ti lo.

Ka nu zong tette ka khan nakin Bawipa cu a zumh ve cang. Atu ah cun kan i hmuhton kip ah hin, kan ṭap i thla kan cam ti. Pakhat le pakhat dawtnak ah a kan chia ḥantu Pathian cu ka thangṭhat hringhran ko.

Khrih Hngalh Ruangah Comi

Haiphong khua ah hin cozah hngalhmi biakinn pathum a um i, minung ting thum reng lo an kal. Hi bantuk biakinn ah hin cun cozah theihhngalhmi Pastor lawng nih phungchim khawh a si. Hi

Khrihfabu ah hin hruiitu upa pasarih lawng an chiah hna. An konglam a dikdiar cu palik zung ah an chiah. Palik hnatlak hnu lawngah Khrihf a upa ah chiah khawh a si.

Bawipa ṭhawnnak hmual kha Haiphong khua Khrihf a hna sinah ka hun phuan tikah cun, midang sin i Thawngtha ka chimmi kha an ka nahchuah ai. Khrihf pumsa chung i saknak ding caah lam a phunphun in an hun kawl. Sihmanhsehlaw, 1991 zing pumh ah Pastor Bui Hoanh Thu nih micheukhat cu kan biakinn hin kan in chuah hna tiah thawng a hun thanh. Pastor Thu cu chaklei ah a ummi cozah theihhngalhmi biakinn ah president a si i, Khrihf a rianṭuannak le cawlcanghnak hi zeihmanh ah a rel lomi a si. Palik he kum 30 rian an ṭuanṭi cang i, inn ah ai pummi pawl kha an min he cozah sinah report a hmangmi pa a si. Cu lawng si loin kannih pawl hi ramdang mi he ai pehtlaimi an si ti zongin a va kan report tawn.

Kan dihlakin palik zung ah an kan auh. Kan umnak address hna le zeitindah Bawipa cu nan zumhning a si tiin an kan hal. Inn pumh kha an kan thlauh. Cozah theih-hngalhpimi biakinn kal cu an kan sianh i, luat tein hawikomhnak ngeih cu an kan phih thiampiham.

Khrismas a hung phan i PA Hleiruk pawl he cun kan i tong ṭhan. Inn ah Khrihfabu meeting kan tuah. Minung zakhat renglo zumtu hna le khual an ra i, inn tlum loin innleng tiang kan khat.

Palik pathum leklak tiah an ra i inntual ah an rak ṭhu i kan chimmi cu ṭha tein an rak ngai. Mi sawhsawh thuamte he an ra

ko nain, palik an si ti kha cu hngalh dih an si ko. Jesuh chuahnak kong he pehtlai in Khrismas Thawngtha cu ka hun chim. Minung panga¹ nih Bawipa cu an co hlan.

Palik pawl cu, "Khrismas hi vawlei pum in hmanmi puai a si, pumpak caah siseh ram pakhat caah ti rikhiah a um lo. A dikmi puai kan hmang i, harnak le buainak zeihmanh kan chuahpi lai lo," tiah ka hun chimh hna. Ri nan kan khiahpiakmi leng in caan hi kan hmang lai lo. Zapi an ḥin dih hnuah, palik pawl nih cun voidang ah kan i tong ḥan te lai an ti i an ḥin ve.

Inn ngeitu Brother Viet kha palik pawl nih an rak theih i hmundang ah biahal dingin an kalpi. "Zeicahdah thawngthanhnak ngei hmasa loin hi bantuk meeting le pumhnak hi nan tuah?" tiah an hal. Vanthat ah, zeidang kong kha palik nih zeihmanh an hal lo, keimah tu kha palik zung ah biahal dingin an ka auh ve.

Kannih Khrihfabu cu member 100 hrawng hi kan si i, cozah zung ah theihhngalh pinak kan sawk ve lo. Zapi tlum ding inn kha kan ngeih lo caah, inn kip ah kan i ḥek i mitlawmpal hi zarhchiar tein kan i pum. Kei le ka nupi nih cun zapi hmanmi hla cauk he inn pumhnak i sakmi hla tawi hi Pathian thangṭhatnak le biaknak ah kan ngei chih. Communist Party chungtel Haiphong ah a ummi hna cu Khrihfa an hun can in kan Khrihfabu ah an rak lut hna.

Khrihfa hna nih bu thar dirh an duh a si ahcun, a cozah nih "upadi" an ngei tiah palik pawl nih an thanh. Hanoi ah a ummi biaknak hi hravaitu sang bik "nawl peknak" in hmun khatah rian an ḥuan lai ti hi a si. Zumtu pawl nih biakinn sak an duh a si ahcun, ḥa tein an sok lai i min an thut lai tiah palik nih an chim. Cu hnu lawngah a cozah nih biakinn saknak a pek khawh lai. Sihmanhsehlaw, hihi cu a hman taktak lo. Voi khat cu meeting kan tuah lai i cuka ah cun phungchimtu a ra lai i a rak

---

¹ "Tin Lanh" (Good News) is the official name given to all Protestant churches in Vietnam. These church are forced to register under that name.

kan cawnpiaik lai tiah nawl kan hal hna. Palik pawl kha an ra i an zung ah an kan hruai i reportnak ca kha an җial hnuah, hi bantuk meeting hi nan tuah kho lo tiah an kan chimh.

Voi khat cu palik pawl kha an ra i an tangka 1,000,000 dong hi nan cawi lai tiah an rak kan hal, asinain cu zat cu zeihmanh kan rak ngei lo. Zeihmanh kan ngeih lo tikah 50,000 hi cawi ne u tiah an kan җumh. Ka ca chimh man thlakhat lakhah cu 350,000 dong hi a si i, \$ dollar 35 he ai tlukmi a si. Tangka zeihmanh nan kan pek lo ahcun thongah kan in thlak hna lai tiah palik pawl cu an ra than i 50,000 dong hi dan an kan tat than hoi. Dan cu kan tatmi pek khawhnak dingah Khrihfa vialte cu heh tiah an җang hna.

Amin An timi nu pakhat hi Haiphong khua in meng 60 a hlatnak khuate Haiphong timi ah pumh ding in a va kal. Culio ah palik kha an ra i, An cu an tlaib hnuah district (Myone) palik zung ah an chiah. Chun nitlak an hrem hnuah 50,000 dong hi na cawi lai tiah an ti than. Pumhnak ah ai tel kho ve ti lomi, Khrih ah unau nu pakhat nih, hi dan an tatmi hi a theih tikah zumtu dang pawl nih an bawmhchanhnak lai halpiak dingin Haiphong khua ah a ra.

Bawipa He Kaltnak

Zarhpi zingah zumtu dang pawl cu hmunkhat ah kan i pum i Bawipa sinah thla kan cam. Zanlei sangah ka inn ah meeting kan tuah. Nikhat ni le nihnih ni zanlei ah hin Thawngtha bia ka chim i zumtu thar pawl kha thazang ka pe tawn hna. Khrihfa a si rih lomi hawikom pawl zong nih an inn len hi an kan sawm i Thawngtha bia hi kan chimh hna. Zumtu thar kan ngeih hna tikah, Bawipa biakning cang le zeitindah thlacamning a si lai ti kha kan cawnpiaik hna. Cawn nihnih zan ah cun biakinn ah thlacam pumhnak kan ngei. Nili zan ah hin cun hmundangah Thawngtha chimnak kan ngei i Zarhte ni fate Brother Viet inn ah chun nitlak rawlulh thlacamnak in caan kan hmangi tawn hna.

Zing fatin 4:00-5:00 Am tiang Baibal ca ka rel. Pathian nih ka nunnak ah Babal cang a ka pekmi cu Isaiah 58:11 chungbia hi a si. "Cun nan nih cu keimah nih lam kan hmuhsak zungzal hna lai i thiltha in nan paw kan khimter zungzal hna lai. Ngandam le thangzang thawngin kan umter hna lai. Ti tampi a ngeimi dum bantuk nan si lai, a kho bal lomi cerhti bantuk nan si lai".

Thla fatin lam hlatpi ah a ummi Khrihfabu sinah hin ka va kal tawn. A cancan ah cun meeng 40 tluk a hlatnak ah hin hawi motorcycle le bicyle hna hi kai hlan i ka va kal. A lam cu a chiat tuk lawmmam caah a kuar bi deuh kha "ar te" kuar tiah ka ti i a kau deuh kha "saipi" kuar tiah min ka sak. Fur caan ah cun lam ah ti a khat dih.

Ka Baibal cauk cu plastic in ka tuam i ka sermon cauk zong he kai ken ti hna. Khuate kip ah thawngtha cu ka chim i zumtu thar nih tipil an in ko ah hin kan i lomhnak cu a tlam a tling khun. Midang nih an rel i thazang thar an ngeih khawhnak lai tract namnak ah kan phaisa ngeihmi hi cu kan hman dih ko. Tract kha an rel dih tikah an kan pek than i a dang a thar kha an i lak than hna. Cu bantuk ca namnak dawr ah rian a tuanmi Khrihfami kan hawipa nih hin a thli tein ralring ngai in ca cu a kan nampiak.

Chaklei Vietman hi cu a kik tuk hringhran. Chaklei peng ka tlawn chel hna ah hin vokkuanglawng hi kan hman tawn. Hi bantukin tiva kan tan chel ah cun a kiknak hi tikhali tiang a phanh caah, ka hit dih tawn i, ka hmur hihnak le khua theihnak hi kai harh bikmi cu a si. Asinain inn ka hun tlun tikah cun khua a lum than i, ka taksa zong a lum deuh caah ka dam than tawn.

Zeitindah Kan Nun

Kan nu cu kan khua in meengli a hlatnak ah hin tisik an hnah va zuar dingah ni fate a va kal tawn. Kan inn cu khuate naih ah a um caah khuate i a ummi hna zong nih hin tisik an hnah a phunphun cu an zuar cio. Kan nu zong cu midang sinah tisik an hnah cu a va

zuar tawn ve. A sei ah hin ai senh i ai timh hnuah bicycle cungah sei rihnak kha tuar kho dingin thing kan phah piak. Cu hnuah cun tisik an hnah cu tampi in kan sanh i, a sei cu tla kho lo dingin khai riat hri in kan tem. Ni fate (\$ 2 he ai tlukmi) 15,000 le 20,000 dong hi kan hmuh khawh ve tawn. Kan fapa, Do Huy Du cu kum 17 a hung si i tang hleikhat a hun phan ve. Saya ka tuanmi ka lahkhab nih hin ka fapa ca cawnnak le a eidin ding hi cu a zat ve ko. Kan fanu Do Thi Thanh Binh tu hi cu kumnga lawng a si rih. Ni fate a herhbaumi hi kan nu cem a simi nih hin a zohkhenhpiak.

Ekah pakhatnak kaudeuh dum hi kan ngei i, kan inn cu tlakrawh in dot khat in kan sak i kan inn hmai ah pangpar dum kan tuah fawn. Kan inn cu electric meiceu in kan tamh i kan dum laifangah hin tikhur kan ngei fawn. Zingfa, zanfa ti cu baltin hin ka than. Nikhat ah baltin 20 hi kan i za tawn. Kan inn ah an kan zorhmi meihol hin kan nu nih lengah rawl a chuan.

Ka nunnak a ka thlengtu le dawtnak a ka petu Bawipa cu ka thangthat ko. Bawipa ka zumh hnuah ka nunnak aithlengmi kong hi mikip sinah phuan ka duh. A

dawtnak ka tontemmi le mikip a kan zohkhenhnak kong hi chim loin ka um kho lo. A ra laimi thlathar hin cun ka rian in dinh kai tim cang, zeicahtiah Bawipa rian kha cantlingin tuan ka duhdeuh caah a si. Ka lung a tling hringhran i ka lung a awi taktak ko. Zeithil ka tuahmi paoh hi Bawipa caah si hram ko seh.

DAL 2

Khua Kip Ah Thawngtha Phuannak

Pathian Bia Tamhalnak

Khuate lei ah a ummi hna nih hin Bawipa hi an tamhal ko. 1994 kum ah hin, Pastor Nguyen hi khuate ah a ra i phung a rak chim, an dihlakin an ra i inntlum loin an i pum. Ai pummi cu minung 70 le 80 kar hi an si lai. Pastor Nguyen nih phungchim hram a hun thawk i minute panga tluk hrawngah khin an inn a dohtu bik tung cu a kiak i an tuang cu a cim. Micheu cu an tih i lo pher in an zam, cheukhat tu cu pakhat le pakhat an hun i bawm cio hna i a phungchim cu suimilam pahnih tluk tha tein an ngai hna. Hi nih hin Biatak cu zeitlukin dah an tamhal ti kha a langhter. A hnuah inn cu tha tein an sak than.

Hi raungah hin pei kei zong an sin i Thawngtha chim dingin biakhiahnak ka ngeih hi a si cu. Sihmanhsehlaw, rianluan hram ka thawk ah hin harnak tampi ka tong ve. Nupi ka ngeih ah hin kei zong milem biami ka si ve rih. 1972 kum ah hin ral in kan zam i Lam Dong peng ah kan va phan. Cuka ah cun missionary hna he kan i tong i Thawngtha bia

Dieu E

kha an kan chimh tikah Bawipa he kan i tong.

Kei zong Thawngtha chim ka hun thawk tikah inn zong kan ngei lo i kan pile sinah kan um. Zing khat cu hngakchia le ka nu caah rawl ka chum lioah ka nupi a nu nih kan facang le kan sui le kan umkheng vialte cu a kan hlohpiaik dih. Zei rianquan loin phungchim ah na vak tiah keimah kha an ka sawh chih.

Bawipa rianquan tikah midang nih heh tiah rak phunzai hnawh peng ahcun thil ṭihnung a si ti kha kan hngalh caah kannih zong hmundangah kan i ṭial. Atu ah cun chungkhar 26 khuasaknak khuate ah hin kan um i inn le lo kan ngeih ve cang caah kanmah hmunhmate ah rian kan ṭuan. Fanu pahnih le fapa pakhat kan ngei. Upa bik hi kum sarih a si i, a hniang bik hi kum khat a si. Hngakchia hna cu khuachung leidip ah hin lente an i celh tawn.

Kan inn cu ṭhiangtung ka bunh i a cungah di ka cih hnua a zel cu mau ka tah i ka phah. Kan inn tangah ar kan zuat hna i, inn lengah rawl kan fah tawn hna. Kan umnak cu khairiat dum nganpi pawngah hin a si. Khuami cheukhat hna cu hi khairiat dum ah hin rian an ṭuan i an paw an i cawm.

Bawipa nih ka umnak vawlei hi thluachuah a pek caah kum khat ah facang tang 100 hna hi kan ngeih i Bawipa nih a karhter chin lengmang. Kan ngeihmi thil hi an ṭhangcho chin lengmang hna.

Atu ah cun mah inn lo te he khua kan hun sak cang caah a rak kan ṭhawlto kan pi zong cu a hmai a hun panh ngai cang. Kan chungkhar ah Bawipa thluchuah kan tincomi kha mipi nih an hun hngalh cang.

Pathian Bia Karhernak

Missionary Bet Dieu Huynh le kei nih thawngtha bia cu S'tieng miphun hna sihah hin kan chim i annih zong nih anmah miphun sinah khan an chim chin ve. Binh Duong peng hi kan va tlawng i Hoang Oanh ah hin Khrihfa tlawmpal kan va hmuh hna. An sinah Thawngtha cu ka va chim. Bawipa cu an zum ve

ko nain an nun ah zeihmanh theitlai a um lo. Khuapi chung i a ummi zumtu cheukhat hna zong nih Baibal ca rak kan cawnpiak tiah an ka sawm.

Thanh An peng hrawngah hin zumtu an um lo caah cuka i Thawngtha va chim dingin ka kal. Bawipa hngalh duh ah tampi an ra. Ka kal tak hna hnuah, palik pawl kha an ra i Khrihfa hna kha hman an thlak hna i hi hnuah Thawngtha ngai ti lo dingin thlauh awkah a cozah baisakup ah an cuanter hna.

Palik pawl nih cun khuachungmi dihlak kha heh tiah bia an hal hna. An hro an cer ko hna nain zeihmanh cu an hrawk lem lo. An sinah Thawngtha a chim hmasa bikmi kha palik nih hngalh an duhmi le an kawlmi cu a si. Ka min an chim a si ahcun, an ka tlaih ko lai. Zumtu thar pakhat cu a lau tuk i tihphannak in a khah caah amah tein hri in ai awk.

Cu hnu tlawmpal ah cun palik pawl cu kan khua ah ah ra colh ve. Kan khua pa pakhat nih hin phungchim ah a kal i khua ah a um lo tiah a rak ti hna. Cucaah palik paohpaoh nih khan an ka ngiatthlai cang.

Voikhat cu Thang An peng lakphak dawr i a kikmi lakphak ka din loiah hin palik pahra nih pistol thlaihbu he an rak ka kulg. Minung pariat cu Jeep ah an cuang i pahnih tu cu Honda motorbike in an ra. Lam cu a chia ngaingai.

Kan khua i vice director pa zong hi rianquannak ah kan hman ve tawn caah, motorbike ai cuanmi palik pakhat nih hin a rak ka hngalh ziar. Sihmanhsehlaw, kei cu min hniih ka rak ngei. Ca chungah cun Cuong tiah ka ṭial i cucu a cozah nih an ka hngalhpiakmi min a si, asinain kan khuami nih cun "E" tiah an ka auh. Palik pawl nih cun "E" timi na si maw? tiah an rak ka hal.

Kei nih ka ID card (hmatpungtin) kha ka pek hna. A ka hngalmi palik pa nih khan a hawile cu a thawh hna, "tha tein i ralring u, hipa hi kannih khuami nih cun Pa Cuong tiah dawh kan auh hih" tiah a hun ti hna. Cu tikah aw, hi pa hi Pa E a si ne

Io hi teh tiah an ti i an kal. Asinain an ka ngiatthlai peng ko.

General Linh Nih A Rak Kan Tlawn

Hi lio caan ah hin ṭhanghnak cu a tam ngaingai ko nain, zumtu hna cu Pathian bia ah an ṭhangcho kho hlei lo. Hmun kip ah khuaruahhar thil hna kha a tlun caah palik pawl cu heh tiah an vak i hman hna kha an thlak caah mipi thinlungah ṭihphannak zong a um len. Hika peng hrawngah phung ka va chim tikah hin palik nih an ka zulh peng.

Cu tikah Bawipa nih khua dangah a ka ṭhialter. Khua khat hnu khua khat ka tlawng i Pathian bia kha ka cawnpiak hna i thazang ka pek hna. Hmun cheukhat ah cun Thawngtha bia caah an thinlung an i on ngai tikah cun ka kal tak thiam tawn hna lo i, ka aw kha tape in an khumh hnuah hmundangah an kuat chin ve hna. Battery a herh ve lomi kut in mer khawhmi aw chuahnak cassette hi kan ngei i kan chuah i midang kha kan kuat ve hna.

Ka tepphel pakhat kha palik nih an ka chuh. Kan chuah tawn mite cu “kan thuhnawh” bu ah hin thlaruk chung khengte an kan ngiatthlai peng ko. A donghnak ah cun, kan khuahlun ah kha an ra i an ka hmuh.

Hri in ai awkmi kan hawipa Tai sinah thawngtha chim dingah ka va kal. Mi zapi kha phung ka chimh dih hna hnuah khin kawi

Tai zong cu chim ve dingin ka hei sawm. Cuka hmun ka chuah tikah palik bawi lakah a ngan bikmi general pa cu ka va hmuh. Amah hi “General Ling” timi, ka pa a si. Asinain in a hmasa ah cun a ka hngal ti loh.

“Khi pa khi ahodah a si?” tiah a vun ka ti.

“Ka pa keimah hmeteh ka si ko.

Khoika dah na kal lai? tiah ka hun leh ve. "Na nu ka va tlawngta lai ka ti ko hih" tiah a vun ti i kan i pumhnak inn ah cun kal ai tim. Sihmanhseh law kei nih, "Khaka lam cu a chiatuk, hika lam hin kal," tiah ka ti i lengah ka chuakter diam.

Minung zakhat reng lo i pumhnak cu a hei tan pah. Hi lio caan ah hin Bawipa nih khuaruuahhar thil pakat a tuah. General Ling nih cun minung pahnih khat lawng khin a hei hmuh hna i, mah chungkhar vial an si ko lai hih, tiah a ruah. Bawipa nih amah he a hawile he an mit a cawtter hna.

Palik panga nih an ka cawng peng. Phung ka chim ruangah tlaih an ka duh tuk. Thawngtha bia cu ka chim i Baibal ka cawnpiak peng ko hna.

Ni tlawmpal a rauh hnuah khin, ka lo ah fangci ka va erh. Inn ka phak tikah palik zung ah na rak i report lai tinak ca kha an rak ka pek. Lo pahnih ka ngei , pakhat cu fangci ka erh i ka lim. Ka lo in ka hungtlun tikah ka pi nih ca cu a ka pek. Thong ka tlaknak ding ca a si ti kha ka hngalh ko, zeicahtiah caan saupi cu pei keimah tlaih duh ah an rak ka kawlhwawl peng cang cu. Tlaih a ka tim pengtu khua palik sinah khan ka va kal. Ka chungkhar le ka riangtuan hawi Khrihfha hna nih kan inn ah thla an rak ka campiak.

Palik zung ah cun nthium tiang a ni peh tein ka vai report. Amah te hri ai awkmi So'Rem kha nangmah kut neh an langhter khawhmi a um loh. Palik zung ah cun zingka in zanlei tiang bia an ka hal. Cu ni cu an ka luatter ko nain, a thaizing ah cun phundangin an ka report than.

Myone palik zung ah an ka kalpi than. Mengli a si lo le meng 5 tluk hi jeep zong cuanter loin ke bakin an ka kalter. Ka kiangah palik pahnih nih motorcycles an i cuan i an ka zulh.

Karnel bawi nih hin heh tiah bia cu a ka kherhlai. Arfi pahnih kha a liang cung le angki hngawngah an i benh i, cabuai lianpi hmaiah a thu. Karnel nih cun Baibal cauk cu a hun thlir i hiti hin bia cu a hun ka hal. "Hihi zeidah a si ti na hngal

maw?"

"A si, kei cu Khrihfa ka si. Hihi Baibal cauk a si ti ka hngalh" tiah ka hun leh.

Karnel bawi nih cun bia tampi cu a ka hal hnuah, "hi Baibal hi na zumh i a tha ko, asinain thawngtha chim cu senh na si ti loh. Zeicahtiah phung na va chimnak ah mi na va thah tiah an ka ti. So'Rem kha nangmah thahmi a si tiah amahte ai awk komi cu keimah thah ah a vun bunh ko.

Cu ni ah cun Vietnam phun karnel pa nih S'tieng palik Dien Kich sinah a ka chanh. Nihnih khengte cu pa nih cun bia cu a ka hal ve. Kan khua in an kalter.

A donghnak ni ah karnel pa nih bia cu a ka hal than. Report ca ka tjalmi cu a zoh tikah ai khatmi kha a hmu. A thin a hung tuk i, "Zeipaoh ruah cia dih in pei na tjal ko hi," tiah a ti. Ka lu ah khan a ka tuk, ka khahmul in a ka tlaiah i tuangah a ka tengh. Cu ti i karnel pa i a ka velh lio ah hin ralkap pawl cu lengah an dir.

Hi pa hi huatnak thinlung pakhatte hmanh ka ngei lo. Ka dawt peng ko, asinain tlawmpal kai thawn deuh hnuah "Jesuh min in" tiah ka hun ti. Karnel pa cu a hnulei ah ai thawn ve i a thirh thluahmah i, lengah a zam diam.

Inn leng i a ummi nih cun inn ka cu an khar i kei cu an ka hrenhkhumh. Ka thinlung dihlakin Bawipa sinah thla ka hun cam. Phungchim i ka rak vahnak vialte le Bawipa sin i ka apmi hna kha ka mitthlam ah an hung cuang.

Karnel pa nih innka cu a hun than. Inn chungah a lut ko nain a zung chungah a thu ti lo. Inn lengah a ka chuahter i ruah sur lakah a ka dirter.

July thla cu fur caan a si i ruah a tam liote a si. Inn chungah ka luhter ko u tiah palik cu ka nawl ko hna nain an ka luhter duh lo.

Karnel pa nih palik dang pawl kha a hei zoh len ko hna nain keitu cu ahohmanh nih an ka bawm duh lo. Ka sinah karnel pa cu a ra i, "Tangka kan pek lai i rawl va ei," tiah a rak ka ti.

Cu lio cu rawl ka ulh lio a si ve caah, “Zeiruangah dah ka ei lai? Ka rian kai lim rih tung lo. Ka ei lai loh” tiah ka hun leh ve.

Karnel pa nih cun, “na ei duh lo ahcun, na inn ah va lawi” tiah a hun ka ti.

Ni tlawmpal a rauh hnuaah khin dawr i kai chawhnak ah karnel pa ka va hmuh i, “Mr. Buong na dam maw?” tiah ka hei chawnh.

A hun ka zoh ve i a ning a zah deuh caah a mit a khui than. Amah he i hawikomh kha a ka phan deuh caah a ka zoh duh ti lo.

Inn ka lawi hnuaah khuami kha ka hruai than hna. Phuoc Long pengah hin phungchim hram cu ka hun thawk than i, cu lio hrawngah cun, kei zong ka a far nu inn ah an hung ka tlaiah ve.

A Ramri Kauhernak

1993 lioah hin Combodia ramri naih ah a ummi Bu Dop ah thawngtha chim dingin ka va kal. Hika ram hrawng hi French cozah nih khairiat cinnak caah an rak cawkmi a si ko nain tha tein an tuan kho ngaingai lo. Zeicahtiah hika pawngkam ummi minung hna hi communist an si caah Nitlak lei ram a do ngaimi an si hna. Bu Dop peng hi ka dang khua he tahchunh ah cun a kau ngaimi peng a si. Tlang le tuupi tamnak hmun a si.

Hi khua hrawng hi ahohmanh nih an tlawng duh lo. Zeicahtiah hika i a ummi Vietnam mi hna hi Vietnam dang he ai then deuh in khua a sami an si i, S'tieng le Khmes miphun umnak a si. S'tieng Vietnam le Khmer holh in an holh kho dih, an thiam dih.

Combodia ram chung cu kan va lut lo nain, ramlak i rian a tuanmi hna kha thawngtha kan chimh

hna. Bawipa nih hi S'tieng le Khmer miphun hi a hman hna i an khua chungah thawngtha bia cu a phan. A cheu cu Vietnam ram naih ah an um i, a cheutu cu ramri naih tupi lakah an um hna. Phungchim saya tampi kha hika peng hrawngah hin an tlaib hna.

An khua chungah Khrihfa inn 20 an um a si ahcun, cozah theihhngalh pimi hruaitu kha chiah a si lai i amah nih a hruai hna lai i, "Inn ah ai pummi nih phung an hung chim a si ahcun palik sinah thawng nan thanh zokzok lai i an hung tlaib khawh hna lai". Khua chuangah Khrihfa an um lo a si ahcun cozah lei nih hruaitu zong chiah a herh lai lo.

Hika hrawng khua i a ummi hna cu an i thlenning a fum ngaingai. Rian an ṭuan, sa na kap, a si lo le tlanglo an thlo hna. An nunning hi a huansamtuk i, Pathian bia an cohlanning le Bawipa i an ṭhannak zong hi a huansam ngaingai. Micheu nih cun Vietnam ca hi an rel khawh i, micheu nih an rel kho lo. Khuapi chung a ummi phungchimtu hna nih khan Martar hna authawng sinin an hmuham Baibal cauk kha an pek chin hna. Vietnam holh a rel khomi lawng kha hi bantuk Baibal hi an pek hna i, midangtu cu thawngtha kha an chimh hna i, zeitindah Khrih ah kan ṭhanning a si lai ti kha an cawnpiak hna.

1995 kum ah hin rianquantu thar pawl kha thawngtha bia hmundang i va phuanning kha ka cawnpiak hna. Atu cu Jesuh kha an hun cohlan tikah, an milem hna kha kan khangh i Khrihfa thar hna kha zing in zan tiang thla kan campiak hna pinah, cauk le doih thiammi sayate caah thla kan campiak fawn hna.

Mi tamdeuh nih cun thawngtha bia hi an hngal thiam deuh lo. Kan in zulh hna ahcun kan khua le kan ram hi maw kan chiahtak lai an ti. An i thawh i, "hi biaknak kan biak i kan zumh a si ahcun, ramdang zumhning le ramdang biaknak phung ah maw kan um lai" tiah an ti. Khua pakhat ka va phaknak ah cun a ṭihphang tukmi pa hi ka hmuh. Khrihfa ah a lut tharmi pakhat nih cun, "Khoi ka na kalnak paoh ah, kei zong nangmah bantuk si ka duh" tiah a ti.

“Sihlah, keimah bantuk cu na si lai lo, nang cu Jesuh bantuk hi na si lai” tiah ka ti.

Ka duh bikmi Baibal cang cu Johan 14:1-7 chung hi a si. “Khuaruahhar lungrethei in um hlah u. Pathian kha zum u law keimah zong kha ka zum ve u. Ka Pa inn chungah cun khaan tampi a um ko i cuka i nan caah hmun va timh awkah ka rak kal lai. Cuti asiloah cun hiti hin kan chim hna hnga lo. Cun ka va kal lai i nan ca i ka va timh hnuah ka ra kir than lai i ka sinah kan kal hna lai. Ka kalnak ding hmun phaknak lam cu nan hngalh ko,” tiah a ti hna.

Thomas nih khan a thawh i, Bawipa, khua zei i na kal lai kha kan hngalh tung lo, zeitindah cuka phaknak lam cu kan hngalh khawh lai?” tiah a ti.

Jesuh nih cun, “Lam le biatak le nunnak cu Keimah hi ka si i, keimah sinin ti dah lo cun a hohmanh Pa sin an phan kho lo. Atu cu nan ka hngalh cang caah Ka Pa zong kha nan hngalh lai, atu thawk hin nannih nih Amah cu nan hngalh cang i nan hmuu cang,” tiah a ti hna.

Communist pawl nih cun thawngtha cu ral hna sin in a rami a si. Mipi uk khawnak dingah ram uknak lei politik kha an hman, zeicahtiah mi nih Bawipa Jesuh kha an zumh tikah cun, tihphannak an ngei ti lo. Khrihfa nih Pathian fa an si hnuah cun uknak tangah an um duh ti lo. Baibal cawnpiaknak upadi tangah an nung i, Communist upadi tang um an duh ti lo tiah an ti.

DAL 3

Mitsur Dum Chungah Kan Inn

Pathian Sinin hmuymi Ro

Ka pa, Vu Van Yet cu Khrih a zumhnak ruangah kum saipi thongah an thlak. Fak tukin an tukden ruangah a cuap vialte hi a man dih deng i, Bawipa thawnnak thawngin a nung kho ceu khi a si. Kum saipi chung, Thuong Trang ah a thli tein rian a rak ṭuan. Atu cu kum 81 a si cang i khual lamhla cu a tlawng kho ti lo. A cozah theihhngalhmi Khrihfabu ah atu tiang zumhtlak tein a cawlcang peng ko. Thoung Trang khuami hna nunnak ah Bawipa nih zeitindah rian a ṭuan ti hi a thinlung dihlak in chim le phuan ai zuam. Hihi ka pa zumhnak le Vietnam Chaklei ah a ummi Khrih puinsa chungah a nungmi hna an zumhnak tuanbia a si.

Ka pa cu Buddhist biaknak in a ṭhangmi a si. Kum 35 a si ah Bawipa cu a cohlan. Hi lio caan ah hin, French cozah kuttang ah rian a ṭuan. 1954 kum ah hin a zumhnak a hlawt khawhnak hnga kum zeimawzat chung thongah an thlak.

Thoung Trang khua cozah thiehhngalhmi biakinn ah Bawipa rian a ṭuan. Khrihfabu ṭhanchonak

Vu Thi Muoi

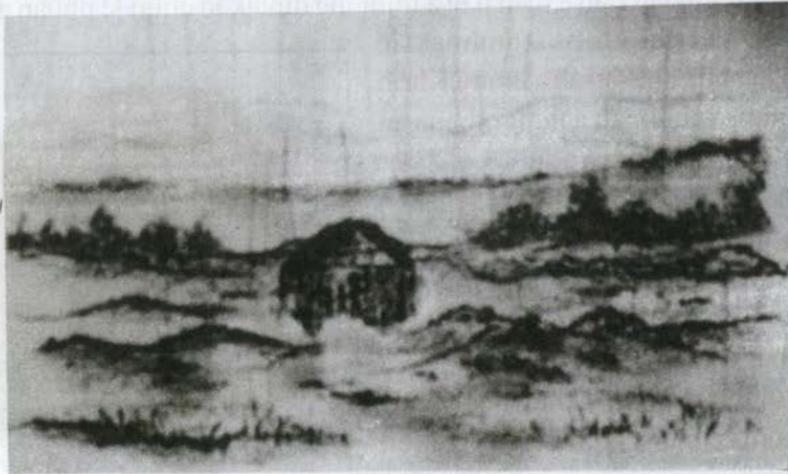
kha donghter ding ruahchannak he ka pa le zumtu midang hna kha palik nih an tlaiah hna.

Chaklei Vietnam ah cun Bawipa rianquan peng ding hi a har ngaingai ko. 1954 in 1975 tiang ah hin chaklei ah cun Baibal sianginnn pakhat hmanh a um rih lo. Bawipa rianquantu pastor hi ai za kho hrim lo. A cheu an tlaiah hna; mi cheukhat cu lam hla ah an thawl hna i cheukhat cu Thlanglei ah an duh na loin an dawi hna.

Khrihfa tampi cu an tlaiah hna i, Chaklei ah a ummi biakinn tampi cu an kharpiak hna. Cheukhat cu an kharpiak hna lo nain hruaitu an ngeih lo caah kingdup in a um ko. Sihmanhsehlaw, an zumhnak ah a hmun pengmi le Amah a hlaw lomi hna kha Bawipa nih cun a kilven peng ko hna.

Hremnak cu fak chin lengmang ko hmanh seh law, midang sinah zumhnak kha a hei chuahpi chin i, cucu kan chungkhar cio in kan tonmi a si.

Nawlngeitu hna nih ka pa an kalpinak cu ka nu zong nih a hngal lo. Ka pa thongtlak chung hi, kan unau rual dihlak, (ka tale

Kan ngeihmi thil vialte an kan chuh dih kan si hnu in thlanmuul ah kan um i kei zong cu ah cun ka chuak. Innpa lo in khua kan sa nain Pathian nih a kan zohkhenh caah kan nung.

pasarih) hi ka nu nih a kan cawm. Kei hi a hniang bik ka si. Ka nu cu lo a thlo. Rian kan tuan lo caan ah hin, Pathian kha kan thangthat. Kan thinlung dihlakin Baibal hi kan rel i thla kan cam ti hna.

Kan ngeihmi thilri vialte cu an kan chuh dih caah thlanmual ah kan um i kei zong cu ka ah cun ka chuak. Khua in lamhlatpi inn zong a um lonak ah khin kan va um. Cuka hmun cu thlawh zong a um lo caah hmunthur in a khat. Ti nih a kulh dih i, thlanmual a zohkhenhtu zong an um lo. Kan chungkhar cun lileng ngai in kan um hna.

Hi thlanhmun ah hin kum sarih kan um. Bawipa nih a kan zohkhenh zungzal. Mi tampi nih a thlite in facang hi an rak kan thenh tawn.

Ruah nih a kan surh khawh lonak dingah kan inn cu banhlahnah kan cih. Caan a hung rauh deuh tikah, ka nu nih ngaidi inn a hun sak than.

Ka pa le a hawile cu hmunkhat ah pahleihnih thongah an tlak hna. Annih cu Frence cozah kuttang ah rian an tuan caah, tapung an si tiah sual an phawt hna. Minung pahra cu thong chungah an thi. Ka pa le a dang Khrihfa pahnih lawng an nungdam. Thong chung i an dinmi ti cu a thur tuk caah ka pa thin cu a rawk dih. Thong chungin a hung chuah ah hin a dam lo ngaingai. Caan a hun rauh deuh tikah, Bawipa nih a damter than.

Kannih cu thong a tlami Khrihfa innchungkhar kan si caah kanmah he thutto ti kha a hohmanh nih an duh lo. Kan sahlawh rualchan zong nih an kan leng duh lo. An kan len ruangah an cungah harnak a tlung sual lai ti kha an phang. Chungkhar harnak pek dingah kan kiangkapmi hna kha zeitlukin dah an forhfial hna ti ka hun hngalh. Chun ah hin an kan kulh i, zan paoh ah sual phawt in an kan au hnawh tawn. Ka pa cu mipi nih chiat an serhpah bu in "Hi pa hi that ko cang uh! hi pa hi that ko cang u! tiah kan ngaidi inntte an kulh i an au thawng kha ka hnathlam ah a cuang peng.

Hi khuami hna nih hin cun kannih chungkhar cu khua

chungin chuah i thah hi an kan duh ko. Ka tale nih fimthiamnak an cawn zong kha an duh hrimhrim lo. Kan zumhnak kha hlawtter i thah hi an kan duh. Kan umnak in hmundang kal zong kha an kan thlauh, asinain ka ta upa deuh hi meng 25 a hlatnak Hoiphong ah a kal i pastor pa nih a thli tein ca kha a chim tawn. Ka tale cu khuapi chung i an va um tikah hin, tangka hmuhnak caah a rit nagimi thilri hi lengin an va hnuk tawn. An rak kan tlawn i an hung tlun caan zongah hin, lampi kha an hrial i muizan ah hin an ra tawn. An tlaih sual hna a si ahcun, thongah kan tla lai ti kha an hngalh ve ko. Mitsur dum chung i kan inn ah ka tale zan i an hung tlun kha ka mitthlam ah a cuang theo tawn.

Asinain voikhat cu ka ta pakhat hi an hung tlaih. Ka no deuh lio a si rih i, zingka tuante i ka hun i thangh ah khin kan inn kam in khuang cur i an um thawng kha ka theih. Ka tapa cu kan inn khan a chuak i ruaphur karah a va kai. Palik pa cu ruaphur ah cun a va kal i tum a fial. Khuapi chungah kal ti hlah an ti. Cuti an ti caahcun mitsur dum chung i kan inn ah a um ve ko.

Ka unu le kei cu ca kan cawng kho lo. Ka u upa bik nu cu kan chungkhar pawcawmnak caah ka nu kha rianquan a bawm. Ka nu cu lo ah rian a tuan tikah ka tale a hniang pahinh kha umh an hauh caah ka unu nih cun inn ah a umh han. Cu caan thawk cun, Bawipa nih a kan kilvennak hi fiangte in kan hngalh khawh. Kan nunnak ah hin a phunphun in thil kan ton caah Bawipa nih a kan kilvennak le a kan zohkhenhnak cungah kan thangthat ko.

Ka ta cu kum 37 a tlinah ca chimh saya tuan dingin a cawng i Bawipa thawnnak tangah kannih chungkhar cu kan um caah, Communist uknak tangah cun kan umlo tiah a kan chimh. Bawipa nih Hoiphong i hung kir thannak caantha kha a pek. Ka pa konglam kha uktu cozah nih an cohlan duh lo caah ka ta nih a min kha a thlen i palik pawl zong nih an tlai kho ti lo, pengdang ah ai tial diam.

Ka tale cheukhat cu tilawngin Hong Kong ah an zam. Ni

17 chung an kal. Ka ṭale nih cun kan chungte in kal ṭi an duh ko nain, kannih cu kan kal kho ve lo. Atu cu rak kir ṭhan i Bawipa rianṭuan kha an duh. Ka ṭa upa bik cu Hong Kong ralzam umnak ah hin Baibal ca a cawng. Ka ṭa pakhat cu vawlei chawva vialte kal takin Vietnam ah a rak kir ṭhan i Bawipa rian a ṭuan.

Thawngtha Bia Theihnak

A cozah theihhngalhmi biakinn ah a ṭhangmi ka si. Pastor tampi hna cu cozah uknak tangah an um peng ko rih. Luat tein Pathian bia kha an chim kho lo. "Pathian bia kha a tuahtu" si dingin an cawnpiak a si ahcun, biakinn khan ṭhawl an si ko lai. Jesuh cu Khamhtu cu a si ko, asinain an phungchim ding kha palik nih an zohpiak hmasa hna tiah Pastor nih a chim. Meeting an tuahnak paoh ah hin mipi thuam in palik pawl hi an i tel zungzal. Cucaah Pathian bia an i cawnpiakmi cu rikhiah bu hin a si peng ko. Khrihfabu min le member min dihlak hi palik nih cazin in an i chiah caah Khrihfha sinak hi chumṭian lai bang an i ngeih ceo khi a si ko, zeicahtiah Bawipa Jesuh kong cu fiang lo ngai khin an theih caah ti thletmi cio khi an si ko.

Hi bantukin biaknak thlitu a hran lio caan ah hin cun, Jesuh cu vawlei "pathian" pakhat tluk khin ka rak hmuh. Zeicahtiah ka nun ah thil ai thlengmi pakhat hmanh a rak um ve lo caah a si. Biaknak leiah cun hlaremh bu ah siseh, mino bu ah siseh ka rak i tel i kai zuam ngai. Phungchim sermon mi hi a sullam ka hngalhfian khawh lo caah Jesuh hi a ka khamhtu zongah ka rak cohlang kho lo, cucaah Khrihfabu le biaknak hi kan chungkhar biaknak ah ka rak ruah.

Kum 25 ka hun si tikah hin, Bawipa hnu zul dingin bia khiahnak ka hun tuah. Jesuh a kawl taktakmi hawikom pawl hna kha ka hun ngei hna. Cu tikah kan biakinn zongah hnahnawhnak tete a hung um pah len, kan pastorpa zong nih meeting kan tuahmi hna hi a kan thlauh. A zung ah khan pumpak cio in a kan auh i, hi bantukin meeting nan tuah peng ahcun

Khrihfabu member in kan chuah hna lai a kan ti. Pastor pa nih kan chuah ko hmanhsehlaw Pathian nih cun a kan chuah lai lo ti kha kan hngalh.

Ka vapa hi truck mawngtu a si. A luancia kum li lio i a eksident (accident) hnu cun, a thluak a rawh caah a mawng kho ti lo. Cu hnu cun kei zong rethei ngai in rian ka tuan ve. Kan fale pahnih sianginn kainak ding ca le eidin caah, zing fate suimilam pathum pali chung hi mi thil ka thi lengmang. Dawr ah ka va thit caah sifak ka bawmhchanhnak hna ah siseh Khrihfa chung i rian ka tuanak hi a kan dawnhkhanh deuh. Atu ah hin kan inn i ka thit a si ahcun ka caan hi tam deuh ka hman khawh lai ka ti.

Tlang Cungah Dawtnak Thlam A Leng

Hi lio caan ah hin cun, inn i kan i pumhnak ah hin rianquanmi ka ngei. Bawipa nih hmundang i a ummi Khrihfabu zong kha philh lo dingin a ka hngalhter than caah thazang ka va pek tawn hna. Phung ka va chimnak hi meng tam nawn a hlatnak hmun hi an si. Khika i ai pummi hna kan hawile hi biakinn an ngeih lo caah inn ah an i pum tawn. Inn ah ai pummi hna hi member 100 reng lo hi an si.

Inn ah ai pummi Khrihfa pawl cu tlang tibual asiloah kholhnak pung chungah tipil an ing theo tawn. Tipil kan pek chel hna ahhin, palik nih an kan hmuh i an kan cawng theo tawn. Tipil kan pek hna caan hi palik pawl caah cun hmuh kan fawi ko, an khua ah kan ra i thla kan cam, hla kan sa, ka thinlung dihlak kha Bawipa sinah kan bungh. Cu hnuah tipil innak ding hmunah kan kal ti hna. Thla hi din tein kan cam kho hrim lo. Hi ruangah hin an kan tlaih theo tawn.

An ka tlaih hmasat biknak cu, Haiphong khuapi in meng sawmthum a hlatnak Vuipil Tlang cungah hin thla kan cam ti lio hna ah a si. Tlang cung hramhnem lakah kan thu ti hna. Ni a lin tuk i, a kang ding ko khi a lo, asinain khuadawm a hung

chuak i thla kan cam chung kha cu thladem nih a kan khuh. Vietnam ram caah kan tāh buin Bawipa sinah thla kan cam i, kan lunghthin cu Pathian rianquannk dingah kan pek dih. Suimilam panga chung kan cam. Kan hlasak thawng an theih cun tlang velchum khat in mipi an ra.

Zanlei sangah khua chungah kan lut. An kan tlaiah khawhnak ding tuaktan ah palik pakhat kha kan inn ah a ra i, thaizing zung ah ra law report rak i pe tiah a ti. Keimah le ka chungkhar nih nawl kan buar bal lo nain, atu hi ka voikhatnak palik zung ka phak hmasa bik cu a si. Ka phur a rit ngaingai ko. Cu zan cu ka hngilh kho lo i thla ka cam. Khukbil in Bawipa sin i ka thlacamnak cu, "Nan chungah a ummi Thlarau cu vawleimi hna sinah a ummi thlarau nakin a liangan deuh tiah na bia ah kan hmuu" ti hi a si. Cu hnuah Baibal cauk cu ka hun kau i Bawipa nih Isaiah 43 chung bia kha a ka cawnpiak. "Ti thuk na tan tikah na sinah ka um lai, harnak na inmi nih an tei lai lo. Mei alh na tan tikah an kangh lai lo, harnak na inmi nih an hliam lai lo," tiah thla ka cam dih tikah daihnak ka hmuu caah tha tein kaa hngilh.

A thaizing zingka cu palik zung ah lunglawm tein ka va kal. Kan umnak in mengkhat le cheu tluk ka thirleng in ka va kal. Tlakrawh inn nganpi, si aihire an thuhmi Haiphong palik zungpi ah cun ka phan. Ka thirleng cu ka tun i tlaihnak catlap cu ka hei hmuhsak hna. Kutkapi cun ka hei lan deuh i report an ka tuahnak inn khaan ah cun ka hei lut than.

Palik pahnih nih zeirel lo ngai khin an ka chawnh, ḫutdan saupi cungah cun ka ḫhu i annih zong hmaitonh in an rak ḫu ve. "Bawipa, ral̄hatnak ka pe law hi hna mithmai hi fek tein zoh khawhnak ka pe ko," tiah thla ka cam. Ka cung i thil an tuahmi ruangah huat cu ka hua ruam hna lo. Bawipa nih an cungah dawtnak kha a ka pek i atu hi pei an sinah thawngtha chimnak caanṭha ka hmuuhi a si hi ti kha ka hun hngalh. Bia kha a phunphun an ka hal, Pathian bia chim hram ka hun thawk ah khin a

dang palik pali zong an ra ve. Ka chimmi kha khatlei khaan in an rak ngaih. Thawngthabia cu mitthli he ka chimh hna.

“Zeicahdah Pathian hi na zumh?” tiin suimilam pahnih chung bia cu an ka hal. Bawipa cu zeitluk in dah ka cungah a that ti le, Amah nih ka nunnak a ka khamhnak he pehtlai in Jesuh kong kha ka chimh hna. Pathian nih minung hi zeitlukin dah a kan dawt kha ka langhter. Ka chimmi ah an lung a lut tuk ti kha fiang tein ka hngalh.

Biakinn a um ko nain zeicahdah tlang cung thengah nan kal ti in bia cu an ka hal. Kei nih, “Pathian cu hmun kip ah a ummi a si i cucaah Pathian cu kan duhnak hmun paoh in kan biak khawh. Zeicahtiah tlang cung hi aa dawh tuk i a daih tuk caah, hi tluk hmun nuam i Pathian biak hi kan duhmi a si” tiah ka hun chimh hna.

A hmasa ah cun an thin a hung ngaingai, a hnu deuhah cun Pathian dawtnak nih khan a uk hna. Palik an si hmanh kha ka hun philh hna. Harnak ka ton ding hmanh ka philh ko. Bawipa dawtnak chungah ka hruai hna bantuk khan a dawtnak chungah luhpi ve hna seh ti kha ka saduhthah cu a si.

Ka bia chim donghah khin, palik pakhat nih, “Atu ah Pathian zumh cu hei duh ve u sihlaw, a si kho hnga maw? tiah a hun ka hal. Kei nih, “Si kho, zeitik caan paoh ah a si kho ko,” tiah ka ti hna.

Palik 15 le lam i ka tonmi kip kha thawngtha bia ka chimh hna. Palik zung ah voi tampi ka kal i, ka kal kip ah mithar lengmang kha ka hmuh hna. Ka chawnh cangmi palik he khan an ka chawnhter duh ti lo, zeicahtiah Khrihfa ah a canter hna lai ti kha an hngalh caah a si.

Chaklei Vietnam ah cun a cozah theihhngalhmi biakinn

pumh hi an kan hnek chih. Inn pumh kha an kan sianh lo i, sakmi biakinn lawngah nan i pum lai an kan ti. Inn ah minung panga nak tam an i pumh nan hmuh hna a si ahcun nan thleih hna lai tiah cozah nih an theihhngalh pimi Khrihfabu sinah khan nawl an pek hna.

Haiphong ah cun Khrihfha mi hi an kan tlaih lengmang caah hmuh ding hmanh khi an um lo. Uknak a dodaltu hna cu sual puh in “luchin kan chinh hna” tiah an ti. Biakinn leiah sual a tuahmi hna cu “lukhuh phundang” kha a cozah nih an pek hna tiah an ti. Hi bantuk hi atu le atu ton lengmangmi thil a si.

Tu zarh cu thongtla cu an um lo nain a phunphun in phihkharnak cu an tuah peng ko. Chaklei ah cun pastor pek tharmi le lunghin nemnak he thawngtha a chimtu pastor paohpaoh cu khuate lei ah khan an thial hna. Hi bantuk hi a cozah theihhngalhmi biakinn pastor cung zongah a tlung tawn. Pastorte zong nih a cozah nih tangka an pek hna i uk an timh hna. Zei bantuk rian an zuanmi zongah hin hrawhpiak hi an i zuam cemmi cu a si.

Baibal hi a tlawm ngaingai. Khrihfabu hruiatu lutlai pawl nih uk khat an ngeih. Thanglei ah a ummi zuamtu hna sin in Chaklei i a ummi hawikom hna nih Baibal cu an hmuh khawh. Baibal cawknak ah tiah Thanglei Khrihfha hna sinah tangka hi kan hei kuat tawn hna i, cozah theihhngalhmi Khrihfabu sinah an kuat ve tawn. A chelcan ah cun man pek loin Baibal cauk hi ramdang bawmhnnak in kan hmuh khawh caan zong a um ve. Baibal uk khat ah 20,000 dong (Ni khat hlawhman) hin Pastor Thu nih zuar khawh hi ai zuam, asinain inn ah ai pummi hna hi bu phunphun in an bunh i tonnak an ngeih hna. Hika ah rianzuantu Khrihfha hna cu pakhat le pakhat an i hngalthiam, cu hna sin cun Baibal hi kan phawt.

Biaknak paohpaoh hi cu ai khatdih ko tiin cozah nih cun an thanh ko nain, a taktak ah cun sianghngakchia pawl cu a phunphun in sual an kawl hna. Atu cu kum 36 ka si cang i fapa

pa 2 ka ngeih hna; kum 15 pa cu mino bu ah Bawipa rian a ṭuan, a nau cu kum 11 a si. Cozah hngalhmi biakinn ah an i pumh ahcun sianginn ah zeihmanh buaibainak a um lo. Mi pakhat khat nih biaknak leiah a kal a si ahcun, an pawngkam le an rianṭuannak tiangin harnak a tlung kho.

Meng 40 tluk ai hlatnak khua hna ahhin, ka thirleng hi kai cit i thawngtha chim ah ka kal tawn. Ka ṭapa nih ngakṭah hi a cawm hna i a sianginn ah phung kan va chim. Ka philh khawh lomi Baibal cacang cu 1 John 4:8, “Pathian cu dawtnak a si” ti hi a si. Amah dawtnak thawng lawnglawng in midang kha Bawipa sinah kan phakpi khawh hna lai. Ka rian ah caan tampi hman ka herh ko nain caan zong cu ka pe kho ve lo.

Ramdang in a rami Pathian salle hna kha ka hmuhton hna tikah kai lawm tuk, zeicahtiah Chaklei Vietnam ah pei Bawipa nih Thawngtha chimnak innka a on cang hi ti ka hmuh. Chaklei Vietnam ah a ummi Khrish ah ka unau vialte hna, cah kan duhmi hna cu Vietnam ram ah a rami Missionary hna le thawngtha phuangtu bu hna cu “cozah hngalhpi lomi” lawng hi si hna sehlaw cucu na si ko. Pathian kut ai tel ti kha ka hngalh khawhnak lai Thiang Thlarau bawmhnnak hal in thla ka cam. Miphun kan sinak ramri khiah hi cu ka hmu kho hrim lo. Ka hmuhmi cu pakhat lawng kan ngeihnak le, lamhlat i a ummi kan unau hna sin zongah Thiang Thlarau nih Vietnam ram a rak kan tlawng tihi chim ka duhmi cu a si.

DAL 4

Motorbike In Biaphurtu Hna**Cun Thei Na Tlai Lai**

1975 hlanah khan cun miphun pakhat ah hin Khrihfa a simi pahnihte lawng an rak um. Miphun tetuai le khuatefa a simi tampi cu khuaruahhar awk ngai, zangfak zong an si hna, zeicahtiah kan umnak khua cio ai hlat ṭung hna i zei kongkau um ṭung lo ah cun khual zong kan tlawng bal lo. Ka hawipa E nih langhnak (vision) a hmuh hnu lawngah hi khuate le chungkhar tlawmte lawng a ummi hna sinah hin kan va tlawng hna. Thla linak tlawm lo a hung rauh tikah a Khrihfabu hi minung 150 tluk ah a hung karh.

Hi Khrihfabu nih hin Baibal hi zal sanh khawhmi Cathar cauk hmete pakhat lawng nih Cahlun he komhmi khi an ngeih. An khua dhlak ah chungkhar khat nih Baibal uk khatte lawng an ngeimi khua zong an um rih.

Zinan in van khawhmi
 mei inn zong an ngeih lo caah, meifar an van. Thir kheng chungah meifar an ceh i an van hnuah inntung ah an hlai. A chel caan ah cun hmun hniih hna ah hin an thlai. Hi bantuk ceu lakah hin cun, ca rel a har ngaingai ko.

Hi bantuk inn le lo ah khua a sami kan unau pawl hi cu an inn hna hi kunbu hna

K'Be

in luh a hau, sang deuh in meifar van thlai awk zong kha a ṭhat lo caah, lung duhning in ceunak zong kan hmu kho lo. Saupi in an sakmi an inn pawl zong cu an ṭuang hi ai bingbo dih i ṭhate kal lo ahcun i chuih i khawnnak ding khin a um. A chelchel ah cun an inn chung hna ah hin rul le a dang tlangngaikuang timi sakhithat hna zong khi an hung lut ko nain kan that lem hna lo. An vampang le a cungcih ah ngaidi an hman i, inn cung di zong cu thing in an kamh i an ṭem. Rawl chumhnak coka zong a dang tein an sak i ti cu inn lengah an chiah.

Mi kip nih zaalrang pakhat cio hi an ngeih dih. Minung 70 asiloah 80 hrawng hi inn khat ah an umṭi hna. Hmunkhat i an i lenkai khawhnak dingah inn ngeitu nih rua le hramh hi chapchuan ding ca an ngeih cio. Puan kha an i aih cio i artlang tein an ṭhu. Khrihfā hna cu zan ah hmunkhat ah an i khawm i hla an sa ṭi, hla cu dong loin an tiam dih. Bawipa rian kha na ṭuan khawhnak ding caah Amah nih a ṭhawnter hna.

Meici nih a tlak hna i a duah sualnak hna hnga lo ding caah mi zapi cu mei he ai hlatnak ah an ṭhu. A chelcaan ah cun meikhu hi inn khat in ai zel i, vampang le a cungcih cu a nak dih ko. Pumh dingah lamhlat in a rami cheukhat cu zanvar in an ṭhu tawn. Zingah tuan tein an khua leiah an tlung tawn. Meikhu le dap ruangah an hmai cu a nak dih i, an mitte lawng hi thleu dildel tein a lang. Lamnai deuh a simi inn ah an tlun tikah lampi ah an tlaih tawn hna.

Voikhat cu, khuami cheukhat hna nih, cozah doh dingin an cawlcang i, kan biak tawnmi pura hna le milem zong kha a hrawh hnuah hnuzul tlawmpal a ngei tiah an ka report.

1994 June thla chungah khan, palik nih an zung ah an ka auh ṭhan. Baibal nih a kan cawnpiakmi cu “Ahohmanh a nunnak humhaak a duhmi nih cun a nunnak cu a sung lai i, keimah ruangah a nunnak a sungmi nih cun a nunnak cu a hmuh lai” (Mat. 10:39) ti hi a si. “Bawipa cu ka thangṭhat ko, zeicahtiah Baibal chungah pei Pathian mi hna nih cun hremnak le serhsatnak kha an in lai” tiah ai ṭial fawn. Palik zung ah

voithumnak tam kawhauh ka tong. Zeicahtiah hremnak a tong i thazang a dermi Khrihfha hna nih ka kong kha an chim caah a si. Kan hawipa pakhat le bang nih cun, "Mah hihi K'Be nih a rak pekmi a si" tiah a ti. Khua dang cioah a ummi inn ah ai pummi Khrihfabu pali nih Baibal cauk hna hi amah nih a kan pek tiah an rak ti.

Palik zung ka va phak tikah cun, palik pa nih "Tuchun cu ɣhate khuaruahnak caan̄ha kan in pek lai." Tuchun ah cun biatak na chim a herh cang lai hih? Nangmah sual phawtnak dingah catlap tlamtlung tein kan ngei cang" tiah a ti. Kan hawipa nih amah Baibal cauk karah a rak tenhmi catlap cu an hun ka pek. Catlap cungah cun ka min cu ai ɣial tak ko. Na min a si le si lo na mit kha kaupi in hun i au law zoh tiah an ka ti.

Ka hun zoh tikah cun, ai ɣialmi min cu keimah min a si tak ko, asinain chungkhar phun min kha a rak i palh ai. Kei nih ral̄ha ngai in "Hihi cu ka phun min a si lo," tiah ka hun ti ve hna. Bawipa nih ka luatnak ding caah lam a ka hunpiakmi a si.

Cu hnuah cun, hi peng chungah ka rak dirhmi biakinn pahnih hrem dingah palik an ra. Hi zumtu hna hi hmasa bik thlarau rawl ɣuan dingah Bawipa nih a rak ka pekmi an rak si. Kai lawm tuk hrinhran i unau pawl tha pek dingah ka va kal tawn. Hremnak cu a fak deuhdeuh i, Khrihfabu cu a hun hniih taktak ko cang.

Pathian Aw Theihnak

Ka riantuannak hi a hlawhtling chin lengmang ko, zeicahtiah ka nupi Kiop nih a thinlung dihlakin a ka ɣanpi caah a si. Ka riantuannak caah thla a ka campiak i, kan fale zong ɣha tein a zohkhenh hna. Sianginn kai liomi fa pahnih kan ngeih hna. Kan fanu hniangte cu kum nga a si i fanu fim duhnungte a si. Kan fapa cu kum kua a si. A chelcan ah cun ka khualtlawnnak ah hin kan nu nih a ka zulh tawn i chun ah cun kan fale kha kan nu sinah hin kan chiahta hna i, ɣha tein a rak zohkhenh hna.

Kiop nih hngakchia sinah thawngtha a cawnpiak hna i, Bawipa rian kan tuan khawh tawkah kan i lawm ko. Hi rian kan tuannak ah hin hremnak zong a um i lunglawmhnak zong tampi kan ton ko. A chel caan ah cun rian kan tuanmi ah hin lo kaupi a tuahtu hna tluk cun a tha lem lo nain ni fate kan eidin khim hi cu Bawipa nih a kan pek ko.

Thawngtha chim i ka kal caan paoh ah hin cun, kan nu he hmunkhat ah thla kan cam ti tawn i, zeitindah Bawipa nih lam a kan hruai ti kha kan hmuh. Zarhpi ni zing khat cu Phu Hiep Khrihfabu sinah Pathian bia va phuan dingin kal kai tim. Tuante ah kai thang i kan nu kha, "Tuan ah kan kal lai i Bawipa zanriah va hmanpi hna u sih" tiah ka ti.

Kan nupi thinlung chungah Bawipa nih rian a rak tuan i, "Tuzing cu Phu Hiep Khrihfabu sin kal ding hi ka duh lem lo e" tiah a ti. Ka hnatlakpi, zarh dangtu ah kal te ko u sih tiah kan ti.

Baibal Raltuknak

A thaizingah kha Khrihfabu unau pa pakhat kha kan inn ah a rak tli i, "Aw, K'Be, zeitindah kan tuah ne lai? Tuzingah, kan i pumhnak inn ah khan a hrang ngaimi palik pawl kha an ra. Kan hawile pawl nih khan an Baibal cauk zong fim loin an chiah i, zal khan vampang ah an thlai ko hna. Palik pawl cu an rak lut ciammam i thil vialte kha an tlaih dih. A puarhrang ngaingai mi pawl an si," tiah a ti.

Hi miphun pawl sinah inn hi sawhsawh tein an sak. An Baibal cauk kha zal chungah an sanh i vam ah an thlai. Palik pawl nih zal cu an zoh i Baibal uk ruk a um, asinain a dang Baibal tu kha cu a hawipa nih a thuh manh hna.

Cu hlan deuh ah cun, thla thum lawng a si rihmi Khrihfabu Don Duong ah a ummi a hrinhar kami hna kha palik nih cun an rak tlaih hna i Nhien zong kha ai tel. Palik nih hi Khrihfabu unau pawl an hun tlaih tik hna ah cun keimah kha an ka kawl

cang i, cacawn nihnih ni ah palek zung ah thawng nan rak thanh lai tiah bia an cah tak hna. Phu Hiep biakinn ah cun Zarhpi ni ah an va kal i “khoi ka ah dah Mr. K’Be hi a um?” tiah an va hal hna. Kai lawmhkhunnak cu kan nu nih kha ni i Phu Hiep kal a rak ka thlauh kha a si.

A thaizing ah cun palik zung in an rak ka auh. Ka kal hlanah a rak ka chimtu kan hawi Nhien kha ka va ton ta tikah, “Zarhpizing na rat lo kha a tha tuk. An in kawl i, keimah zong kha thaizing ah palik zung ah ra te” tiah an ka chimh.

Zeidah kan chim lai ti kha kan i ceih hmasa ve. Thazang ka hun pekmi cu, “tih hrimhrim hlah. Bawipa nih an umpi lai i, an bawmh lai. Tha tein i ralring, zeicahtiah K’Be nih zeipaoh an chimh cia dih ko tiah ka ti.

A hnu deuh ah cun Phu heip biakinn ah ai pummi pa paohpaoh kha palik nih zung ah an auh hna i an tlaih dih hna. Zarhkhat chung cu mulak ah tirawl pek loin an chiah. Cu zarhah cun K’Nhin kha nambat pathuamnak hmun ah khan an chiah, cuka hmun cu thongtla vialte hmanmi zunput kam ah khan a si. Khrihfa hna cu kha rimrua ruangah khan rawl zong an ei kho lo. Kan hawipa K’Nhin cu zarhkhat chung cuka ah cun an chiah. Thongin a chuak hnuah, thla thum-li chung cu zual ngai in a zaw.

Hika khaan hi cu ka phan bal lo nain, palik pawl nih an kan thihiphaihnak cu, “hman tein report na kan pek lo ahcun, namber pathumnak khaan hi zeidah a lawh ti kha kan in hmuhsak lai” tiah an ka ti.

Palik pawl nih cun hi Khrihfa pawl hna nih hin a dikmi report an kan pe duh lo tiah an ti, zeicahtiah keimah zong kha Khrihfa pawl nih hin an Khrihfabu bawmtu ka sinak kha chim an duh hrimhrim lo caah daite in an um peng hna.

June thla hi cu kan rawl tuan thla a si caah a har khun ko. Nikum ngeih cia rawl zong a tan ti lo caah khuami nih hin thlaithar zun kha an thawk hna. Khrihfa chungkhar cio zong eidong an dong

hna, asinain thongtla pawl kha cu rawl an hei chanh peng ko hna.

Khrihfami hna le thongtla pawl tonter cu palik nih an duh ruam lo, zeicahtiah an sining kha ai thleng lai ti an phang. Cucaah an nupile nih an laa khernak bawm hna kna thongtlami an an vale rawl ei awk caah an va thlen. Nihnih paoh hi cu tisik anhnah pek khawh dingin an i zuam. Sihmanhsehlaw, tisik anhnah paoh cu palik nih an lak i innka hramah an chiahtak i rawl le cite lawng kha an pekter hna.

Hi bantukin hremnak a hun um tikah cun, an zumhnak kha ai hnин ngaingai i, kei zong an khua ah rak tlawng rih lo dingin bia an ka cah, zeicahtiah hremnak a fak chin sual lai ti an phang. Bawipa chimmi bia Matthai 11:6, "Keimah kong ah lung awṭawmnak zeihmanh a ngei lomi cu a caah lunglawmh awk a va si dah," a timi kha ka hei kuat hna i a dang thazang peknak zong ka kuat chih fawn hna. Caan tlawmpal a ruah hnuah khin an rak ka sawm than. Ka va kal i thazang ka va pek hna hnu cun a hlannak khan Khrihfabu cu an ṭhawng deuh ngaingai cang.

Don Duong khuami kan hawile pathum kha palik nih an tlaih hna hnuah khan an sinin thawng zeihmanh kan thei kho hna lo, cu tlawmpal ahcun 750,000 dong (thlathum lahkhah) kha an cawiter hna i an thlah hna. Khrihfami nih khan cu zat tangka cu an ngeih lo caah ka sin ah an ra i, "khoika ah dah tangka cawi ding kan hmuh lai i kan chamte lai" tiah an ti.

Khuate lei ummi nih phaisa an ngei lo caah Vietnam miphun hna sinah khan an va cawi tawn hna. Khrihfa pawl nih an cawiliam khawh lo ahcun, palik pawl nih khan thla hnih cu

thongah an thlak than hna. A chel caan ah cun zum lotu hna sinah khan a karh tampi pek te dingin an va cawi hna. Dong 100,000 hi an cawi ahcun thlaruk a tlin tikah 17,000 kha an pek hna lai. Thla ruk chung hi a karh lakmi cham caan tawi bik a si. Khrihfa nih cun an ngeihmi paoh kha an pek khawh. Zum lotu pawl hi an zual deuh. Tam deuh an ngeih ahcun, tamdeuh pek an si ve.

Khrihfa cheukhat hna nih cun pupa hna nih hin leiba an cham tawn. Acheu cu thing hna an at, a cheutu nih cun nikhat hlawh hna hi rian an va ḥuanpiak hna.

Ka hawile Khrihfa pawl he kei kan ḥuanmi cu Bawipa rian bawmh le ḥuan hi a si ko caah, tangka zeihmanh kan ngei ve lo tiah ka chimh hna. Hmunkhat ah thla kan cam ti i, Bawipa nih kan herhmi zat 750,000 dong hi khuapi chung um kan hawikom Khrihfa hna hmangin tlam a kan tlin terpiak tawn. Khrihfa hna cu an hun luat. Thong chungah ahoelmanh an khumh taktak hna lo caah Bawipa cu ka thangthat ko, zeicahtiah an cawi termi hna kha an cham khawh dih caah a si.

Hi kan hawile hna nih hin thong chungah cawnpiaknak khan hmuhami cu minung an i bochan ahcun minung nih khan an bawmh khawh hna lo caah Bawipa nih lam tampi a hunpiak hna. Amah rian an ḥuan khawhnak lai Bawipa nih thazang ḥawnnak a pek hna.

A luan cangmi April thla chungah khan, kan hawipa nih Long Quac Khrihfa va tlawn dingin motorbike in an kan kal pi. Kan nu cu ka hnulei ah a thu i, kan hawipa hnu cun kan zulh. Baibal cauk le cauk hme tete pawl kha kan phurh chih.

A lam cu a chiattuk caah kan kai chel kan tumchel a si pinah horkuar hna kan tanpah in a thlite in khua ah cun kan lut. Ka motorbike ahcun a ceumi a um ko nain, himnak duh ah a meiceu zong cu hmang ngam loin zan ah kan i cuan. Lam kha fiangin ka hmuhami deuh lo caan ah dahmei hi kan hman tawn. Kan nu kha, chikkhatte na vun ka ceuh lai i cun na hmihthan

zau lai tiah ka ti.

Van arfi hna le ka motorbike mitceu asiloah dahmei khan khua cu kan hmuh khawh i, khuazei kan kal ti hngal fiang loin a thlite in khuachung ah kan lut. Asinain hi kan hawipa nih hin lam a hngalh caah amah nih a kan hruai.

Fur caan ah cun lumh, rilh hi a fawi ngaingai. A chel caan ah cun lam kha a cet tuk i nawncek kha a tamtuk caah kan motorbike hmanh hi kan chuahpi kho lo deng tawn. Voi tampi ti lak ah kan tla. Zankhat cu, lam cungah ti aa dilmi a tam deuh caah nawncek lakah khan cak deuh in kan mawng. Mei cu kan ngei ko nain a lam kha a rak nal tuk hringhran. Nawncek lawngte a si caah lampawng ah kan thu. Khrih ah kan hawinu zong cuka ah cun a tlu ve. Na motorbike kan in chuahpiak khawh hlan lo cu khaka ah khan um ko rih. Nawncek nih a kan tuam dih i hnawm in kan khat.

Tutan kan khaultlawn cu caan sau deuh kan rau. Thingfung kha kan i lak i a ke le a khuhnak i ai benhmi nawncek kha kan khoih dih. Cu hnuah kan motorbike cu kan nam i kan kal than, asinain a ke cu nawncek in a khat dih hoi ko.

Suimilam tam nawn kan tuah hnuah khua cu kan phan. Zan ah kan va leng hna, zeicahtiah chun ah cun rianquan ah meng 20 hrawng a hlami lo ah an kal than lai. Inn chungah meifar cu an hun van i, rianquan ah meng 20 hrawng a hlami ah kan kal than lai. Inn chungah meifar cu an hun van i, lakphakti can-ai ah tilum kha an kan hunh. An dihlakin an thu i an kan hngak hna. Kan va leng hna i a caan ah cun a zawmi caah thla kan campiak hna, Baibal zong kan cawnpiak hna i caan tlawmpal cu kan thutpi ve hna. Palik nih an kan hngalh hlanah inn ah kan tlung. Kan motorbike mit cu kan hmih i a ran khawh chungin a thli tein kan tlung.

Zankhat cu Lam Dong Myone kha kan tan hnuah Quang peng kha kan phan. Hika hrawng hi a tam ngaingai. Cakei le zawng rual an tamnak tuupi kha kan tan pah. Tuupi chung kan

kal ah hin cun pakhat hnu pakhat ai zul in kan kal. Lam ai hngalh khawhnak lai khuami hna nih lam hi an vah tawn. Cu zan ah cun kan hawi pakhat kha ka hmaiah a kal i, ka hnuah an pakhat nih a kan zulh.

Cu lioah cun thinghreu le ruakung romi lamh thawng kan theih. Kei nih “Cu cu cakei a si lo mei?” tiah ka hun ti i ka hmai kalmi pa nih “Si hlah, a si lai loh,” tiah a hun ti ve. Asinain khua ka hoi i kan orhlei kamah keitjal cu ka hun hmuh ko. A nak le aihre ḥjal ai cawh in ka hmuh. “Ah! Bawipa Pathian nih a kan kilven ko lai, kal ko u sih.” kan ti i kan kal hna.

Ka uar bikmi Baibal cang cu Johna 15:16 khi a si, “Nanmah nih nan ka thim lo, keimah nih kan thim hna i a hmun ding thei kha va tlai u,” tiah a kan ti. Hmun dang le ram dangah a ummi Khrihfā hawidawt vialte hna, kan miphun K’ho phun le Vietnam ram caah thla rak kan campiak u. Thawngtha cu luat tein kan chim khawh lai i Bawipa pennak cu a kau chin lengmang ko lai. Nanmah ca zongah thla kan in campiak ve hna.

DAL 5

Inn Pummi Khrihfabu An Karh

Thinlung Ruahnak Le Kut Hna Ai Thleng

Palik ka rak ṭuan lioah, phungchim saya kha bia hal dingah kan auh caan hna paoh ah an biaknak i an cawlcangh ning hna hi kan hal tawn hna. Ho Chi Minh² khaupi nakin Communism lei ah a cak deuhmi Que Son le Da Nang peng hrawng palik ka ṭuan lioah kan rak zohkhenhnak hmun an si. Ka umnak Qua Son ko hi Da Nang pengah cun a zual cem in minthangmi zapi hngalh a rak si.

Hika a ummi hna hi a Khrihfha biaknak a zulmi an um ko nain langhngan in an cawlcang ko. An pastor pa hi kan auh tawn, zeicahtiah hi Khrihfha hna hi amah Biakinnn ah ai pummi an si caah amah hi kan mawhchiat, sual kan phawt tawn. Amah kong hlathlai ding hi zung nih keimah kha rian an ka pek. Khrihfha tam deuh cu bia tampi an chim duh lo, zeicahtiah an ka ṭih caah a si. Asinain hi pastor pa cu ṭihphannak zeihmanh a ngei lo.

A sining hi hngalh ka duh ngai. Biaknak kong he ai pehtlaimi thil ka hal tik paoh ah hin thawngtha bia cauk hme tete hi a ka pek tawn. Tuanbia tampi le Baibal chung i thil tampi kha a ka chimh tawn i a tamdeuh hi cu kai chingchiah kho ti hna lo. Tam deuh in theih ṭhan ka duh ko. Suimilam pathum chung bia kan i ruah.

² After the Communist takecover in 1975, the city of Saigon was renamed Ho Chi Minh City. Many Vietnamese living in the South use either name when referring to the city.

Pastorpa hi cu i toidor le hoiher dawhte i a ummi a si. A cawlcangh ning hi ka zoh ve tikah, ka cabuai kamah daite in ka ṭut lioah hin thawngtha bia cu huamsam tein ka chimh tawn. Dikte le hman tein a nungmi a si, sualnak a va tuah ah maw tuah lo zongah miding a si ti hi a lang. Amah he kan i len caan ah hin cun lawmhnak in ka khat.

Hiti kan i ton hnu caan rau lo ah, biakinn pumh kha ka hmang ve cang. Ka ṭuanpi hawi palik pawl nih hin hi kong hi zeihmanh an

hngal lo. Chun caan ah ka bicycle hi kai cuan i pumh ah cun biakinn ah kal i pumh hi ka duh tuk cang caah tlaihkhih va ton ding zong khi ka ṭih kho ti lo.

Biakinn hi zeidah a lawh ti zong fiang in ka hngal lo, pastor inn i ka va len caan i an hlasakmi hi ngaihnuam ka ti tuk. A hla bia le a sullam hi ka

Linh nih cauk a tlir lio
hngal lo nain ka ngaih ah hin a ṭha tuk in ka thei.

Pastorpa nih an inn rawl ei a ka sawm. Anih nih cun a ka ṭih lo nain, midangtu nih cun an ka ṭih tiah ka chim ngam. Zeicahdah an ka ṭih tiahcun palik ka rak si caah a si, asinain an thinlung chung ngaingai cu ka hngal thlu lem lo.

Biakinn ah hman tein kai pum ve cang nain Pathian cu ka hngal taktak rih lo. Kum khat a rauh hnuah khin pastor pa cu hmun dangah ai ṭhial, kei cu lung lileng ngai in inn ah ka um.

Thla nga tiang hi Baibal cauk ka ngei lo i, Pathian bia kha ka ṭamhal ve cang caah thla ka hun cam. A donghnak ahkhin, Pathian bia a cawnpiaku rianquantu hna ka va hmuh hna. Ka thinlung chungin Bawipa cu ka cohlan cang ko nain hi Khrihfa rianquantu pawl nih an ka cawnpiak tiang hi hnangamnak taktak cu ka ngei kho rih lo. Atu cu ka rian kong zongah hin thinphannak ka ngei ti

lo. Bawipa cu zungzal ca a si i, ka palik riantu hi cu chikkhat ca lawng a si. Bawipa nih a ka pekmi paoh ah cun kai lawm cang lai.

Ka uar bikmi Baibal caang cu, “Cathiang hi a dihlakin Pathian thawchuah hnawhmi a si i, biatak cawnpiaknak caah le palhnak cawnpiaknak alnak si i, biatak cawnpiaknak caah le dingte in nunnak ding cawnpiaknak caah a ṭahnemmi a si” (2 Timote 3:16) timi hi a si. Bawipa nih a Bia cawnnak le thlacamnak caan kha kumkhat chung ngeihnak dingah hi Khrihfa hawikom hna he a kan tontermi hi ka caah a sunglawi tuk. Bawipa nih ka nun ah rian a ṭuan ti kha fiangte in ka hmuh.

Khatlei Kam Cabuai Ah

A hmasa ah cun ralkap ka rak si ko nain palik ah kai ṭhial. Palik zung ah kum 12 ka ṭuan hnuah, palik nih phuah an ka duh cang ti kha ka hngalh. A sullam cu zeihmanh an ka chim lo. A cheukhat palik nih cun “Atu cu Pathian na ngei cang i, khatlei kamah na ṭhut a hau ko cang,” tiah an ka ti. Zung dangah khan an ka chiah i ka hawile hi cun a dangte ah an chiah hna. Riantuan ding zong zeihmanh an ka pe duh ti lo. Kei zong an ka neng tuk ve cang i kai phuak colh.

Ka rian in kai phuah hnuah cun lo bite kan ngeihmi kha tuah hram ka hun thok. Facang le aalu a rangmi kha ka cin hna. Kan inn cu tlak le nawncek in a vam cu kan nahl i ngaidi kan cih. Kan coka cu inn hnulei ah kan tuah. Thinghreu ro tete in rawl cu ka chumh i, tikhur kan ngeih lo caah mi tikhur ah ti cu kan va than. Zinan meiinnte khi kan ngai, asinain ni 12 a hung rauh hnuah khin kan inn ah electriet meiceu an kan pek.

Kan inn cu tlang kamah a um caah, zan caan ah cun cakei, sakhi, langak le ram chungah a ummi saram aw thawng cu kan theih peng tawn. Khuangbai awnh zong kan theih. Thlapa ceu inn chung a hung luh khawhnak dingah kan thlalangawng hi kan hun ṭheo tawn. Kan innchung tiang thlizilte hi a hrang siarmar tawn.

Kan innchung cu a lawng ngaingai ko. Kan ihkhun zong mau in kan tahmi a si i, kan fale caah pakhat, kannih nupa caah pakhat kan ngei. Kan ihkhun cungah cun pherte kan i phah. Mau tha tukmi kan hman caah kan ihkhun hi saupi kan hman khawh, cu loah cun a tet diam cang hnga.

Naite ah khan tilian a tlun caah kan nu he kan cinmi facang vialte cu a rawk dih ai. Tilian nih hin inn cu a hrawk lo nain a niam deuhnak hmun le nel cu a rawk dih.

Kan chungkhar dihlakin biakinn ah kan i pum. Fanu pahnih kan ngei i, pakhat cu tangkua a si i pakhat tu cu tangkhat lawng a si rih. Ka hawile cheukhat nih cun kan sinah zuu na din ti lo ahcun zeihmanh kan in bawm ti lai lo tiah an ka ti. Sihmanhsehlow Bawipa sinah ka phak pimi hna hawikom tha tam deuh ka ngei cang.

Kan inn cu pumhnak ah kan hman i minung 30 kan i pum kho. Thutdan kan ngeih lo caah tuangah kan thu. Inn ah ai pummi Khrihfa cu cauk kan ngei kho lo, cozah hngalhpiakmi Khrihfabu tu cu an ngeih kho ko. Inn ah ai pummi Khrihfa nih Baibal cauk, hla cauk le a dang cauk hna an ngeihmi kha palik nih ah hmuh ahcun an tlaih dih. Baibal chung in cawn ding kong hleikhat kan ngei, Khrih ah a hrampi khan kan thok i, sual i ngaihchihnak le zumhnak kong kan i cawnpiak.

Palik nih voihnih tliamah an ka auh cang. A voikhatnak cu Baibal cawnnak kan ngeih lioah a si. Kan inn ah hin minung 30 kan um lio zanlei sangah palik pawl cu an ra. Palik nih minung pakhat ah 2,000 dong cio an cawiter hna i, kan hawile hi sifak lawngte an si. Kan dihlakin palik zung ah an kan auh. Kilometer 30 chung hi ke in an kan kalter i palik pali nih Jeep in an kan zulh. Meithal an i ken dih. A zam manhmi cu inn ah tha tein a phan ko, sihmanhsehlow a fumtukmi cu artlang tein palik zung ah an hruai hna.

Hi hna hi tarnu tarpa le mino le nu upa deuh hna zong an i tel. Thal caan a si caah leidip a khat ko. Lam tluanchuak in

mitampi nih an kan cuanh, hngakchia le Khrihfa ko an tam. Kei cu hmaisuang cemah ka kal.

Myone palik zung cu tlakrawh in sakmi a si i, si aidre ai thuh. A khaan kaupi chungah kannih minung 30 hi an kan khumh. Palikpa nih cun nangmah hi t̄uanvo a ngeimi na si, a ka ti i a dang paoh cu an tlaih dih hna caah keimah lawng ka tang.

Atu cu khatlei kam cabuai ah an ka ḫutter i nawlneigeit u hna nih cun bia an ka hal, asinain caanṭha ka hmuh paoh ah kei nih thawngṭha bia ka chimh ve hna. Ni thum chung bia an ka hal dih hnuah, ca kha an ḫial i an ka thlah. Palik cheukhat pawl hi zaangfahnak an ngei ve ko. Nihin ni palik t̄ampi nih cun Baibal hi zei a si ti awk an hngal lo i annih nih cun ramdang biaknak nih ahamhmi hna an si tiin an kan ruah. Hitluk rianrang i a karh hi zeiruang ahdah a si ti

an hngal lo. Khrihfa hna hi an ḫat caah pei palik cheukhat hna hi an thin a hun dih khawh lonak a si lai hi tiah an ruah. Voikhat cu na duhmi paoh hi tuah ko, asinain cozah theihhngalhmi bu kha cu hngalhter hna hlah tiah an ka ti. Cozah theihhngalhmi bu nih an in theih i palik zung ah an in report sual a si ahcun, nangmah bantukin palik nih an kan tlaih ve sual lai an ti.

Kan inn ah hin pumhnak cu kan ngei tawn, zeicahtiah hi peng hrawng i inn pumhnak a ngeimi cu keimah lawng ka si.

Bawipa hi ka thangṭhat ko. Amah Pathian ka hun hngalhka ah cun, mikip nih an ka doh i an innkaa an khar dih. An ka nihsawh i a phunphun hin an ka tuah. Asinain atu ah cun, keimah leng duh

1975 in khan Khrihfa thong t̄ampi hna cu a tli in inn ah siseh ramchung ah siseh hi bu hna bantukin pumh le tonnak an ngei tawn

dingin Bawipa nih rian a tuan. Khua kip ka tlawn khawhnak dingah heh tiah an ka bawmh. Zum lotu tiang nih hin tangka hi an ka cawih i bus tiket kha ka cawk khawh.

A chel caan ah cun meng 30 le 40 hrawng hi bicycle asilole motorbike hi kai cuan i ka kal tawn. Ka tlawnnak khua kip ah hin bu hme tete hi Bawipa nih a dirh ko. Unau pakhat khat nih an sin ah an ka sawm ahcun, an Khrihfabu caah Baibal cauk hi kai ken hna i an tuangah pher phah in ka riak i ni tlawmpal cu ka cam tawn. Vietnam miphun sinah a rian cu rang tein a karh i, hi rianquannak ah a ka hmangtu Pathian cu thangthat si zungzal ko seh.

DAL 6

Tupi Chungah Thangthatnak Awtleng

Donghnak bik ramri

Tong Le Chan thonginn cu tịch a nung hringhran ko. Hika hi a donghnak bik ramri cu a si ko. Hi thong i a ummi hna cu, mifir, lainawng, sualnak a phunphin a tuahmi an si. Hi thonginn ah hin keimah he pastor le Russian pa hi an kan thlak.

Hika hmun kan chuahtak lai zan ka mangah thlichia le ṭotho lakah a zuangmi mupi pakhat hi ka hmuh i zei sullam a si ka hngal lo. Bus cu thonginn a phak tikah, a cawngtu nih bawidang sinah a kan ṭhial. Bus in kan hun chuah tikah, thongtla dang tampi kha ka hmuh hna. An dihlakin tawhrolh chungnawh lawng an ngei i taklawng in an um hna. An keng leiah mupi mui mawngcik an i chun dih hna. Bawipa nih a ka pekmi ka zanmang cu a tling ko cang. Daihnak a ka pek i, hika hrawng pastor hna ca i ṭihnungmi lakkhan a kan zohkhenh ko.

Bawipa nih ka rianṭuanmi ah hin a ka huhphenh zungzal. Keimah le ka hawidang nih phung kan chimnak peng cu Lam Dong le Bao Loc hrawng hi an si. Ho Chi Minh khuapi in meng 200 tluk a hlat lai. K'ho miphun tampi nih Jesuh cu an cohlan.

Hoang Van Phung

Atu ahcun zumtu thar 500 tluk an si cang.

1990 kum a luancia thla ruk hrawng khan, Bawipa nih Khrihfa hna cu a bia cawng dingin a kan hruai. Cu lio caan ah cun, ninga an kan cawnpiak ah, kan saya pathum cu palik nih an tlaih hna. Cu saya pathum hna cu Pa Hoa, Pa Hoang le Pa No an si. Thla hnih thong le dong 100,000 cawi ding an si. Ka ṭuanpi hawile ka inn pa Pa Vu Minh Xuan le kei zong a hnu deuhah cun palik zung ah thla tampi chung voi zeizat remruam hi dek an kan kawh.

1991 January thla thar ka hrawngah khan thawngtha chimnak in ka hung tlun ah palik pawl nih kan inn le ka hawipa Vu Minh Xuan inn cu an hung kulh hoi. Palik panga maw paruk hrawng dek an si hnga Jeep in an ra. Pakhat pa cu kan innchungah dengteu in a hung lut i, "Dir tuah" tiah a hung ka ti. Catlap a hun chuah pah khin a ka in "khulrang tleihnak" tiah a hun chim.

Kei zong nih ka nupi le ka fanu le cu dam tein ti lawng khi ka hun chim manh i, ka kut cu an ka khih hnuah Jeep cungah an ka kaiter. Ka hawi Xuan zong cu an tlaih ve. Myone peng thonginn ah khan an kan kalpi cuka ah cun ni 22 an kan chiah.

Voi tampi bia an ka hal. Khrihfa phung hi cu American biaknak a si i Tin Lanh Khrihfa chimmi thawngtha bia zong CIA sinin a rami a si, tiah an ka ti.

Kei nih, "sihlah, kannih cu Jesuh Khrih kong lawng kan chim. Ram kong nainganzi kan tuah lo," tiah ka leh ve hna.

Meiceu a um lonak mui padap lakah an ka chiah. Ka hawi Xuan zong hmun dangah an chiah ve. Ni tlawmpal a rauh hnuah, phungchimtu K'Philip zong an tlaih ve i, kan umnak pinlei deuhah an chiah ve. Kum saupi thongtla rawl petu nih a ka chimh.

Thong chung ka um lioah hin Pathian bia hi ka ṭamhal ngaingai. Kan nu nih ka Baibal cauk hi a tlap tete in a hun thleh i, changreu in a tuam dih hnuah a tom tein a hung ka pek. Palik nih an rak ka pek. Pathian bia cu a tlek dihmi ka zal chiate chungah khan ka thuh, a chiat tuk cang caah palek zong nih a chung an kau duh lo. Ka hawipa K'Philip kha a cheu cu

ka pek khawh ve nakhnga a umnak kha ka hlathlai.

A hnu deuh ah cun, hmun kau deuh ah an ka thial. Ka hawipa K'Philip cu khatlei khaan ah a um caah inncaa khin ka Baibal tlap hna cu ka hei chanh khawh ve. Kan rel dihmi tlap paoh hi kan i tleng tawn.

Ka hawipa K'Philip, Pa Xuan le kei hi video ṭepphel nan phawt tiin sual an kan phawt ṭi. Nainganzi, ram uknak lei he pehtlai in thongah an kan tlakmi kan si. Hika peng i a sang bikmi palek pa nih, “kum hnii chung thong kan tlak hna lai” tiah a kan ti. Kan konglam kha cozah zung laifang a phan i uktu bawi pawl nih an rak zoh rih lai.

Ni khat cu “Nan thil kha i tim u law Jeep ah khin cuang u” an kan ti. Thong dang i kal dingin hmunkhat i kan hun i ton tikah, K'Philip cu a thin a phang nawn zeicahtiah kan zal chungah kan Baibal catlap kan thuh caah a si.

“Na thinphhang hlah. Bawipa nih a kan kilven ko” ka hun ti.

Thongtla phurhnak Jeep chungah an kan chuan i, kan kut le kan ke kha an kan ṭem chih hnuah meng 120 a hlatnak Do Lat thong ah an kan kalpi lio kha vidio in an kan tlak. Lam thluanchuak thla kan cam peng ve. Khoika hmun i an kan chiah lai kan hngal lo. Bus a cuangmi tampi nih cun mifir ah an kan ruah caah an kan zohchuk ngaingai.

Sualnak a tuahtu pawl chikkhat an chiahnak hna thonginn ah an kan phakpi. Cuka hmun kan hun phakah cun, “A sang bik khaan” ah an kan chiah. Kannih zong nih “Mupi rual” tiah kan auh ve hna. Thongtla hmasa hna nih khan kan thilri le kan zal vialte kha an dah dih. Bawipa nih a kan bawmh. Kan Baibal catlap tete cu “Mupi” rual nih a hun zoh tikah ah cun, a thumanmi ah an rel. Cupa nih a hmeh a hnuai dih i ṭuangah a hlonh dih.

Hanoi khuapi in bawipa kha kanmah biahal awk le chekhlat ding caah Da Lat ah a rak phan i, kannih zong Da Lat khuapi ah cun an kan kalpi. Da Lat ah cun kan um ko nain Hanoi ummi

hna nih tangah cun an kan chiah. Bawi pawl dihlak hi chaklei Vietnam in a rami an si. Keimah nakin an sang deuh, an titvun zong an ngo deuh i, bia an chim zongah hin an aw cawi ai dang. A hringmi thilpuan kha an i hrruk i hmaitonh in kan thu, sual an ka phawtnak ding catlap cu khattung in an i hunh.

Hi thonginn ka phak hmasat lioah hin, K' Philip cu a ke kha cikcin in an khiih i tlakrawh tuang a hnawm tukmi ah khan an chiah. Na dir a si ahcun, na lu nih kaan kha na phak lai i, na ih a si le na lu le na ke nih khatlei vampang veve ah nai tor ko lai.

K'Philip khaan chung cu chun le zan zong aa hngalh kho lo. Nikhat khawlhtawlnak caah mi pakhat nih ti hrai hra lawng an pek hna. K'Philip cu hi thong i a um chungah hin a pavuah in dah ai hnawh dah ti lo ahcun, thlaruk chung kholh loin a um.

Pa Xuan tu cu a kau deuhmi khanah misual pahra he an chiah ti hna. "Thongtla phung" ah cun a tla hmasa nih a lut thar pawl thil kha an chuh dih hna pinah a velh zong an velh hna. Asinain Pa Xuan cu a rak luh ve tikah hin Bawipa nih a kilven caah tukvelhnak a tong lo. Thongtla lak i upa bik nih kha Xuan cu dir tuah a ti i, a thilpuan kha a zoh dih cikcek hnuah, "Nang zei sualnak ko dah na tuah" tiah a hal.

Anih nih, "Kei cu Jesuh thawngtha chimtu ka si," tiah a hun leh.

Thongtla dang pawl nih khan an hun nih. An khihnak cikcin kha an phoihpiak i a ihnak ding hmun kha an chimh. Ahohmanh an ih duh lonak ekinn kam ah khan an pek.

Mibu kawmh in sualnak a tuahmi a lu in a ke tiang hrik le thaah in a khatmi tlangval pate pawngah khan a va thu. Xuan nih a tuarmi hi na ruat bal lem lai lo! Hi tlangval pa pawng i ih ding hi a va chimh tikah a thaah nih an ka seh lai ti cu a hngalh cia ko.

Ka umnak khaan ah cun thawngtha bia chim cu ka hun thawk. Mi tampi nih Jesuh cu an cohlan caah lawmhnak in kan khat.

Palik nih biahal dingin an ka auh than. Zumhnak hrut in a kal sualmi a si tiah an ka ti. Palik pa nih cun "Zumhnak hrut kalsual"

tiah ka catlap ah cun a တာလီ i minthut kha an kan hnek chih.

Palik pa nih cun cabuai cu an nam vurmar i hmundangte ah kan thlak lai tiah a ka hrocer, asinain ka min cu ka thu duh hlei lo.

A ka cawngtu pawl nih cun amah nunnak humhaknak ah midang a thattu pa umnak thonginn dangte ah khan an ka chiah ve. Tuan deuhah khan hi pa hi K'Philip nih khan thawngtha a rak chimh cang i, atu cu kei nih ka hun nolh တဲ့ han. Hi thongtlapa zong nih a thinlung dihlak in Bawipa sinah thla a hun cam khawh ve cang.

Hika hmun hi a kik ngaingai. Zun inn hram thingphel cungah ka it tawn. Kan nu nih ka Baibal cauk chung i a thlehami catlap Sam 107:6 “An harnak chung khan BAWIPA kha an auh i an harnak chung khan a khamh hna” timi bia hi ka lungah a hung chuak တဲ့ han. Hi thong i ka um lioah hin, ka kut cu ka hler i Bawipa sinah thla ka cam i lawmhnak bia ka chim, zeicahtiah hika khaan hin a ka chuahter lai tiah ka zumh. Caan rau lo ah khin palik pa nih a rak ka auh တဲ့ han, “Na min cu na rak thu lai lo maw? tiah a ka hal.

Kei nih “thu hlah,” tiah ka ti i thong chungah cun an ka khumh တဲ့ han.

Cu zan i ka thlacamnak cu Bawipa nih a theih ko ti kha ka hngalh. Keimah chanhtu dingah PC 15 i bothumpa hi Pathian nih a hman. Cu palikpa cu hika hrawng thongtla pawl a le dangdang zong kha chikkhatte nawlgeihnak an pek sawhmi a si. Palikpa nih amah kut tangah a dang tein thlak peng a rak ka duh lioah hin, bothumpa nih order a hun pekmi cu, “Misual dang pawl umnak a ngan deuhmi hmunah hipa hi hei thlah တဲ့ han” tiah a hun ti ko.

Amah he rian a t̄uan t̄imi palikpa cu bothum pa sinah cun a ra than i, “hi thongtla pa hi cu a lung a hak tukmi a si. Anih hi cu a dang tein na chiah a hau ko,” tiah a hun nawl.

Asinain bo thumpa nih cun, “Keimah cu hipa ngandamnak he pehtlai in t̄uanvo ngeitu ka si, cucaah a ngandammi hmunah cun va chia than ko,” tiah a hun ti ve.

Thonginn chung i midang thawngtha va chimh hi a har nagingaimi a si, zeicahtiah palik pawl nih hin an kan congh peng hleiah an kan ngiat peng fawn. Cu pinah thawngthanhtu, chimtu zong an ngei. Sihmanhseh law ka bochan khawhnak lai Bawipa nih a ka hruai ko. Zeicahtiah cun hika cu chikkhatte lawng chiahnak khi a si caah a dang lebang cu hmun dangah an thialter cang hna. Thlariat chung cuka hmunah cun ka um i thongtla 20 hi thawngtha ka chimh cang hna. A dangte ka umnak hmun in an ka thial ahcun Khrihfa pali nga kha an rak um ve. Zumtu pawl nih an ka hmuh tikah ka kut an ka tlaih i an ka kuh thluahmah. “Mupi” nih ka thil a hun chek i, ka Baibal catlap tete kha a hlonh dih, asinain ka thinlung ah ka rak chiah dih cang hna.

Mupi Bu Chungah

Ka hawile phungchimtu Hao Anh, K'Philip le Pa Xuan te he Tong Le Chan riantuannak hmunah an kan kuat. Kan hnulei ka mang manhmi t̄otho thlichia lakah mupi nganpi kha ka hun hmuh than. Russia sermi bus chungah cun an kan cuanter i thilhring ai hrukmi ralkap pawl an min t̄ial lomi hna he khan kan kal ti. Kan dihlak tein thirri in an kan tem chih i, kan angki keng ah “C.T” tiah an t̄ial i, a sullam cu “simnak cawnpiaq than ding” ah kuatmi an si tinak a si.

Hitan kan kalnak ah hin Tiong Le Chan thonginn phaknak ah suimilam pakua kan rau. Zing tein kan i thawh i zanlei suimilam pali panga karah kan phan. Palik note te pathum nih an kan cawng. Pastor kan si kha pakhat pate nih cun a kan

hngalh i, "Lampi ei dingah changreu maw pakhat khat cawk nan duh ahcun, keimah nih kan cawnpiak hna lai," tiah a kan ti. Kannih cu pastor kan si caah zunput kal kan duh tik caan ahcun kan thirhri kha an kan phoihpiak. Asinain a dang thongtla kha cu an khiih ko hna.

Bawipa nih hmunkhat um ti khawhnak dingah lam a kan hunpiakmi kan hmuh tikah kan i lawm tuk hringhran. Bawipa kan biak ti ah hin cun kanmah pumpak cio ah khan "ṭhanghnak" kan ngei cio i lawmhnnak in kan khat hna. Bus ah a cuang timi kan pawng ṭhumi hna nih khan an kan zoh tikah thongtla pawl nih lawmhnnak in kan khahmi kha an hmuh i an khuaruah a har dih. A kan cawngtu pawl cu hnulei ah pakhat, hmailei ah pakhat, a laiah pakhat an ṭhu i khuaruahhar ngai in an kan zoh. Palik pakhat pa nih cun, "Hi thongtla pawl hi zeitindah hiti an umning hi a si hnaga?" tiah a ti.

Kan bus cuanmi cu a hun dir tikah, a kan cawngtu hna nih cun khaka ummi bawi sinah khan a kan chiah. Mawngcik chunhmi kha ka hmuh tikah, ka mang i ṭotho lak i mupi ka hmuhmi kha ka hun thei than. Palik pawl nih kan lu kha an kan kawng i pastor pawl cu hmunkhat um ti kha an kan sianh lo.

Kannih pastor zong, kan dihlak in thongtla dang pawl he namtong in ram kan vaat, thing kan aat, vawlei zong hmuipi in kan thlo ve. Thongtla pawl cu nifa tein rian fakpi in an kan ṭuanter. Asinain a hnu bik thong uk bawi nikhkan ziknawh kha a lak i, amah he mupibu he facang kha an i lak caah kan rawl a ṭam tuk i, kan der dih. Rawl kan hmuh caan hmanhah hin sanpioh chumh ding facang lawng an kan pek. Kan rianṭuanmi le a har tuk caah thongtla cheukhat cu an ṭuan kho ti lo, cucaah rianṭuan lioah hin an lung a mit i an tlu deng tawn.

Cucaah thongtla pawl hi rawl ruangah hin an i vel i namte hna in an i chun. Chun rianṭuan ding i an kal lioah ral lioah an hlawnh takmi le a kuaimi kha an char hna. Nam ser awk caah an thuh. Zarhfate pa khatkhat hi an i hliamkhuai i thongtla

sizung an phan.

Hi thonginn i saupi thong a rak tla cangmi nih a kan chimhning ah cun, "Hika nan rak phak hlan deuh ah khan thongtla pawl hi an i vel i hmapu zong an um len. Voikhat cu plastic zal a kangmi kha thongtla pa hmai ah an cheh hnawh i a hmai kanghning cu țihnung lei khi a si," tiah a ti. Director thar an chiahmi Chu Xuan Dinh nih thil umtuning kha țha deuhin a hun thlen caah Bawipa cu kan thangthat.

Director thar nih hin thongtla pawl an chungle nih rawl rak chanhnak nawl kha a pek hna. Thongtla rawl cu nikhat caah 500 gram an kan pek. Inn lei in rawl chantu a ngei ve lomi thongtla dang pawl kha kan rawl cu kan cheuh, kan țhenh ve hna.

Pastor Hung le a dang sayate pasarih zong an tlaih ve hna ti thawng kan theih. Hung le a dang sayate zong cu tirawl an i za lo nain zohchunh tlak si dingah rian cu an țuanter chih ve hna, an rawl a țamtuk caah an der ngaingai. Eidin awk a țhami hnahkip kha an țawh i tisik aanhnah he an chuanți ko nain an i tha kho hrim lo.

Mupi pawl nih hin kan thil fir hi an i tim lengmang. Voikhat cu mupi pa nih hin K'Philip tawhrolh kha a hmuh i a duh tuk caah a hnuzul pa kha, "Va kal law a tawhrolh țha ngaimi khi hlan ka duh tiah va chim," a ti.

Tawhrolh dang kan ngeih lo caah kan ngeihmi te hin kan i thlengnawng tawn ve ko tiah kan ti.

Annih zong nih "Na ta hi hlan ko, a tawhrolh hlun deuh kha an pek ve ko hna lai tiah an kan ti. Cun a nawl ngeihnak kha langhter a duh tukah, mupi nih cun a kuttang pa kha a khuk a bilter i, a taisawm in Khrihfa hna hmaika ah cun fak ngai in a tuk.

Hmundang pakhat ah cun a khaan pali a um rih i khaan khatah thongtla 200 in 300 tluk hi an chiah hna. Rethi ngai in rian kan țuan dih hnuah thonginn ah cun kan hung tlung i mupi

rual uknak tangah kan um than. Hi bantukin kan i dinh, kan ih le thla kan cam caan a dih hin cun, mupi rual nih cun a phunphun in an kan hrem tawn. Zingka suimilam panga in kan tho i hmaiphiah le zun ek i thiarnak kan ngeih dih hnuah rianquan kal hlanah mupi pawl nih cun artlang tein an kan thutter. Mupi rual uknak tang i kan um chungah hin cun thong chungah sifah harnak tampi kan tontem bantuk hin leng i rian kan tuannak hmun zongah hin kan ingtuar thiamthiam ko.

Tong Le Chan i ka hun phak tikah hin, vawlei cawhnak i hruiatu ah an ka thiah. Kannih hi minung 17 in 20 tluk kan um. Palik pahnih nih an kan cawng. Ni tlawmpal ka hun tuan hnuah khin palik bawi ngan bik nih khan a ka auh i, "Thaizingah ka caah ti na ka lumpiak lai," tiah a ka ti.

Ka rianquannak hmun i ka hung kir hnu zong ah zeidah a chim duh ti hi ka hngal lo. Thongtla dang pakhat nih cun, "Nang cu ti na lum cang lai i kanmah bantukin rianhar zong na tuan ti lai lo caah i lawmh tuk ding na si. Asinain, khatlei ah an caah khohsuai zalhnih le an zuk ding kuak zong nichiar na cawkpiak hna lai. Hi vialte tuahpiak dingah tangka a za an in pek lo ahcun, nangmah ngeihmi khan an lakphak din ding le zeidang kha na cawkpiak hna a hau lai" tiah a ka ti.

Cu zan ka mangah lakphakti kha tengkipung chungah ka rawn len ko. Zinglei ka tho i Bawipa sinah thla ka cam. Sihmahseh law daihnak ka ngei kho hlei lo. Bawipa nih ka tuah dingmi kha a ka hmuhsak. Uknak doh ruangah thongtla pawl nih hi bantuk rian an hmuah cun an i nuamtuk zeicahtiah ziknawh tuah khawhnak cu ka tuah kho hrim lo. Palik pa sinah cun ka va kal i, "Ka tuan kho lai lo" tiah ka va ti.

Anih zong nih, "A siyah cun va kal law vawlei ya co ko kun" tiah a ka ti.

"Bawipa nih thazang a ka pek lai tiah ka zumh" tiah ka hun ti than ve.

Thongtla pawl le palik pa cu an lau tuk, annih hmuh ningah

cun hi tluk thil̄ha tuah duh loin al hi a hrut ko lo maw ti phun in an ka ruah. Cucaah annih nih, "Zeicaah rian̄ha deuh t̄uannak cu nai them lo e?" an ka ti.

Kan rian̄uannak cu kan umnak hmun in minute 45 chung ke in kan kal. Keimah le thongtla cheukhat hna cu tidil kha an kan sahter. Ramhring vialte kha thlawh dih hnuah, facang cin khawhnak ding in kan sersiam.

Voikhhat cu kan dihlak in zarh khat chung dan an kan tat. Zingka in zanlei tiang minung pakhat nih pe 20 a kaumi vawlei hi ni khat ah dih dingin an kan thlawhter. Fur caan a si caah, chun nitlak ruah a sur i chungnawhte lawng hruk buin rian cu kan t̄uan. Hika hmun hi cu rul le tlangngaikuang tamnak a si pinah raifanh hrik phortu hling zong kha i phawi pah kan hau fawn.

Ti cu lit in a khat. Cu lit cu sailit tiah kan auh. Zeicahtiah kutdong nak hmanh hin an ngan deuh. Vawlei kan cawh pah cun pakhat le pakhat lit nih a seh maw seh lo tiah kan tak kha kan i zohpiak i, kan hmuhmi lit paoh kha kan i sumpiak hnuah a hlatnak ah kan hloh.

Thawh ding an kan pekmi kha kan lim khawh lo sual a si ahcun, a kan cawngtu pawl nih khan thong chungah an kan chiah t̄han. Kan umnak hi hmun bite a si pinah rawl chumh ding pawngkhat le ti cawk khatte an kan pek. Nguyen cu cuka hmun ah zarhhnih an chiah.

Ka ba tuk cang, ka celh ti lo i, "Bawipa rak ka khamh ko" tiah thla ka cam. Pathian bia kha ka ruat peng, zeicahtiah thazang a ka petu a si caah.

Thanḡthatnak Awtleng

Kan umnak kiangkap ah hin S'tieng miphun tampi an um ve. An fale hna cu sianginn an kai kho lo. A chel caan ah naa hna kha an cawng i thongtla pawl kan rian̄uannak hrawngah hin an i chawk ve tawn. A zeimaw caan ah hin hi hngakchia hna hi chuncaw lo hna in an um ve. Tong Le Chang thonginn i kan rak phak hlanah

hin, hika hrawng a ummi nih hin Jesuh hi an hngal bal lo. Hi hna sin i phungchim ding caah pei Bawipa nih innkaa a kan hunpiak ko hi kan ti.

Kan hawile nih thong i an rak kan veh caan ah hin S'tieng hna sin i phungchim ding hi lam an kawl cawlve. S'tieng pawl hi ramlak ah rian a ṭuanmi an si ve. Kan hawile Khrihfa hna nih a thli tein Thawngṭhabia kha an va chimh hna i mi tampi Khrihfa ah an cang. Hni le puan hruk awk ngei loin si ko hna hmanh seh law Bawipa an zumhnak cu a fek ngaingai. Jesuh nih an nunnak kha a thlen dih hna i, annih zong Jesuh nunnak ah khan an i lawm ve. Atu ah cun S'tieng miphun thong tampi Khrihfa an si cang.

Ramlak i rian kan ṭuan lioah hin tha tein kan ngiatthlai zungzal ve. Thawngṭha bia hi langhngan in kan chim ngam lo caah hi hna he i chawnh khawhnak biathli kan ngei. "Halleluiah!" tiah a kan leh ve a si ah cun Khrihfa taktak a si ti kan hngalh khawh.

Khuapi chung a ummi pastor pa nih hlasak ningcang kha a dang tein a cawnpiak hna. Voikhat cu cuti rian kan ṭuan lio le Bawipa bia kan thinlung chungin kan ruah lioah cun thingkung cungin hlasak awthawng kan hun theih. Hngakchia pawl cu hla an sa hna i, tuipi chung cu an hlasak thawng nih a khuh dih. Cu hlasak thawng ka theih cun Bawipa sinin thazang thar tampi ka hmu.

Palik pawl nih Tong Le Chanh thonginn chungah tha tein kan cawn ko hmanh hna sehlaw, thawngṭha bia cu kan chimh hna i thongtla tampi nih Jesuh cu an zumh cang. Rianṭuan dingah artlang tein kan dir lio le, vawlei kan cawh buah hin thawngṭha bia cu kan

chimh lengmang hna. Lo chung i heh tiah rian kan ṭuan lioah hin kan kut kan hler i Pathian cu kan biak. A kan cawngtu an um caah thangpi cun hla kan sa ngam lo, din nawnte khin kan sak. Lo chung i hmunkhat ah chuncaw kan ei lio ko ahkhin, Baibal cang kan i cinkenmi kha kan hawile kha kan chimh kan cawnpiak hna.

Palik nih thil umtuning hi an thlen lengmang. A chel caan ah kannih pastor pawl hi hmunkhat ah chuncaw an kan ei ṭiter tawn. Cun a caan ah hmun dangah an kan ṭhial dih ṭhan. Zoh loin Baibal caang kan ciahmi hi pakhat le pakhat kan i chim tawn, Filipi 4:13 “Khrih thawngin zeizong vialte ka tuah khawh,” Salms 107:6 “Harnak chungin Bawipa kha an auh i, an harnak chung khan Amah nih a bawmh hna, timi le Salm 23 chungin siseh a dang tampi zong kan chim hna i kan i lawm tuk hna, zeicahtiah ṭhanghnak a kan petu a si.

Cheukhat palik nih cun vok tiah an ka ti i, ningzah a phunphun in an kan thlaih tawn. Asinain ṭha tein a ka zohkhenhtu le a ka chawnpiaktu palik sinah khan Bawipa nih a ka hruai. Tahchunhnak ah mipakhat kha ramdang zam dingin a bawmh ruangah kum 20 tiang thong a tla vemi palik bawi karnel pa he kan i tong. Kan i ton lioah hin hi hnu kum 15 ka tla rih lai a ti. Ka liangah a kut kha a hun chuan i, “Phungchim sayapa, nan inn na phak ṭhan tik zongah thla rak ka campiak ve, zeicahtiah hi thong ka um chungah hin Jesuh cu ka zumh ve cang” tiah a ti.

Karnel bawi ka si lioah hin, phungchim sayate le pastor tampi hi ka rak tlaih ve hna. Pathian a zum lomi a si. Asinain thong chung i thlathum a um ahhin, hngilh kho loin a um.

A pawng i a ummi pastor pa nikhkan, Jesuh kha na zumh a si ah cun, khuaruah thil na hmuh lai” tiah a ti.

Cu zan cu amah lawng a khup ai bil i hiti hin thla a cam, vawlei sertu, pathian vialte lakah Pathian na si ahcun hmelchunhnak rak ka pe. Thlali chung kai hngilh kho ti loh hih. Cucaaah na um taktak a si ahcun, tu zan ah hngilh khawhnak

ka pe" tiah a ti. Cu zan cu tha tein ai hngilh kho, thlali chungah a voi khatnak a si.

Thong chung kan um lioah hin, phundang dangin thawngtha bia chim ningcang le mithar zohkhenhning hi pastor Nguyễn nih a kan chimhning hi kan ngaih. Pastor Ngujen zong rethei ngai in hi camp ah hin rian a ḥuan ve. Anih hi ruh fah zawtnak a ngei caah a ke zong a fak nain minutes 45 chung cu rianṭuan dingah a kal ve. A chel caan ah cun a hma a fah tuk caah a mitthli zong hi ai sum kho tawn lo. Ṭhiangṭhunh he a kal tawn i micheu nih cun lo phaknak dingah an ti khawh tawkin an bawmh.

Tipung chungah Pastor Ha Hak

Thong a tla vemi Khrihfa dang, Lo Ban Hen nih pastor Ha Hak kong a kan chimh. (Lo Ban Hen hi a chuah hnuah Chaklei Vietnam ah ai ḥial). Pastor Ha Hak hi voi tampi thongah an thlak i voikhat ah thlasarih tiang a si. A donghnak bik a thawngpang cu a phun hawi minung 700 sinah tette a khan i Khrihfa an si dih. Tlang cung i Bawipa rianṭuang hi a har hringhran ko. Pastor pawl hi "Nannanzi nan tuah" tiin palik nih sual phawt zungzal an si. Pastor pawl hi thawngtha bia lawng an chim ti hi an hngal kho hrim lo.

Voikhat cu pastor Ha Hak hi palik pa nih bia a hal lioah a keden in a hmaiah a chuih i a ha pakhat a tlong. Cu hnuah cun, thirhri in an ḥem hnuah ṭengki pung chungah an khumh i vawlei le fang pawngkhat lawng an pek tawn. Angki zong hrruk loin tawhrolh chungnawh lawng an hrukter. Tlang cung a si caah zan ah cun khua a sik tuk fawn.

Cuti cun ṭengkipung chungah thlathum chung an chiah. Culio caan ah cun, pastor Ha Hak cu bawmhnak halin Pathian sinah thla a cam. Bawipa nih thazang thar a pek. Lamkaltu Paul kha Damaska lam ah vancung in ceu nih a chunh bantukin anih zong vancung in ceunak kha a hmuh. Bawipa nih hi bantukin

thazang thar a pek caah hi bantuk hi a in khawhnak cu a si.

Rul nganpi kha a kua in a hung chuak i tengkipung chungah a luh hnuah a ke cu a va ngerh. A kut le a ke cu cikcin in an tem chih caah zeihmanh a tuah kho lo i thlacam buin rul cu a hngak ko. Bawipa nih a bawmh caah rul nih cun a cu lo.

Kum 27 thongthlak na si lai tiah palik nih cun an ka chimh, asinain kumhnh le a cheu ka tlakah Bawipa nih a ka chuahter. Atu ah cun mission riantuannak ah lutlai ka si cang. Bawipa hi ka thangthat tuk hringhran, zeicahtiah Vietnam zumtu hna bawmhnak ah American Khrihfha hna hi a hman hna caah a si. Kan caah thla a

kan campiaktu America ah a ummi Pathian selle cungah kan i lawm. Thong chungin kan luat khawhnak lai Bawipa nih nangmah kha an hman. American ah a ummi Bawipa sal hna kha thluachuah in pe ko hna seh tiah thla kan campiak hna. Ka thinlung dihlakin nanmah le nan ram kha Jesuh min in kan dawt hna.

Pastor Ha Hah (keh) le Pastor Hoang Van Phung (orh) hna nih thong a tlami an nupi le an va len lio hna.

American ram caah thla ka cam. Cun American ram hi Bawipa Pathian nih thluachuah a pek ti zong ka hngalh fawn, zeicahtiah missionaries tampi hna le Khrihfha tha hna kha kadang ram zongah harnak tampi a um ve ti ka hngalh, asinain hnangam lungdaihnak ka ngeihmi cu Pathian nih Apennak dirh ding caah thangthar Khrihfha hna hi pelhzulh in a hman hna lai ti hi a si.

DAL 7

Hram Fekmi Cungah Dirnak

Nan i Lawmhnak cu a tling lai

Kan chungkhar hi milem biaknakin a ḥhangmi kan rak si. Zawtnak ruangah ka fa pakhat a thi i kan nu zong a dam lo ruangah a kan thihtak lioah hin camh le doih a thiammi sibawi kha kan rak auh hna.

Bawipa ka hun zumh hnuah cun, Johan 16:24 chung bia “Atu tiang ah cun ka min in zeihmanh nan hal rih lo, hal u law nan hmuh lai, cuti nan tuah ahcun nan i lawmhnak cu a tling lai” timi Baibal hi ka hmuhsak. Zan thum chung thla ka cam i Johan thawngtha hi ka rel. Ka fa pakhat cu raifanh in a zaw. A damnak lai thla ka cam i ni thumnak ni ah ka fa cu a dam. Bawipa nih ka fapa le ka fanu zong a damter hna. Hi thil hna hmang in Amah cu a um taktak ti kha a ka hmuhsak.

Saya Pa E inn ah kan miphun minung 300 hrawng hi pumhnak nganpi kan ngei. A inn cu mau phahmi ṭuang a si i a cung cu ngaidi a cih. A vam zong hi mau tahmi a si. An hlei cu thing an donhmi a si i khairiat cung kal khi a si ko.

A tung hna cu tung khat le tung khat ṭem chommi an si. An inn cu a hme ko nain a khaan pathum in an tuah. Khatlei kamah anmah

Diey Lien

chungkhar ihnak a um i, a lai hi pumhnak khaan a si i, thlacannak le hlasaknak ah kan hman. Cun khatlei kam khaan cu khaultlung hawikom hna ihnak khaan a si. Inn chungah kan i tlum lo caah innleng lei kamah mi tampi an um.

Kum thum lioah khan cun Khrihfa rianuantu pathum lawng an rak si. Asinain atu khawmpu tu ah cun rianuantu sawmthum tluk an hung si cang. Khuami vialte hi Khrihfa an si dih caah pakhat hnu pakhat an dihlakin hlasak ah an ra. Rianuantu hna cu Khrihfa dang tampi le khan innchung tlum tawkin innchungah an i pumh lioah, a dang 100 reng lo cu leng leiah khan an rak thu ve.

An hlasak le thlacam kha a than deuh caah palik pawl cu an ra colh. Khua chung palik pawl cu thil sawhsawh an i hruck. Inncung ah an kai i innchung ah an luh zongah Khrihfa hna cu zam loin hla cu an sa peng ko.

Palik nih rianuantu 30 hna cu palik zung ah an kalpi hna, khuami zong nih cun an zulh dih ve hna. Minung 300 reng lo hngakchia an kal i tar pawl lawng inn ah an chiah hna. Lamlen puapi ko a lo. "Vancung i kan tlun tikah Jesuh le dawtmi hna he kan leng ti lai" timi hngakchia hla kha kal pahin kan sa ti hna. Palik zung kan va phak tik zongah kan hlasak le kan thlacam cu kan ngol hlei lo. Canphio an cih i thingvam an chonmi inn lengah cun kan dir hna.

Innchungah cun palik pathum lawng an um. Palikpa nih cun, "Hika hi rianuantu hmun a si; hi bantuk tuah hi nawl pek nan si lo" tiah a hun ti. Asinain hlasak le thlacam cu kan peh peng ko. Khuabawi pa nih inn ah va tin cang u tiah nu he pa he a fial hna.

Sihmanhsehlaw khuami hna nih cun Pa E a himbauvnak ding kha an duh caah an zulh peng. "Pa E cu kan duh, Pa E kan herh, pakhat nan tlaib hna ahcun kan dihlakin rak kan tlaib u, thah nan duh zong le kan dihlakin kan that dih u" tiah an ti ve hna. Myone zung in palikpa zong a hung phan ve.

Myone palik nih cun hmunkhat ah pumh i Pathian biak ti hi an khapmi a si. Khrihfa rianuantu hna hi kan thlahpiak hna u ti hal

kha minung 300 hna nih hin an tih hrimhrim lo.

Pathian Bia Tamhalnak

Hi miphun hna zumtu i an hung si tikah cun Bawipa kha luatte in biak kha an duh cang. A cheu cu Pathian Bia kha tampi cawnpiak an si rih lo. Uktu cozah nih cun hi miphun hna hi dai tein umter an duh hna. Zankhat cu palik pawl nih baisakhup an rak put i mifirpa nih thilri a fir lio le cozah nih an thahning kong khi an piahipiak hna. Palik pawl nih an thluak ṭawlnak dingah an hmanmi a si.

Hi baisakhup an piah hnawhchan cu nam an duh hna caah a si i, "nannih zong ṭhat lonak nan tuah ahcun, hi bantukin thah nan si ve lai," tiah an ti hna. Hi baisakhup ah hin cozah mi thahning hi zeitlukindah tih a nun zia kha sualnak a tuahtu cungah an langhtermi a si. Cu zan ah cun Khrihfa nih Baibal cauk le cauk dang zong ahodah a chuah pitu a si ti hngalh hi an i

Palik nih minung 30 kha palik zung ah an kalpi hna i khuami dihlak nih an zulh hna.

zuam.

Palik nih cun pakhat hnu pakhat “Ahodah hi thil a phortu nan si?” tiah an hal hna. Thawngtha bia a phurtu hi rak kan chim u tiah an hal hna, cu hnu lawngah a hrampi kha na hmuh khawh lai.

S’tieng phun chungin pakhat pa nih hin Baibal cauk hi an khuami hna lakah a ngeih hmasa bik. Culio caan ah cun a tih tuk hringhran pinah Pathian Bia kha a rak hngalh lem lo caah amah le amah hri in ai awk.

A hnu deuh ah palik nih Pa E kha an tlaih than. Khuabawi he meeṭing tuah dingah amah an sawm i midang kha rak zul lo dingin an thlauh hna. An tlaih hnuah midang hmuh lo karah lam hlapi ah an kal pi.

Pa E nih hin Baibal uk 2 a rak ngeih. Thong a tlak hlan deuh ah ukkhat cu a ka ḫen. Pa E cu khuami hna hi an caw an naa kha zuar na fial hna, cun sualnak dangdang zong na tuah tiin palik nih sual an kawl. Tong Le Chan thonginn ah thlathum tlak dingin bia an khiah. Rianhrang ṭuannak hmun ah thing an ahter, aalu rang kha an cinter, A nupi cu voikhat te lawng tonnak nawl an pek.

Khrifha dirnak zong a naituk rih caah thlacamning zong an thiam rih hna lo i, a chel caan lawngah thla an campiak. Jesuh cu an zum ko cang nain uk hmete dah ti lo cu Baibal cauk dang zong an ngei rih lo. Sihmanhsehlaw hi Baibal te nih hin zumhnak hrampi kha a ngeihter hna caah hremnak ṭihphannak zong kha an rak tei khawh.

Kannih zong nih midang kha kan rak cawnpiak hna i Amah kha hlaw lo dingin kan ḫawl ter hna. Thawngtha bia cu Binh Long peng in Phuoe Long peng tiang kaupi in a cul dih cang. Cuka ah cun kan hawikom thar Tu zong nih. Bawipa cu a zumh cang.

Khua pakhat ah cun, Khrifha nu nih a nau a thimi te kha a kutin ai pom. “Ka fa hi a thaw um ti lo sihmanhsehlaw Pathian nih a damter khawh” tiah a ti. A fate cu suimilam pakhat le cheu a thih hnuah a hung nung than.

Phuoe Long peng ka tlawn hlanah hi khua hi ka rak tlawng i cu lioah cun zumtu thar Khrihfa hna nih an milem pawl le doih camhnak i an hmanmi thilri an khangh lioah ka rak bawmh hna. Hi miphun lakah hin camh thiam pawl hi nawlnei bik cu an si ko.

A neh hnuah ka va kal than i, minung 200 hi pumh dingah zing tein an rak chuak. Kum khat a simi hngakchia thihsnak in a nungthan ti thawng an theih. Pathian Bia phuan khawhnak dingah cantha a kan serpiakmi a si.

Pakhat pa cu a kedil ah a tur a cak ngaimi rul nih a cuk. Hi bantuk rul nih a cuk hna ahcun suimilam 24 chungah an thi ko. Siizung kal pinak le a um lo caah, hi pa caah thla kan campiak i a nung ko. Hika khuami cheukhat caah cun, kan thlacam aunak nih Pathian thawnnak ai langh tikah an thin a hung i palik sinah an kan report.

Palik Nih An Kan Len

Kan Khrihfa pumh cu chunhnu ah khin kan dih. Ka phungchim a dih ah khin, ralkap thil ai hrrukmi palik panga kha an ra. Rifles meithal kha an i bai hna i motorbike kha an i cit. Dengteu in an zoh i "Hipu cu a si lo" tiah an ti.

Hruaitu ka si kha an ka hngalh lo caah an kal. Zam duhning law, ka zam diam hnga. Ka zam a si ahcun ka cawnpiakmi ah keimah le keimah ai almi ka si hnga i ka unau pawl kha an lung a vaivuan sual hnga. Bawipa rian kan tuan a si ahcun, kan cungah zei bantuk thil hmanh tlung sehlaw ka ton ngam a herh. Cucaah cun zam loin ka um.

Ka Baibal cauk lawnglawng hi, hi khua hrawngah kan ngeih chunmi a si caah a sungawi tuk hringhran. Rianquantu pahnih kan si nain Ca Hlun le Ca Thar komh hi cu uk khat lawnglawng kan ngei. Zei bantuk thil hmanh tlung seh law, kan Baibal cauk lohtlau dinghi cu kan sian lo caah, thate thuh khawhnak dinglam lawng kan kawl ko.

Voikhat cu palik nih an rak ka kuh lioah ka Baibal cauk kha midang ka pek ta hna. Ka angki in an ka tlaiah i, "Pastor na si maw?" tiah an ka hal.

Kei nih "pastor ka si loh" tiah ka ti hna. Zeiti van chim ding ka hngal lo. Bawipa kong tette a khantu cu ka si ko. Phungchimtu timi cu Pathian Bia a phuangtu cu ka si ko. Phungchimtu timi cu Pathian bia a phuangtu tinak a si. Cucaah "ka si" ka ti ve hna.

Tehete hmuh ding ca an ka kawl. Heh tiah an kawl hnuah rianquantu midang sinah Thawngtha Johan kha an hmuh. Baibal hmete, Cathar lawng a simi kha a zal chungah an hmuh.

Palik pawl nih tlaiah an ka duhnak hi saupi a si cang nain Pathian Bia chimtu dihlak ka sinak kha hngalh fian an duh. Atu tu cu fiang tein an hngalh cang. An motorbike ah khan an ka chuan i an ka hnuah chih i palik zung an ka phakpi, khaan, bite miters 15 hrawng lawng a kaum khan an si. Zung chungah palik tampi an rak um.

Baibal hmete khoika ah dah na chiah tiah palik pawl nih cun an ka hal chih len. Keimah Baibal a si loh, rianquantu midang Baibal a si "Hi Baibal cauk hi cu cozah hngalh pimi Khrihfabu ta a si," tiah ka ti.

"Aho nih dah Thawngtha bia chim hi an in fial?" tiah an ka hal. "Ahohmanh nih an ka fial lo. Kan khuami hi zudin le phekah an hmang i sualnak a phunphun an tuah. Asinain atu ah cun Pathian bia kan theih hnu cun miṭha ah a kan thlen caah, ka miphun hna sinah Pathian bia chimh le cawnpiak hi ka duhnak a si" tiah ka ti hna.

"A si ah hi biaknak hi khoika ah dah na lak? Ahonihdah hi biaknak kong hi chim an fial? tiah an ka hal ḫhan.

Midang ka huhphenh dih hna hnuin Khrihfabu kong ka hun chimmi cu an hngal kho lo. "Thingtum kha ka tan i tiva kha ka fenhter hnuah khuate lei kha ka phan. Thingtum he tiva fenhu cun chawdawrnak hmun hna kha ka phan ḫhan. Cuka pawng hrawng

ummi ka phunhawi hna an kal lulhmalh kha ka hmuh hna t̄ikah khua zeiahdah nan kal lai tiah ka hun hal hna. Biakinn ah kan kal lai an ti i kei zong nih ka zulh ve hna. Biaknak kong he pehtlai in ka cawnning cu a si. Cu hnuah chawdawr ah cun ka kal i ka thingtum cu ka zuar.

“Hlanah cun kuak ka zu, zu ka ding, chiatserh hna ka hmang, asinain Thawngtha bia ka theih hnuah cun a ka thlen

dih cang i chiatserh siseh, zudin le kuakzuk zong ka ngol dih cang! Pathian bia nih zeitindah a ka thlen ti kha ka chimh hna. Ka sin in theih an duhmi cu kong cem cu a si ko.

“Zeitindah phung cu na chim?” tiah an ka hal than. Palik hmaiah hlasak cu ka hun thawk, “Jesuh kha chun le zan in daw. Amah kha daw chin lengmang,” tiah ka sakpiak hna.

Ka hlasak hmanh a dih hlanah palik pakhat nih a hun ka tuk. Keimah hneksak duhah kuakzuk kha an ka sawm. Kuak ka zu ti lo tiah ka ti hna. An bawi cempa nih a zal chungin sikrek a vun i chuah i a ka pek chih. Ka hmaika cabuai cungah cun an hun chiah i “Zu ko” tiah a ti. Ka zu lai lo tiah ka leh ve.

Na zuk lo ahcun kan kah lai tiah palik pakaht nih a pistol kha a vun i chuah. Hika ah hin phungchimtu cu keimah te lawng si ko hmanhninglaw, ka t̄ih hrimhrim lo.

Cuti an ka tuah hnuah cun khohsuai tlawmpal kha an ka pek. Rawlulh in thlacam kha ka duh caah ka ei duh lo.

Hlasak cu an ka fial than. Lunglawm tein hla cu a dongh tiang ka hun sak than ve.

Cu zan ah cun pherphah ding kha an ka pek i a hnawm ngaimi tuang cungah ka it. Innchung in palikpa nih a ka cawng. Hika hi

cu palik zung a si caah thonginn a si rih lo. Vurh ding puan zeihmanh ka ngei lo nain, A velngeihnak thawngin tha tein kai hngilh kho. Bawipa nih kan lu cung samfang vialte a hngalh khawhning kong hi cu zan ah cun ka ruat.

Atu hi an ka tlaih voikhhatnak a si i, zeidah ka lawh lai ka hngal rih lo. Ka nupi le ka fale kong ka ruat kho lo. Zingka suimilam pasarih in pakua tiang palik zung hauhruang an ka kulhter. Rian ka t̄uan lioah annih cu zu an ding i an tha a nuam ngaingai. An ri tuk cang.

Cu hnuah cun an ka tuk an ka velh i bia cu an ka hal than. Nizan ningte khan ka leh than hna. Bia an ka hal hlanah hlasak an ka fial. Hiti an ka tuk an ka thuat chih tikah ka thlanhripi in a ka paiah ko nain ka dam tuk, ka thawng tuk khin kai thei. “Jesuh cu chun le zan in ka dawt” timi hla kha ka sak thluahmah.

Palik bawi cempa nih a hun ka tuk tikah Jesuh thisen in kai tuam tiah thla ka cam. A ka tuknak in ka thi a chuah zongah, “Bawipa cu thangthat si ko seh” tiah ka ti than.

Palik bawipa nih tuk an ka ngol hnuah pa khatkhat dantat usih tiah a hun ti.

Khrihfa rianquantu saya pahnih an um rih. Pa Tu le Pa Doung an si i annih zong hi an tuk ve cang hna. Palik cu an rak i mer than. Midang nakin keimah kha fak khun in an ka tuk. “President, chairman” a si tiah an ka ti. Suimilam pahinh chung an ka tuk. An ka tuk lio ah Khrihfa pahnih nih thla an ka campiak lai.

An ka tuk lioah cun palik pawl nih hin an lukhuh cu an i phoih. An thlan hripi in a paiah hna, an sen dih i an tha zong a ba cikcek ve. An thin zong a phangmi an lo. Kungfu maw a dang thiamnak a ngei tiah an ka ti.

Vietnam palik pawl nih cun, “nangmah hi kan pipu biaknak phung a hrawktu an si” tiah an ka ti. Jesuh ka zumh hnuah cun, kan pipu biaknak phung zong kan zul ti lo i, ti fang zong kan pe ti hna lo. “Kan ziazza le kan phunglam vialte a hrawktu an si” tiah an ka

ti. An ruahning le an tuaknign hi Pathian a um lo ti a si ko nain a taktak ah cun pipu hringsortu a biami an si. Buddhist a biami cu sining law cu an ka tu hnga lo.

Pa Tu hnu lei ah a ummi palik nih a lu ah a hun chuih i PaTu cu a tlu dengmang. Khrihfa pahnih hna zong hi hlasak cu an fial ve hna.

Palik bawi pawl nih cun eiding rawl zong kan in pe ti lai lo, "Nang cu Pathian sinah thla na cam ko i Amah nih in pe te ko seh" tiah an ka ti. Ei duhnak ka ngei lo tiah ka ti ve hna. Changreu a chunglei a thawtnak paoh kha an ei dih i a lenghawng a caknak paoh kha an hun ka pek. Ei duhnak ka ngei rih lo tiah ka Khrir than hna. Midang kha cu rawl zong voidangnak tam in an pek hna. Kei tu cu an hei ka pek lo pinah nehsawh thlanglamh ngaiin an ka um hnawh.

Zanlei suimilam pathum hrawng ahkhin, peng palek zung khan an ka chuah, asinain a dang pahnih tu kha an chuah hna lo. Palik pathum an meithal he ka sinah an ra. Thir cikcin khii buin Jeep hnulei ah ka thu. Mah hi Jeep hi misual pawl tha tein an phurhnak hna a si.

An ka laknak palik zung hi cu a ngan ngai i, a tu kan phaknak thonginn hi Phuoe Long in meng 27 hrawng ai hlat. Kan va phak tikah, zeihmanh ka ei lo nain rawl zong a ei cang tiah an ti. Zawfak in ka um lem loh.

Ka hawile nih cun, "Um hlah, zeihmanh faktuk in a tuar hrim loh. Jeep chung i an chuan tiang dam tein a um ko" tiah an ti hna. Ka nupi zong tha tein an rak chimh. Kan nu cu lunglawm in a rak ni kho. Bawipa kha lunglawmhnnak he a thangthat i thla a cam peng.

Hi myone zung ah a ummi palik hna hi cu mahmi phun sin lawngah a ummi paliknak khan cun an thadeuh sua mau. Hla a sa tawn tiah khuate palik pawl nih an ka ti caah myone palik zong nih cun hlasak cu an ka fial. "Ziah na chimmi hi ai khah peng?" tiah an ka hal.

Thawngtha bia pakhat lawng hi ka hngalhmi a si, zeidang kong chim ding ka ngei lo tiah ka ti hna.

Thonginn chungah cun an ka luhpi. Thli luhchuaknak awng pahnih lawng vampang ah a um. Innchung cu a muituk hringhran. Innka cu thir-in an tuahmi a si ko nain thlalangawng bang ai thui.

Thongtla pali an rak um i, kei hi a panganak ka si. Thongtla hlun pawl hi an dihlakin an lu an rak kongh hna. Kei mithar ka hung luh ve tikah, heh tiah hrem kha an ka timh i hlenthawi zong an ka zuam. Ka hnipuan le angki bawngbi zong kha an ka phoih i an ka chuh dih. Annih cu bawngbi chungnawh te lawng an i hruck. Fir ruang le mithah ruangah thongtlak an si. An ke cu thir cikcin in an khiih ko hna nain vampang ah cun an hreng hna lo.

Hi thongtla hna sinah Jesuh kong cu ka chim. Pakhatpanih, "Nang cu kan nih nakin na tha deuh a si lai zeicahtiah nang cu sam na ngei i kan nih cu kan lu an kongh dih," tiah a hun ka ti.

Kei nih "sihlah e, nanmah nakin pei ka sual deuh cu. Kei zong sualnak nganpi ka tuah ve," tiah ka hun ti hna.

Nang zei sualnak dah na tuah tiah an ka hal?

"Thawngtha hme teh ka chim ko," tiah ka chimh hna. Na chimmi thawngtha cu zei bantuk biaknak dah a si tiah an ka hal than. Bawipa Jesuh kha zumh ding a si. Jesuh nan zumh ahcun nan i thleng ko lai, tiah ka chimh hna.

Kuak zuk na duh maw? tiah an ka hal. "Jesuh ka zumh caah kuak ka zu lo tiah ka leh hna. Palik panga nih an ka tuk lio ah hin zeitindah Bawipa nih a ka kilvenning le, heh tiah an ka tuk lio ah an ngol dup kha zawt hram an i hawk caah a sinak kong ka chimh hna.

Rawl an kan pekmi cu, rawl khengkhat, cite tlawmpal, dinhhang kheng kurkhat le ti hraikhat an si. "Bawipa nih a kan luatternak lai thlacam u sih tiah ka ti hna. Ka mit kai chinh i thla cu

ka cam. An mit an i chinh le chinh lo cu ka hngal hna lo. Ka rawl cu keu thum li ka ei i ka phawt dih hna zeicahtiah tihnung lei in an derthawm cang.

Ka buh cu pakhat pa ka hun pek, a dang pathum nih cun ka covo kha an ei duh ve lo. An ka zohnak ah hin mider tengtuang in an ka hmuh ve caah a si. Ka thi sual lai an phang, cucaah ka rawl kha lak an duh lo. “Ka tha ko, ka thawng ko” tiah ka hun ti hna. Asinain ka rawl lak cu an duh hlei lo. A thaizing zingka ah khin biatamdeuh hal dingah an ka auh. An report tialmi an dihtikah, an ka thlah.

Kan nu nih keimah rak zoh i rawl chanhnak ding caah mi sinah tangka cawi kha a rak i tim zeicahtiah tangka zeihmanh kan ngeih ti lo caah a si. Cu lio ngelcel ah cun lunglawm tein ka hung rat lio kha an hun ka hmuh. Kan khuapi in an i lawm dih. Kan inn lei ah dengteo in ka tli. Kan khuami kha an ra i zeitindah na va umtu ning a si tiah thawng an hun ka hal.

Bawipa nih ka cungah khuaruahhar thil a tuahmi vialte kha ka chimh hna. Tha tein an ngaih i an lung a fak tuk cio hna.

Phuoe Long peng ummi Khrihfa hna zong nih ka thawng cu an rak ka hal ve. “Tha tein na dam maw? an rak ka ti. Palik nih an ka tuk velh lioah hin, ka hnakuuh zong khiah dih an timh nain zei ti hmanh in ka um lo tiah ka chimh hna.

Atu tiang hin phung ka chim peng ko. Ka uar bikmi Baibal cang cu Kalati 2:20, “Kei cu Khrih he vailam ah thah ka si cang i atu i a nungmi hi cu keimah ka si ti lo, ka chung i a nungmi Khrih tu hi a si deuh,” ti hi a si.

DAL 8

Pastor Nupi*Hremnak Caah Timhtuahnak*

1975 kum hlanah hin cun Vietnam Communist pawl nih mipi hrem an thawk ning hi ka hawipa he kan rak hngalh lem loh. Asinain “Khrih ruangah Serhsatnak” timi cauk kan rel hnuah hin cun, Communist ram ah hin cun luat tein Pathian biak khawh a si lo ti kha kan hun hngalh ve cang. Kannih zong timhlamh chung kan herh ti kan hngalh.

1975 April thla ah Saigon khua cu Communist kut tangah a hun phak ni 2 hnuah khan, kei zong Pastor Cuong inn ah siangngakchia meeting ngei dingin ka hung kal. Anih zong hi U.S ah C.M.A nih an rak cawntermi a si. Vietnam ah a hungkir i tha tein a um ko nain, kum saupi thong ah an thlak. Pastor Cuong zong nih Khrih ruangah serhsatnak timi cauk cu a rel cang ko i, a dang pastor pawl zong an tlaib hna ahcun biakinn an hrenh lai, cun Khrihfa hna cu anmah ke tein dir an hau lai, pakhat le pakhat an i cawnpiaq a herh lai . Baibal zong hmunkhat ah an cawnti a herh lai. Pastor Cuong nih Communist cozah uknak tang kan phak tikah zumhnak ah fel tein kan dir khawhnak lai sianghngakchia pawl kha

Mrs. Nguyen

tha tein a kan cawnpiak.

Hlan deuh Thawngtha phuangtu hna Khrihfabu cauk dawr ah hin kan i tong tawn hna. Siang ngakchia pawl hi minung pathum ah an then hna. Pastor Cuong nih a pakhatnak bu ah a ka thim i, a hmun ah peng dangmi kha kan cawnpiak nakhnga dingah a si.

Hi lio can ah hin, inn kip ah Khrihfabu tette khangtubu le Nichuan lei Thawngthanhnak ah rian ka tjan lio a si. Hmai lei ah ka pasal a si ding, Pastor Nguyen hi kan crusade ah a ra i phung a hung chim. Kei hi kum 22 ka si i anih hi 23 a si. Asining hi fiang tein ka hngal ve rih lo. Pastor Cuong nih sianghngakchia rianquantu bu he i tel ti dingin pastor Nguyen hi a sawmmi a si.

Kan khua cu Phan Rang a si i, chaklei Vietnam laifang khuate lei ah a ummi a si. Phan Rang khua ah va kal i peng thum chungah a ummi Khrihfabu hna kha va cawnpiak dingin nawl an ka pek. Communist cozah uknak tangah hin cun zeitik ahdah biakinn hi an khar te lai tiin kan hngah ko i, kan ram chungah hibantuk thil a tlun tikah an inn i Khrihfa hna i ton ding kha kan rak i timlam chung (1975) kum hrawngah a si).

Phan Rang i ka um lio ah hin, Pastor Nguyen cu Nha Trang ah Baible sianginn ah a kal than i kumkhat ah dihkhawh ding a si. Nha Trang cu kan khua in kilomiter 100 (meng 90) tluk a hla. Ca kan i kua tawn. Voikhhat cu, Nha Trang in Phan Rang i kan umnak lei ah rianquan bomhnak nawl a hal.

1975 kum a dih hnuah hin, cozah nih pastor pawl kha tlaih hram an thok hna. Pastor paoh nih pastor paoh nih meeting nan ngeih dingmi caan kha cozah sinah nawl nan hal lai tiah an ti hna. Zarhpini pumh can hi suimilam pakhat chung lawng can an kan pek. Kum 18 tang mino kha nan cawnpiak hna lai lo, Sunday School zong nan tuah lai lo tiah cawlcanghnak paoh kha an khar dih.

Minung " 3-3 " bu khat rianquan tinak ka cawnpiakmi hna hmun ah rak i tel dingin mino pawl kha ka sawm hna. Pastor tampi le Khrihfa cheukhat hna nih cun Communist pawl hi an tih ngai

hna. Cheukhat hmun le bang ah cun an zumhnak hna hi an hlawt deng tawn. Kei zong nih zumhtlak a simi sianghngakchia kha kan thim ve hna, zeicahtiah zumhtlak an silo ahcun, kan caah mingiatu an si lai i palik sinah an kan report lai.

Tlanglawngin hmundang khual ka tlawng tawn. Hmundang ka dangah khualtlawn a duhmi nih cun sahlawh rualchan ngei tal maw? a silo ah cozah sinah nawlpeknak a hal lai. Ka sahlawh ah ka va tlawng hna lai tiin ka min ka that i, cozah nih nawl an ka pek i ka kal. Sahlawh rualchan ka ngei lonak khua zongah a can ah cun ka va tlawng pah tawn. Chun ah rian kan tuan caah zan ah Baibal kan i cawnpiak hna. Uico boo kan thieh chel ah cun, palik nih inn chek an timh i a si lai tiah kan ruah. Khrihfa a ral a ṭhadeuhmi nih hin cun sau deuh an sin i cam kha an kan sawm. Bukhat ah pathum lawng rikhiah in cawnpiaknak kan tuah, zeicahtiah mitam deuh hmunkhat pumh ah hin cun mileng kal ah an kan ruah.

Fek Tein I Komhnak

1977 kum ah hin Pastor Nguyen he kan i thi um. Kan i ṭhitumh puai ah mino bu nih hla an kan remhpiak. Man fakmi le thildawh deuh cu man tam deuh cawiliam a hauh caah kan i hruk kho lo. Communist pawlle bang nih cun “hruh thil ti” an ti, zeicahtiah ṭhitumhnak hnipuan i tangka tampi man vai hruk aih kha a herh lo, hruh thilti a si tiah an ruah. Cucaah angki rang tluangtlamte khi kai hlan. Pastor Nguyen zong sut angki leng a pawlmi ai hlan ve.

Cazin chungmin kai khumhnak hmun cu Phan Rang a si caah, nawlpeknak lo cun Ho Chi Minh khuapi ah i ṭhialkhawh ka si lo. Kum 24 ka si lio ah hin, kan ram cu Kambodia hi an i do lio a si. Sianginn a kai liomi mino paoh cu ralkap ah an lut dih. Kan chungkhar hi chawleh chawhrawlnak in nuamte a nungmi kan si ko nain kan inn cu cozah nih an kan chuh dih. Ka nu a thih hnuah ka pa zong ralkap motor nih a rial ve.

Kapa hawikom pa hi kan caah a lung a fak tuk. Hawikom ai daw tukmi an si ko nain, chaklei Vietnam ralkap ah a kal i a

hnuah cun Communist parti pakhat a si. A rak kir i ka dirhmun a ka hmuh tikah cun amah compani ah rian a ka pek. Compani nih thil kan chuahmi kha a sungh a miak ding kha ka zoh. Cun rian̄uantu hna nih zeibantuk riandah an̄ t̄uan ti le kan cawknak a hram le kan zuar khawhzat zong kha ka chek. Kumhnih chung hika ah nih ka t̄uan.

A hnuah cun ka rian in ka chuak i Ho Chi Minh khuapi ah ka kal. Rian ka hmu kho lo, zeicahtiah Khrihfa mi cu cozah hmuuhning ah cun miṭhalo kan si pin ah chungkhar sinak zong khan an duh lomi ka rak si. Kan pa, phungchim saya zong cu " miṭhalo" ah ruah a si fawn. Phung kalning zong nih rak kham mi kan si. Kan pa a nule pa inn hmete khan bite ah kan um.

Kan pa cu pastor bawmtu a si rih caah lahkah zeihmanh a hmu set lo caah keimah nih rian ka t̄uan i ka bawmh a hau. Leeng hmete ah muṭhai le french changreu le sa kha ka sanh i, zingin zanlei tiang khuachung hel in ka zuar. Tawhrolh nak kai hruk, angki fual le Tuluk-style " Non La" timi luchin kha kai chinh i chunni ka tla.

Hlanah sinuam ngai in a rak khuasami kan si caah hi bantuk rian̄uan hi a hmasa ah cun ka ning a zak ngai. A chel can ah cun ka hawikom ḥthing he kan i ton can ah cun an̄ ṭap tawn. Asinain keimah lawng ka um can i ka sining ka ruah tawn tikah hibantuk rian ka t̄uanmi hi Pathian salpa bomh ka duh caah pei a si ti kha fiang tein ka hngalh. Cucaah ka rian cu ka t̄uan peng ko.

Hngakchia lentecelh can ah cun sianginn ah kai din tawn. Ni cu a lin tuk. Ka thu i tlawmpal kai din. Hngakchia an hun chuah cun, an sinah ka zorhte hna lai. Hngakchia hna nih hin ka bia chim ka holhrel an ngaih tikah misifik chungkhar in a nungmi an si kha an ka hngalh, asinain kan ramthil umtuning ruangah hi rian ka t̄uan hi an hngalh. Cucaah nemte le upat tein "Miss" " ngaknu no " tiah an ka auh. An cauk kha an i chuah i sianginn ah ka cawnmi, kanaan le a dang

zong kha an ka hal tawn. An sinah khamhnak thawngtha hi ka chimh hna.

Pathian Bia Chim Dingah Tamhalnak

1981 kum ah hin, kan pa cu Bawipa hi a tamhaltuk, cucaah Bawipa kawl dingin ramlakah kal a duh. 1982 ah hin kei zong cuti bantukin Bawipa tamhalnakin ka khat. Thilri vialte kha ka zuar dih i 1983 ah kumkhat chung Bawipa kawl hram ka thawk.

1984 ah Truon Minh Giang Khrihfabu ah rian thiah kan si. Kan pa nih sualchirnak thawngtha kha zarh fatin pulpit cungah a chim. Thanhnak ca thlacamtı dingah mi tlawmpal kha kan sawm hna.

Cozah hngalhpimi Khrihfabu nih 1989 October thla ah kan pa cu zapi theih in an chuah. A tu cu fanu pahnih kan ngei. Thilman umtuning kha ka thieh caah, dawr lianmi ah thil ka va cawk i dawr hmemi ah hin ka va zuar than. Cuti cun kan eiding rawl zong ka hun cawk colh. Khrihfa ka hawikom nu nih dollar tlawmpal a ka kuat, America a ummi ka chuahpi ka naunu zong nih zeimawzat a kan bawmh.

Kan pa an phuah hnuah rianuantu mino hleithum hna zong kan mah he thlacamtı dingin an chuak ve. Hi hna hi Pathian lei ah cun an i biataktuk ko nain Baibal cu an theituk lem rih lo. Pastor Nguyen le Pastor Thuyen nih cawnpiak hram an hun thawk, asinain hmundang ah cun an thlah rih hna lo. Kan pa nih kum hnih chung 1991 October thla tlaih a si tiang tha tein a cawnpiak hna. 1992 ah kan unau pawl cu thawngtha chim kha thawk in hmundanngah an rak chuak cang.

Palik Pakul le Pakhat

Kan pa an hun tlaih ni ahhin, khuachung palik kha an ra in zing suimilam 7:00 in bia an hung hal. Thil pakhat khat a tlung lai ti kha hi ni ah hin ka hngalh ko. Inn cungdot ah ka kai i Baibal cauk thar 20 le ka catlap a phunphun kha ka thuh hna.

Minute 15 a rauh ah hin jeep pathum khat in palik pakul an ra than. Tlaihkhinhak order chuah kha an hngak. A cheu cu an palik thuam kha an i hruck i a cheu ai hruck lo zong an um ve. Hjhna hi cu khuachung palik, myone palik le secretary timi chungtuanpa zung in a rami an si.

Palik 15 hrawng hi kan innchung i an hung luh lio ah hin a dang pawl cu jeep pawngah lengin an hngak. Kan innchungah an hung lut i keimah kha inntangah rak tum cang seh tiah Pastor Ngunyen kha an fial. Anih cu kamkhatte ah dir tiah an fial chih. An bawi bik, general pa nih, "Nguyen tlaih a si ti i order kan relmi hi a nupi nih tha tein ngai tiah kan in nawl duh," tiah a hun ti.

Kei nih, "Zei sualnak dah kan pa nih hin a tuah" tiah ka ti.

Thinhun bu he a hung au i, "Tehte piah kan fial hlah. Cozah nawl hi na zulh awk a si," tiah a ti ve.

Ka hun leh thanmi cu, "Cu bantukin chim na duh ahcun, atu hin kan inn in chuak," tiah ka hun ti than ve.

Khuachung palikpa nih khan a hun ka naih i, "Kan bawi cempa hi bantukin chawn hlah," tiah a ka ti.

Ka leh thanmi cu, palik hrawkhrol pawl hi mi inn chungah an lut i, an thilri kha na tuaitam dih, an fir dih i an thlehbauh dih tiah tadinca ah voitampi ka rel bal caah, nan nih hi teh a dik maw nan si, a deu dah ti hngalh kan duh hna. Palik diktak kan si ko tinak catlap kha rak ka hmuhsak u. Cu hnuah nanmah he kan tuanzi lai" tiah ka ti.

Palik bawicemba nih cu a aw kha a hun nemter deuh i, "Hihi nawlgeihnak a sang bik nih an chuahmi order a si. Biahal duhmidang na ngeih rih ahcun, nawlgeihnak sang bik ah na kal a hau lai," tiah a ti ve.

Rianrang tein, "Cuti a si ahcun, nawlgeihnak sang bik nan timi ca cu rak ka hmuhsak u. A herh a si ahcun, Vietnam president zong ka ton lai" tiah ka leh hna.

Pastor Nguyen nih cun an order ca cu rel ko hna seh tiah

aw nem tein a hun ka ti. Palik pakhat nih a hun relmi cu Pastor Nguyen cu tlaiah a si cang i ye-phet ah kumthum kuat a si lai. Sualphawtnak cu “upadi ning loin phung a chim caah” a si tiah a ti.

Hi order cungah hin bia kan hal hna lai, “kan pa cu phungchimtu saya a si. Thawngtha a chim i, ramchung miṭha a si ko. Zei sualpalhnak hmanh a tuah bal lo. Ziah mifir hna le lainawng pawl hna nan va kal in nan tlaiah ne hna lo? Kan ram ah thilṭha tuah kan si nan kan hngalh ko ṭung. Zeihmanh a sualnak tette piah ding zong nan ngeihlo bu i nan hong tlaiah. A ṭha hrimhrim lo” tiah ka hun likchih len hna.

Cun Pastor Nguyen cu a hung thu u, “Ni khat khat cu ka tonte lai ti kha ka hngalh cia ko. Kal dingin timhcia ka si” tiah a ti.

Tlaihnak order cu an rel dih in, kan innchung chekhlae nakding order pahnihnak cu an hun rel ḫan.

“Kan innchung hi zeidah zoh nan duh?” tiah ka hal hna. Annih nih, “Lak kan duhmi paoh kan lak lai i hmuh kan duhmi paoh kan kawl lai” tiah an ti.

Ka hun zuamcawh ḫanmi hna cu, “Ka thilri hi nan duhning paoh in maw nan fir lai? Mi innchungah nan lut i an chungkhar thilri kha nan i lak. Hi hna nih sualnak an tuahmi nan hmuh lo tikah, hi hna thilri hi nan hrawhpiak dih hna” tiah ka bianek tein ka hun ti chih hna.

A donghnak ah, General pa nih, “Mr. Nguyen hi bia kan hal duhmi le dothlat kan duhmi thil lawng kan lak lai tiah bia kan kam. Na thilri dang zeihmanh kan la lai lo,” tiah a ti.

A liang cungah arfi tampi kha ka hmuh i kan pa kha, “Pastor Nguyen, zei reng dah a si tiah ka hun hal.

Anih nih, “Arfi pathum cu General a si,” tiah a hun ti.

Pawngkam i a ummi reng niam deuh palik kha ka zohdih hna i, “Cucu ṭha tein ngai uh. Ka thilri zeihmanh lak lo dingin bia ai kam cang. Cucaah ka thilri cheknak nawl kan pek hna”

tiah ka ti.

An dihlakin cungdot an phak le cangka in an panga ningin kan inn cu “chek” an duh dih. A chel canah kan thilri kha vamkil ah an hei hlonh i an char than hnuah misual hrimhrim na si tiah sual cu an kan phawtpah. Ka fanule pahnih cu an hngakchiat deuh caah keimah lawng ka si caah, “Mit tampi ka ngei loh, pakhat kan zoh lio hna ah a dang nih nan zal chungah thil kha nan sanh lai i tazacuainak le sualphawtnak ah nan hman sual lai,” tiah ka ti hna.

Palik pakhat nih ka ṭawng chung kha a zoh i, cakuat a chuah kha ka hmuh. Khrihfha ka hawikom nih a ka kuat i an min zong ai ṭial. Ka teh hnawh i, ka thleh dih hnuah ka hloh. “Nangmah hi ningzah hngal lo na si, midang cakuat hna rel na timh” tiah ka vun hro pah.

Palik zong nih, “Nangmah hi mi ingchia nu na si. Palik ka si i ka ṭuanvo cu ka tuah lai,” tiah a hun ti ve.

Pathian nih a ka bawmh caah rianrang tein khuaruah khawnak kha ka hun ngei. A sinah ka hun ti thanmi cu, hihi cu nawl kan pe hna lo, ka sinah nawl nan ka hal hmasa lo caah, Kan pa nan hal ding a si” tiah ka hun ti.

Kan inn ah tape phel tampi kha thingkuang nganpi khat in kan chiah. Palik nih cun lak dih i an zung i chek an duh.

Kei nih, “Sihlah, hi ka hin aw chuahnak kan ngei ko. A tu ah chek ko u. Zeithil hmanh lengah nan chuahpi kho lo” tiah ka ti hna.

Palik pawl zong nih ka chimmi kha an ngeih i kan thilri zeihmanh lengah an chuahpi lo. Kanpa kha an duhcemmi cu a si ko. Kanpa phungchimmi sermon hna le Vietnam ram Khrihfabu kong catlap i kan ṭialmi paoh kha an lak dih. Tuanpi ah kan rak ṭialmi a si ko nain, a thuh ka rak philh diam.

Inntang ah kan tum i, an lakmi cazin kha an tuah i palik nih an min an thut. Pastor Nguyen nih cun, “Atu cu, hika hin kan chuah hlan ah ka chungle nih thlacamta ne hna seh” tiah a hun ti.

Palik zong nih nawl an pek ko. Kanmah pali ka fanule

pahnih, kanpa le kei khupbil in thla kan cam. Palik nih innchungin an kan hngah. Ka fanule pahnih cu တဲ့ buin thla an cam i, "Pathian kan Pa, Kanpa le a Khrihfabu hi daihnak he kilveng ko" tiah an ti. An dih in kei nih thla ka cam hnuah, Pastor Nguyen nih thla a cam, Jesuh nangmah min in ka kal ko lai. Khrihfabu cungah daihnak he umpi hna law pakhat cio zong hi zohkhenh kilveng ko hna. Kan dihlak suimilam cheu chung thla kan cam. Jeep in an va kal hnu lam ah cun hngal ti hlah, a kut thircincik in an khih lomi ah hin Bawipa ka thangthat. Minung pakhat ruahah palik pakul le pakhat an ra.

Vampang Ah Thung In Chingchiahnak

Palik pawl nih Kanpa cu thongtla pawl caah a himnak cem le ahohmanh nih an theih khawh lonak hmun Saigon tiva cungah a ummi thongah an chiah. Hika hmun ah hin voi khat hmanh a mui ka hmu kho lo. Thla khat voi khat hi rawlchanhnak nawl palik nih an ka pek. Bawipa nih Khrihfabu chung ummi hawikom nule pa thinlung chungah rian a တဲ့ an. Kan chungkhar caah rawl le laksawng an rak put, cucaah thong a tlami pastor Nguyen caah keinlh တဲ့ tein ka chanh khawhnak a si. Ka fale le keinlh a caah a တဲ့ bik rawl hi kan timhla姆piak. Kan nih tu cu a sawhsawh tein kan ei.

Kan fa kum hra nu nih hin a luanciami kumthum lio thil kha ai cinken peng. Kanpa thong a tlak lio ah hin amah hi tangnga a si i, a u hi tang sarih a rak si. 1991, November 30, tiah a nithla tiangin vampang cungah thung in ai chingchiahan i, Apa a hung chuahthan tikah tang zeizatdah ka si te lai, ka u zong hi tang zeizatdah a si ve te lai.

A thla khatnak ah hin siangngakchia zapi tuak in ka fanule hi sianghngakchia တဲ့ sinakin an tumchuk ngaingai. An hmat hmuhmi zong a တဲ့ ngai. Thazang ka hun pek hna. Thil umtuning kha တဲ့ tein ka chimh hna i an lung a fiang an theihthiam cang. An pa thong a tlak ruangah an hawile lak i a

niam deuh in i hmuhnak zong a um ti loh. A hniangnu, Duc Linh nih, "Kapa hi a umnak va thleng kho ning law ka duh, cu cun pei a nih hi a hunchuah lai cu" tiah a ti.

Thla thum a liam hnuah, palik nih thla khat ah voi hnii rawl va chanhnak nawl an ka pek, minute 15 chung cankhat va tonnak zong an ka pek fawn. Cu hnuah Phan Dong Lun ah an chiah i, a hnuah Tong Le Chan, jephet ah an kuat.

Khrifhabu chung i unau nule pa cheukhat nih an rianquannak hmun i Pastor Nguyen va ton ah an ka zulh. Amah he i tonnak ah caan zei tluk dah kan hmuh lai ti zong kan hngalfiang lo. Anmah a congdu hna pawl nih lamhlatnak deuh thongtla pawl umnak ah an kan hruai i, Pastor Nguyen nih kei le Khrifha hawidawt pawl a kan hmuh ah khin "Halleluiah" tiah a hung au. Palik pawl cu an lau ngaingai. Zei a chimti awk kha an hngal lo. Hauhruang leng khin kan hawile nih "Halleluiah" tiah lunglawm tein an hun ti ve.

Cuka hmun ah cun cabuai hmete pe 1 renglo deuh a saumi khi an chiah. Hauhruang cu kan karlak ah a um i, kanmah leikap lawngah khan kan thu kho i, anih zong lamhlatnak deuh ah a thu ve. Zei thil hmanh kan pe kho lo i, van tongte zong an kan senh lo.

Kan chungkhar kong a kan hal dih hnuah, Khrifhabu kong kha a hal hna. "Ka ngakhur kha zeidah a lawh? A than hna an thang maw, zeithil a cangmi a um maw?" tiah a ti. Kan bia hi bialeng kan hman, zeicahtiah a kan congdu pawl hi mi ingchia tukmi an si. Kan i ton can hi minute 15 lawng a si, a tawi tuk.

Thongtla umnak chung i a luh lai ah, thong ka tlak hi nan lungrethei hlah uh, thongchung um zong hi ka cohlan ko tiah a kan chimhtak.

Voi khat cu Pastor Nguyen ton dingin ka va kal ah hin, Baibal cauk kha ka thlek i zal chungah ka chiah hnuah rawl chungah ka sanh. Rawl kha a lak tikah, zal tein ka tuahmi catlap kip kha ai chiah lai i Baibal kha a rel khawh lai. Meh chungah plastic in cakuat

kha ka tuam i ka sanhchih fawn. Rawl na ei tikah tha tein i ralring tiah ka chimh ta. Cakuat kha a hmuhkhawh nakding caah ka tuahmi a si.

A chelcan ah Pastor Nguyen zong nih thong chungin cakuat bite hi a hun җial ve tawn, cafang tlawmpal hi plastic hin a hun fun. Kitar (guitar) ti bantuk tum ding phun zeihmanh a um lo nain thong chungin hla fung 30 a phuah. Palik pawl an rat a si ahcun, cakuat le hla kha kan kaa chungah kan hmawm tawn.

Vietnam ramleng ah a um Khrihfa hawikom hna hi an ra i, hi kongah hin bawmh kan in duh hna tiah an hung ti. Zeihmanh ka տի լո տիա կա չիմ հնա. Hi kong he pehtlai in thong hmanh tla

ninglaw cunglei
nawlngeitu sinah va

kal i chim zong ka
ngamh ko. Ka

hmuhtonmi hna paoh
hi chimh ka duh hna,

zeicahtiah kan hnu a
hun zulmi nih kanmah

bantukin harnak le
sifahnak an intuar

lonak hnga caah a si.
Vietnam ah thil umtu

ning hi vawlei pumtheih in chim ka
duh, zeicahtiah kan

pa lawng si loin,
midang cung zongah mi nih i hliphlaunak le zohkhenhnak an ngei

deuh lai.

Khrihfami hna cu a thli tein in ton le zumtu thar hna kha tipil pak an si. Mi tampi cu hi kong ah hin tlaihkhiah an si.

Thong chungah kan pa he i tonnak kan ngeih hnuah thla tlawmpal chung cu tonnak caan̄ha an ka pek տան. Hmundang fianrial deuh ah an sakmi palik zung ah an ka auh i voiinhnih tiang zing pariat in chun hleihnih tiang bia an ka hal. A zingkhatnak ah,

palik pakhat nih Khrihfabu kong kha a ka hal. Ruahnak ka pekmi cu, Khrihfabu hi kaltak ko u, tuaitam in hnahnawhnak pe hlah u, hrem fawn hlah uh. Rom cozahpi nih Khrihfa kha fak deuh in an hrem paoh le tamdeuh in a karh chinchinnak kong kha nan hngalh ko kha," tiah ka ti.

Anih zong nih, "Ka hngalh ko, asinain ka ṭuanvo a si i, hi biaknak hmang hin ram uknak lei ah nan kalpi sual lai kan phang," tiah a ti ve.

Cu hnuah a ka hal ṭhanmi cu, "Thawngtha bia lawng nan chim ko buah, zeicahdah Khrihfabu hruaitu nih an in chuah? tiah a ti.

Kei zong nih, "Ka lunghthin dihlakin ka duh bikmi cu Thawngtha chim hi a si i ka nunnak a umchung ka chim ko lai. Vietnam minung nuai 60 sin i thawngtha chim hi ka saduhthah a si i, nangmah zong hi nai telchih," tiah ka hun ti.

A thaizing ah cun, a sinah thawngtha bia tampi chimnak caanṭha ka hmuh. A thinlung hi a tongh hrimhrim in ka thei i, ka tah zong a chuak. Palik pa zong hi keimah bang ṭah a duh ve. Biaknak lei he pehtlai in hlathlaitu lu bik a si caah, Baibal cauk zong ka ngei ve tiah a ti. A ngeihmi cu Ca Thar a si. Cun ka Ni zong Khrihfa a si ve tiah a chim ṭhan. Baibal nih hin zeidah cawnpiak a duhmi a si ti hi hngalh ka duh caah ka rel lengmang tawn tiah a chim. "Cohlan na duh taktak ahcun, thla kan campiak lengmang lai," tiah ka ti. A Baibal cauk chungah Johan 3:16 le Johan 1:12 kha ka hmuhsak.

Motorbike cung ka cuan lioah lam cungah kan i hmu ṭhan. A rak ka auh. Meisen zon i kan dir lioah ka hnulei ka hun i her i ka hnulei ah a palik thilthuam he ka hun hmuh, huamsam tein hmunkhat ah kan kal. "Na dam maw?" Daihnak na ngei maw? Baibal hna na rel maw?" tiah ka hun chawnh. A ni i lodiam in a mongh i a kal ko.

Bawipa riantuan ding caah Vietnam i ka um peng ko ah hin cun, kei zong hrem ka tuar lai ti kha ka hngalh ko, hi caah timhcia ka si fawn. Kan pale a dang pastor hna thong an tlak lio caan ah hin, anmah lawng an si lo, zeicahtiah Vietnam ram chung um Khrihfa hna le ramdang ah a ummi hna nih an caah thla an campiak ko hna

ti kha ka zumh ko.

Kan fale kha kan dawt hna a si ahcun, kanmah nih kan dawt hna le kan zohkhenh hna nakin Pathian nih a dawt deuh hna ti zong ka zumh fawn. Ka fale he kan um ṭi a si ahcun, ṭha tein ka zohkhenh hna lai i Pathian bia in ka cawnpiak khawh hna lai. Bawipa rian an ṭuan khawhnak lai an nule an pale zong kha ka cawnpiak fawn hna. Tlaih kan si ahcun, Pathian dawtnak ruangah a si ti zong an hngalh. Cucaah kan chuahtak duhlonak cu a si.

Voikhat cu Pastor Nguyen an tlaih hnuah, ka fale kha nan upat tikah zei rian dah ṭuan nan duh tiah ka hal hna. Upa nu nih cun, "Missionary" si ka duh tiah a ti.

Kei nih, "Na pa bantuk i tlaih lai hi na ṭih lo maw?" tiah ka hal. Anih nih, "Ṭih hlah," tiah a ti. Ka fale nih cun Ka pa hi kan hmaihngal pi ko tiah an ti. Pathian bia hi kan chungkhar thazang ṭhawnnak a kan petu hrampi a si.

Baibal chungbia hi ka uarmi cang a tampi, a si nain ka duh bikmi le thazang a ka pe bik tu cu, bia a kan kamtu cu, "Kei le ka chungkhar nih cun Bawipa rian lawng kan ṭuan ko lai," ti hi a si.

DAL 9

A Ceu Ngaimi Pakhat

Meithal Hmun Hramah

Voi khat cu rianquantu ka hawile cheukhat he Cambodia ram khuate pakhat kan va phan i thlacam le thawngtha chim in can kan hman. Cuti hla kan sak le thla kan cam len ko lio ah cun Cambodia ralkap pakhat hi a inn hmai ah AK rifle le meithal kha tlaih in kanmah kha kah a kan timh. A pawngah a dirmi a nupi nih a hnuah a kan chimhmi cu, a nih cu thlacammi a hmuh hna ah hin pei a huat tuk hna cu. Asinain a nupi nih cun, "Thlacam an duh le cam ko hna seh. "Kap hna hlah" tiah a rak thlauh. Cucaah a rak kan kap lo.

Lamhlat deuhnak hna ka tlawng i khuaruahhar thil a tlungmi tampi ka hmuh. Hihi an caah thil pakhat a si. Hi thil hi zei tindah a tlun tiah....

Kei hi kan khua Phuoc Tien ah hin Khrihfa hmasa bik ka si. Khrih ka cohlan ka zumh hnuah hin zapi ca rianquannak chungah rian ka tuan ve. Hi kong hi pakhat-pa nih a hngalh i palik nih an ka auh. Thong ah an ka thlak. Palik nih cun, "nang cu mibuca rianquannak chungtel pakhat na si, asinain phung na chim fawn. Cu cu onh a si lo," tiah an ka ti. Sihmanhsehlaw a hnuah cun zeit paoh in Pathian bia cu ka chim

ve ko. Kan khuami vialte nih Jesuh cu an zumh, a hmasa bik ka chungkhar, kan inn pawng sahlawh rualchan le kan khua pum ningin an hung si cang.

Ni khat cu ka zaw i tlop dingah Ben Yu sizung ka phan. Sui tlangkhat ka ngei i Vietnam sizung cu kumkhat hmuham a si i, US \$ 500 man a si. Kan miphun caah cun tamtuk hringhran a si ko nain ka dam kho hlei loh.

Na cuap le na lung hi a rawkdih cang tiah kai thlop hnuah hin an ka ti. Chunh hnga cu kai chun dih, a hlai zongin kai hlai fawn ko. Pathian bia hi ka hngal tuk lemlo nain thla ka cam i Bawipa n ih a ka damter.

Hi thil ka ton hnuah hin, kan tupa pakhat sin ah ka va leng. A zaw ve i a rak zualtuk hringhran. A sui kutdong hrolh tiang a zuar i ai tlop ve ko nain a dam kho ve hlei lo. Thil ka tonmi kha tette ka hun khan. Zei tipao khin ka hun chimh ko. Khrih ka cohlan hnuah thawngtha ka chim hmasa bik a si.

Cu hnu tlawmpal ah khin min oh ah ka va kal i Baibal ca uk khat ka va hmuh. Zanlei can paoh ah ka hmuham hna paoh kha thazang ka pek hna, Pathian bia ka cawnpiak hna i, kan inn pumh kha ka sawm fawn hna.

Ka nupi hmasa he fa pakhatte kan ngeih hnuah a kan thih tak. Nupi dang ka hun thit i fa pali kan ngei chap. Kan si a fak ngaingai. Facang ka cing i, leithuannak ah naa tum sinkhat kan ngei. Kan inn hmai a niam deuhnak ah tikhur kan cawk i, ti ka than tawn.

Ngaidi inn kan sak i khan hniih in kan dan Vanpang cung i hun thlai ding hmanthlak zong kan ngei ve lo. Kan inn khat in hawileng kan ngei tawn. Electric meiceu kan ngeih lo caah meiinn kan hman. Cabuai cungah mei inn cu kan chiah i, tuang hnawm ah a thumi cu kan i hmu dih kho ko.

Thla kan cam can paoh ah innka kan khar. Palik nih tlaiah dingah an kan ngiat zungzal, sihmanhsehlaw hla kan sak ahcun thangpi in kan sak peng ko. Cozah hngalhmi Khrihfa hna sinin kan sak peng ko. Cozah hngalhmi Khrihfa hna sinin hla fung tampi kan thiam i, inn ah ai pummi hna sin zongin hla dang tampi kan cawnchap tawn. Rawl tampi kan ngei lo nain Khrihfa hawikom hna nih muñhai le changreu hi an hun cawk i kan meeting pumhnak ah an hun put theo tawn.

Nawl Ngeitu Hna Sinin Dohnak

A hmasa ah cun kan inn ah minung 20 bu khat in kan i pum tawn. Atu ah cun kan hun tam deuh caah bu li ah kan then i inn li ah kan i pum. Cawn 4 ni hi rawlulh thlacamnak in kan hman. Zarhpi zing suimilam 7:30 a si lo le 8:00 hin kan i pumti tawn hna.

Kan khua ah hin khuachung palik, myone palik le ramri palik tiin a phunphun in an then i an um hna. Khua i Thawngtha ka chim dingah mipi na pumh hna tiin palik nih an zung ah an ka auh tawn.

Thong ka tlak hmasat bik lioah hin cun, Khrihfa cangthar ka si caah palik pawl hi Jesuh kong ka chim rih hna loh. Baibal ca hi tampi ka rel rih lo caah, ka ral zong a chiadeuh rih. Keininh ton dingah kan nu kha na cah i rawl tlawmpal zong a hun ka phurh. Minutes 5 chung kan i ton karlak ah hin, "Hnangam tein um ko, zeihmanh pawi ah chia hlah," tiah ka hun chimh i, anih zong nih dai tein a ngaih ve ko.

Cozah hngalhpimi Khrihfabu chungin Khrihfa tumpi zong an tlaiah ve tawn hna ti kha ka hun hngalh ve cang. Asinain Baibal ka rel hnuah hin cun, thongtlak than lai zong hi ka tih ti lo.

Kan naupa hi kan khua chungah inndang tein a um ve. Anih zong hi Thawngtha chim ruangah keimah hlan zarh khat tuan deuh ah khan an tlaiah ve. Kan sahlawh chungin thong ah an tlak ve hna.

Cu hnu cun, palik pawl nih hin an zung ah hin an ka auh lengmang i, cauk hi keimah tuknak le benghnak ah an hman.

Inn chungah hin suimilam pakhat maw a si loah pahinh chung hna hi an ka ṭhutter. Voi li voinga hrawng degree 69 nak upadi hi ka buar ko tiah caṭial an ka fialchih tawn.

Degree 69 sullam hi cu inn ah luat tein Pathian biak khawhnak nawl kan ngei tinak a si ko nain cozahtu nih cun a sullam phundangin an leh. Kei cu cozah a dohtu le mipi kha a pum i nawlpek loningin phungchimmi na si tiah puh an ka duh. Keinlh, "Ka inn ah mi an ra i an i pum, cun kei nih thla ka cam i ka hngalh khawh tawk Pathian bia kha ka chimh ko hna. Khualengah zeihmanh ka tuah lo" tiah ka ti ve hna.

Voi khat cu myone palik nih jeep chungah a ka sanh. An dihlakin zu an ri dih i heh tiah a phunphun in an ka cawhdeh. "Mihrutpa na si, va kal law phung va chim," tiah an ka ti i ka lu hna ah an ka tuk. "Bawipa nih thong chungah luh ding hi a ka senh ko hi ta" tiah ka ruah. Meng 28 hrawng kan kal hnuah khin myone thongah an ka thlak. Loc Ninh thong a si i khan paruk a um.

Hika hmun ah hin ni hleikhat ka um. Thong i ka tlak ruangah hin Pathian cu ka thangthat ko. Tehte ka khan i phung ka chimnak thawngin thongtla pakhat cu Khrihfa a si ve.

Palik nih biahal dingin lengah an ka chuah. Ṭhutdan ah ka ṭhu i, annih cu ka hmaizawn thing cabuai cungah an ṭhu i heh tiah an ka au hnawh. Baibal cauk pa 2 le hla cauk tamnawn kha khua dangah an va chuh hna hin ka cal ah an ka tuk. Cozah upadi ningin zei sualnak hmanh ka ngei lo. Palik nih heh tiah an ka hrem i bia an ka hal hnuah, biahal cu an hun ngol.

Thongchungah khan an ka chiahṭhan i innka an hrenh. Thlalangawng a um lo caah a chung cu a mui ngaingai. Thongtla panga cu tamantalin cungah an rak ril ko. Zunzunnak balṭin an chiah i, a rim cu a chia ngaingai.

Thongtla panga hna cu mifir an si. Voi dang ah cun a rak tla cangmi nih hin a ra tharmi kha an velh tawn hna. Kei zong hi velh an ka duh ko.

Thongtla pakhat nih midang an hawipa kha hei ka sawhpiak i,

Hipa cu thirhri in an khii. Mifirpa si" tiah a ti. Mifirpa hi kum 27 hrawng a si lai, a hmai zong a sau i a tung zong a sang fawn ramdangmi dawh a si. A biang le a hmaikhat in mawngcik ai chun. A sam zong ai zuah fawn i chaklei peng a si lai. Mifirpa ke cu cikcin in an khii korih. Thirhri khiihi cu amah lawng hi a si. Zoh ah hin sual ngai hrim dawh a si ko, vun tuk zong khi a ka duh. Ka nupi nih khuahsuai tlawmpal hi a hun ka put tawn i, thongtla dang kha rawl ka pek hna. Thang deuh in thla ka cam ahcun an ka tuk ko lai. Ni hnih chung rawlulh in thla ka cam ahcun, ka

*Dieu Dung an
pekmi Baibal hna*

cungah a tha ngai. Ka pawngah an rak ka naih i pakhat pa nih, "hla na sak i a ngeih a nuam tuk, kan sakpiak rih ca," tiah a hun ka ti.

Cu zan thawk cun zan fatin thanghthatnak hla ka sa kho cang. Ka sakmi fung khat cu, "Vailamtah kan zoh ahcun, Jesuh kan hngalh peng lai timi hla a si. A sak kha an thiam ve lo caah thate in an ngaih, a tha tuk, tiah an ti.

Zan i kai hngilh karah cikcin in an khiihi mifirpa nih kha thil rangin ai thuammi midawh ngaipa nih ka sin i a rat kha zanhnhii thliahmah a hmuh. Hi langhnak cu mifirpa lawng nih hin a hmuhmi a si. "Mi zeidah na si" tiah a hal.

Thilrang ai hrukmipa nih, "Amah rak leng dingah ka ra," tiah a ti i keimah kha a ka sawh.

Khuaruahhar ngaii a um lio ah cun, "mizeidah na si, khuaika ahda na kal lai?" tiah mifirpa nih cun a hal than.

A cer ngaimipa nih a nolhthanmi cu "hipa len dingah hin a rami

ka si," tiah a ti i keimah lei ah khan a ra than.

Zinglei ah mifirpa nih a ka chim i, "Nangmah nih thla na ka camh ahcun hi thircikcin hin ka luat lai tiah ka zumh" tiah a ti.

Keinah, " na lungthin in Jesuh na cohlan i inn na phakthan tik zongah fir thanti loin hi bantuk thilthalohi tuah ti hlah law Bawipa nih thluachuah an pek ko lai" tiah ka ti ve. Ka kut kha mifirpa lu cungah ka chuan i Jesuh cu a cohlannak lai thla ka cam. An dihlakte khan Rom 3:23,3:16 le Johan 1:12 kha ka cawnpiak hna.

A thaizing zingka ah kei cu an ka chuah. Palik nih Honda motorbike in kan inn ah an ka chiah. Mifirpa zong kha thirhri in an hrenmi kha an phoihpiak tiah a hnuah ka theih than.

Nawlgeitu hna nih khan kan khuami 300 hrawng kha sianginn ah an rak pumh hna. Palik nih an rak ka chiah than ding kha an ka hngak. Honda in kan inn ah ka hunphak ahcun, Khrihfa a simi kan khuami hna cu sianginn in motorbike lei ah cun an rak tek dih. Sianginn lei i ka hei kal ah khin, lunglawmhnak in an au. Kan chimitawn bangin kan khua ah thanghnak cu a tlung cang.

Kan khuami nih an ka kuh i ka kut an ka tlaiah lio ah kha palik cu cabuai pawngah khan na thu i an ca cu an rel. Palik nih an rel i an thanhmi cu nawl a buar lengmang tiah an ka ti, voi zeizat hi dek thawngtha chimnak hin nawl ka buar than lai. Hi bantuk ka tuahti lai lo biakamnak a tuah a hau lai tiah an ti chap.

Kan khuami hna nih cun hi hnu zongah "nawl na buar i" tlaiah na si zongah kan in bomh lai tiah an ti. Palik nih zei ah an rel le rel lo kha a zei a poi loh.

Kan hnu zarh ah khan palik cu kan inn ah an ra than. Cu lioah cun, kan Khrihfa dihlak inn ah pumhnak kan ngeih lio a si. Palik nih cun keimah kha an kutdong in an ka sawh i, "nawl hi voitampi na buar i, na peh zulh lengmang fawn. Cucaah kan in tlaiah lai" tiah an ka ti.

Asinain cuka i zumtu hna nih cun, hika ah hin thu ve law zeidah kan tuah ti hi rak kan zoh. Thla kan cam dih in kan kal lai. Zeihmanh kan tuah lai lo," tiah an ti ve.

Bawipa rian ah

Ka umnak pawngkam hrawng i a holh kho lomi **khuachia** tuahmi hna harnak phunphun a tongmi hna kha Bawipa nih a damter hna. Combodia ah hin rualchan kan ngei i, ka vatlawng lengmang tawn hna. Annih zong nih, " Pa Dieu kha va chim u law rak kan tlawng seh. Jesuh hi cohlan kan duh ve" tiah an hun kan cah ve tawn.

Asinain kan khuami a hohmanh nih va kal an duh lo. Thiang Thilarau nih thla kan camnak ah pakhat pa thinlungah kal duhank fakpi a ngeihter i, Bawipa sin kan hal hnuah, tupi nganpi hna kha tan pah in kan va kal.

Khrihfa rianuantu tampi hna nih Baibal cauk zong an ngei ve hna loh. Combodia ram ah Baibal kan phurh tikah hin, thilpuan in kan fun hna. Acan ah cun kan Baibal cauk hna hi Vietnam ramri a congtu pawl nih hin an kan chuh dih tawn.

Voi tampi cu hmundang i phung ka va chim ah hin, kan innchungkhar ah harnak kan tongtheo tawn. Ka kal karah a hohmanh nih innlei ah an rak kan bawmbal lo, cucaah a chelcan ah cun Thawngtha va chim hna hi ka ngol deng tawn. Asinain kei cu, " va run a hruiatu" khi ka si i, keimah ka der a si ahcun, zeitindah a runpi cu an si kun ne lai? Zan khat cu thla ka cam i, ka mangah Bawipa nih Baibal cang a ka pek. Mat. 5:3, " mi chambau ka si ti ai hngalmi cu mi thluachuak nan va si dah! Vancung pennak cu nanmah ta a si". hi nih hin ka chunglei ah ḥawnnak a hun ka pek i, lunglawmhnnak he ka hal kho ḥthan.

Rian cu hika ah hin aithok cang i, "Caeser" bantuk cozah pawl nih cun rian khamnak ah hremnak cu chuahter an duh cang. Ka naule pahnih nih hngakchia sinah rian an ḥuan. Mi tampi nih kal an duh cang. Vawlei cung hmunkip ah a ummi unau vialte kha Bu Dop hrawngah thlacam kan sawm hna, cuti cun hika Khrihfabu hi a fek a ḥawng lai i u le nau tampi caah

cawnpiaknak hmun laipi a si kho lai, cun rian zong kha hmunkip ah kan ṭuankhawh cang lai.

Hika hmun i a ummi a mit a cawmi Khrihfapa hi Cambodia rammui ah cnn va kal dingin a thinlungah a um. Anih cu meiceu zong a herh lo. Khrih caah tehte khangtu tha cem pakhat a si.

Arpi le a fale a simi bantuk hna caah hin vawlei ramkip in thla kan campiak u. An pi a um lo a si ahcun sahngar nih a seh dih ko hna lai. Sihmanhsehlaw an pi nih tha tein a hunphanh hna ahcun, sahngar zong a ra ngam lai lo.

Nan caah hla fungkhat saknak
in ka donghter...

Thangthatnak hla a sa

Dal 10

Ramking Ah Luat Tein

Kum 14 chung an ka thawl

Hlanliopi ah Christian Missionary Alliance (CMA) nih Can Tho khuapi chung i Khrifhabu hruaitu ah rian an rak ka pek i cuman tuan ding cun ka chungkhar he kan rak kal. Cu khuapi cu Communist nih an tuk i an lak, cun palik pawl nih meithal he an hong kan fuh i bia phunphun a hong ka hal. Bawipa thilri hna cu palik kut chungah ka rak pe kho hrimhrim hna lo. Cucaah, hi Biakinn le thilri vialte hna cu keimah ta an si lo, kei cu a zohkhenhtu lawng ka si caah keimah nawl cun kan pe kho hna lai lo tiah ka al hna. Cun kan lak hrimhrim ko lai nan ti ahcun ka cung lei upa sinah minthut a hau lai ka ti hna.

"Na bia a tam, kan in kah lai i na thi ko lai," tiah an ka hro.

Pathian sal ka si, pastor ka si! tiah Communist cozah sinah kai phuan caah kan chungkhar ningin kan inn ah thong an kan thlak. Kum 1982, April thla ah keimah kha mawtawka in an ka phurh i

kilometer sawm nga a hlatnak Mekong Tiva rawn i a um mi inn lawngpi chungah an ka chiah. Mi he i ton khawh lo nak hmun fianrial ah an kan umter, a ruang cu Vietnam ram Evangelical Church hruaitu ka si ruangah a si. Ka kuttang ah pastor tampi an rak um i ka rak zoh hna.

Ram pumpi kha Commu-

Pastor Lap Ma le a nupi

nist pawl nih an lak dih cang i hlan lio uknak cu rammi caah a tha lo tuk tiah thawng an thanh i pastor pawl kha cozah he pehtlaihnak um lo dingin phung an ser.

Atu ah cun, Communist cozah nih " a fekmi ram hruainak" kha tha an hun pek i, pastor vialte zong, cu paṭi ah cun nan lut dih lai tiah an ti. Buddish pawl le a dang zong nan lut dih lai tiah an ti hna. A lut duh lomi paoh cu cozah dohtu ah ruah nan si lai an ti. Kei kha a dang pastorte sawmtu dingah an ka chiah. A dang tein an ka chiahi, cucaah ka nawlngeihnak kha a dang pastor paohpaoh cozah he ṭuanṭi u ti i va hneknaak dingah ka hmang duh lo.

Cozah nih parti thar an tuahmi "Ram cozah hmaisuang" he i pehtlai kha na ka fial, an ka hnekchih. Cuti ka tuah a si ahcun, ram uknak leiah a kalmi ka si lai i cozah he pehtlaimi thil kong lawng ka chim a hau cang lai. Kei cu pastor ka si. Ram uknak lei ah a kalmi ka si lo tiin ka al ve hna.

Cozah nih cun na kuttangah pastor dang vialte hi an um lai i Khrihfabu cawlcanghning, Khrihfa lakah a hodah a ṭhawngbik a si, a hodah phung a chim tawn i, a hodah ralkap sinah a kal tawnmi an si ti kha na kan report lai tiah an ka ti. Haulengah thawngtha a chimtu pastor paohpaoh cu hi parti he hin an i peh duh lo.

Thongchung i kan um lio nakkan an kan hremning hi a fakdeuh ngaingai cang. Pakhat lawng thonginn ah a va kal hmanh ah, pastor chungkhar cah zohchun dingin kei ka chungkhar kha cu kan inn ah an hrenkhumh hna. Ka thilri vialte, hni puan, cakuat, cauk le kan ngeihmi dihlak kha palik nih an lak dih. Kei ka chungle cu meng 2 chung lawng hi luhchuah tlawnlennak nawl an pek hna.

Ka fale cu sianginn kainak nawl cu an pek hna, asinain zanlei ah an rak lawi hrimhrim lai. Ka fale lakah pakhat hi kanaan tuak a thiam ngaingai nain, sianginn ṭhadeuh kai kha an senh hoi loh. Ka fa pakhat zong hi collenge kai an senh fawn loh. zeicahtiah sianginn nawlngeitu hna nih a camipuai tuahmi zong an chekpiak duh lo. Ka fale vialte hi special laksawng zong an hmu ko nain an pek duh hna lo pin ah bomhnak zong an phihpiak hna.

Ka fale nih sianginn an luh khawh nakding caah inndang address in kan thlen, zeicahtiah an nih pa 3 cu midang bantukin , inn ah erhkhumh na tonlo nakding caah kan tuahmi a si.

Kan innpa cu kanmah bang conghkhah an tong lo. Ka fale sianginn an kai tikah,palik pa nih sianginn ah zungmin tein "nan pa hi pastor a si i upadi a buar lengmang caah cozah uknak phung a buarmi a si" tiah a țial. Sihmanhsehlaw kei cu ka nunnak hi Bawiparian caah ka pekchanh dih ko i zeidang thil hal chapmi le herhmi ka ngei ti loh. Job nih " Bawipa nih a ka thah zongah, Amah cu ka bochan țhiam ko lai" a ti bang kei zong ka si ve.

1982 Long Mg i thong kan tlak lio ah hin, CMA pastor 28 le Thlanglei Vietnam ah a ummi kan hruaitu cheukhat hi an ra i, keimah luat khawhnak ca na rak țial. Sihmanhsehlaw ka rak umthingnak Khrihfabu pastor pa nih ka sualphawtnak catlap kha a thuh i zapi duhnak eldingin minthut a rak hnek hna. Pathian nih hi pastor pa hi sualchir dingin cāntha a pek i a hngalh peng. A sual ai chir kho lo. Asinain raulote ah Khrihfabu khan a chuak i, minung 100 ah an hungkarh i ziazza lei ah siseh hawikawmhnak lei ah an țhangcho ńgaingai.

Khrihfantu pakhat keimah a ka bomhchanh caah tlaiha tawng ve. Thong ka tlakmi alnak minthutu paoh kha palik zungah an auh hna i an tuaitam hna.

A hmasa kan umnak peng AP pali ah hin kumkua le cheu kan um. Kan umnak pawngkam minung he i hawikomh zong kha an kan khap. Palik nih a hohmanh na cawnpiak in an zohkhenh hna lai lo tiah an ka ti.

Pakhat khat ah tlawn ka duh a si ahcun, khoika ah dah ka kal, zeidah ka tuah lai timi kha palik zungah cazin na pek lai tiah an ka ti. Hawileng ka ngeih tikah hi bantuk hin tuah țhiam țhiam a hau.

AP pali i kan um lio ahhin minung tampi nih Bawipa kha an hngalh. Cu ruangah a si lai, AP paruk ah palik nih an kan țhial i minung 40 nih Bawipa sinah an ra. Hi a thurhnawm

ngaingaimi hmun ah hin kumthum an kan chiah i, ka thongtlak chung dihlak hi kum 12 a si.

An Phung Anmah Nih An Buar

Vietnam nih upadi an ngeihmi 29 nak hi, "Inn thongtlakmi hi cun kumkhat in kumnga tiang sualphawt a si hnuah a si lai" ti a si. Cu upadi >this nih cun, " Biaceih zung nih a sual ti kha an fianter lai" ti a si. Zeitik hmanhah biaceih i sualphawt ka si bal loh, zeicahtiah sualnak ka tuah lo. Zeihmanh biaceihlo le sualphawt loin kei cu misual ah chiah ka si ko.

A fiang lomi hmun ah cun, ramchung upadi zong nih hin sullam a ngei lo i an tuah duhmi paoh khi an hei tuah ko.

Nawlgeitu hna nih cun, dai tein na um i cozah bia na ngaih a si ahcun na cungah zeiharnak hmanh a tlung lai lo tiah an ka ti. Asinain thawngtha kha ka chim ahcun, ka cungah hnahnawhnak kha na tuah peng ko lai. Thil hi a phunphun in an thlen ve, zung kalning tein siseh ramdangin midang nih ka kong kha an haltik hna ahcun, an lih khan, " Ah, a chuak cang kha teh, a luat diam cang. Lo pei a thlawh ko kha. Tiva hna ah a kal. Thingkung hna a cing. A duh paoh a tuah ko khah" tiah a phunphun in an thawngduahmah.

Kan chungkhar hi hmundang i an kan >this pakhat cu kan nu zong phungchimtu a si ve kha an hngalh ve caah a si. Keimah tluk tein zeipaoh a tuah kho ve i, amah siseh phungchim i Bawipa riantuan dingah a nuamnak a pemi minung pahra hna zong kha chap an duh hna caah a si.

A chelcan ahcun, rawl eiding zong hi kan ngei lo. Zeichim awk hngalhti lo hnuahkhin, kan nu nih chawdawr kawl ve kha ai tim. Sihmanhsehlaw raulote ah nawlgeitu pawl kha an ra i riantuan ai timhmi cu an rak thlauh hnuah, "Lap Ma nupi (Mrs, Lap Ma) cu midang kha pumhzau i thawngtha chim ai timmi a si" tiah sual an rak puh. Mah hicu a hman loh, tiah nawlgeitu sinah a zu a khan. Asinain an razau i a dawrthil cu an rak thleh dih. Sihmanhsehlaw, Bawipatu nih lungthin ruahnak tha kha a pek i, hmundangte ah

thilthitnak kha a pek than.

Fanu kan i cawmmi Nguyen Thi Kim Thanh cu 28 a si i kan sinah a um ve rih. Voikhat cu, khua dang ah a ummi an pa sin va kal dingin a rak kan nawl. Palik nawlpeknak lawngin, an pa zong nih hin kumkhat voi khat in a rak veh khawh ve tawn.

Pathian Fale Caah Awthawng

Hiti tlaihkhihnak le thongtlaknak hi keimah lawng nih tuar ninglaw cu a pawi ka ti lo, dai tein ka in ko hnga. Asinain Bawipa a hngal lomi Vietnam miphun tampi hmailei thilton ding hi ka ruat. Ka rak umnak ka Khrihfabu thing cu cozah duhning pastor hna ruangah thidok nungdok in a ummi turun an si. Mi tampi cu Jesuh kha cohlan i khamh an herh. Mirang ca hi ka rel i ka țial khawh fawn. Phungchim țialmi hi ka leh khawh fawn. A luanciami March thla akhan, biacehnak zongah ka chuahpi u tiah cozah sinah nawlnak ca ka țial.

Communist pawl hi cu an chimmi le an tuahmi hi ai dang. Ramdangin hawikawm pawl nih ka konglam hi hunhlat hlai in hal hna sehlaw, "Ah țha tein kan zohkhenh ko; a luat cang kha" tiah an chim ko lai. Asinain tlaihkhinh nakin luat ka sinak le kan inn in țhawl ka sinak order an chuahmi kha hei hal hna hnik hmanh u. Vietnam presidént pa sinah keimah kong he pehtlaiin ca hei kua hnik. Khoika umnak kha hei chim u law, a si lo ah nawlgeitu hna nih hin harnak kan ton cuahmahmi hi an al țhiamthiam ko lai.

Kum saupi a hungrauh hnuah khin, ka umtuning kha hun hngalh a si. Kannih chung hi philh dih ka si loh. Bawipa rian kan țuan khawhnak lai a kan bawmtu le thla a kan campiaktu unau nule pa vialte nan cungah kai lawm. Profet Elijah le tipil petu Johan bantukin Bawipa nih a vel le daihnak a kan pek i țhawnnak a kan chapchinnak lawng thla rak kan cam piak peng ko u tiah kan nawlduh. Hi hna pawl hi țhawng ngai ko hmanh

hna seh law, a zei maw canah cun an der ngai ve tawn ko. Thazang ṭhawnnak he kan khah i, thih nitiang zumhtlak in kan um khawhnak lai thla rak kan campiak u tiah kan cah duh hna.

Can saupi ka in peng ko. Hremnak le tukvelhnak can saupi kan tuar lio ah hin ka fale an thazang a der ngai lai, Bawipa rian zong an ṭuan kho lai lo ti ka ruat tawn, an dawtnak cu Amah caah an chiah ko. Kan fale lakah pahnih te lawng sianginn an kai i a dang pa 8 cu an chuak cang. Pathian salṭha an si khawhnak lai ka chimh cawnpiak hna. An dihlak Bawipa rian kha cantling tein an ṭuan.

Za renglo cakuat kan hun hmuh hnu cun, nawlgeitu pawl cu an thin a hun tuk hringhran, hi cakuat kan hmuhmi kongah hin an thin a hung tuk hna. Atu i Khrihfami hna kan chimmi le kan nunning dirhmun ah hin ramdangmi hna hi rak ra kho ve hna sehlaw a ṭhatuk hnga ti khua ka ruat. Keimah kong i thil a hung ummi ahhin cunglei nawlgeitu hna he hmaitonh tein i tong kho hna sehlaw a ṭha cemding a si.

Kanmah chungkhar he pehtlaiin vawlei in vawlei cungah thanh khawh a si cang, zeicahtiah kan fale pathum hmundangah kan chiahmi hna kha zarhkhat ah voikhat hi kanmah he Baibal cawngti dingin an ra kho ve cang. Palik pawl zong nih zei an chimti loh, cucaah kan nih zong nih ralṭha tein kan Baibal cawnnak kha kan hun pehzulh ve. A voikhatnak kan inn i an kan erhkhumh lioah cun Ho Chi Minh khua kal zong an kan senh lo. Asinain a tu ahcun an kan senh ko cang.

Ka duh bikmi le ka ṭamhaar cemmi cu luat tein Thawngṭha bia chim hi a si ko. Ka nunnak cu Bawipa kut chungah a um. Lamkaltu pawl zong nih ka nunnak cu Bawipa kut chungah a um a ti ve ko nain, a chelcan ah cun Paul zong nih khan Caesar hmai i amah konglam chim cu a duh ve ko kha. Keimah kongah milunglut dingin nangmah hmang in si hram ko seh ti kha ka thlacamnak a si. Zangfah tein kan sinah ca rak ṭial ve te.

Pastor Nguyen Lap Ma
AP 6, Thi Tran Long My
Huyen Long My
Tinh Can - Tho
Vietnam

Dal 11

Kan Tih Ngaimi Pakhat

Ai Timlammi Thinlung

Matthai 10:28 chungbia "Pum cu a that kho ko nain thlarau a that kho lomi cu va tih hlah u; hel chungah pum he thlarau he a that khotu Pathiantu kha va tih u" timi Baibal cang hi ka uar bikmi a si. Cucaah cun, hremnak tang i kan um ko lio zongah hin, kan tih kha kan hngalh. Pathian maw minung dah ka tih lai timi bia halnak ka ton tikah hi Baibal ca cang hika nunnak ah a takin a hun phan. Cucu zeitindah a thok tiah cun.

Kan khua ah hin minung 1,000 reng lo khuasa hi kan si i, cu chungah cun innhra hrawng lawng hi Khrihfa kan si. Khrihfa an hung si ko bu ah hin keinak upa hna lark zongah, kei hi tlaih hmasami le hremnak a tuar hmasa bikmi ka si.

Khrih ah ka unau nu pakhat nih a uar bikmi hla a si? Bawipa

cu ahodah a si? A sinah hla an sakmi kha a hodah a si? Mitampi nih an dawtmi kha Ahodah a si? na lungthin retheihnak na ton caan le, lung lileng in na um lio canah khan, zoh tuah...!

A ka chimh rihmi cu, "Ziah biakinn ah na kal lo? Bawipa cu na dawt tuk ko tung. Tuzan ah na sualnak vialte an ngaihthiamnak hnga Bawipa sinah thlacam, cun kan sinah rak i tel ve" ti hi a si.

Cu zan ah, khua donghnak hmun

K'Thien

pakhat ka va phak ah khin, zumh lonak le ȑihphannak ka hun ngei. Kei cu sualnak in a khatmi ka si kha ka hngalh. Bawipa hi ka sinah a um lo i a si lai, ti khua hna ka ruat.

Cun cu zan ah innchung ah midang tampi zong ka ton hna. Ka sinah Amah Jesuh a um in ka hun tem tikah "minute pa 2 nak tam lo," tiah ka hun chim pah. Cun Bawipa kha ka sinah a um ko ai. Cu lio caan ah cun nihnak in ka khat.

Khuapi chungin cu pumhnak ah a rami nungakpa 2 nih, "Thla na cam tuk maw," tiah an ka hal.

Kei zong nih ka zumhnak tluangte he, "si, zan khuadei Bawipa sinah thla ka cam, cucaah fawizang tein ka rak i timlam kho," tiah ka leh hna. Hi thil vialte hi cu lio caan ah ka hngalhkhawhmi an si.

Annih nih, "Bawipa nih thinlung lawnglawng a zohmi hi khuaruahhar thil a si ko," tiah an ka ti ve.

Hi thil hi keimah le ka chungkhar a kan thlengtu thil cu a si. Cu caan thawk cun, Bawipa sinin ȑhawnnak nganpi kha ka hmuh.

Ka unu nih Baibal Cathar hi a ka ȑhenh i, inn i ka tlun pah ah ka rel dih. Kan inn in ka chuah ahcun kan ihkhun lulei ah ka thuh ta tawn. Cu lio ah cun, fa pahnih ka ngei. Zan khat cu, ka fale lu cungah ka kut ka chuan i an caah thla ka cam.

Dohnak Kan Tawng

A hmsa bik hremnak le serhsatnak ka tonmi cu kan pa sinin a si. Communist Party cu chuah tak ko cang hmanh seh law, Pathian a um lo a timi a si ko rih. Zurit bu hin zantlai hnuah inn ah a hungtin tawn. A ka velhsual lai ti hi ka phang ko. A cungah kut chuan in thlacampiaknak caantha ka kawl tawn. Voi khat cu palepte hi a orhlei liang cungah a hun i fu i cu palep ȑhawlpiak pah cun a liangcung i kutchuan thlacam piaknak caantha ka hun hmuh. Cu can thawk cun ka cungah a ȑhadeuh ngaingai.

Zarhpini zingkhat cu kan i pumhnakah, Khrihfah rianquantu pakhat kha a ra i phung a hung kan chim, asinain a nih kha nau a pawi caah a tha a baa ngaingai. Keimah kha, "na ka chawng

kho hnga maw?" tiah a hun ka ti.

Nifatin Baibal hi ka rel i, Bawipa nih a ka chimhmi paoh kha ka cauk ah kei chingchiah, cucaah Jame 3 chungbia zumhnak nih rian a ɻuannak kong kha ka chimh hna. Pa le nu le nau he minung 26 hmai ah cun cawnpiak dingin ka cauk te cu ka hun i kau.

Ruah lo pi ah palik pahnih an ra. Kan dihlakin kan dai dih. Ka khup kai bil i ka hni tangah ka Baibal cauk thuh ka timh lio ah khan, innka tang zawnah palik bawngbi a dummi zunhnh khi ka hei hmuh. Ka Baibal cauk cu ka thupmanh ko nain ka cauk tetu cu ka thupmanh ti lo. Thinhung ngaiin an hung lut i, "Nangmah nih fiang tukin na chim ko khah," tiah a hun ka ti. Hngakchia zohkhenhnak hmunah biachimmi le cawnpiaktu ka si caah fiang ngaiin ka chim ko.

Ka cauk a hun zoh ah cun, khuachung ah a ummi pakhat khat

nih kan caah sermon an ɻialpiakmi hna si lai tiah an ruah, zeicahtiah hi bantuk kut ɻial dawh le tha hi miphun nauta lakah ho va um hna lai hlah tiah an ti. Hi hna a hruaitu a lu hi nangmah na si maw?" tiah an ka hal.

Hi ni i ka sining cangte hun i phuan i chim kha kei ka caah cun a sunglawi bikmi a si. Khrihfabu chungah rianquantu pakhat ka si i thawhlawm tangka kengtu zong ka si fawn tiah ka hun chimh hna.

Asinain an nihnih cun, Nangmah hi hruaitu lu bik na si, cucaah hika i a ummi nan dihlak hi na ɻial lai," tiah an hun ka ti.

An min dihlak kha ka hun ɻial, cun ka cauk i ka kutɻial he khan an hun

zohchunh i ai lo bakmi kutjal a si kha an hmuh. Ka cauk he pehtlai in bia zeihmanh an ka hal ti lo.

Zarhpi ni a si caah, an ka tlai lo. Asinain thaizing ah kan in tlaih lai i inn ngeitu zong hi myone palik ah chanh a si lai tiah an ti.

Cacawnnikhat ni cu a hung phan. Ni thum le zan 3 muilak i an ka chiah hmanh kha ka thei ṭhiṭha lo. Khan bite a hnawn tukmi ca pawl pher khi an kan pek. Zingchiar hi zung ah an ka auh i zing suimilam pasarih in chun tiang lengmang hi bia an ka hal. Cun thong chungah an ka thlak ḫan tawn. Zanlei suimilam 2 ah zung ah an ka chuahpi ḫan, cun zanlei panga ah an ka kirter ḫan.

Hihi Bawipa ruangah ka voi khatnak thong chung ka luh a si. "Jesuh, Tukhal ḫa ai ḫek dihmi tuu hna sinah hin bia rak chim ko," tiah hla kai sak. "Bawipa kan thangḥat," tiah ka ti.

Vanpang Cungah Awng Pakhat

Thla ka hun cam i, na pawngkam i a ummi hna sinah khan tette khang tiah Bawipa nih a ka chimh. Ka pawngkam cu ka hun zoh i, "Ahohmanh an umtunglo" tiah ka ti. ḫa tein ka hun zohthan i, a tet tuk cangmi pher ka luh hmasa bik lio i ka hmuhmi kha ka hmuh ḫan. Pher cu vanpang in ka ṭhial i awng bite pakhat khi ka hmuh. A bit tuk caah, kau deuhin hmuh khawh a si lo. Ka bawh buin awng cu ka hun bih ḫan tikah khatlei khan ah cun chaklei Vietnam pawl kha ka hei hmuh hna. Minung paruk an si i, a cheu cu pa hngakchia an si." Zei ruangah hika ah hin nan um, tiah ka hal hna.

Zu kan ri i kan i velh caah tiah an ti. An konglam kha na ka chimh. "Palik zung in na hun chuah kha kan in hmuh ko. Nu dawhtuk pei na si hi." "Asinain zei sualnak dah na tuah i hika hmun hi na phak?" tiah an ka ti.

Kum 20 hrawng a simi tlangval no khi ka hei hmuh. A aw lawng kha ka theih hmasa, asinain a hmai cu ka hmu dih kho lo. Thawngṭha bia ka hun chimh tikah cun, a ṭap thluahmah ko. Ka umnak hmun zawn kha ka hun pek i, "Na chuah tik paoh ah kan

inn ah ra te, chaklei i na tlunnak dingah tangka kan pek lai" tiah ka ti.

Palik nih innka an hun can paoh ah, hi awngkua hi thilthuhnak ah kan hman tawn. Hi awngkua hi thonginn laifang ah a um. Khatlei kam veve ah khaan li cio an um. Vanpang cu mirang vawlei in an tuah i innka cu thing a si. Innka kha an kuaipah cang. Innka pakhatnak kha na khar tikah, thir innka kha a um rih i, (kei hi a khanhnihnak ah ka um) awngkua ah thilthuhnak caan tha ka ngei.

Tlangval pawl le upa hna sinah ni thum chung bia ka chimh hna. Tlangval pawl nih hin awngkua hin an hun ka auh i, thla ka campiak tawn hna. "Zeidah na tuah nan inn na ngai maw? Na fale na ngai hna maw?" tiah an hun ti tawn.

Fa pathum ka ngei. Upa bik cu nu a si i, a nau hi pa a si, a hniang bik hi nute a si i kumli lawng a si rih. Hihi kan i chonh lio ah hin, ka fanu hniang bik hmuh duhnak lungthin ka ngei. Kan pa nih keimah zoh dingah a hun hruai, ka fa kha တ္ထား lo dingin le ka sin i rak tek lo dingin Bawipa nih a bawmh. Palik pawl nih an zohermi hmanthlak phunphun a zoh i ai nuam ngai.

Mau chonmi van kha a kam i a hei bih lio

Palik pawl nih nehsawh ngai khin an ka awt i, "zoh hih, na fanu nih misual na si kha an hmuh i, a zoh hmanh an duh lo hih" tiah na ka ti.

Palik kha cu ka တို့ hna lo, sihmanhsehlaw ka Pa thinhuntuk lai kha ka တို့ mi a si. Kan pa nih palik pawl cu, "mifir tampi an um. Ziah nan tlaih hna lo? Kan nu nih sualnak a tuah တွင် lo. Zei ruangah dah nan tlaih? Kan khuami dihlak hi kan nu bantukin တဲ့ hna seh law, zeihmanh harnak a um lai lo, cucaah ziah amah hi nan tlaih e?" tiah a ti hna.

Ka fa upa pahnih nih khan cun an ka tlaih hi an hngal ko, a sinain ka fa hniang bik nih cun, " Khoika dah na kal i zanthum chung ka sinah na it ti lo?" tiah a ti.

Ka chuahni ah cun, motorbike pakhat lawng a um caah, ka တဲ့ le kan pa nih an hun ka lak. Kan pa nih cun bicycle cungah ka fanu te kha a chuan i chawdawr hmun in a rak ka hngah. Ka တဲ့ apa nih dawr ah a hei ka phurh tikah, ka fanu nih cun a ka hmuh i a rak ka kuh hnuah, khawika kal hmanh kha a ka sent ti lo. Sihmanhsehlaw palik pawl he khan cun kan dong kho rih lo.

Palik pawl nih dong 500,000 cawi an ka pek. Khuami vialte kha na pumh hna i keimah kha sualphawt ding le ningzah tlaih dingah zapi hmai ah an ka chuahpi. A hmasa ah cun, biathlum thlum le bia nemnem ko khi an i chimter. Cu hnu tlawmpal ah khin, thangpi in an ka au hnawh i, zapi theih in cabuai kha heh tiah an cumh an bengh. " Nang cu Pathian fanu na si, cucaah biatak kha na chim zungzal. Lih na chim bal lo, lih na chim a si ahcun cozah uknak kha na buar hlei ah, Pathian hmai zongah sualnak na tuah a si," tiah an ka ti.

Holhtheihlo thlacam kha myone palik bawi nih khan a huat ngaingai. Baibal an relnak le Khrihfabu nih an chuahmi ca chung khan holhtheihlo kong hi an hmuh ve. Penticost hruainak ah rianquantu na si tiah an ka ti. Nihchuak saih an ka duh caah ka konglam le ka tuanbia kha tadinca le T.V hna in an chuah. Hi lio can hi 1994, May thla ah a si i, Lam Dong peng, Dug Linh ah ka

um lio a si.

Duy Linh ah a ummi TV chuahnak hmun nih khan na tuanbia ṭial law rak kan kua tiah an ka cah. Thawngtha bia ka chimnak nih hin mi kha a hruhter ti na hmuuning rak ṭial an ka ti ṭhan. Hi bantuk biaṭha le article hna hi Jesuh a hngal lomi tampi nih rel ding khi a si.

Zarhthum a rauh hnuah, palik pawl nih jeep cungah an ka cuanter i khua chungah an ka kalpi, phung ka chim ti lai lo tiah na minthu tiin rumro in an ka hnekchih. Cuti caṭjalmi cu zapi hmai ah an ka relter i vidio ah an ka thlak. Palik pawl nih cun, " Inndang i phung na chim ahcun upadi na buar a si i, nan inn zongah na chim lai lo. Inndang nih an in sawm zongah upadi na buar a si i an nih zong nih an buar ve tinak a si " tiah an ti.

Thlakhat ah voikhat hi hawidang he i tawn kai zuam. Zan ah a thli tein ka kal. zeicahtiah palik zung hi kan inn pawngte ah a um. An ka tlaih hnu khan, kan inn i cauk le Baibal kha palik nih an kan chuh dih. Baibal cauk a tharte te an si kha an hmuh tikah " nangmah hi hibu a hruiatu lu bik na si, cucaah Baibal cauk hna le thildang hi khawika in dah an luhpi tihna hngalh lai an ka ti.

Ka hngal taktak loh, zeicahtiah Baibal a rak phak lio ah hin thong ka tlak kar a si. Khawika in an rat hi ka hngal hrim lo tiah ka ti hna. Atu ah cun Baibal cauk tampi kan ngei ṭhan cang, asinain mi tampi cu an ngei kho hlei rih lo.

Dal 12

Kan Herh Bikmi Cu Cawnpiaknak A Si

Jesuh Thisen

A hmasa bik pumhnak kan ngeih lio ah hin, Bawipa thangthatnak hlasak kha ka hruai hna, cu hnuah thla ka cam i Pathian bia kha ka chimh hna. Khrihfa a cangka te si ko hmanh ninglaw, kan inn i ai pummi hi minung 50 hrawng kan si lai.

Kan thawng cu palik nih an theih. An rak phak tikah, kan i pumhnak cu an kawl loh, asinain biahal dingah keimah kha an ka auh. Nithum chung an ka hrem.

Thongah an ka thlak. Vawlei tangah an tuahmi a si thir in an tuahmi awng tampi a um i a chung cu a lum ngaingai. Canc eo in a cunglei khi cu vampa ngan tuah ti lo i, saram zuatnak bang i kalh cukin thir in an kham. Tangcem vampa ngan pawngah khin ka thu. Thir innka a lenglei i tawh an hrenhmi a si. Lenglei cu ka hmu kho lo. Kheng hmete khin facang le cite khi an ka pek.

Cu lio ah cun, Khrihfa ka hung sinak hi thla hniih thum taktak lawng a si rih i, Jesuh kong hi tampi ka hngall rih lo. Pathian sinah thla ka cam i hla ka sa. Khrihfa bu dir ka te kan si caah ka lung re a thei. Thong ka tlak caah, an rak i thek dih lai ka phang.

Ni khat cu biahal dingah palik nih an rak ka chuah. "Hi biaknak phung hi na hlaw lai maw?" tiah

Quang Xuan

an ka hal. Khrihfa dang min kha an ka hal. Asinain ka chim duh lo. A donghnak ah cun, "A tuah hin Jesuh cu na zumh peng ko rih lai maw? Kan in chuah ah teh, pumhnak kha na hruai ti hna lai maw? Pumhnak kha na tuah than ahcun, kan in tlaiah than ko lai" tiah an ka ti.

Kei zong nih, "nan ka tlaiah a si ahcun, ka tuahthan ko lai. Pumhnak cu ka ngol kho lai lo" tiah ka ti ve hna.

Cu hnuah cun, an ka chuah i motorbike in kan inn ah an ka chiah. Kan khua ka hunphak ah cun, kan inn pa le sahlawh rualchan kha an rak chuak i hngakchia pawl nih cun heh tiah an ka kuh. A ho paoh an i lawm tuk hna." Thongchungah zeidah na lawh?" tiah an ka hal. Tha ka pek hna i kan inn pumh ding khan ka sawm than hna. Minung sawm thum hrawng an ra.

Atu cu Khrihfa ka sinak kumthum tluk ka si cang. Khrihfa nun kha a hram in ka thawk than, sifahnak ka tuar than zongah tuar khawhnak le tei kho dingin kai tim.

Kan khua ah hin chungkhar 150 kan um. Kan umnak cu tupi chungah a si. Ngaidi in a si i a tung le a vam ah mau kan hman. Kan chungkhar ah Jesuh a cohlang hmasa bik ka si. Culio ah cun, kan nu le ka fale panga nih hin Jesuh cu an zum rih lo. Bawipa nih kan inn chungkhar ah khuaruahhar thil a tlunter. Rawlei dingin kan that tikah, rawlkheng ah thisen kan hmuh. Kan nu cu a lautuk hringhran. Jesuh nih vailam cungah a thisen a kan thletpiak caah kan hngalh a herhnak kong kha dai tein ka hun cawnpiak i, Jesuh cu kan nu nih a hun zumh ve. A tu cu kan dihlakin Khrihfa kan si cang. Kan sahlawh rualchan he kan i pumhnak kha ka chungkhar zong nih an kan telpi ve cang. Rawl an hun i suah akkhan, an kheng cungah thisen kha a hung chuak than.

Kan nu nih innpa pawl kha a auh hna i thil a tlungmi kha rak zoh hmanh u a ti hna. Kan innpa tampi hna cu an lung a suk hai ngaingai hna i, kan inn pumhnak ah khan an rak i tel ve i, Bawipa cu an biak ve. Mi tampi cu Jesuh thisen thawngin an dam i a kong theihhngalh kha an duh chin lengmang.

Bomkhur Ah Tipil Innak

Bom a rak tlak lio i khur le a pawngkam hrawng kha Pastor Hai le a dang hruaitu hna nih an cawh chap. Hi bom tlaknak khur hi innkhannak hmanh in a kau deuh lai. Khrihfha hna nih khan tidil caah thuk deuh in an cawhchap i, ti cu meter pakhat tluk in a thuk

Tipil in awkah ai timmi hna member vialte cu inn chungah an ra dih hna. Cu hnuah Pastor Hai nih phung a kan chimh, S'tieng miphun hna na umnak Binh Long in meter 50 a hlatnak tibual lei ah cun kan kal hna. Khur kam khat cun kan dirti hna i, "Jesuh zulh dingah bia kai kam cang, kir ti loin" tiah hla kan sa. Tipil kan in. A tam deuh cu mino an si. Kan i pumhnak ah hin minung 30 in 40 hrawng hi kan si tawn, peng dang in kan unau pawl zong an i tel ve tawn.

Dohnak Hmaiah

Hi peng chung ah hin inn ah ai pummi Khrihfha hi khuathum ah kan um. Kan khuami zumtu 18 hrawng nih hin Baibal cauk an

Bom khur cu inn khan tia tluk a si. Khrihfami hna nih deuh in an cawh i tidil ah an ser.

ngeih. A can ah cun Baibal cauk va zoh dingah hin a lam a hla ko nain Ho Chi Minh khua ah kan va tlawng tawn. Zumtu thar hna nih hin cun phaisa an ngeihtlin ve lo caah Baibal cauk hi an ngei kho lo; riantuantu hna lawng nih Baibal hi an ngeih. Riantuantu nih zumtu thar hna kha na cawnpiak hna hnu lawngah a herh taktakmi nih Baibal cu an ngeih ve.

A voihnihnak an ka tlaiah ah cun, ni 11 chung palik nih thongah an ka thlak. Palik nih, Aho nih dah hi tuahnak nawl hi an pek? tiah an ka hal.

"Nawl a ka petu minung pakhat hmanh an i tel lo, Pathian lawng a si" tiah ka leh hna.

Annih nih, "Pastor tampi hmanh nih kal i thwngtha chim cu an ngamh tung lo. Nang nih zeitindah phung cu na va chim ve? Nangtham cu Khrihfa sawhsawh pei na si ko hi"

Ka ti thanmi hna cu, "Baibal nih pastorte lawng nih Thawngtha chim hna seh a ti ahcun, ka chim ti lai lo. Asinain Baibal nih cutin a ti loh. Khrifa vialte nih kal in Thawngtha chim u a ti. Cucaah, ka kal ko".

Cu hnuah, "Phung na chimthan a si ahcun, kan in tlaiah lai i thongah kum 20 kan in thlak lai" tiah an ka hrocer.

"Bawipa thangthat si ko seh. Pathian nih thong chungah um ding i a ka ti ahcun, lunglawm tein ka cohlan" tiah ka ti hna.

Palik nih zung ah cun an ka chiah i bia an ka hal than. Palik cu an dihlakin zu an ri i, heh tiah kuakzuk cu an ka fial, kei nih ka al peng hna. Na zuk lo ahcun, ka in tuk lai" tiah an ka ti.

Kei nih, "kuakzuk hnek dingin updi nih an cawnpiak hna i, kei nih kan al hna ruangah nan ka tuk ahcun, nanmah nan hman ko lai. Asinain upadi nih le cu bantuk cu an cawnpiak hna lo. Nan ka hnekchih i thi lakin nan ka tuk zongah, ka zu hlei bal lai lo" tiah ka ti ve hna.

Cu hnu cun, thongchung khan bite ah cun an ka khumh

than. Hi khan bite chungah hin pa hra kan um. Thongtla pawl hi khan bite chungah hin pahra kan um. Thongtla pawl hi thawngtha ka chimh hna. Pathian nih vawlei a dawt ti hi ka chim peng hna.

"Zeitindah Pathian nih vawlei cu a dawt? " ti hi an ka hal. An rak hngal hrimhrim loh.

kei nih, " Pathian cu vawlei ah Jesuh in a ra i, kan caah vailamtah ah a thi. Sual buin kan nunnak kha zungzal thihnak in Amah nih a kan khamh" tiah ka chimh hna. Thawngtha bia cu lungtho ngaiin an ngai ve ko nain Jesuh cu an cohlang lo.

A thaizing zingka ah, palik nih an ka tlaih hlan ah an ka hrocer than. " Inn ka tlun tikah, pumhnak na tuah than ti lai maw? Pumhnak kha na tuah rih a si ahcun, kan in tlaih than lai" tiah an ka ti.

"Tlaih nan ka duh ahcun, ka tlai ko u, Pumhnak cu ka ngol hlei lai lo" tiah ka ti than ve hna.

Cu tikah palik pawl cu kan khua ah an kal i, kan khuami cu an pumhter hna, an hmai ah sual a phunphun an ka puh. Hi bantuk hi pengdang hmun sarih ah an tuah, pumhkhawmhnak kha ka hruai than hna ahcun, palik cu an ra than ko lai. Khrihfha hna nih palik an hmuh hna ahcun, Pathian sinah taibu he ka caah thla an cam.

Nikhat cu, khua upa hruaitu hna nih myone palik zung ah kuat ka si ding mi kha an rak hmuh. Ka kongkau zeihmanh chim lo in, Loc Ninh myone palik umnak thongah an ka kuat. Nawlngeitu hna nih dantat an duhmi hna kha cu, thongchung ummi thongtla pawl kha rak vel u tiah an chimh hna. An velhmipa nih cunglei a sangdeuhmi nawlngeitu sinah a report ahcun, thongtla nih pei an rak velh ko cu tiah an ti than cu. Cu bantuk cu ka cungah a tlung ve.

Tuang cu mirang vawlei in hnuaimi a si. Ka kaa, ka hnakhaw le ka hnar in thi an chuak. Ka hmai cu a phing dih i ka lu bik zong hma in a khat. Thongtla pawl nih cun, "ka hin

ra" rawl hi rak ei tiah an ka hnek chih.

Kei nih, "Atu ah cun ka ei kho rih lai lo," ka ti hna. "velh na duh ḥhan rih maw?" an ka ti hoi'

Duhhlah, rawl ka ei hlanah Bawipa sinah thla ka cam hmasa lai" tiah ka ti ḥhan hna.

Thla cu an ka camter ko, asinain ka hmai cu a phintuk caah rawl cu ka ei kho lo.

Palik nih nikua chung thong ah cun an ka thlak. An ka chuah hnuah cun, ka motorbike in kan inn ah ka tlung. Hi bantuk muisam le hngakchia nih an ka hmuhtik ahcun, an ṭap dih. Van hnemh ka duh ngai ko hna nain, ḥha tein bia ka chim kho rih lo. Thongtha pawl nih an ka velh tiah ka chimh hna.

Ihkhun cungah ni 20 ka kuah. Ka taksa cu hma in a khat i ka mit zong ka au kho rih lo. Kan nu cu kan fale he inn ah an um i, hika ka kuah chung cu ḥha tein a ka thlop.

A dam lomi hna caah thla a camtu hna Khrihfa pawl umnak Binh Long peng ah, kan khua Khrihfabu hna nih an ka kalpi. Khrifabu upa nih ka caah nitampi thla an rak ka campiak. Siinn ah keimah tein ka um kal kho cang. Ka rak kir i Khrihfabu nih thla cu an ka campiak peng ko, Pathian nih a ka damter i ka taksa zong a ḥha ngai cang.

Khumer Sinah Thwngtha

Thla tlawmpal a hung rauh hnuah khin, Combodia ram ka va tlawng. Khumer miphun chungah hin, Khrihfa a si rih lo mi zong- inn saupi hi an sak i hmunkhat ah an umṭi hna. A luan ciami thla chungah khan Bawipa a theimi minung 200 hrawng hi an um. An herh bikmi cu cawnpiaknak hi a si ko. Pathian bia kha an cohlan i Jesuh kha an zumh ahcun, hremnak kan tong lai ti kha unau nule pale nih an hngalhdih cio ko. Bawipa bia kha an cohlan i lungthin khat tein an um hna.

Hi hmunthar ah Thawngtha bia kha ka chim dih hnuah khin, mi tampi nih Jesuh cu an cohlan. Khrihfa a si lomi tampi kha

meithal he an ra i an rak thihphaih hna, an lauter hna. Khrihfa a si lomi hna pawl nih cun, Khrihfa hna nih Jesuh kha an zumh i hmunkhat ah an i pumh lengmang ahcun, kan kah hna lai an ti.

Cambodia ralkap bawi bothumpa hi Jesuh a cohlang cangmi pakhat a um. Kan sinah Thawngtha chim dingin sawm ka timh i ka kal tikah cun a rak um ti lo.

Cuka hrawng i a ummi hmun pakhat nih Jesuh kong kan chim i thil a tlungmi kong an theih tikah an rak ka sawm ve. Hi khuami minung 70 nih hin Khrih cu an cohlan. Cambodia ramri tupi chungah a ummi an si.

Ka titvun zong hi anmah Khumer miphun he ai lo ko, an holh zong ka chim khawh ve. Voikhat cu nu pakhat he khual

kan tlawng ti. Anmah Combodia thilthuam kan i hruck ve. Cambodia miphun hna nih hin sahrang hi an i hruck aih. Kan bu chung nu pakhat cu kan nu bantuk in ai thuam. Tuupi chungah hin lam phunte khi a um ko nain, a lam hi a har taktakmi a si. Chun nitlak kan kal hnuah tim hrawngah kan phan.

Baibal cauk pakhat le cauk hme tete pawl hi kai phurh hna. Rawlnak hin cauk hi kai phurh deuh caah rawl hrim kai ken lo. A chel canah cun ramlak sahrang ruangah cei tein kan zam tawn. Cakei neh hi kan hmuh hi

a awthawng zong kan theihpah theo. Rawl zong a tam ngai.

Voi hniih thum cu ral ai tumi karlakah hin kan um sual theo. Hika mi hna nih tuupi upadi le ramlak i nawlneitu bia hi an zulh, cu hna pawl cu camhthiam le hnamrung ngei i khuachian bia pawl an si. Lung nganpi le thingkua tibantuk hna khi an biak. Cu ramlak i kan kal chungah hin cun, cat loin thla kan cam peng. Ramlak

saram hrawng nakin, Vietnam ramri palik hi kan tih deuh hna. Lam i kan i tawn sual ahcun, an kan kah ko lai, zeicahtiah Khumer Rounge he ai pehtlaimi ah khan an ruah lai caah.

A caan ah cun kah a kan timtu ralkap he kan i tong tawn, asinain ka chimmi cu "Jesuh min in hi thil hi ka tem" tiah ka hung au i an meithal kha na thumh than hnuah an kan lanh ter.

Khumermi hna nih hin Jesuh cu an zumh ko, asinain Thawngtha chim in a kalmi a hohmanh an um lo. Jesuh he kan kal tinak siseh, Tipil petu Johan kong le, tipil innak kong tiangin ka chimh cawnpiak hna. Tipil innak sullam umtuning zong ka chimh dih. Tipil ka pek lio hna ahhin, hla an rak sa nain an rakphak hlan ah hin ka kaltak tawn hna.

Matthai 28:18-20 cang hi ka duh bikmi a si. "Jesuh nih cun a hun naih hna i, Vancung le vawlei cung i a ummi nawlgeihnak vialte cu pek ka si cang. Cucaah khuakip ah va kal u law miphun vialte kha ka zultu ah va ser hna u; Pa le Fapa le Thiang Thlarau min in tipilnak va pe hna u law kan fialmi vialte hna hi an zulh nakhnga va cawnpiak hna u. Cun hihi philhhlah u: nan sinah a zungzal in, caan dongh tiangin ka um lai" tiah a ti hna.

Dal 13

Hrocer Pengnak Tangah

Khrih He Kal Ti

Communist an rak luh hlanah hin cun, Dong Cai Peng chung ummi hna zakhat ah 80 nih hin an nunnak hi Khrih sinah an pek chanh. Communist nih 1975 kum ah kan ram dihlak kha an hun lak dih tikah cun, zumtu paoh kha hmunkhat ah a pumh hna i an nihsawh hna i chiat an serh hna. Zumtu hna sinah khan, "Kha a tu cu na zumhningte khan hi catlap cungah hin țial" tiah an ti hna. Hi hna sinah hin namchihnak cu an tuah pah ko cang.

Communist nih ram an lak hnu kum 14 ah cun, chungkhar inn lawng hi Khrih hnu zultu cu an si. Zan i hmunkhat thlacamti hi kan khuami hna nih cun an duh lo. Communist pawl zong nih hin an ven peng ve.

Kan inn hi khan 2 in kan dan i cu chungah cun kan fale pahnih, vok pakhat le naatum le tin khua kan sa. Zankhat cu kan nu he chantling zawn in kan i hngilh lio ah , aw pakhat nih hin a hun ka ḥangh i, luke 10:27 chungbia
kha rel tiah a hun ka chimh.

Kan nu cu ka hun ḥangh i chantling i ka Baibal kha ka hun lak.Cathiang cu ka hun rel i, ka caah a hungnung hliahmah ko, ka nun he hmunkhat ah "kan innpa dawt dingin" thla kan cam.

Khrihfa ka si hnuah hin phungchim saya Hoa Anh hi a rak kan leng. Nan pawng

Dinh Tan Vinh

hrawngah hin zumtu an um ve maw? tiah a hun ka hal. A hung kan len hi Pathian duhnak a si hita ti kan hun hngalh. Ka chungkhar nih thazang an ka pek i rianțuan dingin kal kha an ka fial.

Midang sinah Thawngtha chim kha kan thawk i, kha khua hna nih Bawipa caah thangthatnak an hmuh khawhnak lai heh tiah kan bawmh hna. 1995 kum thawk hrawngah hin cun minung zakhat hrawng nih an nunnak kha Khrih sinah an pek. Bia khiahnak a ngei kho ve rih lo mi chungkhar inn thum lawng an tang.

Dong Cai in khua dangah hin ka cycle hin ka va kal tawn. Ka bicycle hi remh a herh sual ahcun midang ta kha kai hlan. A chel canah cun meng 27 hrawng hi kai cit tawn. Ka rianțuanak hi K'ho miphun minung 200,000 hrawng sinah hin a si. Ka kal can tam deuh ah hin cauk phurh ding ka ngei tawn lo, Zeicahtiah Baibal hi tlawmte lawng kan ngei.

Midang sin i rianțuan hi ka duh ngaingai, zeicahtiah cun, Bawipa nih ka nunnak ah khuaruahhar thil tampi a tuah caah a si. 1989 lio ah hin, keimah a rak ka doh ngaimi pakhat hi a um. Kannih miphun phung lam ah hin, mi pakhat nih midang kha a huat ahcun, vawlei thlarau sinah raithawinak kha an pekchanh lai. Hipa nih hin ruakkuang hmete kha a tuah i, hngakchia pate bantuk kha a chiah, cun ka thlarau kha kha chung lut ding kha a rak i zuam. Cu ruak kuang cu a phum i ti in a khuh. A can a rauhdeuh tikah, kha ka vawlei kha a cawh i a zoh tikah cun keimah he ai lomi sui khan ruakkuang chungah kha a hmuh.

Mipakhat nih na nunnak hi raithawinak ah an pek chanh ah

cun, na thi lai tiah pakhat pa nih a rak ka chimh. Pathian nih a va kilvennak kha mitampi nih an hngalh tikah, hi thil ruangah hin, mitampi Khrih sin an phan.

Hi kum ah hin ka naupa a thi. Kan khuami nih thla an cam i, thihnak in a tho ṭhan! Minung tampi Khrih sin an phan ṭhan.

Kan khuachungah hin inn thum ah pumhkhomhnak le serhsatnak kan tawnmi thil ruangah hin, zarhpi ni pumhnak hi kan tuah. Zeitik caanah dah pumhnak kan ngeih lai ti kha ka kaa in ka thanh tawn. A chel canah cun zing suimilam paruk ah pumhnak kan ngei. Cu caan cu a thli in an kan ngiat caah zing suimilam pathum ah pumhnak kan ṭhial ṭhan. Lamhlat ah a ummi zumtu hna cu, zingka tuante in an tho i Bawipa kha biak awk ah an inn in an ra. Zakhatnak tlawm lo hi inn ah an ra hna.

Innchungah kan i tlumdihi lo tikah, kan inn sir lei kha puan tein kan kauh chap. Mino in upa tiang kan inn cu kan khat dih.

Carelnak ah mei in pathum kha kan hman, asinain a hlat deuhnak i a thumi nih cun, carelnak ah cun an hmang kho deuh lo. Zoh loin kan thiami hla paoh kha kan sak. Kan hlasak hi kan thlacam hi palik nih an kan theihkhawhmi a si, sihmanhsehlaw kan i khap kho hrim lo. Kan i pumh dih hin, mui padap lakah inn ah kan ṭin hna.

Khrih a cohlangtu cu an tam chin lengmang cang. Palik nih cun nawl an pe hrim loh. Chungkhar dangdang kha palik zung ah an auh hna i, "Ahodah phungchim saya a si? Ahodah evangelist a si? tiah an hal hna.

Khrihfa hna nih cun, "Temṭawnnak le sal sinak in luat kan duh caah, Khrih hi kan cohlannak a si" tiah an leh hna. A hmasa bik voihnih thum palik nih an auh lio hna ah hin cun ṭihphannak an ngei pah nain, a voi a tam tikah cun, an ṭih hrimhrim lo.

Kei zong voitampi palik nih an zung ah an ka auh i ka zumhnak hlawt dingin catlap ah minthut an ka fial tawn nain ka al peng hna. Kan inn zongah an ra theu. Tukum kumthar thawkka khan an ka auh lengmang i, kan hnuthla tiang an ka auh peng.

Kan nu le kei nih hin auh kan si chan kha kan fiang tuk i, Bawipa rian hi kan thinlung um ek in kan ṭuan. A chelcan ah cun thawngtha chim ah thlatam rau in ka kal tawn i, a canah cun nihnih thum zong hi ka rau ve tawn. (Tripal people), tlang cungmi pawl hi cu ramlak hmawngdeuh le tlangcung deuh ah hin an um hna. Hi hna miphun pawl hi cu Vietnamese he hin cun an i khat hrim loh, i thleidang ngai in an um ve hna. Kan miphun hi phun 12 kan um i, phunkua nih hin cun Khrih hi kan hngalh i kan zumh. A dang phunthum nih hin cun an zum lo i an ngei rih lo.

Kei hi facang lo a tuahmi ka si. Ka ṭuan thlu tikah phur 184 ka ngeih i, a hmun bit ning he tuak ah cun thil khuaruahhar a si ko. Lei thuan caan ah ka naa tum he, zarhkhat chung ka thuan i, a hmaizarh ah cun phungchim ah hmun dangah ka kal. Ka nupi le ka chungkhar ka naule, ka farnu, a si ah ka pale nih an kan bawmh caah Thawngtha chim in ka kal khawhnak hi a si.

Nikhat cu palik nih an ka auh than i, aho nih dah phungchimnak laisen hi an in pek? Thawngtha chim dingah hin aho nih dah an onh, nawl an in pek?" tiah an ka hal.

"Pathian kawhnak a si," tiah ka leh hna.

"Cucu zeitindah na hngalh khawh ning a si?" tiah an hun ka hal than.

Keiniih, "Thluachuah tampi ka hmuu. Kan phunglam hi na hngalh fian ko lai" Kannih ṭaizinta pawl nih hin Khrih kha kan cohlan tikah, milem sinah rai kan thawi ti lo" tiah ka chimh hna.

Hngakchia Nih An Hruai Hna Lai

Bawipa rian kauh ter hi ka saduhthah ngan bik a si. Ka herhmi cu Baibal cauk le hla cauk hna hi

an si. Baibal cauk hi tlawmpal cu ka hmuh cang nain tam deuh ka herh rih. Kan peng chungah hin zumtu 900 tluk an um i, asinain Vietnam hloh in ṭialmi Baibal cu uk 6 lawng ka ngeih khawh rih. Khrihfha he pehtlaiin caṭialmi dang an ngeihlo caah, khual ka va tlawnnak paoh ah Baibal cauk hi ka va phawt hna.

Chungkhar khat nih ni 12 chung lawng Baibal cauk hi an ngeih ta, cun midang chungkhar kha an hei chanh hna. Cuti cun an i chan cio hna. Baibal cauk an ngeih can a si tikah hin lawmhnak le daihnakin an khat hna. Mino nih cun Vietnam ca an rel khawh, cucaah ṭaizinthia chungkhar fale a ngeimi nih Baibal hi an rel piak tawn hna. Chungkhar pakua hra a simi hna zong capawl pher kha i phah in an fa cu ankulh i an thu.

Voikhat cu kum 20 a simi nih hin a upa ca a relpiak lio kha ka va hmuh.

A u pa nih cun a naupa kha, " Baibal a si lo mei? tiah a hal. Mino deuh pa zong nih cun, " si e, a si ko, " tiah a leh! Mino hna nih hin Baibal chung hin ziazza kong an cawnpiak hna. An pi an pu le an nu le an pa hi an relpiak hna. Mino deuh nih an hngalhmi Baibal cang hi an rel tawn i upa deuh hi an lung a fiang ngai, cun an dihlak tein thla an cam ṭi i, lawmhnak in an khat dih.

Christmas Ni Ah Palik An Rak Leng

Cunglei nawlngeitu hna nih keimah le khuami hna kha hmunkhat ah nan i pumh i Khrihfha nan zumh ahcun, nan thil kan in chuh dih hna lai i nan in kan duah lai tiah an kan hrocer. Cucaah kan fale hna nih Baibal cauk kha ralring tein an thuh.

Kan hnu christmas ah khan, kan inn ah pumh dingin ra dih u tiah ka cah hna. Kan umnak hrawngah hin cozah theihpimi Khrihfha cu a um lo kan khuami hi minung 300 hrawng khuasa kan si. Jesuh chuahcam puai hi kan tuah tawn phung a si.

December 23 le ni 24 ahkhan, Sonla myone palik nih kan inn ah changreu le sa kha an rak kawl, asinain zeihmanh an hmu lo. Pakhat khat kan hmuh ahcun puai tuah hi kan ngol ter khawh

hna lai tiah an ruah.

Ka chimhmi hna cu hlan lio kum 20 ah khan cun Christmas puai hi kan rak tuah kho bal lo. Palik zong nih cozah theihpimi Khrihfabu ah va kal u tiah an ti nain, kan khua ah kan ngei ve ko.

"Khoika hmanh ah ka kal lai lo. Christmas puai cu kan inn te ah kan tuah ko lai" tiah ka ti hna.

Christmas ni ah kan inn i a rami palik pawl cu ṭaizintha nawlneitu hna le Vietnam palik pawl an si. An uniform thuam kha an i hruck, an luchin an i chinh i kan inn hram ah cun an rak dir. Tam deuh cu Russian ser jeep hna kha an rak cuang i pistol zong an i thlaih.

Rawl kan ei ti li o kha palik nih cun an kan hmuh ko. Minung za renglo kan si lai; a cheu cu lamhlapi in a rami an si. Kan rawl cu changreu muṭhai, sa, khohsuai le ngasa an si. Rawl cawknak caah thawhlawm tlawmpal kan thawh, a cheu nih an rak putmi rawl kha khengkur nganpi chungah kan chiah. Kan rawl cu ṭuangcungah an phahmi pe 6 hrawng a saumi pher cungah kan thlet i kulh buin kan ei, Kan inn cu a hmet caah an ei dih in an ṭin hna.

Palik pawl cu innka hram ah cun an rak dir i bia cu an ka hal. Palik nih cun, "Zeicahdah tuchun ah puai hi nan tuah?" tiah lau ngai khin an ka hal ai.

"Kan nih cu Khrihfah kan si puai hmang ti dingin kan i pumhnak hi a si" tiah ka hun leh hna.

Annih nih cun," zeit in dah mi hi kan ṭhit hruai hna lai ti hi fiang tein na hngalh ko lai. Hi biaknak nih ai tinhmi hi zeidah a si?" tiah an ti.

Kei nih, "Thlarau nun khamhnak a si" tiah ka ti.

"Thlarau khamh e!"

"Si zeidah na cungah a phan lai tiah, milem sinah raithawi pekchanhnak na tuah ti lai lo" ka hun ti chap.

An bawi bik kha innchung luh ka hun sawm."Sihlah rawl ei cu kan duh lo, asinain zu le whiskey teh na ngei maw?" tiah an ka hal.

Zeihmanh kan ngeih lo caah, zu an din khawhnak ding hmun

ah an va kal. Zu an rit hnuah an ra than. Chunguantu pa sinin ca zong kha an rak i ken. Hrocer le tlerkhonh kha an ka timh i harnak ka cung i tlunter zong kha an duh.

"Hi thil hi zeiruangah dah na duh? Zeiruangah dah hika hin hmunkhat ah nan i pumh theo?" tiah an ka hal chih..

Ka leh rih thanmi hna cu, " Ni hin hi Christmas ni a si tihi zumtu hna nih hin an hngalh, cucaah an ra. Keimah nih ka au hna lo" tiah ka leh hna.

Nawlgeitu hna nih cun, " Pathian biak dingah nan i pum lai lo tiah pei kan in ti cang hna kha, cucaah lawiter dih hna" tiah an ka ti.

" Keimah nih cun rumro in ka lawiter hna lai lo. Zeihmanh sualpalhnak zong an tuah lo" tiah ka leh hna. Innchungah ka luh tak hna i kan puai cu kan peh, cun kan lu kha kan khun i thla kan cam.

Zumtu hna nih hin palik cu bia an hal ve hna." Zei ruangah dah Christmas puai tuah cu nan kan thlauh!" tiah an ti hna.

Palik pawl cu hnulei ah an hun i thawn deuh i, inn chung he inn leng he, kanmah kha uk i harnak kan cung i tuah kha an duh.Zumtu hna kha lawi an fial hna.

Zumtu hna nih, "Kan lawi rih lai lo" tiah an ti ve.Kei nih palik pawl kha zeicahdah hi puai kan tuahmi cu nan kan thlauh peng tiah ka hal hna. "Pathian sin rat hi minung sin rat he ai lo loh. Pathian cu Thlarau a si i, kan nih zong nih Thlarau le Biatak in kan biak. Zeicahdah Bawipa kan biakmi cu nan kan thlauh peng i nan kan senh lo".

A donghnak ah cun, ka hun lemsawi hna i hika ah hin um ve u law kan sinah Bawipa nih zeidah a tuah timi hi rak zoh tuah u ka ti hna. Ka ti rihmi hna cu, "Kan zumhnak ah nan kan onh ko a si ahcun, kan in bochan deuh hna lai. Kan zumhnak kha nan kan onh lo ahcun, kan in bochan ve hna lai lo" An lu an suk i an ni hna. Zanlei sang ah zumtu hna an lawidih tiang an um peng ve ko.

Kan hawi zumtuthar kha tipil an ing manh lo. Bawipa an hngalhnak hi kum 2 cu a rau cang. Bawipa duhnak a si ahcun, tipil cu nikhat khat ah ka pek te hna lai.

1 Timo 2:4 hi ka uar cemmi Baibal cang a si. Mi vialte nih khamhnak hmu hna seh ti le Biatak kha hngal hna seh ti hi Pathian duhmi a si".

Dal 14**Duh Ningin Baibal Hmuu Lonak***Communism Asiloah Khrih*

Tha tein zohkhenhnak a rak ngeimi ka si. Khrihfa innchungkhar in a ທhangmi ka si caah, biakinn ah ka kal, hlaremh ka sa, riantuannak caah thawhlawm ka pek, khual ka tlawng, Communism nih 1975 ah ram an lakdih hlan kha cu Jesuh kong hi Khrhfami hna sinah ka chimh hna. Cu hnuah Communist cozah sianginn ah ca chim saya ka țuan.

1975 in 1978 tiang kha cu, Bawipa cu ka thinlungin ka dawt ko rih. Sianginn hruiatu Saya pahnih nih Communism Mino meeting ah ka kai lai maw? tiah ka hal hna. Communism party chungtel pakhart si dingin an rak ka hal i, Jesuh tu cu ai tel hrim lo. Kan thinlung in duh lo dingah biakhiahnak cu ka ngei ko; asinain cu caah thawk cun, ka Khrhfam nun kha ka țumchuk ngaingai. Thla zong ka cam lo i, Baibal zong ka rel ti lo. Ka nun hi vawlei mi hna nun he zeihmanh dannak a um lo. Zei thil paoh ka tuah ve, țihphaihtu hi cu ka hmang bal lo.

1983 kun ah ka khuh ah thi ai tel, Ka kal nih rian an țuan kho ti lo. Ka lung khatlei zong nih voidang bantukin rian a țuan kho ve ti lo. Ka cuap le ka hrawm zong an phing fawn.

Siizung ah thla ruk kai thlop, sihmanhsehlaw an ka bawm kho lo. Na kal hna nih an in derter tiah an ka chimh. Ka ngaih a chia tuk i mahte in i thah hmanh ka duh.

Zarhpi ni khat cu pastorpa fapa a rak ka

Nguyen Van Dong le Huang Sa

leng.Ka zawtnak kong kha a ka hal. " Siizung kainak dingah phaisa hna ai zaa in na ngei maw?" tiah a ka ti.

Ka lu ka thin i, " Ngei hlah, ka thi ko lai" tiah ka leh.

Ka hawipa nih cun, " Siizung nih an in bawmh khawh ti lo a si ahcun, an bawm khotu minung pakhat a um. Amah cu Jesuh a si. Jesuh na zumh ahcun, na sual vialte ngaihthiam na si lai i na pum zong a dam lai" tiah a ka chimh.

Cu lioah cun ka zumtuk lo.Pathian nih a ka damter kho tak hnga maw tiah khuaruahhar ngaiin ka um. Hi unaupa cu ka thawh i, "Jesuh cu a nun i a ka damter a si ahcun, ka zumh lai i ka nunnak kha Amah ka pek lai " tiah ka ti ve.

Raulote ah ka taksa cu ka hun cak deuh i, dam deuh ngaiin ka hun i thei. Pathian bochan hram kha ka hun thawk. Biakinn ah khan kai pum i Pathian nih ka nunnak ah khuaruahhar thil a tuahmi kha ka hawikom nu he pa he ka chimh hna.Cuti cun Bawipa sin lei ah cun ka kir than.CMA Khrihfabu he rian kan ṭuanṭi i, mitampi nih Jesuh cu an hun zumh. Asinain kau deuh i Bawipa rianṭuan cu ka duh ngaingai. Pathian rian ka hun ṭuan cun, pensen ka lak. Baibal ca cawnnak ah can tlamtling ka ngei kho lo i, cawnpiaknak ṭha zongah ka kai kho lo.

Bawipa rian kha hngakchia sin ṭuannakin ka hun thawk. Kan umnak tlang cung khua ah hin biakinn zong kan ngei lo. Cozah nih an kan kharpiakdih, cucaah pastorpa inn Tin Lanh Khrihfabu ah hin kan i pum tawn. Sunday School hi ka cawnpiak hna i Khrihfa upa zongah an ka thiah.

Khuapi chungah hin cun, Khrihfa a simi hna zong nih hin cachim saya hi an ṭuankhawh ve ko. Asinain kannih tlangcung khua deuh ah hin cun khuachung uktu cozah hi an lal tuk i a cheu hmun le peng hna ah cun hremnak hna hi a fak ngaingai. A chelcan ah cun Khrihfa hna hi saya an pe duh hna lo. Pleiku ko hi hmundang nakin a zual hma khunmi an si.

Kuthruk he Biaceihnak

Nikhat cu cozah lei nih khan sianginn lei lutlai changtupa zung ah khan an ka auh. Fimthiannak lei upa pahnih kha kuthruk bu he cabuai kam ah cun an rak um. An ka halmi kha ka leh hna ningin cauk chungah an ṭial dih. Suimilam pahnih chung hi bia cu an ka hal, zeitikin dah Jesuh ka zumhnak le Khrihfabu chungah zeidah ka tuahmi a si ti kha an ka halmi cu an si. Zeiruangah dah Jesuh cu ka zumh i a rian ka ṭuanṭi mi kha ka chimh dih hna.

Cu hnuah, ka nunnakah zei thildah a cang, zeitik indah Jesuh cu ka zumh, zeitik indah Bawipa rianṭuan cu ka thawk ti le zeiruangah dah Jesuh cu ka zumhti kha ca in ṭial tiah an ka fial, An ka kaltak i, ṭialnak caanṭha an ka pek.

Tlawmpal ah a khan chungin an hun chuah ahkhin, "Cunglei nawlneitu biakhiahnak ruangah sianginn i ca chimhter cu nawl kan in pe ti lo" tiah an ti.

Fimnak lei lutlaitupa zong nih Khrih hlawtnak cha khan cun ca chimh rian in phuah an simi kha an i duh deuh.

Ka u zong hi Khrihfa a si ve. Amah nih, " sianginn ah ca na chimh ti lo ahcun, lo rak thlo ṭhan ve ko ne, Pathian duhnak hna dah kaw a si lai" tiah a ka ti. Rian an ka phuah hnuah, meng riat hrawng a hlami lo ah hin rianṭuan in ka um kal tawn.

An hringso le aalu hi ka cin. Asinain rianṭuanbu ah khan Bawipa rian ka ṭuan khawh deuh. A can ah cun ka baatuk tawn, sihmanhsehlaw hi nih hin hna a ka hnawh lo. Bawipa rian ka hun ṭuan tikah, ka cungah a kut kha a chiah i harnak chungin a ka kil vennak kha ka hmuh.

1975 thawk khan, kan umnak Pleiku peng hrawngah hin cun hremnak hi a fak chin lengmang. Biakinn dihlak kha an khar hna i, pastor vialte zong kha an ṭhawl hna. Hika hmun ah Vietnam pakhat dah tilo a dang pastor vialte cu a nungin chiah an duh hna lo.

Vietnam pawl lih chim khawh vening cu, Baibal he pehtlai in palik nih cun zeihmanh an chim bal loh. Asinain phun niam deuh taizintha minung hna tu nih cun Baibal an hmuh paoh ah cun, an i

lak dih tiah an ti.

Kan umnak pawnghrawng Baibal paoh cu an lakdih, asinain Khrihfa cheukhattu nih cun an inn ah tha tein an thuh khawh. Inn pumhnak i kan kal can ah cun kan Baibal cauk kha kan i ken ngam lo, zeicahtiah palik nih an kan chuh sual lai kan phang. Baibal pek hi a fawi cemmi a sicaah hmun rawn i a ummi kan hawile Khrihfa hna sinah Baibal hal ah kan kal tawn. Cun kan zal chungah hin kan thuh. A chel can ah cun Ho Chi Ming khuapi i zarhpi ni hmang dingin kan kal tawn. 1985 hnu khan cun, palik pawl nih hin kan Baibal cauk hi pei tehte caah an hman cu. Palik pakhat cu a dang paruk he khan an ra i, kei hi Captain (bothum) ka si tiah a kan chimh. Kan meeting cu a kan ngolter, report ca kha a tial i, kan Baibal cauk vialte cu a kan chuh dih.

Can dangah khin, minung 20 hi hmunkhat i kan i pumhkhawmh lio ah palik an ra. Baibal cauk hi 1975 hlan (Communist uk hlan) ah namhmi a si, cucaah nawl kan in pe hna lo an rak ti. Baibal cauk, hla cauk le cauk dang vialte kha pastor pa inn khan an lak dih i zeitik hmanh an rak kai ah hin an Baibal cauk cu an i ken duh ti lo.

American Siangpahrang Uknak

Tin Lanh biakinn ah hin, a cheu cozah upa hna nih Khrihfa biaknak hi European le American hna sinin a rami a si i, cu can thawk cun America ah Thawngtha chim dingin an ratnak a si cu tiah an chim. Pathian bia an rak phurh, cucu palik chimning ahcun" America siangpahrang uknak kha Vietnam ram a rak phan" tiah an ti. (Editor's tialmi: 1600 kum thawk hin, Vietnam uktu hna nih hin Khrihfa phung cu an rak doh peng cang).

Hmunrawn ah a ummi Khrihfa hawikom hna nih khan kan caah Baibal cauk hi an rak phurh i, kan nih nih tleng cungah kan phurh than ve. Asinain phun niam deuhmi (taizintha) hna hi cu Baibal an chambau ko rih, luat tein biak zong hi a um kho rih lo.

Banah le J'Rai miphun hna sin phungchim dingin ka va kal. Khoika hmun i ka kalnak hmun paoh ah hin, cozah lei i mihremtu he ruahlo pi in kan i tong kho zungzal. Mingiatu nih hin an kan zulh theo tawn. A cheukhat khua ah cun Khrihfa hi za ah 90

tluk hi an si i an kan report lem lo. Asinain a cheu khua ah cun za ah 50 lawng Khrihfa an si i, Khrihfa a si lo mi nih an khua i mithar le ramdangmi a si lo ah Vietnam miphun an hmuh ahcun palik sin ah report bak a si ko.

Khua i kan hun tlun tikah, lampi ah palik nih an rak kan bawh i an kan tlaiah tawn. Khuachung pastor he an kan hmuh ahcun, America le European pawl he rian a tjanati i ram a zuarthlaitu an si tiah palik nih an kan ti. Khuachung pastor pawl nih hin an ka zulh peng i, "Nguyen Dong nan khua ah a rat nan hmuh ahcun, kan sinah rak report colh u" tiah khuami kha an chimh hna.

Hmun tampi ah cun zan ah hin khual ka tlawng tawn, a canah bicycle kai cit i, a canah ka ke in ka kal. Khuahla bik hi meng 47 hrawng a hlat caah, suimilam pali chung kal a hau, a cheu cu pahnih chung a za ko. Baibal cauk lawng hi kai phurkhawh, cu hmanh cu ka bicycle hnulei a si lo le ka tak hna ah hin ka thuh tawn. Dahmei hi ka hman i, kut khat in i put i kutkhat in bicycle kha tlaiah pah le hruaipah a hau. Lam hi hmunrawn a si lo caah ka dahmei nih hin a kenkip lo hi a ceuh tawn. Lam hi lungin a khat i, nawncek le lung tekep lawngte a si ko. Kuar nganpi pi zong an um. Voitampi

A nau nih a u kha Jesuh kong cauk hmanhlak he a chimh bantuk hin ramchung zongah a karh.

cu ka cycle cung hna hin ka tla tawn., a tam deuh cu furpi ah hin a zual.

Tiva hna hi tanpah ka hau, a cheu hmun ah cun tiva hi an thuk ngai fawn. Thing thluan khanmi hlei hna kha kan zawh. Ka Baibal cauk cu plastic in ka tuam i, ka bicycle hnulei ah hin ka temchih tikah a cin ti lo.

Riah caw hi kai rawnh bal fawn lo. Khua ah hin rawl cu an ka pek tawn. Hi phun niam deuh eimi rawl hi Vietnam miphun eimi rawl he ai dang deuh. An rawl pekmi cu ngasa, arsa, thiahleisa, savehsa, cun a can ah ngalsa hna hi an kan pek tawn. Ramlak sa an zalhnning cu, rap an chiah i an rap nih cun a awh piak hna. Sa meh ding an ngeih lo ah cun cite le buh lawng zongin an ei ko.

Hi miphun hna lakah hin inn ah ai pummi Khrihfabu dirh kha ka bomh hna. Miphun niam deuh Khrihfha a simi hna hi khuadang i an sahlawh va ton dingah an ka zulh. Kan vaphak i hawikomhnak kan ngeih hnu khan Jesuh kong cu kan chimh hna. Hi mi hna nih hin Vietnam miphun kha an hngalh ko hna caah anmah he bia kan i ruah tikah Banah holh hi ka hman. Chikkhat lopi ah cun Jesuh cu an cohlang kho rih lo. Zeihmanh an tuah hlan ah voitampi kan va tlawng hna.

Voikhhat cu khua pakhat ah hin ka bicycle ai rawk. Cuka ah cun ka dir i ka hun remh, cucaah ka tlai deuh ai. Khua in palik an chuah hnu minit 15 ah ka va phan. Bawipa kut cu ka sinah a rak um ko! ka bicycle cu a rawk than ti lo.

1993 May 28 ni ah hin, Mang Giang myone chung um, khuate lei Khrihfha vialte hna cu hmunkhat ah an ra dih. Mithar tete zong kan thlacam pumhnak ah cun an ra, kha khua caah khan thlacam cu kan peh. May 31 ni ah cun, an rak phan than. Palik an ra tizong kan theih. Zeidah ka tuah lai tiah Pathian ka hal. Bawipa dawtnak kha ka sinah a um ko ti kha a ka hngalhter i tihphan ding ka ngei lo. Bawipa nih a ka umter hi a kan duh ko.

Palik pahnih an rat tiang meeṭing ah cun ka um ko. Cu zingah cun palik nih an ka tlaih i cikcin in an ka khih hnuah myone palik

zung ah an ka hruai. Hman an ka thlak i ka kutdong kha an ka namter. An ka chiahnak thong cu a bitemi khi a si. Mirang vawlei hnuaimi cungah an kan ih ter i, zun ek thiarnak ding caah tuangawng an pemh. Thlalangawng bite khin ceu cu a ra. "Saṭil run" bang an mawng hna.

Saṭil Run Kha An Dawi Hna

Cu zanlei thiām ah cun, Banah Khrihfa 40 hna kha cu pumhnak ah tel dingin an ra i, anmah tlaih dingah palik 30 zong Jeep in siseh, ke in a ra na, motorbike in a ra na an si.

Hi Khrihfa 40 hna cu dai tein palik zung ah an ra. Palik nih bia an hal khawh nakhnga dingah Khrihfa hna hi nthum chung an chawhter hna. Leng i anmah zoh dingah thir innka kha kai tlaih i vampaŋ cungah ka kai. Zumtu hna lam an zawh cuahmah in ka hei hmuh hna.

Cu lio canah cun, fa pahnih ka ngei cang i kan nu i Ani hi, hi hnu ni 10 ah naudang a kan hrin piak te lai. Nau a ngeih hlanah an rak ka tlawng ta. Ka thongtlaknak ni 6 a si cang.

Zing ah tuan tein an tho i meng 18 tluk a hlami kha kan Ni nih a bicycle hnulei ah kan fanule pahnih kha a phirh hna i an rak pek. Kannu cu merhbu tein a um. Khiangthawng a rak ka put.

Thonginn tual ah cun kan chungkhar hmunkhatte ah thla kan cam. Vawlei i kan hun ṭhut ah khin, kan fanule pahnih cu ka pheicungah an rak i pom colh. Kannu nih thongchung i ka khuasak ning le ka eidin kong kha a ka hal. An ka tukvelh lai kha a phan cemmi cu a si.

"Hihi Pathian nih a tuahmi a si ko, cucaah hihi cohlan dingah timhcia ka si. Kan fale hi ṭha tein rak zohkhenh hna" tiah ka chimh. Dam tein tiah kan i cah i ka fale he cun an liam riahmah.

Cu thong chungah cun ni 10 lawng ka um. Ni fate bia an ka hal hnuah cun, ka khan chungah hlasak le thlacam in can ka hmang. An ka chuahter hnuah, kan nu nih fanu te a kan ngeihpiak.

Pathian sin thla ka cam paoh ah, Jeremiah 33:3 chung bia hi a ka pek. " Nan ka auh ahcun kan leh hna lai i a nganmi le a thukmi thil nan hngalh bal lomi hna kha kan chimh hna lai" Thawngtha chim in ka chuah can paoh ah hin, Pathian nih Baibal cang hi a ka pek, Exodus 23:20 "Lampi i nanmah an hupphengtu hna le ka timhmi ram i an luhpitu hna ah vancungmi pakhat ka thlah lai".

1992 kum chungah hin Ho Chi Minh khuami unaupa pakhat hi cawnpiaknak ngeiṭi dingin a ra. Hika pengchung i Thawngtha chim in ka kal tikah, Banak le Jo' Rai phunchung hin minung 30,000 hrawng Khrihfa an si. Kan va kal i kan cawnpiak hna, cun a canah Baibal cauk zong kan phurh hna. Banah le Jo'Rai holh in chimmi Baibal cu uk 100 hrawng hi kan phurh khawh hna i, Vietnam Baibal cauk cu uk 200 hrawng a si. Cucaaah Khrihfa minung 30,000 hna lakah Baibal cauk cu 300 lawng nih an ngeih khawh.

Dal 15

Thih Ka Duh

"Sanhedrin" Hna Hmai Ah

Thawngtha na chim ruangah tiin palik nih an rak ka tlaih. Cu cu Bawipa nawl ka zulh caah a si. Ni 12 hnuah, palik nih kan khua ah an ka kirpi than i, zapi hmai biaceihnak bantuk khin mizapi hmai ah cun an ka chuahpi. Vidio thlaknak kha an rak put i heh tiah an ka thlak. Khuapi chung um bawi hna zong kha hika ah an rak tum hna. Mi zapi hmai i ka hung dir tikah cun, an nih nih "Ramdang biaknak kan duh lo, kan pu Ho biaknak pakhat lawng hi kan cohlanmi a si" tiah an ti. Hika hrawngah cawh nelnul i a umtertu cu keimah hi na si tiah an ti. Keimah thihnak ding biakhiah dingah mi zapi kha an hal hna.

Mizapi nih an kut cu an thlir i, meithlal can ai ah an kuttum cu thlir lakah an i thlir sek. Ka hram hi cik an duh. Hi thil a hung chuaknak hi kan chimh hna lai.

1987 Febuary 23, zantim ah khan, Bawipa nih a ka auh. A ka kawh auhnak le tongh ning hi a fahtuk caah ka tap thluahmah. Kei cu Khrihfa chungkhar in a chuakmi ka si ko nain, Bawipa hi ka hngal lo. Kumthum chung ralkap rian ka tuan i kumkhat le cheu raifanh malaria in ka zaw. Si in kai thlop ko nain, ka

To Dinh Trung

dam hlei lo. Cun Bawipa nih a ka tongh. Biakinn ah ka kal i Bawipa nih damnak a kan pekmi kong Pastor pa chimmi Thawngtha kha ka va ngai. Inn ka rak tñ hnuah hi kong he a pehtlaimi cu Baibal ah ka rel than. Bawipa sinah ka thinlung kek kuai in ka  ap i, "Bawipa nang cu Pathian na si. Ka nunnak ah khuaruahhar thil na tuah khawh. Ka nun hi rak ka thleng ko " tiah thla ka cam. Ka nunnak le ka thlarau hin a rit tukmi a tlak put tiin ka tuartem tiang Bawipa sinah zan khuadei  ah buin thla ka cam. Ka taksa ah zawtfahnak zeihmanh ka thei ti lo.

Baibal rel duhnak le  amhalnak kha Bawipa nih a ka pek. Milem biaknak vialte cu ka hlawt dih. Bawipa chungah zumhnak thar ka ngeihmi he pehtlai in Baibal bia kha cawn i awk ah kan inn pumh dingin ka sawn hna. Vawlei lei innchungkhar nunning milem hmai ah an pekmi tirawl eidinnak, a si loah a dang sualnak a tuahmi hna numbantuk cun kannih cu kan nun awk a si lo.

Kei cu hngalhmi tampi zong ka ngei rih lo, asinain Bawipa cu ka dawt i phungchimtu saya Down he kan i tong i Thawngtha chim ah hmundang dangkan kan kal.

K'ho Miphun

1991 kum dongh lei ah khan, Tra Bong ah ka rak hngalhmi ka hawile kha ka kawl than hna. Hi hna miphun hi K'ho an si i an titvun zong hi a nak deuh.

K'ho mi hna khua hi tisawr nganpi tlaknak pawngah a ummi an si caah an khua zong ai dawh tuk hringhran. An inn cu vawlei ah an sak i inntung zong an bunh lo, a cungah ngaidi an cih i a vam zongah ngaidi chahpi in an tahmi an chon. Tilu ruah zong nih an vam cu a hlan kho lo. An inn pawngkam vawlei ah hin vok an zuat hna.

A voikhatnak ka va tlawn ah hin khuaruahhar thil ka ton. K'ho miphun a min Ho Hoang Duy hi ka hngalhmi pa cu a si. Zumlotu a rak si lio ah hin, Catholic inn ah hin a va kal i Baibal cauk hi a va hmuh. Bawipa nih kha cauk duhnak thinlung kha a pek caah a si

lai a duhtuk i Catholic pa kha a hal i a rak pek. A rak pek hnuah an inn ah a hung tlung. Tlapkhat hnu thlapkhat in a rel chin lengmang.

Khrihfa an um hnga maw? ti va zoh dingah Binh Son lei ah ka kal than. Hi khua ah hin cun Thawngtha hi a lut bal rih lo tiah ka hmuh. Pa Doan hi ka va hmuh i hawikomtha ngai ah kan cang. Hi lio can ah hin, harnak tampi a rak tong. Asi a faktuk, cucaah a innsak kha ka va bawmh. Midang K'ho miphun zong kha amah innsak bawmh ah cun ka va sawm ve hna.

Rian kan tuanpah bu cun, Pathian bia Thawngtha kha kan chimh hna. An khua pawng mi kha tampi an ra i Jesuh cu an cohlan. Cozah lei cu an lautuk cang, zeicahtiah hika hrawng hi cu Khrihfa umlonak a si tiah an ruahnak hmun a si. Hi mi hna sinah hin Thawngtha phurtu a si i a thihruiat hna a si ti kha hmuh an duh caah cozah lei nih cun heh tiah an kawl an hlat hna.

Facang An Fir

Pa Doan nih a chimh hna tiah mi nih an chimh hna. Cozah nih tlaih dingin an kawl. Khrihfa hmasa bik a simi Pa Duy kha a tlaih hmasa. An tuk, a ngaihmi thil paoh kha an chuh dih i a facang zong an lakpiak dih.

A rauh hlan ah khuachung ralkap hna kha myone palik he meithal put in an ra colh. A zumhnak kha hlaw seh tiah an duh, asinain Pa Duy nih a hlaw duh loh. A thilri an lak cu dai tein a zoh ko hna. A nupi le a fale zong a pawngte ah an dir.

Ralkap pawl nih cun an keng in beng cu an put i facang cu khuachung zongah an chiah i a hnuah myone zung ah an lak than.

Pa Duy le a dang Khrihfa an tlaih hna a voi 23 nak a si. Palik pawl nih myone palik zung ah an lak dih. Palik pawl nih an chimning ah cun, an miphun biaknak kha dirpi i "Nitlak lei" Jesuh cu hlawt hnuah a fiangset lomi pathian le an thlahtu hna pipu kha biak ding a si tiah an ti. "Pale" kha an biak hna. Paloc cawtum kha an meithal in an kah i, a sa cu a hmaika ah an cen. A sa cu an milem khuachia

Palik nih Loc caw kha an i thah, a sa kha an can i an ei.

kha pekchanh i Khrihfa hna kha ei an fial hna, sihmanhsehlaw an ei lo. Ei duhlo in a almi paoh kha misual ah puh an si. Milem an pekmi zu kha palik nih cun an i lak i, cawtum sa cu an ei dih.

*Ho Van Loc
thong a tlak lio.*

Pa Loc nupi le an fale ca cu an ngaih a chiatuk. An leithuannak ah an ngeihchun cu an cawtum cu a si ko. A lurang le facang man fawimi kha an ei tawnmi cu a si. Tukum cu an pam ko cang. Amah bawmh dingin ka va kal tawn. An zumhnak a ɻhatuk i, Pathian kha an bochan peng i an biak chin ko. Loc cu tlanglo ah facang a cin i banhla an phun hna. Cawtum dang kha a herh rih.

Voi 24 Nak An Tlaih

Cu hnuah palik an ra ia voi kul le voi linak an rak kan tlaihnak

a si.Tra-Bong ka hung luh ah, micheukhat nih an ka hmuh i cozah sinah an ka report colh.Zeiruangah dah an ka tlaiah hnga.

Meithal hmang khan dai tein um tuah an ka ti. Myone zung umnak Tra-Bong ah khan an ka hruai i sual an ka phawt hnuah thongah an ka chiah.Ni hleihnih chung an ka chiah i rawl ei zong an ka senh lo.

Thong chungah cun keimah lawng ka umnak khan ah Pathian ka bia i thla ka cam, hla ka sa. Ka umnak khan cu zunput a si. Khanbite pe 3 khan hrawng a si lai.A muih i a hnawmh tuk hlei ah thlalangawng zong a um fawn lo. A chungah zei luhpi hmanh an ka sent lo. A rocarnak a sautukcang caah. A rim chiatning cu tihnung lei a si. Kai khawlh fawn lo. Raifanh zawt bantukin ka tak a linsa dih.

Tri- Bong khua ummi Khrihfa hawikom hna nih rawl an rak ka chanh. Rawl le ti vialte cu palik nih khurchungah an thlet dih. Hngakchia hla ka hun sak, "chun le zan in Bawipa cu daw tuah," micong tupa cu ka cungah a thin a hung tuk. An ka au hnawh i heh tiah an ka hro, " Nangmah cu thongchungah tlangpi in hlasaknak nawl na ngei lo" tiah an hun ka ti.

Nichiar tein palik nih cun an zung ah an ka auh i bai an ka hal. Palik pathum hi biahal tu cu an si. An bia hi an thlen peng. Khuapi chung palik myone palik le, khuachung palik tiin an um. Palik tampi hna sinah Thawngtha chim khawhnak caantha ka hmu.

"Phunglo Ningin" Phungchim

An ka tuk hnuah an ka halmi cu, "zeiruangah dah na rat? Hi Tra- Bong peng ah hin A ho nih dah an thlah ?"

Keimah tein a kalmi ka si tiah ka chimh cang hna."Bawipa nih anmah kha Thawngtha hei chim hna " tiah a ka ti. An ka halmi cu, " Phungchimnak lehmah hi a ho nih dah an pek? Pastor sinak hi tah na ngei maw? ti hi a si. Keinlh," Pastor ka si loh. Khrihfa ka si i, va kal u law midang kha Thawngtha va chim hna u tiah Bawipa nih a timi kha ka zulh," tiah ka ti hna.

"Khoika Khrihfabu biakinn ah dah na kal" an ka ti tawn. Keinlh, Binh Son ah a ummi cozah theihmi biakinn ah zarhpi ni cu kai pum tiah ka chimh hna.

Ni 12 hnuah, palik nih zapi hmai ah ka hrawmtan an ka duhnak hmai ah khan an ka kalpi than.

Raltha tein microphone aw thannak kha ka hun tlaih. Mizapi sinah ka hun chimmi cu, "Bawipa ruang le, Amah min ccahhin, kei cu thih ka duh ko" ka ti.

Palik nih awthannak cu an ka chuh i, an au hnuah, "Thawngtha chim cu voikhhat tein an duh ti maw? an ka ti.

Cu hnuah communist pawl nih mipi hmai biaceihnak kha Binh Son myone ah an thial. Cuka ah cun ni 10 nak tam an ka thlak. Communist hna, khuapi palik myone palik le khuachung palik hna nih khan ka hrawm cu an cik lo nain, naa tum le Vietnam dong 1,000,000 cawiliam an ka pek. "Mi zapi" nih naatum he rian an in fial, an milem sinah raithawinak tuah i an biaknak phung a thurhawmmi thenhnak caah an ti. Suadantatnak caah Vietnam dong 1,000,000 kawl ka hau.

Myone dang in an rak ka thial ko nain, cawi ding phaisa ka ngeih lo caah kanmah myone ah an ka thial than. Palik pakhat he bus kan cuan hnuah, zapi hmai biaceih dingin Binh Hai khua ah an ka kalpi than. Kannu zong mi zapi biaceihnak ah cun a ra ve. A tap lo, lunglawm tein a um. Mizapi lei ah khan a dir ve.

Palik nih an ka hrocernak kha ai khat ko, nehsawhnak le ningzah thlaihnak a phunphun an ka tuah." A phunglo ning in phung na chim tiah an ka ti.

*A chungkhar nih Dinh
Trung luat lai an i
hngahhlang*

Palik nih hin an thiamkhawh chungin sual cu an ka puh, asinain mipi nih hin cun an zum hna lo. Miṭha ka si le Thawngtha ka chim kha an ka hngalh ko. Palik nih an ka thlah.

Cozah theih hngalh pimi Khrihfabu tampi nih cun, palik he ai pehtlaih kha an ṭih tuk. Binh Son Khrihfabu hi cozah hngalhmi biakinn a si i member 30 an um. An ka tlaih kha Binh Son Khrihfabu nih an theih tikah, anmah he biakṭi zong kha an ka duh ti lo, an ka hlawt. Harnak na chuahpi sual lai tiin an ka hro len. An ka ṭhawl i, an sin pumh kha an ka senh lo. Palik hna zong an biakinn umnak Binh Son tiang na rak hruai hna i na buai hna an ti i an ka duh ti lo. Pehtlaih an ka duh tilo hnu khan, keimah lawngin thla ka cam.

Caan tlawmpal thla ka cam hnuah khin, Bawipa nih Pa Loc le unau dang kha keimah tlawn ah zantim ah an hung phan. A hmasa ah cun ka zum lem hna lo. Pathian bia kha kan hun i ceih hmai deuh tikah cun kal i phungchim duhnak kha ka hung ngei than.

Quang Ninh peng i Thawngtha chim dingah hawi dang he kan kal.

Palik nih an ka tlaih than. "Aho he dah biakinn ah nan kal? Aho he dah nan i khawmh? Khrihfabu na ngei maw? Cozah nawlpeknak ca na ngei maw?" tiah an ka hal.

"Pathian nawlpeknak cu kan ngei" tiah ka ti. Khoika ah dah nan i pumh an ka ti i, Inn ah kan i pum ka ti hna. Cu hnu cun ka inn hi an conh peng cang.

Baibal cang ka uar cemmi cu, Psam 23, "Bawipa cu ka Tuukhal ṭha a si" ti hi a si, Thongchungah hi Baibal cang nih ṭhawnnak a ka pek. Bawipa nih thong ka tlaknak ah lam a ka onh ning le zeidang thil a tlungmi kongah kan nu cu ai lawmtuk hringhran. Nupi pakhat le nau pahnih cun a rauh hlanah naute thar hna hi ka ngeih hna. Upa bik hi kum ruk a si i a changtu hi kumthum a si. Kan rianṭuannak ah hin kan nu nih a ka bawmh peng. Cozah hngalhpimi Khrihfabu cheukhat ka hawile nih cun Bawipa nih an um pi tiah an ka chimh i ka tha a tlung tuk.

Dal 16

Damnak Hmun

Amah Damnak Kut

1986 kum chungah khan ai chonh khomi zawtnak kha ka hmai ah ka hun ngei, sihmanhsehlaw Pathian dawtnak thawngin a thih tu cu ka thi lo. Sam 118:18 " fakpi in dan a ka tat, sihmanhsehlaw thih ngaingai cu a ka siang lo" timi bantuk hi ka si ve ko.

Cu zawtnak cu thlaruk chung a um peng ko. A hmasa thlathum chung kha cu, lo zong ka kal ko, asinain ka lu a fak i ka hnep a luang peng. A thlali nak tu ah cun, Sibawipa nih siidin ding a ka pek i hlai na hau lai tiah a ka ti. Thla nganak ah cun, rian ka tuan kho ti lo.

A zual ning cu a rian a rang tuk cang i, tñhnung a si, ka mit chung le ka hnakhaw tiang an phan. A fak ti lo nain, ka hmai vialte cu a hit dih. Mitsur hang le theithu hang lawng ka din khawh. Ka hnær in thaw ka dawp kho lo. Ka haa vialte cu an bum dih i pakhat hnu pakhat in an tlóng thluahmah. Zawtnak dang hna an i chap chin lengmang. Sibawipa nih chawnhkhawhmi rungrul nih na ruh vialte an hrawhdih cang caah hmun tampi ah hlai na hau tiah a ti. Na mit pakhat lak piak dingah Saigon sizung ah na kal a hau tiah a ka ti i, mihlai tupa zong nih cun ka mithmai damkhawh nakding cu ai zuam ve.

Zei khawmhmanh sisehlaw, Phan

Chung Truong

Rang khua ah hin pastor pathum an um. Pakhat nih cun ka mit pakhat khuai piak cu a hna a tla i, a dang pahnih tu nih cun a tha hlei lai lo an ti. Kan chungkhar zong nih tangka tlamtling kan ngeih lo caah, pastor pawl zong cu an i cong or deuh i a donghnak ah cun Saigon kal lo dingin bia kan khiah. Inn ah an ka chiah i thiadning lawng ka hngak ko.

A donghnak ah cun, ruahchan ding a um ti lo tiah Sibawipa nih a ka ti. Hi bantukin a zawmi hi cu zakhat ah 90 cu an thi ko, cuacaah i thlawp dingin Saigon siinn kal zong a herh ti lo tiah an ti. A hmai phingmi zong hi zil le mai an thuh i an zor bang a zor thluahmah te ko lai an ti. March thla dongh ah khin cun tha dih in na thi te lai tiah Sibawipa nih a ka ti. Phaisa kan ngeih lo caah Bawipa ka thangthat ko. Rak ngei u sih law, Saigon siinn ah khan an ka kalpi lai i siibawipa nih ka mit pakhat a ka chuahpiak hnng.

Mah kha ai awh in, Saigon in a rami Khrihfa nu pakhat chonh fawimi zawtnak in a dam thanmi kha Bawipa nih a hman. Cu nu cu Phan Rang ah a hung kir than tikah a thil hmuhtonmi kha a chim. Amah kong tette khang dingin inn ah ai pummi pawl nih kan sawm. Thutdan in pumhnak ah cun an ka luhpi. Ka rimrua a chiattuk caah mi tampi cu keimah he hlatnak ah an thu. Pastor nupi le tette khang dingnu tu hi cu dawtnak he ka pawngah an rak thu. Bawipa nih Bia Isaiah 53 le Sam 103 chung kha a hman. Bawipa biakammi kha ka chungkhar nih tha tein an i tlaih i, Amah nih a damter ko lai tiah an zumh.

"An tuknak vual in kan dam cang" tiah a vun chim tikah, thawnnak pakhat nih ka le hi ka cawi hna sehlaw cu bang, ceunak nih a ka cerh khin ka theih. Ka tho hlut ko.

Pastor nupi le a dang Khrihfa hna nih cun a tha a dih cang i a si lai tiah an ruah. Lungfim lo deuh khin ka hung um caah ka chungkhar nih inn ah an ka tñipi.

Cu zarh chung cu tholo in ka it ko. Theihang le sii zong ka dingti lo, ka hmai ah sii zong kai thuh lo. Asinain chawnhfawi zawtnak hrik vialte cu an tladih cang. Ka lung a hung fim cang i ka sualnak

vialte kha a dikdiar in le hrelh lo bakin chirnak le phuannak ka hun ngei. Pathian nih damter hram a hun ka thawk i ka sualnak le ka thatlonak vialte kha a ka ngaihthiam dih.

Ni khat cu, ka chungkhar hna le Phan Rang Khrihfabu hna nih zing suimilam paruk in zanlei suimilam panga tiang rawlulh in thla an ka campiak. Cozah hngalhpi mi Khrihfabu Tin Lanh biakinn ah an ka kalpi than. Bawipa nih ka damter ko cang hmanhsehlaw, vonzah ah hin a thi dengmi khi ka lo thiamthiam ko. Kan pa nih ai thawh i, "Bawipa nih dah a damter ti ko lo ahcun, ruahchan ding dang a um ti lo" tiah a ti.

Hiti ka ih ko lai ah hin voinga thliahmah an ka thawhter. Suimilam panga hrawngah khin cun tlawmpal cu ka tha deuh in kai thei. Vailamtah khi ceunak pi he ka cungah a hung cuang in ka hmuu. Ka ke tanglei hi a lin tuk hringhran. Cu a linmi pi cu ka taksa pum ah a hungkai, sangdeuhdeuh ah ai thawm i ka keng cu ding tein ka hun samhkhawh chin lengmang. A donghnak ahcun kan kaan khi ka hmai ah hun i khang sehlaw ka lawh ter, cun ka hmai hi a chunglei in tilum in ka ṭawlpiaq hna sehlaw ka dawh ter. Ka hun cik ik i "Halleluiah" tiah ka ti. Sam 103:1-4 nak bantukin, Pathian nih a khamh i ka zawtnak vialte kha a ka damter.

Maw ka nunnak Bawipa cu thangthat tuah ka chung i a ummi vialte Amin thiang cu thangthat u, a velngeihnak zong philh hlah. Ka sualnak vialte a ka ngaihthiam i ka zawtnak vialte a ka damter, thlan chungin a ka khamh i dawtnak le velngeihnak he ka nunnak cu thiltha in a khahter.

Ka hmai cu tha tein a thiang dih cang. Ka hna zongin thaw ka dawp, ka chuah khawh cang. Ding tein ka dir kho cang i a ho i hun tlaih zong ka hau ti lo. Ka dir i, biakinn zong lekbu le hlawhbu in ka kal kho cang. Zawtnak hrik rai vialte cu tuangah an tla dih cang. Ka hmai cu a ceu ngai cang.

Hi Khrihfabu i pastor a ṭuanmi, pastor Tam nih, Pathian ṭhawnnak hmual he pehtlai in Thawngtha a chim ko nain, Pathian ṭhawnnak taktak hi a tem balmi a si loh. Pastorpa nih cun, "Mrs.

Trung, na hmai nai phiah rih lo khah," tiah a hun ka ti. Bawipa nih hi lufah hi a damter hrim ko tiin thla a cam cuahmah ve. Zawtfahnak phunphun a tong mi hna ca zongah thlacam a hun thawk. A zawmi tampi hna nih Pathian sin in damnak an hmuh.

Hi tluk khua ngan ah hin, biakinn pathum lawng a um, pahnih le bang cu cozah nih an khar piak hna. Minung thongkul reng lo a ummi hna nih hin cozah hngalhmi Protestant biakinn pakhat te lawng hi an ngei. Pastor Tam biakinn cu a hme deuh a si. Krismas can ah hin cun member thong khat hi an i pum kho.

Ka dam hlanah khan cun, biakinn chungah hin dir in bia ka chim bal lo. Kanpa ka zulhnak hin Khrihfa ka si ve. Nun i thlennak zong hi zeihmanh ka hngal lo; asinain cu zingah cun Pastor Tam biakinn mi hmai ah dir in ka kong lam cu ka hun chim.

Vietnam ram chungah hin miphun pakhat an um i, cu hna cu cham miphun hi an si. Phan Rang khua ah biakinn pathum an ngei i, asinain cozah nih biakinn pahnih cu an khar piak hna. Cu pakhat a tangmi cu Pastor Hieu biakinn a si. Pastor Hieu biakinn ah cun chun hnu i, mileng tampi zong nih Khrih cu an cohlan.

Fahnak Petu Hna Sinah Damnak Thawngtha

Saigon le Da Lat khuachung biakinn panga ah hin tette khannak cu ka va peh than. Kumnga chung a zawmi nu kha thlacamh piak tiah Pastor Tu nih a ka fial. Anih zong a dam ve i a tu cu Bawipa rian a tuan ve cang.

Ka rak kir lai ah cun, Pastor Tam kha na rak tlaih i nikul an hren cang. An biakinn zong cu cozah nih an ting piak hna. Kan khua Tapcham biakinn ka i pumh tawnnak cu palik nih an kan khar piak i, keimah zong an ka tlaih ve. Tette ka khanmi zong American hna caah a thli thil timhmi a si tiah palik nih cun an ruah than. Kan si a fah tuk lio a si caah, hi bantukin Pathian thawnnak tiah lih in a chim i harnnak a chuahpi tiah an ka ruah. Cucaah thongah an ka thlak. Palik nih tlaihkhii timi hi zeitindah a si tih ka hngal bal rih lo, zeicahtiah a tu hi

voikhatnak an ka tlaihnak a si.

Siibawipa nih cun hi bantuk khan le thli thianglomi hmun le sa le ngasa zong um lomi rawl an ei ahcun, na zawtnak hi a zual than lai tiah a ka ti. Ka chungkhar nih kan inn in rawl an ka chanhmi kha palik nih an ka pek duh lo pinah anmah palik tu nih sii an ka pek i mah cu sii thawngin a dam an ka ti. Cuticun Bawipa nih a damter ti in an lih an chim tiah an ti.

Kecehnak Chungah Hlawhlangnu

Thla khat le ninga chung palik nih fak tukin an ka hrem. Thawngtha ka chim ruangah, thongchung khan a dangte ah an ka chiah. Ka umnak khan cu a sau pe 1 le cheu a kauh pe 1 tluk hi a si. Mei zong a um loh. Thut le dir kai chawng, ih khawhnak zong a si loh. It loin thla ka cam peng. Thutdan zong a um lo caah ṭuanghnawm ah cun ka to peng ko. Facang buh tlawmte le cite lawng an ka pek caah ka rawljam tawn ko. Bawipa sin i thla ka cam tikah ka pawngte ah a hung dir hin ka thei. Ka rawl kheng ah ti tlawmpal ka cawh i ka hun ei tikah tlawmpal cu ka ei khawh deuh. Asinain rawl ei zong hi ka duh peng lem lo. Rawl ulh thlacamnak ngeih tu hi ka duh deuh.

Ka khan chungah hin thli luhnak ca awng bite lawng a um. Innka pawngah cun awngbi nawnte hi an tuah i, mah cuka awng hin rawl le ti hi an ka chanh. A chung ah cun an ka nam i lodiam an ka chuah tak. A khanchungah a ummi plastic zal ah khan ti hrai khat hi an vun thlet tawn. Lak colh ding khan rak i timhlamh cia kha kan hau. Kan rak i donh manh lo ahcun ṭuangah khan a thlet ta i cu ni caah a dang pek a um ti lo.

Ni hranak ni ah hlawhlangnu pakhat ka khan chungah an hun chiah. Zarh khat chung keimah hremnak dingah palik nih hi nu hi an hun chiahmi a si. Amah hi kum 28 nu a si i thong ngan deuh in an hun ṭhial. Hi hlawhlangnu hi a ke ah hreng an khenh. Hi ke cehnak thingtluan ah hin awngkua pipi paruk a um i, hlawhlangnu ke cu awngkau cem pahnih ah an cehter

caah a dang awng pali cu a ke kar ah an tang rih. Cu hnuah thing pahnih cu hmunkhat ah tawh an hrenhchih hna. Tuangah hlawhlangnu a thut ahcun, a ke pahnih cu karcia a si cang i amah lawng ka khan cu a khat ko. Kadang thonginn chung zongah upadi a va buar caah hi ti bantukin ke hrennak ah an chiahnak cu a si.

Amah kha hmunkau deuh peknak dingah a kilte ah ka dir. Hi nu a zau ahcun, kei hi ka dir tawn. A ke hrennak thing hi kan khan

It loin thüt bu teñin thawngthabia hi nu he ḫin kan i chim.

a khah caah kei cu ka it kho lo. Ka tha a bat chel ah a ke hrennak thing cungah hin ka thu tawn. Cun ka dir thantawn. Dirbu hin chun zan ka chang ko.

Hi nu hi Thawngtha cu ka hun chimh, asinain a nih hi thinphannak in a khat. "Phung na ka chimhmi a kan conghu pawl nih an theih sual ahcun, hmundang ah an kan then sual lai," tiah a ti.

Zeitik caan paoh ah hin, Jesuh kong hi ka chimh lengmang." Ngaihchih awk a simi na nun hi i zoh than. Na sining le na dirhmun zong hi tha tein i zoh. Hi vialte hi Bawipa nih an damter khawh" tiah ka ti.

A hun ka zoh hnuah, "Nang cu kei nakin na upa deuh ko nain, Thawngtha na chim ah na ral a tha i sualnak zong hi na doh fawn, cucu na sual tung lo," tiah a ka ti. Jesuh cu a cohlan. Thla ka hun campiak i, tap thluahmah. Hi hmun in a chuak tikah, hlawhlangnu ah a kir thannak hnga lo Bawipa thawnnak ka pe ko tiah bomh hal in thla a cam.

Palik nih hin tam deuh bia halduh ah zing suimilam pakhat a si lo ah pahnih hna ah hin an hun ka thawhter tawn. Palik pathum hi a ka halty an si. An ka halmi hi cu, "Ahodah an thlahtu a si. Hmunkip ah kal in chim ding hi a hodah an cawnpiaktu a si? Ahodah lakhhah an pe?" ti hi a si.

Kan umnak khan hi muidup in thurhnawm ko hmanhseh law, Bawipa nih a ka damter cang tiah ka phuan cang ko hnu cun, zawtnak hrik cu a ratthan ti bal lai lo. Ka thawng chin lengmang in ka thei. Zingkhat cu, zinglei suimilam pakhat ah khin a kan congupa nih khan a kan auh i thongtla pawl an hrocer tawnnak hna khan ah a ka luhpi.

Kuthruk, pistol hna, rifle meithal, le tuknak thingpum zong an ngeihchih dih. Ke cehnak awng pariat a ngeimi thingtanpi le a dangdang zong tampi hi khan chungah hin an um.

Palik pasarih an um i ka dirnak pawng cabuai kam ah an thu. A kan congut tam deuh hi cu chaklei Vietnam miphun an si. Ni fate

bia a ka hal lengmangtu palik bawicempa hi cu biaknak lei tlaitu an chiahmi a si. A dang pahnih cu Paky le Pa Thanh an si i thuan Hai peng in a rami palik an si.

Thonginn he a pehtlaimi palik pawl lawng nih hin an uniform hi an i hruk i, khuachung palik nih hin cun an i hruk ve lo caah an reng zong ka hngal hna lo. An sinah voitampi phung ka chimh hna. Bia an ka halmi paoh hi catlap in an țial.

A lawn tuk i thlak dingmi catlap kaupi kha type in an țial i an pek. Ka dam thlu rih lo, ka zaw ko rih na ti ahcun, kan in thlah lai, asinain ka dam cang na ti ahcun, kumthum kan in thlak rih lai tiah an ka ti.

Kei nih, "Bawipa nih a ka damter cang ti hi fiang tukin ka hngalh" tiah ka ti hna.

Kecehnak kha an kutdongin an ka sawhpiak i, "ka zaw ti lo tiah na chim ahcun, khika ah khin kan in hrem lai i, thlakhat chung cu awngparuk he na thu ko lai," tiah an ka ti.

Kei zong nih palik pawl kha, "ka dam cang caah min cu ka thu bal lai lo. Pathian nih a ka damter cang. Ka zawl ko rih a si ah cun ke cehnak awng paruk lawng hmanh si lo in a pariat ning i nan ka ceh zongah ka lung a tling ko tiah ka ti hna.

Siiyawipa Chiāha Thleidannak

Ruahnak phundangah an i mer. Thlakhat le ninga hnuah, zohter than dingin sii inn ah palik nih an ka hruai. Muihlan ah siibawipa sinah cun an ka kalpi i, minthutnak dingah catlap an ka pek. "Siibawipa nih a dam ko an ti ahcun, na chuak cang lai; asinain na zawl rih a si ahcun; hi thonginn pathum Song Mao, Song Cai le Song Lung hi na phan rih lai" tiah an ka ti. An ka ruahningah a lih in ka dam a ti i, a zaw ko rih lai, a dam rih lai lo tiah ti hi a si. Pathian a ka damternak hi a si țheo lo ti seh ti an ka duh. Palik nih an ka hrem than i an ka ngolhlei lo, hi checknak hi an ka pek hlan ah hin ka zawl ko ti seh ti in an ka hnek.

Siibawipa nih, "na dam rih lo" a ka ti ahcun hi thong lak ah

pakhatkhat i tlak rih hi ka si lai ti fiangte in ka hngalh. Bawipa nih a ka damter cang ti kha fiangtuk hrinhran in ka hngalh caah ka sinah zawtnak zeihmanh a um hrim hrim ti lo.

Cu zing ah cun an ka lak i chinkhar ngeimi motor in palik sinah cun an ka kalpi. Palik cu a hmai ah an thu dih i, keitu cu hnulei kam ah cun an ka chiah. A lengin an kham than rih caah mi zapi nih zeitikhmanh ah an hmu kho lai lo.

Siiinn kan phak le cangka in, uniform ai hrukmi palik pa 2 nih micheknak khanchung siibawipa hmaiah cun an hun ka nam. Palikpa nih hlan i a rak ka zoh cangmi siibawipa sinah cun a ka kalpi. Hi siibawipa hi thongtlami chektu dingah tuanvo an pek khunmi a si. Anih hi Catholic a si ko nain hnekchihnak a tongmi a si ve.

Mi zei bantuk ka rak si kha siibawipa nih a hun ka hngalh than i, a lau ngaingai, zeicahtiah a luanciami tlathum ah khan a thidiam cang lai tiah a ruah caah a si. Vietnam holh in ka hun chonh i, "Siibawi tha cu nutha bantuk an si ti a si. Cucaah na ka chek tikah hin keimah he pehtlaimi ah biatak kha na chim lai. Cu tikah ka Pathian nih thluachuah an pek lai. Biatak na chim lo ahcun, Pathian nih biaphi chuah kha na pek ko lai" tiah ka ti.

Palik pakhat nih cabuai cu a hun bengh i "Dai uh ! Biachim ti hlah u" tiah a ti i thutdan pakhat cungah a ka nam vurmar.

Ni hnih le zan hnih chung ei kho lo le it kho lo in ka um. Ka chungkhar kong zong ka ruat kho lo. Pathian he i pehtlaihnak kong lawng ka ruat. "Bawipa, ka thawnnak dingah cahnak thazang rak ka pe ko. Bawipa ka rawl a tam tuk cang, cucaah thawnnak ka pe law fak pi in ka thawchuah kho ning," tiah thla ka cam. Bawipa nih special thawnnak a hun ka pek. Nizan ah khan a si ti awk tluk khin, ka hunthei than ko. Ka philh kho hrim lo.

Siibawipa nih ka hnar, ka mit, ka hna le ka kaa hna a zoh cikcek lio ah hin palikpa nih lamnaite khin a kan congh. Na thaw chuahhnik tiah a hun ka ti. Dahmei hmete khin a ceuh i

zoh, zawtnak rungrul zeihmanh a hmu lo. Dam taktak in ka dam dih cang.

Siibawipa nih cun, "Na Pathian nih an damter taktak cang," tiah a hun ka ti. Palik pa zong nih a theih ko.

Kei nih," Si, ka Pathian nih a ka khamh. Amah nih a ka damter cang" tiah ka ti ve.

Siibawipa cu palikpa lei ah cun a hun i mer i a biachimmi cu tlawmte a hun thlen, Pathian he pehtlaiin zumlotu pawl nih an hmanning khan, palikpa nih a hngalhkhawh ve ding khin. Pathian ti caan ah khan "Troi" tiah a hun hman a sang bikmi tinak khi a si ko. Palikpa sinah cun "A sang bik nih hi nu cu a damter ko hih" tiah siibawipa nih cun a hei ti.

Palik pahnih nih cun lengah an ka chuahpi i, siibawipa he a cabuai ah bia an i ruah. Cuti bia an i ruah lio cu, an zohnak thlalangawng khin ka hei hmuu dih ko hna. Keimah kha a zaw ko rih ti langhternak ca kan pe tiah amah kha an hal. A lu kha a lei hnuah" Ka ti kho lo" tiah a leh hna. A donghnak ah sibawipa cu a tho i palik pawl cu an thin a hung ngaingai. Catlap cu an thlehta dih i lengah an chuak diam. Siibawipa zong cu a chuak colh ve. A hun ka lonh hnik lio ah khin, "Ka chiaṭha thleidannak thinlung nih a ka onh lo" tiah a hun ka chimh.

Na dam ahcun kan i thlah ko la an ka timi kha cu, thonginn chung palik nih an ka chiah than ah khan cur an biakam cu an zul nemnam ti lo Bawipa nih a ka damter cang komi h an cohlang duh hrim lo. Thongchung cun an ka auh than hnuah siibawipa ṭialmi catlap cu keimah he ai hlatnak ah khin a thlir i an ka hmuhsak." Na hmu maw hih sibawipa nih cun a dan rih loh an ti ko hih. America ca rianṭuanmi na si. Na dam hrimhrim riḥ

lo" tiah an hun ka ti.

Na catlap putmi cu rak ka naih deuh tuah" tiah ka hun ti ve hna.

An ka pe duh lo. Thonginn lian deuhmi ah an ka thial than.

Cu thonginn ah cun thongtla sawmli an rak um. A khan hna a ngan deuh caah za a long deuh ngai. Nu pawl cu chun ah rian an t̄uanter hna i zan ah a rak kir than tawn. Hmunkau deuhpi a si caah ihnak cu t̄uang ah mah le ihnak zawn an kan pek. Hika hmun na hung phank hi zeibantuk cozah uknak a do i sualnak a tuahmi doh na si tiah nu pawl nih cun an ka hal. Thawngtha bia lawnglawng ka chim ko tiah ka chimh hna.

Vietnam ah cun, kan zawt tikah hin, sathau kha kan i thuh i darkeu in heh tiah kan ziah. Hika zongah hin thongtla a dam lomi kha hi tin ka tuah hna i t̄ampi cu an tha ngai. Palik pawl zong an zawt tikah, hi tin ka tuahpiak ve hna.

A dangte i chiahmi hna pawl zong hi an zaw ve tawn. Siizung i kalpi tik zongah hin an tli zam sual lai maw, asiloah an kan doh sual lai ti an phang. Voi t̄ampi cu keimah umnak khan ah hin an rak hruai hna i ka rak bomh tawn hna, ka umnak cu damternak hmunpi ah a cang. Thla ka camh hna i Thawngtha zong ka chimh fawn hna. Mi t̄ampi nih Jesuh cu an cohlan.

Nawlneiteu hna nih cun an ka auh i. " hnahnawhnak a tluntertu paohmah 180" na si i, "t̄ihnung bik" na si tiah an ka ti. Palik pawl nih cun, "Ahonih dah an i thloh? Mizeibu dah an thlohtu hi an si?" tiah bia cu an ka hal than lengmang.

Hi tanah hin cun, "Bawipa Jesuh nih nan ngamh ahcun Jesuh hi ta nan tlaih ko" tiah ka leh hna.

A hlankan in an ruah ciami thonginn ah khan thialter an ka duh. Cuka ka um lio can i thong a tla ve mi hna pawl hi cu uknak dohtu-mithat lainawg, mifir hlawhlangnu pawl le ka dang thongah thial dingin a hngakmi hna pawl an si. Hlawhlang pawl cu Song mao mifir le lainawg pawl cu Song Luy ah a dang pawl cu Song Cai ah an chiah hna. Song Mao kuat dingin a donghnak ah cun bia

an khiah. Asinain ka hmanthlak le ka kutneh kha an lak hmasa. Ka thong nambar cu 1013 a si.

Thial ding lawng ka hngak cang. Ka umnak ah a um vemi zumtu thar Khrihfha tampi zong an hngak ve. Thazang pek dingin kai zuam. Ka samthih kha ka hun i zuh i vampangah vailamtah ka hun suai. Thlakhat i zarhpi zing hmasa bik ni a si. Voidangah cun Bawipa zanriah kan hmangti hna. Tutan ah hin cun changreu kan ngei lo, dinti tlawmte lawng kan ngeih. Kan khuk tuangah kan i bil hna i Bawipa zanriah kong kha ka chimh hna i, ti kha hmunkhat ah hika thongtla hawi pawl he hin kan dingti hna.

Nithumnak Ni Ah ...Ka Luat

Zan khuadei Bawipa sinah thla ka cam." Bawipa na duhnak tling ko seh. Thaizingah chuahter na ka duh a si ahcun, hika hmun hin ka luatter ko. Khuaruahhar thil hun tuah. Kumthum chung tlakter na ka duh rih a si ahcun, hi hnuah hin na Bia ah thazang thawnnak ka ngei kho ti lai lo i, ka der chin lengmang sual lai. Asinain tuzan ah na ka luatter a si ahcun, Thawngtha bia chimnak ah ka nunnak le zeizong vialter kan pek dih lai tiah ka ti. Nithum chungah hin bia a ka haltu bawi a rat tikah hmelchunhnak tlunter ko tiah Pathian sinah ka hal, hi hnuah cun an ka thlah taktak ko. A dikdiar in hmelchunhnak cu Bawipa nih a ka pek.

Catlap Ah Minthutnak

Nithum hnuah khin, mi pakhat Vien Ki Xoat in a ra i keimah kong kha a hun zoh. Voikhat biaceih cihami zoh than timi hi a um bal lomi a si ko i, khuaruahhar thil ngai a si. Thonginn dangah maw ka kal thante hnga. Mah hi bawi nih hin file tampi kha a zak kar ah ai ceh hna. A kan congdu palikpa ka zawtnak he pehtlaiin Thawngtha ka chimh tawnmipa sinah khan ding tein cu bawipa cu a kal ko.

An lak ah pahnihtu kha cu kan i thialnak thonginn ah khan an rak ra. Innka an hun on can paoh ah cun zapi tein dir a si. A rami

Bawi nih cun ka min in a hun ka auh i, "Nu Trung, rak chuakpitu na si ko lo maw?" tiah a hun ka ti.

Cun thonguk bawi ngan bik nih keimah ai awh in a hun leh i, "Sihlah, amah hi midang kha raithawinak ah pek a timtu a si. Anih cu Khrifha a si," tiah a ti.

A rami bawi nih cun, "Zei sualnak dah na tuah" tiah a hun ka hal.

"Zei sualnak hmanh ka tuah lo" tiah ka leh ve.

"Zei dah na tuah kun, ka chim ne" tiah a hun ka ti than.

"Kei cu misual ka si. Ka zow, asinain Bawipa nih a ka damter. Ka zawtnak vialte le ka sualnak vialte thianternak caah a thisen kha a hman. Cu ruangah cun damnak kong le zeitindah Bawipa nih a ka khamh i a ka damter tinak kong kha ka chimmi a si. Zeiruanganh dah Jesuh hi ka zumh ti kha ka langhter.

Valut law va thu than tiah a ka ti. Thong innka cu an khar than. Nihnih a rauh hnuah khin (Bawipa sinin hmelchunhnak ka hal bantukte khan), palik zung in reng sang bik nih khan a rak ka auh. Tutanah hin cun nunnem ngaingai in a um. Ka kum zoh khin a si theo lai, "Auntie" hika hin rak thu tiah a ka ti." Na Pathian nih hin a damter "taktak" a si ko lai, a sinain an damtertu Pathian kong hi ka chim ti lai lo tiah bia na kamh ta lai i, cun Auntie, kan thlah lai" tiah a ka ti.

Kei nih ka timi cu, "Sihlah. Cucu ka ti kho loh. Bawipa nih kal a ka ti ahcun ka kal lai. Thu a ka ti ahcun ka thu lai" tiah ka ti ve.

A khan chung i a ummi palik pa nih cun phung ka chim ti lai lo tiah biakamnak minthut kha a ka fial. Min ka thu kho lai lo tiah ka leh hna. A donghnak ah cun zumhnak ah a pialmi le lih tawn hmangmi a si ti in sual cu an ka phawt "ka chuahnak ca" cu an tial. A ka congdu palik pathum hmai ah cun cabuai cungah a ummi cafang cu ka hun lak. An hmaika ah cun hitin ka tial." Damnak cu, Pathian thawnnak thawngin a ra," ti hi a si.

An bawipa cu a ni i, "Atu cu inn ah na lawi kho cang,

asinain na doh peng ko rih ko lai," tiah a ti.

Asinain ka chuak colh loh. Thonginn pakhat hnu pakhat ka kal i Pathian damternak kong he heh tiah ka chim. Bawi pawl umnak khan pakhat kha a um. Palik tampi kha ka chimh khawhnak hna hnga ding caah cu ka hmun ah cun ka um. Ka va kal i hitin ka chimh hna, Pathian nih a ka damter caah, zeihmanh cawiliam lo in an ka chuah ter, zeihmanh sualpalhnak taktak zong ka tuah lo ca zongah a si lai. Cu ve bantukin nannih zong a tu hi cozah nawlngaih nakin reng nan ngaih lio a si, nan pensen tikah cun, hi vialte hi nan kaltak dih te ko lai. Vancung phak nan duh ahcun, Jesuh nan tawn hmasa a herh. Vancung kal nan duh taktak a si ahcun, nan khamhtu caah Jesuh kha nan ngeih a herh lai. Jesuh cu vawlei dihlak khamhtu le damtertu Pathian a si. Amah rian hi ṭuan u, tha tein ka chimmi bia kha nan ngeih, zeicahtiah hi hna hi keimah a ka daw taktak tu an si caah a si.

Kan inn ah ka tlung ṭhan i Catholic le Buddhists pawl sinah ka chimh hna. Thawngtha kha a chim peng ko tiin Buddists pawl nih palik nih khan na kong lam kha rak ṭial tiah an ka ti. Cuka kong lam ṭial rih loin thla ka cam. A thaizing cu an zung ah Bawipa nih ka nunnakah damnak a ka peknak kong vialte kha ka ṭial dih.

Heh tiah an ka hrocer, an ka ṭhihphaih i, zephet ah kan in kuat lai" tiah an ka ti.

Ka Baibal cauk te le ruahsur tik aihmi angki leng he an sinah ka thu ve. Thongtlak ṭhan dingah kei timlam ṭhan. Khuachung palik nih palik panga sinah a ka kalpi. Ka tette khannak ca cu pakhat hnu pakhat an i chan i an rel.

Pakhat nih, "Ah, hihi zeitindah na tuah e. A ṭhattuk ko ṭung. Thatnak tuah mi kha na cawnpiak hna, asinain thil na tuahter hna caah bia an in halnak le an in reportnak hi a si. An pupa an rakbiak tawnmi le, an biaknak kha hlawt na fial hna caah an in report," tiah a ka ti. Cu hnu cun an ka thlah.

Ka riantuannak cu ka pehzulh thiamthiam ko. Ka fale pariat le ka tule pahnih zong nih ka tehtekhannak kha an hngalh thiam. Voikhat cu palik pawl hi cawhnuk le cini kha an rak i put i kan pa kha an rak leng. Hmundangah phungchimter ti hlah tiah an rak ti.

Kan pa nih, "Pathian nih a damter caah ai lawmtuk Nanmah nih chim tilo dingin nan hrocer peng ko i, kei nih zeitindah ka thlauh khawh hlei lai? " tiah a ti hna.

Cham Miphun

Bawipa nih miphun niam deuh sin kal ding i langhnak a ka pek, cucaah K'ho miphun hna sinah ka kal. Kan kiangkap ah a ummi Cham miphun hna sin kal dingin Bawipa nih thilrit a ka phurhter. Biaknak pahnih: Muslim le Hindu a biami an si. Vietnam miphun hi an huat ngaingai hna, zeicahtiah hi Cham miphun hna hi ram a rak ngei hmasa mi an si. Vietnam miphun kha an ra i an tei hna caah, an ram hna an hrawh dih. Atu ah cun Cham miphun hi 90,000 hrawng lawng an si.

Cham miphun pakhat cu an mithi kha mei in an khangh i an hlonh. Mirum an thih tu ah cun an pum chungah hin sithau ti bantuk pakhat khat nih hin thutnak in a kham hna tiah an ti. An ruak hi thlakhat chung an suan. Ruak hngah ah naa hna an thah i, chungkhar nih a thla in an ei. Phungki kha an sawm hna i rimhmui kha an khangh. Naa pahnih thah ding ti a si ahcun, an miphun ningpi ei dingah a thimi chungkhar nih naa pahnih an thah lai. A can ah cun leiba tampi an ngei tawn.

Mithi ruak khanghnak dingah a thei a thurmi thing hi an hman. An hau hnu thlakhat chung kha timhtuahnak can an pek. Mithi nih ro a ngeih a si ahcun, midang nih kha rohmi kha "cawk thankhawh a si." A man an pek lai a ngeihmi thil kha a ruak ah cun an thlak lai i ruak kuang he an khangh lai. Fapa upa bik nih thingtluan saupi par ah mei cu a van lai.

Mei cu a van i a hun linh deuh tikah, mithi chungkhar cu artlangin

khatlei kamah an dir lai i changreu kha khatlei ah an hei cheh lai. Khatlei kam a ummi mizapi nih cu changreu cu an rak ei lai, hi changreu an ei ahcun, thlarau nih fahnak a pe lo tiah an ruah.

Miruak cungin an hun hlonthmi tangka kha khatte leikam a ummi nih an i lak

i an hngawngah an i oih. Annih zong nih eiding changreu le rawl hna kha an hlond ve. An ei dihin an lam hna. Mei a daih tikah fapa upa bik nih khan nam lianpi in mithilu kha an tan lai. A tan lai i a luruh pasarih kha a lak lai. Ruh pasarih cu bel pasarih chungah khan an senh lai i khuadang nih an rak i lak lai. Khuakhat nih belkhat kha an co lai, phungki kha a ra lai i, rimhmui kha a khangh hnuah hla an remh lai.

A vutcam le a ruh cu lo ah khan an vorh lai. Cu lo cu "Cuc" tiah an au i, a sullam cu nawlbia lo tinak a si.

Hi "nawlbia lo" tinak ah hin thlaici cin a duhmi an um a si ahcun a fa pakhat kha rai a thawi lai. Kum fate raithawinak a tuah peng lai. Hi lo ah hin facang zong a rak put lai. Hngakchia zong kha a rak put lai i a kal tak lai. Ciktan thawng kha na theih lai." thlarau lo" a si an ti i, thlarau nih cun hngakchia le facang cu a ei tiah an ti. Facang cu zei a lawh ka hngal lo. Hngakchia dang an um lo a si ahcun, rawl halmi hngakchia kha an zohkhenn lai. Khuachung hngakchia kha an lak hna. Hngakchia can ai ah meheh hna kha raithawinak ah an pekchanh ti in ka theih.

A hmasa bik cu keimah te lawng ka Baibal he Bus in ka kal. A donghnak ah cun phunniam deuh pa he kan vai tawng. Pathian Bia chim dingah ralring tein khua chungah ka lut. Tampi

ka cawnpiak hna ol, asinain hmundang tampi ah ka kal.

Cham miphun lakah ah hin Khrihfa ti ah cun Pastor pakhatpa lawng hi a um. Ai thawk ka in a thihni tiang pastor a tuan i, amah lawng hi Khrihfa cu a si.

Nikhat cu, lam pathum ai tonnak lansungah hin an pathian sinah raithawinak a tuahmi phungki pawl kha ka hmuh hna. Ka hmuh mi pakhat cu sahmul in tahmi laitunu (laimi-lenhmi) te khi a si. Khuadang nu kha in an sawh zeicahtiah kha hngaknu nih khan tlangval dang ai duh caah pakhat nih ti lo in lungfah bia ah an tuahmi a si.

Lam ah an hlonhmi tunu te cu ka fapa hniangcem nih hin a vai char. Anih ruah ningah cun hi tunute hi tampi in an tamh caah ai dawh mite a si tiah a ti. Inn ah i phurh i thildang he lentecelhnak i hman kha a duh. Cu tunute cu a lak i ka sinah a rak put. Lunglawm ngai in ka zohmhanh hih tampi a ngei" tiah a ti.

Ka fapa a hmutu hna nih cun, " Hi thil nai lak caah na thi te lai" tiah an ti.

Inn kan phak tikah a lakmi tunute cu mei ah ka pah. A hnuah an ka chimhmi cu kha nu kha a zaw taktak, asinain kha tunute kha mei i ka peih hnu khan kha nu kha a zawtnak in a dam i Bawipa nih thihnak in a luater, cucaah cun raltha tein ka chuah ngamnak a si cu. An biaknak phung thazang ngei loin ka tuahmi cungah sual an ka puh, asinain anmah Cham miphun an phungphai hi cu an tih tuk cio ko. A cozahpi zong nih Cham miphun phungphai hi an tih tuk ve. An makter duh ko hna nain an ti kho ve hna lo.

Voikhat cu Khrihfa ka hawinu he khua pakhat kan tlawn lio ah, khual caah tiin thil thawngai an timi phunkhat hi ei ding an kan hunh. Nga an thil hna i kaan ah hri in an thlai hna. Cu nga chung cun a thou le tholung rang tete kha i ngerh nguai ciahmah in hnah in an tuahmi kan kheng chungah an hun tla. Ka Khrihfa hawinu cu a lau tuk i a ai i ka hawinu cu ka hei thawh i, " hi miphun kan dawtnak hna langternak caah kan ei a hau" tiah ka ti. Khuami nih an kan

hmuh lo kar paoh ah rianrang tein nga kha kan thin i tholung paoh kha țuangawng in kan hlonh hna. Kan i pumpeknak tlawmte hi a sawhsawh a si hrimhrim lo, hi khuapawng khua hleisarih nih kan tette khannak thawngin Jesuh cu an cohlan i an zumh.

Combodia Ramri Ah

Tlaihkhiah le hrem ka in hi voitampi a si, asinain a donghnak 'bik- zarhhnih lio ah khan Combodia ramri congutu hna nih an ka tlaihmi hi țhnung bik le a har bikmi a si. Ramri in kilomiter pakhat a hlatnak ah zing suimilam pahra ah an ka tlaih. Cozah "duhlomi" hna a phur sual maw tiah paliknu pawl nih ka hnipuan kha an ka phoih dih i an ka chek. An ka nam i an ka hro len.

Rianquantu pawl hi ramri an rak tan i, an ram ah biaknak phundang hi an karh ter tiah thawng an theih. Cucaah Vietnam ramri congutu pawl kha telephone an set hna i, "Zeicahdah hi phungchimtu pawl hi nan ram in kan ram ah nan rak luhter hna" tiah an ti hna.

Ramri congutu pawl nih cun bia an ka hal i, Binh Long myone ah an ka țhial țhan. Cauk hme tete "Jesuh hi Pathian fapa a si maw?" timi kha uk 23 an ka tlaih." Baibal cauk" a si tiah an ti. Myone palik zung ah cun an hei phone i a sinah Baibal cauk uk 30 reng lo kan hmuh tiah an ti. Zan ah, bia an ka halmi cu, "Zeicahdah hi ramri hi tan in hika ah hin na rat?" tiah an ka ti.

Ramri a si ti ka hngal lo. Kal hlah ti ca nan tarmi zong ka hmuh lo caah a si tiah ka ti hna

Zeiruangah na rat tiah an ka hal țhan. Khrihfah ka hawile rak tlawn dingah ka ra tiah ka ti hna.

Myone palik pahra nih zanah bia cu an ka hal țhan. Zinglei suimilam pakhat hrawngah hin, Jesuh hmanhlak le cauk hme tete cu cabuai cungah an samhdih hna. An dihlakin an rel dih. Hi can chung paoh cu heh tiah an ka hrocer pah lengmang. Bawipa nih Baibal cang kha a hun ka langhter țhan," Rul le tlangngaikuang tei khawhnak kha kan pek hna' Timi hi a si. Cucaah awthang ngaiin a

ka au hnawhtu kha fek tein ka zoh in Bawipa min in ka tem. Palik pakhat Thang lawng hi a um i, thong chungah rak ka zul tiah a hun ka ti.

"Kan zul lai lo, hika ah hin ka thu ko lai " tiah ka ti ve. Zankhat pin cu thong chungah ka um lai lo, zeicahtiah zei sualnak hmanh ka ngei lo tiah ka ti. Thongchung i na ka khumh a si ahcun, Saigon ah ka kir than lai i tadinca ah zeiruangahdah nan ka tlaih timi hi ka chuah lai tiah ka ti. Biatak na chim ko lai. Nikhat khat cu Jesuh hi nang zong nih na zumh lai ti hi ka zumh ko " tiah ka ti.

Cu hnu cun a tha deuhmi chikkhatte thong ah Thang nih cun a ka chiah. Cu zan cu Bawipa sinah thla ka cam, zeicahtiah palik nih ka tangka le motorbike kha an ka chuh caah." Hika hmun ah hin sau um ka duh lo, thlahnih thum hna an ka chiah sual hnga. Thaizingah motorbike le tangka he hi ka hin chuahter" tiah thla ka cam.

Thaizing ah cun tangka cu ka hmu ti lo. Ramri ah an ka tlaih caah motorbike tu cu ka pek than. Hi motorbike hi mission rianquannak caah rethei ngaiin ka hman, keimah ta a hmemi tluk cun a zang lo.

Hi bantuk a ritmi motorbike hi cu ka mawng bal lo. A ka phurtu mino rianquantu pa kha an tleih ve ko nain palik kut in a luat than.

Ramri palik zung in ka chuah hnuah ka motorbike cu kai lak than i ka tum, ka kai hnuah lampi lei ah ka kal. Kei cu kum 54 ka si cang. Bicycle lawng hi kai cit tawn i motorbike hi cu kai cit bal lo. Midang nih an ka mawngpiak tawn. Bus cungin ka tlawng tawn i miphun niam deuh umnak khua ah cun ke in ka va tlawng hna.

Cu zingah cun, palik 40 reng lo hi zan guard an conghnakin zung ah an rak kir than. Motobike he ka kal ding kha an dir i an ka zoh. Ka zal ka temdih hnuah Bawipa sinah thla ka cam," Pathian hi motorbike he fing le tlang ka tan dingmi ah hin rak

ka bawm ko" tiah ka ti. A brake kha ḥha tein ka tlaih, zeitindah hman a si lai ti kha ka hngalh ningte khan ka tuah. Ka hnulei in pakhat nih an ka nampiak bantuk khin, Bawipa nih thil khuaruahhar a tuahmi a si. Chuk le cho cu ka kal thluahmah ko cang.

Atu cu keimahte lawng ka si cang. Zeitindah hi motorbike kai cit khawh ning a si lai." Bawipa, zeitindah kai cit khawh lai? tiah thla ka cam ḥthan.

Pakhat khat din dingin lampawng thlam hmēte ah kai din pah. Cuka a ummi nute nih khan, "Pa pawl kha ḥha tein i ralring hna. An in thah lai i, na motorbike kha an in chun lai" tiah a ka ti.

Bawipa nih mipa pakhat motorbike he a hun thlah. A mawngtupa mithmai hi miṭha sidawh a si. Thla ka cam hmasa. Na motorbike hi inn ah chiata law keimah hi rak ka bawm tiah ka nawl. A lung a tling ve. A motorbike cu inn ah a kirpi ḥthan i keimah phurh ding kha an nu kha a ra chimh. An nu zong nih an motorbike cu an inn ah a kirpi ḥthan i keitu kha anih nih ka motorbike in a ka phurh.

A hnu lei ah ka ḥtu i, nihnih chung a hnakhaw hram in Thawngṭha bia cu ka chimh. Kan khua kan phak tikah Jesuh a cohlannak lai thla kan campiak lai tiah ka nawl. Anih zong Khrihfa a si ve cang.

Baibal cang ka duhmi tampi an um. Cu lak ah cun, Mathai 5:11" Keimah ruangah an in hrem hna ahcun mithluachauk nan si" timi le 2Timote 2:12" Amah hi kan tuarṭi ahcun, Amah he kan uk ṭi lai" ti hi a si.

Dal 17

Zumhnak Ah Ral Thami Pitar

Cakei Hmul Na Riampiak Ahcun

Cakei sam kha na riampiak ahcun, hliam hmapu in kha bantuk khan an tuah ve lai. Thawngtha ka chim ruangah palik nih an ka tlaiah tikah hin, ka zumhnak hi kan hrawhkhawh rua lai tiah an ruah chan. Sihmanhsehlaw a donghnak i ka luat than tikah cun, cakei hmull a lomi ka zumhnak kha an than than i ka hmaneh cu an tang ko rih.

1989 lio ah hin Thu Duc peng chung um kan khua Thanh Myloi i inn pumhnak biakinn ah ka vai pum. Minung zarenglo hi Thawngtha bia ngai dingin kan inn ah cun an rak i pum. Palik nih ngol u tiah an rak kan ti lengmang ve nain kan ngei hlei lo. A donghnak ah 1992 kum, Thawhthan puai kha pumhnak le eidin kan i hrawm i kan tuah. Cu lio te ah un palik pawl nih kan innka cu an hun nam i an hung lut. Kan i pumhnak kha inn hmailei a si caah, kan coka chungah cun an ka auh than. Palik nih voi nga an ka thlauh, asinain nawlpeknak cu ngai duh loin thlacam pumhnak cu ka tuah peng ve.

Ni khat cu palik 30 le 40 kar nih hin kan inn cu an rak kulh than. Minung 30 reng lo Khrihfha hi pumhnak cu kan ngei ve. Palik pawl nih cun a kenkip lo kha an

*Vo Thi Manh i a nupi le a fanu
Nguyen Thi Ngoc My*

zoh ko nain, keimah upa Ba Tai kha an kan ngiatcemmi cu kan si.
"Kan cungah na strict khun ko e" tiah ka ti hna.

Palik pakhat nih thinhun tein chuih a von ka timh, a ke cu a hun thlir, asinain a ka nganh i thlitu a chuih. "Kan thah lai! kan kah lai" tiah a au ḫan.

Ba Tai le a nupi cu chuah an i tim, asinain palik nih an chuahter duh hna lo. Citu palik nih an hun thlauh hna cun an dai. Zeidah tuah nan i timh? Thilfir hna hlah maw nan i timh? tiah an ti hna.

A thaizing ah cun palik tampi cu keimah tlaih dingin kan inn ah an ra. Kum 62 ka si. fanu pahnih ka inn ah an um rih. Annih nih, "Zeiruangah dah kan nu cu nan tlaih?" tiah an hal hna.

Palik nih cun, "na aukhuan ahcun, nangmah zong kan tlaihchih ve lai" tiah ralrin a hun pek.

Pa cu an cak ngaingai. Kal ding cu ka el ko hna nain, ka ban in an ka tlaih i motor chungah an ka khumh i lo diam an mongh. Palik pahnih karlakah an ka ḫutter. Kan inn in thonginn tiang minute 50 an mongh. Daihnak ka ngei tuk tiin kai thei. Bawipa kha rak zum hlah ning law, ka zawtnak le ka sualnak ruangah ka thi cang hnga. Cucaah a tu cu ka nung rih i Bawipa caah sifah tuar kha ka duh rih ko.

Thonginn pakhat a kauh meter pathum a sau meter paruk a simi nu pahleikua an chiahnak hna khan ah an ka chiah ve. Zunput zong cuka ah a um chih dih. Inn cung khan in hri pathum ai thlaimi kha ka hmuh, cu hri ah cun nu pathum hna cu anmah tein an i awk. Zelṭuang cungah ih ding hmun an la cio. Puan ronh ding ka ngeih ḫan hlan lo zarhhnih chung cu puan lo cun ka it. Nu tam deuh cu an vun hi hmakhir lawngte an si.

Thlarau Raldohnak

Hi khan chung i a ummi hna hi ḫihphannak in an khat Voi tampi cu i dinh an duh ko nain hri in ai awkmi nu pawl thlarau kha an hmuh hna caah an ai. Kei cu zeihmanh ka hmu lo. Thongtla pawl

nih khan cu thlarau cu an tih ngai caah an i hngilh lio hna ah hin khuachia nih a tuaitam tawn hna. Khuachia kha an tih i a zawt hna an zaw.

Zan khat cu thla ka cam lio ah, kum 30 nu pakhat hika pawngah a thu i, tihphannak a ngei. Thli hmuh duh ah innka hramah ka thu. Khuachia nih a thihiphaihmi nu kha thla va camh dingin Thiangthlarau nih a ka cawnpiak. A cungah ka kut ka chuan cangka khan, mi nu cu a dirhlut i," A khuachia a zam, khi a tek thluahmah ko khi," tiah au.

Mizaw dang caah khan thla ka campiak hna. Mi tampi cu an dam. Kum 48 a simi cu kumthum chung a ngor cang. Der teng tuangin a um. A caah thla ka cam i Bawipa nih a damter. A thazang zong a hun i chihkhah i cakvak ngai in a um.

Kum 19 nu pakhat zong hi a pumkhat in hmakhir a um i cu nu ca zongah thla ka campiak i tha tein damnak a hmu.

Ni khat cu Thawngtha bia kha ka chimh hna i nu paruk nih Jesuh an zumh. Pawfah a ngeimi hna an si. An caah thla ka campiak hna i an chungle nih sii rak pek zong an hau ti lo.

Ka chungkhar nih Zarhpi chiar rawl an rak ka chanh tawn. An ka tlaih hnuah hin cun, ka unau dihlak ka pastorpa nih thla fakpi in an ka campiak ti hi ka hngalh caah thazang thawnnak a ka pek ngaingai. Ramdangin Khrihfa hna zong nih thla an ka campiak ti zong ka hngalh fawn. Ka titvun hi cu i dang ko hmanh seh law, Bawipa ah cun pakhat kan si ko.

Thonginn kan um chungah cun, ei ding rawl an kan pek. A leng i a ummi na hawile sinin rawl an rak in chanh a si ahcun, na hawile zong kha na pek khawh hna. Zingka kan thawh le cangka hin, kan capawl pherte cu kan zual hna. Saupi ih an kan senh lo.

Hi khan chung a ummi lakah hin upa bik ka si. Upat nakin, "Auntie" "Kapa" asiloah "Ka u" tiin an ka auh dih. Hla ka sak piak tawn hna, asinain an lungthin hi a vaivuan dih cang i hla hi an cawng kho lo.

Ramleng in cakuat pahnih ka hmuh. Pakhat cu Vietnam ca in

ṭialmi a si. Palik nih, "Na hngalhmi hi mi zeidah an si? Ramdangmi an si ko lo maw?" tiah an ka hal. Ramdangmi a hohmanh ka hngal hna lo, ka sinah an rak ṭial ve i a si ko, tiah ka leh hna.

Chi Hoa thong i an ka ṭhial ni ah cun, ka thlakpi hawi kha an kuttlaih pahbu bia cahnak ka ngeih hna. Hngakchia deuh pahnih hna sinah khan, "Auntie Hai (dawtnak min) kei hi Chi Hoa thongah kai ṭhial cang lai, asinain thla kan campiak peng hna lai i Bawipa nih an luatter te hna lai. Nan chuah tikah, Bawipa kha hngal peng law ka inn zongah rak ka leng te u" ka ti hna. Ka umnak hmun kha ka chimh hna, cuti cun nikhat khat ah cun an rak ka leng kho te lai. Dam tein aw tiah ka ti hna. Fakpi in an ṭap, an ka kuh i innchung lei ah an ka hmuh ṭhan. Palik nih an kan hmuh ko. Cucaah innka in ka hun chuah hnuah an ka mawhchiat

len.

Palik pawl nih cun ka hawile panga he American ralkap motor lianpi chungah an kan chiah. Khrihfa panga hi hmunkhat ah an kan chiah. Pa Nguyen Ba Tai, Pa Dung, Pa Long, Pa Minh le keimah kan si. Kan dihlakin innchungah ai pummi Khrihfabu lawngte kan si. Pa hi

i hmuh
kan khat.

Hi Minh!
Kan i
ngaingai.
cikcin pi

cu thonginn dangah
hmunkhat ah an tla ṭi han. Kan
ṭhan ah hin cun lawmhnak in
Pakhat le khat i
biakchawnhnak cu, "Hi Dung!
Hi Long! ti hi a si.
citmi truck pi cu a hnawm
Kan ke an kan hrennak thir
he cun ṭuang ah kan ṭhu hna.

Pa Long hi kan inn ah a rak i pum ve mi a si i, a nih tu hi cu ke khat lawng a ngeimi a si. Rifle meithal he a kan cawngtupa pawngah

cun kan thu hna.

Hi kan kal can hi minute 45 lawng kan rau. Kan i tawn karlakah hin, pakhat le khat tha kan i pe hna. Kan hawile parual nih cun, "Thawng ngaiin um ko" tiah an ka ti. Truk chungah cun palik pawl an dir ve caah, zei biathup hmanh kan i ruah kho lo, asinain lunglawm tein," bawipa caan saupi hmunkhat kan i tawn than khawh caah, kan i lawmtuk" tiah kan ti.

Chi Hoa "Inn" Ah

Chi Hoa cu kan hei phan i luhnak kutka nganpi ah kan kal. Thla sarih chung ka 'inn' ca a si. A congtpa nih khan minung 30 reng lo umnak thongah ni khat le zan khat ca in a ka chiah. A thaizing suimilam 8 ah, palikpa nih a rak ka hruai i, a dotthum nak ah a ka chiah. Ka luatni tiang cuka ah cun ka um.

Hi a thurhnawm ngaimi khan hi a sau le a kauh hi meter pathum veve a si i zunput zong innchung ah hin a um colh. A cungah awng pakhat lawng a um. A muih ngaingai caah ka mit nih lamkhat hmanh khi a hmu kho ti lo, meter pahnih tluk hlatnak lawng khi a hnuh khawh.

Hi lio caan cu ka um khua a nuamh deuh lo caah Bawipa sinah bawmhnnak hal in thla ka cam. Pathian Bia cu ka nunnak a si i, ka thlarau ca nunnak a si. Cuti thongmui i ka umnak ruangah ka mit kha a rak rawk deuh. Chun ah cun ka Baibal ca cu ka rel khawh, asinain nitlang lak ka kal ahcun chunceu tukmi nih khan ka mit kha harnak a pek.

Ka sinah hin nu pakhat a um ve i, a min ah Na tiin Catholic nih an auh. Dong Nai peng in a rami a si. Kum 52 a si i, a hmai a pum, a tung a niam i a thau deuh lei in a um. Kha hlan thla 10 ah khan Chi Hoa hi a rak phan cang i, ka chuah hnu thlanga a hung cum

than rih. Cozah pawl an lihnak, mithil an chuh i an fir piaknak kha a doh ruangah thong an tlakmi a si. hnuzul tampi zong a ngei ve.

Hi khan ka phak le cangka hin, palik bia chimmi a van al colhnak kha ka theih," ngaknu no deuh hna hlah maw kan khan ah na rak kan phurh lai i company tha deuh hna kan ngei lai tiah ka ruah, asinain ngakcang deuh pei na rak kan phurh hi. Ngaihchia deuh a si hih! tiah a ti.

Ni tlawmpal kan hun mu ti hnuah, bia hna kan hun i ruah i hawikom tha ah kan cang than. A hramthawk ah cun, anmah Catholic tlacam ningin, amah lawng thla a cam. A hnu deuh ah cun, hmunkhat ah thla kan cam ti lengmang.

Thonginn chung cu a linh tuk caah, angki chungnawh le bawngbi tawi kan i hruk. Thongchung cu mui in lin ko hmanhsehlaw, tlacam le hlasak in ka caan ka hman i Bawipa lawng ka bochan.

Ka umnak khan pin deuh ah khin tlangvalno pakhat khi ka hei hmuh. Awng hme tein ka kuttum hi khi ka hñun i ka kut ka chanh ahcun a rak tongh khawh ve. A can ah cun ka rawl kha ka hei pek tawn zeicahtiah ahohmanh nih rawl an rak chan bal lo. Thawngtha bia zong kha ka chimh i, Khrih kha a cohlan.

Kan umnak cungdot palinak ah hin Cambodia mifirpa kum 36 mi hi an chiah ve. Kan cung ceiling awng khan ka hei chonh tawn. Awng zawnah khan a hna a rakchit i ka chimmi kha tha tein a ngaih. Thawngtha bia kha ka chimh i anih zong Khrih cu a zumh ve.

Ka fale pahra lengah, tule 20 tluk ka ngeih rih hna. Tampi nih cun an rak ka leng. Zarh khat ah voi hnih hi biaruah khawhnak caan an kan pek. Hauhruang awngin kan chungle nih rawl an rak kan chanh khawh. An ka chonhnak cu, "Kapi, kapi ziah thong na tlak! Thong na tlak hi khuaruahhar tuk a si" tiah an ti. Hi ka tule nih hin an dirnak hauhruang phenah thil a cangmi hi cu zei a si ti awk an ngal ve lo. Thongtlak hi zeidah a si ti zong an hngal ve hrim lo.

Ka fale nih zarh khat ah voi khat rawl an rak ka chanh

tawn. A hnuah cun, chungkhar nih rawl rak put kha palik nih an kan senh than hoi lo." Lehhmah (Coupon) cawknak ah tangka rak kua hna u," tiah an ti than.

Ni khat cu thonginn kam ah an zuarmi pawl thil i cawk dingin voi hnih can an ka pek. Van zong hi ka hmu bal ti loh, lehhmah he ngasa chumhmi le thingthei ka cawk caanah khan dah ti lo cun.

1993 kum October ni 30 ni ah khan Thu Duc peng Vien Kiem Soat ah keimah chuah dingin Jeep in an ka thial. Thu Duc i a ummi ka chungkhar vialte le ka innpa chakthlang ka tawn hna tiang palik escort nih an ka zulh peng.

1993 kum October 30 ni ah khan Thu Due peng Vien Kiem Soat ah keimah chuah dingin Jeep in an ka thial .Thu Due i a ummi ka chungkhat vialte le ka innpa chankthlang ka ton hna tiang palik Escort ni a kan zulh peng.

Mi za renglo hmai i biachim dingin palik nih aw rin deuhnak kha an ka pek " phung cu ka chim zeiruangah dah cozah nih hin an ka tlaih" tiah raltha tein ka chim. "Khrhfa hi luat tein kanmah lawng hin kan chia u law luat tein inn ah i pum u sih,cu hnu lawngah kan zumhnak hi kan zulkhawh lai" tiin cozah cu ka nawl pah chih hna.

Luat Tein Rianquannak

Baibal chungah hin keimah khamhnak caah Jesuh nih a thisen a thletmi hi ka duh bikmi a si. Ka duhcemmi Baibal cang cu Mat. 7:7 " hal u law pek nan si lai, kawl u law nan hmuh lai,king u law hun piak nan si lai" ti hi a si.

Cakei hmul riammi nih cun a hmaneh kha a hloh khawh lo bantukin kei zong Khrihfa ka si thiampiampi ko.A hmasa ah cun ka inn ah voi 5 lawng kan i pum nain voi 12 nak tam kan i pum cang.

Dal 18

Ralhuang Fekfek Hrawhnak

Lawmhnak Sang Deuh A Um Ti Lo

Kan caah lunglawmhnak bik can le ka thin turcem can cu thongchung i ka rak um lio kha a si ko. Bawipa rian ka rak țuan lio can kha siseh, Amah hmaiah dai tein ka umkhawh bik can kha thong chung i ka um lio kha a si.

A hramthawk thla 3 chung cu keimah dang tein an ka chiah. Mah cu canah cun thonginn ka chuah hnuah zeidah ka tuah lai ti kha Bawipa nih langhnak a ka hmuhter. Bawipa rian kan țuannak ah hin a phung men sawhsawh i țuan le lengke ai mer sawhsawh bantuk khi cu ka duh lo. Zuam cawh bu i țuan khi ka duh deuhmi a si. Hi langhnak thar ka hmuham he pehtlai in Bawipa kha ka hal tikah keimah pumpak ah Amah nih tampi in a ka hmuhsak chin leng mang. Sual chirnak ka ng ei deuh fawn. Sual chirnak saupi ka ngeih hnuah Bawipa nih a thar in thazang thawnnak a ka pek.

Keimah lawng a dang tein an ka chiah lio ah hawikom tampi, zu ,fikfa le thopaw tibantuk ka ngei hna. Zu cu ka țuang a

*Pastor Nguyen nih Inn Biakinn
chungah a cawrpiak lio hna*

hnawm tukmi khur nganpi chungin a hung chuak tawn i a khurka phihnak ah ka rawlkheng hi ka hman. Ka ih lio ah an ka seh khawhlonak ding caah ka puan hin kai tuamdih.Nihthawng, ṭahthawng, authawng le hlasakthawng phunkip hna kha hi hell khur chung hin ka theih tawn hna.

Ka thinlung ruahnak ah thongtla dingin i tim ko hmanhning law ka chungkhar le Khrihfabu ka ngeihtuk hna ah khin a um awk ka hngal lo.Pathian dah ti lo cu a hohmanh chawn ding ka ngei lo.Amah cungah i hngat in ka hngah tikah caan tlawmpal chung lawng thong tla ding ka sinak le a luatmi hmunah a rian ka ṭuan tenak ding kha a ka hmuhsak.

Thlacamnak hi ṭhawnnak thazang a ka petu ka rawl thaw bik a si.Thong ka tlak chungah hin lengah a ummi hawikom pawl kha cu Baibal an cawng ṭi lai, thla an cam lai i khuachia ralhruang fekfeh hi an hrawk te hna lai. Ka ral ka tei khawhnak ding caah le hi thil vialte hna hi Pathian ṭhawnnak thawngin ka luatkawhnak thla ka cam.Muslim ram le muihnak ṭhawnnak kha an teikhawhnak lai Khrihfabu caah thla ka cam. Vietnam ah Baibal ka luhpi khawhnak hnga ding caah thla ka cam.

Chunceu ka hmuhkhawh ti lo hnu cun thil zuar thawng le motobike le motor thawng hna lawng hin chun le zan hi ka thleidan khawh.Biaceih le biahal dingin an ka auh can lawng hi ka bawh ko cang. Zeicahtiah khi tik lawngah khin pei thli thiang cu ka dawp khawh cu.

Phan Dang Luu

A dang tein thlathum an ka chiah hnuah Binh Thanh myone chung um Phan Dang Luu ah hin an ka ṭhial. Palik bothum Pa Thang timi thlanglei Vietnam in a rak i thialmi a si i, keimah hlathlai tu bik a si.Ral lio khan chaklei ah a hung phan. Ral a dih hnuah a kir ṭhan i palik lei ah cun a tuan ṭhan.Thlathum chung kan ṭuan ṭi.

Captain Thang cu a palik thuamtling tein ai hruk. A hmai cabuai ah ding tei ka ṭhu ve.Cabuai cungah cun lakphak hrai 2 le phanzi

bel pakhat an chiah hna.Catlap cungah bia ka lehmi paoh kha a ṭial i kei zong ka duh tik can paoh ah ka duhmi kha ka ṭial ve.Ka cung i a thin a hun can paoh ah hin a tho i innchungah hin ai chawk.Caan tlawmpal khin a raṭhan i bia cu a ka hal ṭhan.

Captain Thang nih cun “ Nangmah an chuahter khotu nawlneihnak a ngeimi dah kaw ka si” tiah awnem tein a hun ka ti.A thil tuahning kha ka duh ve lo i ka al paoh ah a ka hro i a ka mawhchiat ve tawn. Inn ah ai pummi Khrihfabu kong le cozah hngalhpimi Khrihfabu hna sinah nan sining nan chim awk a si tiin bia cu a ka hal lengmang.

Nikhat cu Hanoi ah a ummi kannih nih cun “palik pastor” timi Bui Hoanh Thu kong kha zeitindah nan hmuhning a si tiin a ka hal. “A nih khi cu pastor a si lo” tiah ka leh.

Pa Thang nih cun zeiruangah tiah a ka hal ṭhan.

“ Zeicahtiah cun anih cu Baibal hi a chim bal lo. Communism sawhsawh pei a chim ko cu.

“ Zeiruangah dah cozah hngalhpimi Khrihfabu ah nan um duh lo, nan vai ṭhen riangmang i inn pumh kha nan tuahpi hna” tiah Pa Thang nih cun a ka ti.

Ka hrai ah duhsah huamsam tein lakphak ka hun i tlet pah khin kei nih “Thlarau lei ah cun, keimah nih Khrihfabu hi ka dirhmi a si lo, Pathian dirhmi a si” tiah ka ti.

“Hi rian ṭuankhawhnak dingah khoika in dah tangka na hmuh?”.

“Oh, Pathian riantuannak caah tiin Pathian fale hna nih lungthote le siang tein an ka pekmi a si.”

Pa Thang nih cun a kuak kha a hun i dawp i a mit cu bi nawn tein ai au. “Misin i tangka hal cu kan in sianh lo hih”.tiah a hun ka ti.

Ka hrai kha cabuai cungah ka hun chiah ṭhan. “Asi, a hman ko,hohmanh ka hal bal hna lo.Keimah an ka pe lo.bawipa pei anpek ko cu.”

“Ahodah na riantuan pi hawi an si? An kum le an min teh a hodah an si?” tiah awsang nawn in a hun ka hal.

"Riantuantu ka cawnpiak mi cu antam tukcang i kai cinken cawk ti lo" tiah ka leh.

"Pastor ṭuan dingin nam hngahmi na situng lo. zeitindah pastor cu na ṭuanning a si?" tiah ah hung au ḫan.

"Si, kei cu namhnehmi ka si lo. Mi nih Pastor tiah an ka auh i a sullam cu tuukhaltyi nak a si ko." tiah ka ti.

Bothumpa cu ka bialehmi kha a ruat ngaingai. "Inn ah ai pummi Khrihfabu dang he hawikomhnak nan ngei maw?" tiah a ka hal ḫan.

Fektein ka hun zoh i "si, inn ah ai pummi Khrihfa vialte hi an ḫadiah ko." tiah ka leh.

Pa Thang cu a tho i a ḫutdan cu a thawn i a khan chungah cun a thinhun buin ai chok.

Vietnam ramah Khrirhfami hremtuarnak ka ḫalmi kha palik nih ka innah an hmuh. Hi ca he peh tlai in can saupi bia an ka hal lengmang. Keimah kong he pehtlai in Vietnam cozah sin ah ramdang Khrihfabu hna nih ca tampi an kuat. A caan kha cu kai chingchiah ti lo.

Khrihfabu hremtuarnak kong ka ḫalmi ahkhan, biaknak le luatnak a um lo ning kha fak piin ka langter. Biahalnak kan ngeih lio can ah khan Pa Thang nih hi ka zawn hi a hun ka hal ve. "Zeitindah cozah nih biaknak hi luatnak an pek lo tiah na ti khawh." tiah a hun ka ti.

Ka ḫutdan kha hmaideuh ah ka hun thawn i ka aw zong ḫumthial loin "Zeicatiah communist ram ah hin biaknak ah zeihmanh luatnak a um lo hih!" tiah ka hun ti ve.

A kuak cu a vundawp pah i "Hi bantukin sual na kan phawt lengmang a si ah tehte na piah kho la maw? Piah hnik." a hun ka ti.

"A fawi tuk" tiah ka hun chim ve "Atu hika ah hin pei ka um ko hi. Hi nih hinpei biaknak ah luatnak aum lo tihia piah ko hi" ti ah ka ti.

Bothum pa cu lengah lo diam a chuak. Tlawmpal ai hrimdeuh hnuah khin a hung lut ḫan i biahalnak cu a hun peh ḫan, "President

Thieu Ky nih ram a rak uk lio lawngah pei biaknak ah luatnak a um lo ko kha” tiah a ti.

“Thieu Ky cozah uknak tangah na rak um ve bal lo i na hngal lo i a si ko hih,” tiah ka hun ti ve. “Thieu Ky uk lio ah khan cun biakinn sak kan duh i kan sak khawh. Phungchim kan duh le kan chim kho. Baibal cauk phawt kan duh ahcun kan phorh khawh ko. A hohmanh nih an kan thlauh tung lo.”

Bothumpa zong nih an cozah lihtawnmi pi cu mihrut thil tleihcun ai tleih peng ve ko i “Asilo communist ram ah hin biaknak phung a tling ko hi teh” tiah a ti ve ko.

Nihbu khin “Si ee, cucu a hman ko. An um tung ko lai. Sihmanhsehlaw nanmah hman ding rua khi pei an si ko lai cu, a tu lio ah hin teh captain Thang nang zong communist caah cun nai tuan sek ko i asinain na chung taktak ah hin daihnak na ngeih tung lo” tiah ka ti.

Captain Thang cu lamhlapi khi a hei zoh hnuah a thaw kha huamsam in a chuah , ka chimmi biatak nih a thinlung a khen ngai ko. “daihnak ka hmu tak lo.” Amit cu a hung reng than. “Asinain aw, Communist uknak doh ah hin cun ruahnak sangdeuh zong vawlei ah an um ka zum tilo.” tiah ati.

Communist cu Russia ah a rawk i ai cheudih cang kha, na philh cang maw ka hunti khin cun, innkhan chungin a chuak diam than.

Biahal lio thlachungah hin ṭial ka duhmi kha Bawipa nih tampi a ka chimh, Ka nu sinah khedan kha panhla chungah hun sawh law catlap zong khohsuai chungah van senh law ti ha ka hei cah.Ka nu nih Sam catlap cheukhat le Thawngtha bia pali chung zongin a vun ka kuat ko.Khrhfabu thawngpang le thla an ka campiaknak kong kha cakuat a hun ṭial. A donghnak ah cun, an tlaihpiak ve i palik nih thlathum chung rawl chan kho lo dingin an tlauh.

Ram uknak he pehtlai in thongtlaknak hmun a si tikah, thongtlami lakah mifir tampi an um caah thawngthanhnak

cadinca le Makazine rel hi an ngaituk hna. A canah cun Baibal rel hna hi an duh ngaingai. Keimah hnawmthlet can a phak canah hin ka hawile pawl nih “Nguyen,ka hnawmtom ka hun in pek lai,” tiah an ka ti tawn. Hibantukin Baibal catlapte he kan i tleng tawn.

Zan can ah hin Music he hla kan sa tawn. A kan cawngtu pawl nih hin hlasak hi an kan senh loh. Hlasak hna hi pakhat hnu pakhat an i thiab. Hawidang hi cu vawlei hla hi an sa i “Atu cu Nguyen nangmah can a si cang” tiah an ka ti i thangthatnak hla ka sa tawn.

Chi Hoa Ah Thawngthabia Phuannak

Phun Dang Luu thonginn in Vietnam ram yephet a har biknak Chi Hoa ah an ka ṭhial.Chi Hoa ka um lio ah cun palik nih ramdang mi na theihhngalhmi a hodah an si tiah voikhat lawng an ka hal. “Ramdangmi ka hawile nih muṭhai an in kua ko nain thawngtlami na si caah pekkhawh na si lo” tiah an ka ti.

Hitin an ka capo ko nain a hnuah kan nu nih American a ummi Khrihfa hna nih muṭhai an in kuat tiah a ka chimh.

Chi Hoa i a umnak khan hi a bite nain thongtla 60 an kan chiah i Thawngthabia ka chimh dih hna. A hramthawk a si caah zumtu thar hna caah hin cun cawnpiaknak tlamtling kan ngei kho lo. Tlarhnih in an kan ipter i kethlaknak ṭhamen a si caah pakhat hnu i thawn, pakhat hmaikal in kan zawhpah buin Thawngtha ka chimh hna. Kai thawnpah i ka kal lio ah ka hmai i a rami kha ka chimh.Zeicahtiah a kan congut palik nih an kan hmuhkhawh lo dingin kan tuah.

Phungchim hi upadi le nawlbuar si ko hmanhsehlaw Thawngtha cu ka chimh peng ko hna i ai tlengmi kha hmunkhat ah ka cawnpiak hna. Vanṭhat ah kannu nih khangthawng a nak khawh chung a nakmi khi a hun ka put i, cu chungah cun palik hmuhkhawh lo dingin kan i thup tawn. A hmuh in a kan hmu kho lo, kan thilpuan in facang kha kan beu i kan thlai. Kan thilpuan a kaupi chungah kan facang kha kan rawn hnuah vanpangah hri in kan ṭemchih. A canah cun hiti kan

temmi hi pound 80 hna a rit tawn. Ka khangthawng nih hin pa6-7 thuk hi akan tlumkhawh. Zan can paoh ah cun kan dihlakin khangthawng chugah kan lut dih. Khangthawng chung cu a lum tuk. Kan thlanchuahbu in Pathian kong cu kan i ruah. Asinain Bawpa kong kan i ruah can ah cun kan i lawm tuk hna.

Zan ah hin a cheu cu chess le phe hna an i kah. A cheu cu ṭhutbu in an kulh i tuanbia an i chim. A cheu cu hla an sa. Khangthwang tangah a dang tein lennak kan ngei ve. Kan tuanbia chimmi kha kan piah i “Atu cu baisakup piah can a si lai” tiah kan ti. Thongtla cheukhat cu kungfu tibantuk le a dangdang kha an kan piah piak. Keitu nih cun Baibal chung i aummi hna Daniel Joseph le samson kong kha ka chimh hna i minung 60 hmai ah cun ka piah piak ve tawn hna. Chi Hoa ka um voikhatnak thlahnih chungah hin Jesuh sinah zumtuthar 12 ka phanhpi hna.

Ngiatthalainak Tangah

Hi thil hnuah hin Tong Le Chan thongah an ka ṭhial than. Thlathum chung cu ṭuangcin lakah an ka ihter. Hi ruangah hin ruhkhuafah zawtnak ka ngei. Hika yephet hmun cu Chi Hoa bantukin luatnak a um lo. Hi hmun hi an mihremnak hmun a si. Kan rianṭuannak ah ke in kan kal. Ralkap bang artlangin pahnih pahnih in kal i kan hnu le kan hmaiah palik an um. Nikhat ah lim dingin hmun kha an kan pek.

A hmasa ruhkhuafah ka ngeihmi ka khup kha fak khun in ka tuar. Saudeuh ka kal ah tlongh hnik a i zal. Asinain a fah bu ah kal peng ka hau ko. Nichiar ti awkin kan rianṭuannak hmun hi an ṭhial peng. Meng 10,20 ti awk tluk a hla. Thaizingah khoika kan phak lai le kan ṭuan lai kan hngal bal lo. Kan kalning a fum le a ran hi ai tluk cio. Pakhat a fum deuh sual ah cun zam hlah maw ai zalh tiin palik nih an hun hro chih. Kei cu ṭhianṭhunh ṭhunhbu in ka kal. A kan congdu kha laksawng kan ṭhenh hna lawngah zangfahnak an kan ngei. Communist pawl sinah cun

tangka hi a sunglawi bik ko.

Bothumpa min he ai lomi Pa Thang hi a ka bawmtu bik a si. "Thang" a sullam cu "teinak" ti a si. A sin i va len khawhnak le biaruah ḥinak canṭha ka ngei. Hika hmun ah cun kei le a nih hi cu midang kha Thawngtha kan chimh tawn hna.

Zing fate rianṭuannak kan kal hlan ah min an kan auh ta. Chun ah an kan pumh ter ḥan i mi a baumi an um le an um lo an kan rel dih tawn. Cu hnuah tikholhnak ah sumilam pakhat chung canṭha an kan pek. Hi lio canah hin Jesuh khamhnak kong ka cawnpiak tawn hna.

Kan umnak hi an kan thlen lengmang. Thingkung tang, inn pawng tibantuk hna ah kan ḥu tawn. Voikhata cu mi ngiatupa nih "hika phungah hin phungchim onh a si lo phung na chim caah nangmah lawng thongkhan dangah kan in ḥial lai" tiah a hun ka hro len.

"Phungchim ruang a si lo ahcun thonginn chungah hin ka um peng ko lai. Khoika zongah ka kal hlei lai lo. Hrocer len zong a hau lo" tiah ka vun leh ve.

Zarh khat hnuah cun keimah lawng khandangte ah an ka chiah. Ḥihnungtuk dingin ka ruah lem lo. Asinain hi thongkhan hi zumput he ai khatbak ko Saigon i thongnak khan a zualdeuh innchung lei ah hin awngkua a um. Chun canah cun Nika hi ka hmuh khawh. Zanah arfi hna hi ka hmuhtung hna. Ka ke pakhat hi thirri in vanpangah an ka hren peng caah ka ḥupeng ve ko. A hnuah rawl khengkhat le cite an ka pek. Cuka ah cun zarhhnh an ka chiah. Ka chuah tikah phungchim le cawnpiak hmanh ka ngei ḥan kho lai lo ti khua hna ka ruat. Hika thongin ka chuah hnuah cawhnuk le cini in an ka congh. Ka derthawm ngai.

Asinain cawnpiaknak cu ka hun peh ḥan. Zankhat cu palik nih thongah a dang tein kan in thlak lai an rak ka ti ḥan. Ka thilri kha ka hawipa ka ḥenhtadih i kal dingin kai tim. Asinain a thaizing zingka ah cun zung i an ka auh tikah ka chuahnak ding ca kha an ḥial i an ka chuahter.

Retheih Tuarnak A Dih Tikah

Khrih nih kan caah sifah a tuarnak le a kan dawtnak kha ka ruah tikah ka tuarnak vialte cu a lo dih than. Thong chungah a um i Pathian a kan dawtnak le Khrih nih kan caah a thihnak a ruattu hna kha thazang pek kan duh hna. Vawlei cung hmunkip ah a ummi Khrihfabu hna nih thla an ka campiak ti ka hngalh tikah thazangthar tampi a ka pek i, keimah lawng ka si hrim lo Martar hna authawng sinah hin ka tawnmi hi ka vun in chimh hna hmanh lai nangmah hmang khan vawlei cung hmunkip le ramkip ah a ummi hawikom dawt hna nih Khrihfa hawikom dang hna le kei ka thong tlaknak hna hi an hngalhkhawh lai. Nan ka hmemhnak ah hnangam daihnak ka ngei. Hremnak a tuarmi hawidawt hna caah authawng si ka duh i hrinthar hniang hna sin zongah chimh ka hun duhmi hna a si.

Dal 19

Ral He I Tonnak

Vokkawm Chungah

Bawpa nih ka cungah khuaruahhar thil tampi a tuah. Voikhat lebang cu tlaihdengnak in a ka khamh. Zankhat cu khua pakhat ah hin phung ka chimh hna palik an ra ti kha Bawipa nih kan unaupa hmangin ralrinnak a ka pek. Cucaaah ka thilri kha ka thuh hna. Pakhatpa nih ka kut in a ka hruai i vok an zuatnak kawm chungah a ka chiah. Meiinn kha vokkawm lengah cun a van nain a chung cu a mui.

Palik pawl cu a chungkhat in an rak lut. Uico nih le khuaza bo in an bo. Thlapa cu khuadawm nih a phenh caah a mui ngaingai. Palik nih vokkawm chung cu an bih len nain zeihmanh an hmuh lo caah an kal tak.

Bawipa nih hi bantukin a ka khamh hi Amah cu a lianganmi le thilti khawh ṭhawnnak a ngeimi a si kha hmuhsak a ka duh caah a si. Khrihfa chungkhar in a ṭhangmi ka si ko nain Khrihfa timi hi cu ka caah zeihmanh sullam a ngei lo. Biaknak lei sianginn ah Jesuh kawng hi ka hal hna tik zongah zeihmanh hi fiang tein an ka chimkhawh lo caah Pathian a um lo tiin ka donghter.

Sihmahsehlaw nikhat cu Bawipa nih ka nun ah riantuan hram a thawk. Kapa cu a zawl a

A upa Vo

zualtuk i a thi dengmang a fale kha a kan auhdih i ro a kan vuuh. Ka thin a phangtuk hringhran. Zeicahtiah kan chungkhar ah hin pa 2 lawng kan um i kapa le keimah lawng kan si. Farle pa 8 ka ngei hna i ka u le pa 6, ka naule ah 2 an si. Kapa nih a kan thihtak sual ahcun kan chungkhar cu bialo diam kan si cang ko lai. Zecahtiah keimah lawng chungkhar ah pa ka si lai. Keinlh le ka no tuk rih fawn.

Kan chungkhar ah hi bantuk thil kan tawn caah Baptist pastorpa kha kapa thlacamh piaktu dingah ka va auh. Fiang tein ka cinken ko rih. Pastorpa va auhnak ah kan inn pawngpa Khrihfapa nih kan motorcycle cu a hman. Kapa cu a nganfah a zual tuk caah tāh buin iikhun cungah ai lawng. Pastorpa a hunghphak tikah a kut kha, Ka pa cungah a chuan i thla a cam. Zumlo bu he an pawngte ah cun ka dir ve.

Pastorpa a thlacam a dongh tikah kapa cu dai tein a it. Mitpurh hnarcioih ah a thi ko cang hi teh tiah ka hei naih deuh, kapa cu a nung ko rih. Cu nthawk cun a thadeuh chin lengmang i thazangthar a hung ngei. Mah cu thil cu hmasa bik khuaruahhar thil tette ka van khan duhmi a si.

Pathian kong siseh, a thilti khawhnak kong ruah hram ka hun thawk cang. Pathian hi a um taktak ko lai hi teh tiah ka hun ruah. A fiang cu ka fiang ngaingai rih lo.

Cu hnu kum 14 ka si lio ah fak ngaiin ka zaw ve i thi hna in ka luak, sayamahte nih a thi dingin an ka hmuh caah sizung nih an kan thlop duh ti lo. Mizaw zohkhenhnakin tangka hmuh ding lawng hi an caah thil biapi deuh a si.

Si inn nih ka chungkhat inn ah an ka thialter. Ka luak peng rih i ka lung a fim ti lo. Ka chungkhat unaupa nih tha tein a ka zohkhenh, thla a ka campiaknak thawngin Bawipa nih a ka damter.

A nehhnuah a ka chimhmi cu na nunnak ah hin thil a tlungmi pakhat cu a um ko. "Zingka i kan inn na rat lio ah khan ka motorbike he nupi thitnak ah kal kai tim. Thil pakhat nih a ka dong peng. Hmailei ah ka kal kho lo. A brake hlah maw a thalo tiah ka ruah. Tha

tein ka zoh tikah zeihmanh ai rawk fawn lo. Heh tiah ka nam len nain mithmuh khawh lomi thawnnak nih hin a ka donh peng. Cucaah cun ka motorbike cu kan inn le ah ka kirpi ḫan” tiah a ka chimh.

Inn lei i ka kirpi ḫan ahcun fawi tein ka kirpi ko tiah ka unaupa nih cun a chim. A motorbike a hun chiahkhawh hrawngah khin a ka phurtu motor cu a inn hmai a phan.

“Nupithit puai ah rak chuakning law kan i hmu lai lo i na thi ko lai” tiah a ka ti.

Hi thil nih khua a ka ruahter ngaingai. Ka nunnak hi mithmuhkhawh lomi nih a ka zohkhenhnak kha ka hngalh caah thinlung dihlakin Jesuh cu ka khamhtu ah ka cohlan. Ka cungah zeithil a tlungti hngal lo in ka ṭap peng ko. Bawipa nih ka thinlungah rian a ṭuan caah a si. Khrihfabu chung mino hruaitu pathum lakah ka hun i tel ve i mino hla hruaitu ah ka hungcang.

Nupica Kawlhwlnak

Bawipa nih na nupi ding min cu Minh a si lai tiah a ka chimh. Kan khuachung Khrihfabu ah hin Minh min a ngeimi hi nu pahnih an um i pakhat cu keimah nakin upa deuh a si pinah pasal ngeih ai tim cangmi a si caah hi nu hi cu si dawh a si lo. Sihmanhseh law kan Khrihfabu chungah Minh a simi ngaknu he kan i tong. Hmasa bik kan i ton ah hin cun a min hi ka hngal lo. Asinain hi nu cu hmailei ah ka nupi ding a si te lai tibantuk te khin ka ruah. An sinah cakuat ka ṭialmi cu na pasal hi Bawipa rianquantu a si ahcun nan nunnak cu sifah retheih nan tuar ko lai tiah ka ti. Hi pa nih hin cun nan chungkhar nun zongah hnangam daihnak siseh, tangka lei in siseh, ngaihchiah zongah na hna a ngam lo pinah lamhlatpi ah khual a tlawng lengmang lai i Khrih ruangah tlaihkhinhak zong a tong lai.

Pakhat le khat kan i hawikomhnak ah fakpi in thlacam ka fial. Hi bantuk harsatnak tangah nun na duh lem lo ahcun kan i ṭhen a hau ko tiah ka ti. Thla kan cam dih hnu cun kan i ṭhitumh hlan kumhnh chung hawikomhnak ngei dingin a hna a tla ve.

Kan i ṭhitumh hnuah, K'ho miphun hna sinah ka va kal i pumhnak ka hruai hna. Cuka hmun ka phak tikah an Khrihfabu cung kip ah Bawipa lianngannak hi phuannak le thil khuaruahhar a tlungmi tampi kha ka va hmuh.

Voikhat cu khua pakhat ah Thawngtha chim in ka va kal. Ngaidi inn saupi ah hin meiinn pahnih kha ṭuangah hin an van. Pathian bia ka chimhmi hna hi ṭheplo tein an ngai i zantim tiang an ḫu. Ka bia ka donghter hnu zongah hin, inn lawi an i tim hlei lo.

"Ka ba tuk cang i dinh ka duh" tiah ka ti hna.

1975 thawk in kan ram ai rawk dih hnu cun, phunniam deuh hna nih a tu bantukin Vietnammi nih rak tlawm hi an hmu bal lo. Lamhiatpi in a rami ka si kha an ka hngalh tik ah, an ka dinhter.

Cuti an ṭhut lio ko bu ah cun kei cu ka battuk cang caah inn kilte ah khin ka it. Ka hun i hlau i ka suimilam cu ka hun zoh.

Zinglei 3:30 a si cang nain, minung zakhat hrawng nih cun an ka hngah ko rih.

Rianrangan ngailthiam ka hun hal hna i, ka sam ka hun in hriat zokzok. Khuadei tiang Pathian Bia cu ka cawnpiak ḫan hna. Inn an ṭin cio hnuah kei zong khuadang ka tlawng ḫan.

Dohnak Ai Thawk ḫan

Khuadang i ka vai ṭhial tikah, cozah hngalhpimi Khrihfabu ah phungchimtu saya Chan hi ka va ton. Amah cu Khirhfa dihlak nih an ṭih. Khua a hung phak ah hin, zeitikhmanh ah Pathian Bia a chim bal lo, Asinain Khirhfa pawl kha coffee cinnak lo ram rak ka pe u tiah a hal tawn hna.

Tlangcung ummi hna nih cun unaupa Vo sinin thawngtha kha a theimi an si hna.

Cu phungchim saya nih cun, " hi ka i phungchimnak dingah nawlpeknak ca na ngei maw?" tiah a ka hal.

"Ka ngei lo," tiah ka leh. "Asinain Jesuh kong chim tiah hika rat dingin a ka fialtu Pathian Bia cu ka ngei," tiah ka leh ve.

"Asi ah hika na rat hlan ah hin teh, cozah sinah nawl na hal maw?" tiah a ka ti than.

"Jesuh le a zultu pawl kha, Thawngtha chim i an kal ah khan cozah sinah nawl an hal bal lo" tiah ka leh. " An nih cu nawlpeknak an herh lo".

A si ahcun cozah sinah kan report a hau ne lai cu" tiah a ti ve. Ka Baibal cauk kha ka hun kau i Isaiah 43:16-19 kha sayapa cu ka hun hmuhsak. Hi Baibal cang nih hin a ho zumlotu cozah sinhmanh ah i hngat a herh lo i thilhartu kan tuah ding a si. "Cozah i bochan ding cun ka tlerh lenduh hlah," tiah ka hun leh than.

A sinin zei thawng hmanh kan thei than ti lo. Khuadangah ka kal i Thawngtha cu ka chimh hna.

K'ho miphun kan hawi pakhat cu thla a camnak ah khan, tlaih a si lai ding kha Bawipa nih a chimh. Saigon ah rian a tjanmi kan hawidangpa zong kha Bawipa nih ai khatmi langhnak kha a pek ve caah, keimah chimhruah te ah meng 18 hlami khan a ra.

Thla ka cam i daihnak nganpi kha ka ngei. Ka hawile cu, "Hika hin tlanglawng dinhnak hmun cu meng 13 tluk a hlat lai," Cucaah cu ka ka kal ahcun an ka tlaih thiamthiam lai. Nan dihlakin kal u. Keitu cu ka um rih ko lai," tiah ka ti hna.

Thla kan cam lioah, Tuzan suimilam pasarih ah palik an ra lai," tiah a ka chim. Ka suimilam cu ka zoh i zanlei panga tluk a si rih. thlacam rih u sih tiah ka ti hna. Kan hawipa nih a chim thanmi cu, minutes 15 palik an ra lai" tiah a ti.

Ka suimilam cu ka hun zohthan i, pasarih tlinnak ah minutes 15 ai duh! Hi khan chungah hin keimah lawng suimilam ai khihmi ka si. "Thiang Thlarau nih langhnak a kan pek taktakmi a si," tiah ka hun ti hna. Ka hawile kha kal cang u tiah ka fial fawn hna.

An thil kha rianrang tein an i lak i an lo colh. A khan chungah

keimah lawng ka tang. Ruahlopi ah ka hawipa cu a rak lut than i, "Zam zok" tiah a hun ka ti.

Ka zal cu ka hun i lak, vokkawm chungah khan pakhat khat nih an rak ka nam than. Cuti bantuk cun Bawipa nih a kil ven i, palik nih zeiti an kawl hmanh ah an hmu lo i an kal tak than.

Cu zan tu cu khuate ah kan riak. A thaizing zingka ah, inn chungah mi kha kan pumhter hna i Thawngtha Bia cu ka chimh hna. Khrihfabu kha thlacam ka hrih fawn. An thlacam cu a thang i a sau fawn. Hi thuk thlacam sau hngah zong hi a fawi lo. Palik hna cu an rat than sual a si ahcun, chun laicir le a si fawn, inn hi le an kan dawinak he ai naihtuk. Donghter dingah ka kut ka bengh an ngol hlei lo an peh peng thiam.

"Palik an ra cang," tiah pakhatpa nih a hun chim. Khrihfabu cu an i thial dih. Zam dingin ka zal cu ka hun i tim. Cu lio caan ah cun, palik cu an ra i kan hawipa cu an hun tlaib. Khika ka um kha palik nih an hngalh caah caan saupi an ka hngah peng. A donghnak ah myone palik zung ah an kalpi.

Hi lio hi zinglei suimilam pahra hrawng a si lai. Kan hawipa va zoh dingin palik zung ah cun ka va kal. Zeihmanh kuttlaih set um lo bu cun palik nih an ka tlaib lai ti hi ka ruat loh.

A Min Ah Bac A Simipa

Palik nih an zung ah bia an rak ka hal. "Ahodah na rak zoh duhmi cu a si?" tiah an ka ti.

"Unaupa Linh ka rak zoh duh"

"Na min ahodah a si? tiah an bawipa nih a ka hal than."

"Ka min cu Vo a si"

"Saigaon in a rami na si ko lo maw?

"Ka si ko".

Khulrang tein an ka tlaib colh, zei ruangah a si ka hngal lo.

An Bawipa nih cun a hun ka deh i, nangmah hi pei amah he a kal timi a si tiah Pa Linh nih an ti cu," tiah a ti.

"Pa Linh he a ra timi kan si lo," tiah ka hun el.

"Milihchim na si," tiah a dang bawi pakhat nih a hun ka hro. "Hawi pali he nan ra. Na hawipa nih a kan chimh dih ko. Tha tein na chim lo a si ahcun, kan in tlaiah lai i saupi bia kan in hal lai".

An bawipa nih zan sumilam pasarih tiang bia a ka hal. A donghnak ah, tlaihnak order ca kha an ṭial i, thong ah an ka thlak. Zunput he ai naihnak bik ah an ka chiah. Thong chung cu a rim a chia tuk i a muituk fawn caah ka kut hmanh hi ka hmu kho lo. A chungah pakhat cu a rak um ko nain a hmai zong ka hmu kho lo.

"Bac timipa na si maw?" tiah ka hun hal. Mui lak cun, "Zeitindah ka min cu na hngalh ning a si?" tiah a hun k a leh.

"Zeicahtiah palikpa nih an chawnhnak bia kha ka theih caah a si, Bac, midang ka hun in pek hih' an timi kha, a si ahcun chungreu ka ngeihmi hi thu law ei tuah tiah ka hun ti.

"Nangmah nih ei ko," tiah a hun ka ti. "Voi dang ah cun ka ei tawn ko, zeihmanh ka hmuhsak duh hlah" tiah a ka ti ḫan.

A hnuah ka changreu kha ka cheuh ve, kan ei hlanah Bawipa sinah lunglawmhnnak bia kan chim. Palik nih hi pa hi an velhter sual lai ti ka phang. Kan ei lioah hin, Jesuh kong ka chimh pah. A ṭah thawng ka hun theih.

"Jesuh cohlan na duh maw? tiah ka hun hal lengmang. Zei ruangah dah hi tluk rianrangin a ṭah hnga ti hi ka hngalh lo, sihmanhsehllaw halthan ti lo dingin bia kai khiah. Cu zan i Jesuh a cohlan khawhnak ding caah thla ka campiak. Cu zanah dai tein kan ih khawhnak ding ca zongah kan cam fawn. Cun ka hung zau.

Vampang ah ka lu kai su. Kan umnak khan hi zeitluk kaudah a si tiah ka hun tongh. Ding tein ih khawh a si lo kha ka hun hngalh. A bi tukmi khan khi a rak si. Bac cu a tawideuh i ka pawngah cun a thu. Kan khan cu fikfa in a khat ko. Ka angki kha kai phoih i ka aihter. Cu thlawmpal ah cun keitu cu kai hngilh colh.

Chunceu ah a hmai ka hun hmuh i ka lau tuk hringhran. A sam cu saupi in ai zuah i a mit hmaiah hin sualpu thinlung a khat ko. Chaklei in an rak kuatmi a si. Bia an hal lio ah palikpa kha nam in a chunh i palik bawi cu a thi deng.

Khua ka ruahmi cu, chunceu lio ah khan rak lut ning law, a sinah Thawngtha hi ka chim lem hnga lo. Zan i ka rak luhmi hi Bawipa remruat a si , cucaah a hmai ka hmu kho lo.

Zei ruangah dah zahan zan ah khan na tāh tiah ka hal ṭhan. A hun ka lehmi cu, "Nizan chun hnuah khan, keimah le keimah kai halmi cu, chaklei ka um lioah a kong ka rak theih balmi Jesuh kha a um taktak a si ahcun, Jesuh kong a ka chimtu pakhat khat hi rak thlah seh, aho theng ti lo in, ka hei chim sawhsawhmi khi a si ko. Nangmah hna hika khan i na rat ding hi cu ka rak ruat bal loh. Hmasa bik ah Jesuh kong na hun ka chimh colh. Cucaah Jesuh hi a um taktak ti kha ka hngalh".

Cuka hmun ah cun, nili le zan thum ka um. Cu caan thawk cun, Jesuh kong kha cawnpiakei zuam, a si nain a thurhnawmmi thongchung a um hi a sautuk cang caah zeikhua hmanh a ruat kho ti lo.

A donghnak ah, palik nih an ka chuah i sumilam pali chungah hika hmun hin na chuak lai tiah an ka ti. Saugon in ka tlun lai ah hin, khuadangah a ummi Khrihfa hna kha lunglawm tein ka va tlawnpahnak caanṭha ka hmu.

Ramri Tannak

Voikhat cu Vietnam ah Baibal hna phurh dingin, rianṭuanpi hawi Pa Nu Hau le tin Cambodia ramri tan in kan kal. Ramri a congту palik nih an kan tlaih. Ka hnipuan vialte kha an ka chekdih i ka zal zong an kaudih. Phnom Penh khua ah lam a kan hruaitu ding umnak hmun kha a chungah cun kan i ken. Thla lawng ka cam ko cang.

Palikpa nih cun, "Oh hihi Bangkok ah umnak hmun a si ko hih" a hun ti. Hi khuaruahhar thil ruangah hin Bawipa cu ka thangthat ko, zeicahtiah a tanglei ah fiang tein 'Phnom Penh' tiah kan ṭial ko.. A cawngtu hna pawl nih hin ai dang ko mi hmun hi fiang tein an hngalh ko nain " rel an i palh" diam ko.

A kut cincik in an khiih i ṭhutdan tungah an hrenchihmi Pa Nu

Hau sinah an ka luhter. Palik bawi nih ka ke cu thirkual in a ka khih i ai reh tuk caah a fak ngaingai. Inn chungah cun a hun ka nam. A dang palikpa nih thirfung pakhat kha a thirhri he cun a hun temchih than. I thawnkhawh zong a si ti lo, nikhat le zankhat chungah cun an ka hrilh ko. Ka ke lawng hi tlawmte menceo khi ka thawnkhawh.

Palik nih can saupi bia cu a phunphun in an ka hal, asinain Bawipa nih khuaruahhar in chuahnak lam kha a ka sialpiak. Baibal cauk zong an hmu taktak fawn tunglo pinah motorbike kha cawk i zuarthan dingin tiah ramri cu kan tanpahnak hi a si ko. Pathian kilvennak thawngin, Bawipa nih hika hmun hin a kan luatter cang.

Camhthiam Siibawi Luatnak An Hmu.

Pathian bia cawnpiaknak dingah tlangdang Dong That ah ka ra. Mengkua hrawng a hlamii Binh Ninh in pa pakhat cu Baibal cawnpiaknak kan ngeih tikah ngaih dingin a ra ve. Hipa cu an khuachung lutlai changtu si i, a nupi zong hi camhthiam sibawinu a si. An nu nih a pekmi sii kha tampi a din cang caah a chungah khuachia an khat.

Pathian bia ka cawnpiak lio hna ah hin, hi pa hi an khuachuangah ai chok lio ah vawlei ah a tlu i a kaa in thi lawngte a luak. A pawng i a ummi nih cun an tih dih. Siizung kalpi dingin an cawi, asinain tlawmpal ah cun a tha than hoi ko.

Kan i pumhnak ah ra dingin voikhhat cu a hun i zuamthan, asinain a thir thlaumah i a tlu, lengah an cawi i an kalpi tikah cun a damthan ko. A voithumnak rak lut dingin ai zuamthan i a hlan bantuk khan a um than hoi.

A caah thla ka campiak i Bawipa sinin luatnak kha a hun hmuh. A hnuah an chimhnak ah thazang a ka pek ngaingai. amah cu zumtutting a si rih nain, milem biak hi a tih ngaimi si.

Dong Thatpa Phuc hi ka sin kal ka rawn. Binh khua hi cu milem biaknak le camhthiam siibawi an tam ngaingainak khua a si. Inn kip ah biaktheng lian tawk hi an ngei cio i, sahrang ka bantuk

hi biaknak ah cun an hman.

An khuami nih cun an kan cohlan ngaingai camhthiam siibawi sinah ka vunglut i a lu cungah ka kut ka chuan i thla ka hun cam ah khin a thirh i a tap thluahmah. Rau lo te ah luatnak a hmu i Jesuh cu a cohlan colh.

Camhthiam sibawi hna inn nga ah ka va leng hna, an nih zong thil an tonmi tete an ngeih hna caah Jesuh cu an cohlan colh. Cu hnuah an milem vialte hna le an raithawinak biaktheng hna cu an hrawh hna i mei ah an khangh dih. An khuabawipa nih Khrih kha a cohlan i, ka chimmi Thawngtha kha ngaih dingin a fial hna.

"Pathian nih hi camhthiam sibawi pawl hi zeitindah a luatter hna ti hi na hmu maw?" tiah khuami cu ka hal hna.

"A si, kan hmuh" tiah an ka leh.

"Pathian thawnnak cu milem hna thawnnak nakin a ngandeuh tinak a si ko lo maw?" tiah ka ti than hna.

"A si bak ko" tiah an ka leh than ve.

"A si ahcun, zeicahdah Jesuh cu nan zumh ko lo?" tiah ka hal hna.

"Annih nih" Camhthiam, siibawi pawl ca lawngah pei thla na cam cu. Hi hrawngah a ummi mithleh thiamnu hrangah thlacampiak rih. Hi nu nih Jesuh a cohlan a zumh hnu lawngah bia khiahnak kan tuah lai. Hi nu mithleh thiamnak le thilhalo chung hin a honihdah a kan khamhkhawh lai?" tiah an ti.

Mizei bantuk camhthiam hmanh hi mithleh thiamnu he hin cun tahchunh ding an um lo. A hohmanh nih hi nu hi cu an tawng ngam lo, zeicahtiah hi nu tlaih a timtu palik hna zong an chungle an zaw hna, an fale hna an thi tiah an ti.

Raltha tein kha hna pawl kha hmunkhat ah ka pumpter dih hna. Bawipa nih, "Hal len zong a herh ti lo, zeicahtiah zumhnak cu kan pek cang ko. Va kal u law va tuah ko cang" tiah a ti.

Mithleh thiamnu innchungah cun ka vung lut. Tuluk inn nganpi a tuang a sen i, a cungkhuh canphio le a tuangah thing a simi kha a ngei. Inn kilte ah a thut kha ka hei hmuh.

"Jesuh min in rak ka zoh tuah" tiah nawl ka hei pek. A rak ka zoh ve.

Cansau nawn kan i zohchih veve. A pawngah khan ka hei naih i ka Ჰ. "Na lung ai lawm maw?" tiah ka hal. A lunglomh lonak kha a lu a hei i a langhter.

"Lunglawmte um teh na duh maw?" tiah ka ti Ჰ. Zeihmanh a ka let ti loh. Ka hei naihdeuh i Ჰuanglai ah a ban in ka hnuh hnuah thlacam cu ka hun thok. "Jesuh Na thisen sungin rak ka tuam" tiah ka ti.

A hrumb ruangmang i Ჰuanglai ah cun a thleph ko, a kut in ka thlacammi cu heh tiah ai kham, Cun a hung tho i a hlannak thangdeuh in saupi a hrumb Ჰ. Ka sam vialte a cholei ah an ling dih. Hi bantuk hrumb ai hi ka thei bal lo. Tih a nunning hi a chimzia hmanh ka thiam lo.

Ka pawng i a ummi hna nih khan thlarau phun zakip kha ra dingin a kawhmi a si tiah an ti. "Jesuh min in na thisen sungin rak ka tuam" tiah ka ti Ჰ.

Chikkhatte ah ka sam cu an tlepdih Ჰ i Ჰiphannak zong ka ngei ti lo.

Suimilam cheu chung, hi nu caah hin thla ka cam. A hrumb thawng an theih caah a inn kiangkap in minung an hung chuak. Profet Elijah le Baal profet pawl karnel tlang i an i doh bantuk kha kan si ko. Jesuh Khrih nih Setan a tei cangnak kha ka hun phuan. Chikkhat ah hi mithleh thiamnu cu ka hmai ah a khuk a hun i bil, a kut kha a hun samh i, keimah kha a sung pe dingin a hun ka sawh.

Minu chungah a ummi khuachia cu, "Nai Ჰum duh ve lo. A tu thokin minu chungin chuak" tiah ka ti.

A hnudeuh ah ai thawn i a dai Ჰ. Hi nu a dam khawhnak dingah Bawipa sinah thla ka cam. An raithwinak biaktheng vialte cu kan hrawhdih kan chimhdih i mei ah kan khangh dih. Cun hi nu nih Jesuh cu a thinlungin a cohlan i thla a cam.

Jerikoh khua kulhnakpi a cimh bantuk cio kha a si ko. A kan kulhtu minung paoh nih khan Jesuh cu cohlan an duh cang, zeicahtiah

anmah mit hrimhrim in hi raldohnak cu an hmu. Thla rak kan campiak ve tiah innkip nih an hun ka auh. Zan suimilam paruk a si cang caah, nan inn cio ah rak um u ka ti hna i thla cu ka campiak hna.

Hihi ka nunnak ah ka tonmi hmanthlak duhnung hringhran a si. Innkip ah chungkhar khat ah hin minung 20 reng lo hna hi an um i an khup an i bil dih. Thlacam ding le an thinlungah Jesuh cohlang dingin an rak kan hngak hna. Jesuh cu an cohlan hnuah an biaktheng le doih eihnak thil vialte cu an khangh dih.

Zan suimilam pahra tiang an tuah. Innkip ah ka kal caah ka baa ngaingai ko. An khua ningin an milem hna le an camh thilri vialte cu mei ah an khangh dih hna. Khrihfa rianquantu hna nih teinak hla hna kha an sa. Hi khua ah mino le hngakchia 300 renglo hna nih, Jesuh cu an zumh cang.

Teinak Cu Hremnak Nih A Hun Zulh

Rianquantu pawl kha cawnpiak dingin minu inn ah kan pumh hna. A inn hi a nganpi i tidil cungah a um. Baibal cawnnak kan tuah lio ah, Binh Long Myone in palek pahnih an ra.

Lo lakah naa a citmi hngakchia pawl nih an thilthuam he palik an hmu hna le cangka in an ra i an rak kan chimh tawn. Tutan ah hin cun zeitihmanh in kan cawlchang manh lo ding in zapi thuam an i hruk i motorbike he a ran khawh chungin an hung choi.

Khuabawipa kha palik pawl ton i a inn ah pakhat khat dinpi dingin a va kal, cu lio ah zapi nih luatnak can ngei kho hna seh ti caah a si. Asinain palik bawipa nih khat lei kam ah a namta i hlei ah a kai.

Baibal ka cawnpiak lio hna caah palik an rat le rat lo zong zeihmanh kan ngal lo. Hleihram ah an dir i, a hohmanh innchungah an kaiter duh hna lo. Innchung i a ummi a hohmanh nih lenglei i thil a cangmi kha ka hngal ve lo. Palik bawipa cu khuabawipa cu a auh i kan keden kha a kut in a hnawhpiak (Innchung kan kai canah hin kan keden cu inntangah kan chiahta tawn). Keden tuah

50 tluk an si ai.

Awthang ngai in kan cawnpiak ko hna nain inntangah a ummi palik bawi nih hin cun zei sullam hmanh an hngal kho lo. An hngalhmi cu innchungah mi tlawmpal an um ti a si. Kan dihlakin a kan tleikhawhnak lai khuabawipa zong cu an sinah an hun kaipi ve.

Keimah le midang kha khuabawipa nih a kan dawt caah an sin i kal cu a al. "Nan sinah cun ka kai lai lo. Nanmah myone palik he ka rak țuanți hlan ah hin palik upa dang he ka rak țuanți bal cang tiah a al hna.

Hleihram ah a meithal he a kan hngaktu kha a chiahta i, țuanvo ngeitu palik bawipa cu a motorbike ai cit i bawi liandeuh sinah a pek țhan. A tan takmi palikpa zong cu țiphannak in a khat țhan ve i lodiam a zam ve, zapi ralrinnak an pek can a si.

Khirhfa unau pawl cu thla an cam. Hi hnu zarh hnih ah cawnpiak ngei țhan dingin kan rate lai tiah kan chimhta hna.

Zarh khat hnuah khin evangelist nu pakhat kan va kal țhan i zingah phung ka chimh hna. Ka bat tuk caah ka hawipa nih a ka chaan. Thla ka cam lio ah khan, Bawipa nih a ka chimhmi cu, "Rawlchuannak coka ah va kal țhan" tiah a ka ti.

Bawipa nih hin rawl eiding tuah a ka fial maw a si hnga, a si lo ah pakhat khat dah checkter a ka duh hnga tiah ka ruat. Coka chung ka luhbak ah khin, kan i cawnpiaknak khan cu palik nih an kan kulhdih cang i, "Innka rak ong u" tiah an ti. An onpiak duh hna lo caah palik nih an hun chuih. Cu lio ah Khrihfa hna nih khan an Baibal cauk kha an rak thuhdih. Palik nih innka kha na hun baoh khawh tikah an thin a hungtuk i a chung ummi kha an velh hna. Khrihfa pawl nih khan facang lo ah an ka zampi i zokzok tein an ka țhutter. Lo liantuk a si caah a hohmanh nih an ka hmu kho lo.

Lo in ka hun kir tikah cun zeizongte kha an rak rawk dih cang. Palik le pitusit pawl nih khan Baibal cawngmi 18 cu an tlaih hna i, an bawngbi chungnawh he lawng an hruai hna. An hnipuan zarnak lekthik hri in an tai in an khih hna hnuah menghnih chung artlang tein palik bawipa nih a kalter hna. Hriamnam tlaimi pa 20 nih inn

ngeitupa tangka kha an fir dih. hnu, ka zaal, ka Baibal cauk hna le ka motorbike zong an ka lakpiak.

Hi thil ka hmuh tikah, Bawipa sin ka halmi cu, " Inn ah ka tlun lai a si lo ah nawlneitu hna sinah dah ti hi a si?" Bawipa nih, "Palik zung ah va kal " tiah a ka ti.

"Bawipa, kal cu ka duh ko, asinain ka fanute caah pei a hartuk lai lo maw? tiah ka ti.

Sihmanhsehlaw Pathian nih kal dingin thazang a ka pek. Innka on khawnak le khar khawnak ɏhawnnak cu vawlei cozah kut chungah a um lo, Pathian kut lawngah a um tiah a ti. Hi hngalhnak nih hi zumhnak tampi a ka pek, cucaah ral̥ha tein palik zung ah a ka kalpi. Khuami nih an ɬabu in an ka kuh i, "S'tieng kan unaupa kha an velh cang, a tu palik zung na kal ahcun, kha lei ah cun ka kal ko lai.

Zehmanh ka eidin lo caah, ka baa ngaingai. Ka hun eidin dih in palik zung ah ka hung kal i fiang tein bia ka hun chimkhawh. Phundangdeuh in chim ahcun, a ɬih ngai lai tiah palik nih hin an ka ruah men lai.

An din, ei tawnnak chungah ka vunglut i, pa pali an rak dir kha ka hmuh hna. Vo na si maw tiah an ka hal. Ka si ko tiah ka leh hna.

"Palik nih an in kawl ko kha" tiah an ka ti.

"Na rian hme teh, mi zei paoh hngalhmi pei a si ko cu", tiah an ti. Hi hna hi khuachung thawngpang kha chim a hmangmi an si ti ka hngalh colh ve hna. "Minung pa 18 an luat i an inn ah an lawi khawnak lai nawlneitu hna sinah ka kal lai" tiah ka ti.

Zei ti va si zongah, palik zung i ka kal ahcun, an ka tlaih ko lai.

Bia-almi Teinak

Binh Lanh pawng khua pakhat ka va tlawnnak ah khan an ka tlaih ɬan. Palik zung cu ka phan i ka ɬut ah ka ke kha kai malchuan. Palikpa nih ka ke cu a ka bengh i a ka thlakter hnuah, "palikpa nih a meithal a ka sawhbu khin zung dangan kal a ka fial.

"Rak ka bo chan len hlah. Na duh ahcun na ka kah khawh, asinain rak ka tlerh len duh hlah" tiah ka ti.

Ka Baibal cauk cu an hun kau i, ka nupile ka fale hmanthlak kha a hun chuah. "Innchungkhar nuam ngai ngeihdawh pei na si hi" tiah zomhtaih nawn khin a hun ka ti." Ziah sautuk pei na kaltak hna lai hi, biapi bik in thong i kan thlak a si ahcun, chaklei i na kaltaknak pei a sautuk lai hi" tiah an ka ti.

Palikpa kha ka hun zuamthan ve, "Nang zong Vietnam chaklei in a rami bawi pakhat na si. Na nupi nai ken ve hlei tung lo. Asi ko lo mei? Nan nu cu chaklei ah na chiahta ko kha, cu cu na dohkhawh nakding caah a si. Nang le kei cu kan ruahnak ah a tha kan timi caah a do veve mi kan si i kan i khat ko tiah ka ti ve.

Kei ka zumhning le ka ruahnak cu kum 2,000 caah hin hneksak a si cang i, vawlei cungah millian tamtuk Khrihfa an si cang, hi zumhning cah a tu tiang doh a si peng ko. Asinain nang na zumhning tu kha cu Russia hmanh ah a sungdiam cang" tiah ka ti fawn.

A mit kau deuh in a hun i au. Hi thil cu a ho paoh nih hngalh dihmi a si. Cu hnu cun a dai zuar. Myone palik zung i phone chonh dingin a chuak diam.

A rauh hlanah palik panga nih Baibal cauk hi cabuai cungah a hun tengh i hi tin sual a hun ka puh. "Hi Baibal cauk hi nawlpeknak um lo in Vietnam ram ah nammi a si. Atu naite ah an nammi a si lai zeicahtiah a catlap le a cahang hi a rim a nam rih" tiah a ti.

A hung hram ruangmang than." Nang hi mifim cathiam pakhat na si," tiah a hun ka sawhchih pah. "A ho nawlpeknak um lo i nammi kong hi na hngalh ko lai. Khoi ahdah an nam i khoika in dah na hmuh ti kha tha tein kan chim" tiah a hun ka ti than.

Dai damte khin, "Saigon i cauk dawrhlun ah hi bantuk cauk cu tampi an zuar ko" tiah ka ti. Palik bawipa nih cabuai cu a kuttum in a hun cumh i, "Na lih chimhlah! Hi bantuk Baibal cauk tampi cu zeitindah cozah cauk dawr ah cun an zuar lai?" a ti.

Ka hun i hro ve than khuachung dawr kip ah khin va zoh hmanh u, cauk dawr kip ah hi bantuk cu an zuar tung ko tung.

Nan ka zumh lo ahcun, a tu rak ka thlah hmanh u. Nan caah hi bantuk cauk hi tampi ka hun in cawkpiak hna lai," ka hun ti than ve hna.

Palik pawl cu phundangin an hun i tleng than. Asinain zeihmanh thawng na kan thanh lo. Nawlpeknak um lo i a cawk cangmi na si caah teh, thawng na kan thanh ngam lo hi a si lai? Zei thildek tihphannak ngeibu in na tuahmi a um ko lai hih ?" tiah an hun ka ti.

Ka hun i rengh ve" Saigon khua ah cun, ka hawipa sinah nithum nili zong ka cam kho. Zei nupi sin zongah ka um i kum saupi zeithawng thanh zong a hauh tung lo" tiah ka ti.

An bawipa nih voikhat cabuai a hun cumh than i, "Saigon cu ai dang ko" hika zong hi ai dang cu teh!" tiah au bu in a hun ka ti than.

A ran khawh chungin ka hun al than ve. " Cucaah cun pei khuapi chung i nan ukning le phunniamte te sin i nan ukning hi nan danter a si lai hi. Asinain cozah ai khat ko ahcun, uknak zong ai khah awk a si ko cu teh!" .

Palikpa cu a thin a hung chinchin. "A ho nawlpeknak um lo i thil na tuahmi tu hi fiang tein ka chim zokzok ko" tiah a hun ka ti than.

"Nawlpeknak um lo in thil ka tuah ahcun, ruah lopi thil a cangmi a si lai," tiah ka hun leh.

A thinhun buin, " Upadi he pehtlai in bia kan chim a si ahcun, "ruahlo thil a si ti bia hi a um lai lo " tiah a ti.

Myone dang nih khan, " Asinain upadi cu na buar" tiah a hun ka ti.

Ka hun i mer i an dihlak tein ka zohdih hna. "Asi ah zeidah a tu hi nan ka ceihhnawh len a herh? Nan ka tlaihnak report ca tial ko u ca, asinain ka motorbike nan ka lakpiaknak hi cu nan tialduhtung lai lo. Cucu i fir nan duh bia caah a si tinak a si ko ! Nannih zong nih khuachung upadi nan buar ve ko hih" tiah ka ti than hna.

An bawicemba hmai cu a raudih. Pituhosit pawl kha an hun auh hna i a hro hna. " Zeicahdah hipa hi nan hrem ko? a hun halthanmi hna cu, "Motorbike zong he pehtlaimi zong nan tialchih fawn lo? ti

hi a si.

Palikpa nih a hun pehmi hi a hman ngaingaimi a si. Myone palik bawipa cu a thinhun bu he a motor cungah a kai i a kal. Khuabawipa le myone pituhsit i an bawipa zong cu a ning a zak ngai, zeicah tiah mihmai ah a nak bawideuhpa nih a hun hrocer. Ngaihthiam a ka hal i a ka thlah.

Zumlonak Tangah

Thlaruk a ruah hnuah Binh Lanh ah ka kal ḥthan. Ka motorbike hnu lei ah kan evangelish nu kha ka phurh i ka hmai lei ah kan zal pahnih khat in Baibal cauk khat kha ka phorh.

Ramlak i riahnak hmun pakhat kan phak ah Vietnam miphun pakhat nih ka kut a hun ka tlaih. Hi bantuk phun niam deuh hna ka kut a hun ka tlaih. Hi bantuk phun niāmdeuh hna sinah Vietnam miphun ka hmuh tikah hin ka lau ngaingai. A ka chonhning hi ai dang ngaingai. "Zeitindah hi tin kan kut kan i tlaihning hi a si e! tiah laupahbu khin ka hun hal.

"Aho ka si na ka hngal ti lo hlah maw?"

"Aw! kan hngal ti lo hih".

"Bia an haltu palikpa kha pei ka si cu. Binh Lanh i palik zung ah ka rak i ḥtial" tiah a hun ka ti.

Kan kut kan i tlaih bu cun ka lungchung tein thla ka cammi cu" Jesuh min in kan tem" ti hi a si.

Cu bawi nih a ka halmi cu," Saigon in na raṭhan ti? Zei ko dah na phurh hna?" a ka ti.

Jesuh min in thla cu ka campiak ko, cu bawipa nih cun awnem ngaingai khin ka chungkhar kong kha a ka hal. Cun a hun pehṭhanmi cu, "Saigon i na kir ḥthan dingah cun khua a mui cang. Kan inn umnak hmun kan chimh lai i rak kal chung" tiah a hun ti.

Kan kut kan i tlaih bu cun, "Asi, kai lawmtuk canṭha ka hmuh ahcun nan inn ah ka tlung ko lai" ka hun ti ve.

Kan kut cu a kan tlaih i a kal colh. Ladiam in ka zam lai a si lo ah rawldawr ahdah rawl kan ei ta lai. Ka kirṭhan a si ahcun, midang pawngkammi nih an ka zum lai lo. Rawldawr i rawl k aei ahcun

palik kha an rañhan lai. Hi rawldawr hi myone palk zong in tlawmte lawng a hla, ai naih ti ding a si ko. Evangelistnu he kan biakhiahnak cu hi rawldawr ah hin kan thil hi kan chiah lai i Bawipa nih a kan huhphenhnak lai thlacam hmasa u sih ti hi a si.

Rawl kan ei liu ah, a dang palik pahnih an ra. An kan zoh i cu hnuah dawr ngeitu sinah khan an lan, "Sazuksa ti bantuk na ngei maw?" tiah an i halter.

Hika hrawng rawldawr nih hin sazuk, sakhi sa tibantuk cu an zuar bal loh. Palik pawl nih theih an duhmi cu mehsate hna si lo in thildangtu a si deuh. Rawl kan ei buin, "Thil vialte hi, Jesuh min in kan tem" tiah thla kan cam.

Thiltom kan ngeih kha palik pawl nih hin an hngalh ko. Aw nem nagi khin an i chawnh hnuah an chuak. An rat than hlan ah kan thil cu kan i timh i lodiam lamdangin kan kal. Saupi kan kal hnuah palik pawl nih an kan dawi ti lo ti kha kan hngalh i khuachungah kan rian kha kan pehthan.

Kan cawnpiak lio hna ah hin, lengah palik nih a thli tein an kan hngalh tawn. A chelcan ah cun kan cawnpiak hnuah hin an kan tlaih. Voi tampi biahal dingah palik zung in an kan auh. Asinain a tamdeuh cu, kan i tonchel ah hin cawnpiaknak tampi hi kan hmuchin lengmang ve. Cucaah tihphannak in kan luat khawhnak dingah cun thong i va luh lawlaw khi a thacem. Palik he ton kan duh ahcun fawi tein i ton khawh lengmang a si ko. Voikhat tlaihkhih kan ton hnuah hin cun, tihphan ding zong a um ti lo.

Bawipa nih kei le ka chungkhar cu thluachuah a kan pek taktak ko. Bawipa kawh auhnak kha tha tein kan ngeih a si ahcun, harnak le awlok chonnak chungin a vel le deihnak a kan pek hi fiang chin lengmang in ka hmuh. Amah Pathian sinah mi tampi hruai khawhnak a kan pek caah Amah cu ka thangthat ko. Mi tampi thinlung chungah "thetse ramcar chungah lam "(Isaiah 43: 19) a sial taktak cang. Cu lampi cu zul peng hna u sih.

Biatlang Kawmnak

Cakei Pahnih Karlak Ah Dir Pengnak

Atu cu Vietnam Khrihfahna nih zeitindah thil an ton ti cu na theihkhawh cang. Cakei pahnih Communist uknak le Buddah biaknak karlakah a nungmi an si. Khoika lei kap i an i merhmanh ah, serhsatnak le hremnak rakdohnak le thilchuh piaknak hi an tong peng ko. Zultu Piter nih ralrin pekmi " fimhring tein um u, ralring tein um u! Nan ral khuachia cu, seh awk kawl ah, chiandaih pangin a vak cuahmah ko" (1 Peter 5:8) chungbia hi an leng a fiang ngaingai ko. Vietnam ram chung i aummi Khrihfabu note hi hrawhdih, an zumhnak zong vaivuanhdih hi a nih duhnak cu a si ko.

Hi cauk chungah hin, hi nu hna le pa pawl nih hin zeitindah Khrih ah zumhtlak in an umning a si ti kha na hngalh fian ko lai. Zeitluk indah Satan dohnak an ton ti kha na hmuhkhawh fawn. Khirhfabu caah siseh, pumpak nunnak ah siseh. Zumhtlakte nun hi an caah a har hrinhranmi thil a si ko. Nha Trang i Baibal sianginn cu an kharpia hna i, cozah nih an nannganzi cawnpiaknak sianginn ah an hman. Ca namnak dawr hna le seh thilri vialte hna zong an chuhdih hna. Thlanglei Vietnam ah a ummi pastor vialte hna cu cozah nih CIA ah nan si tiah an puh dih hna. Ralkap bawi tampi zong kha an tlaih hna i zephet ah an kuat hna. Pastor minthangdeuh Dieu Huynk, Eng Ai, le Pastor Vit hna zong cozah nih an tlaih hna. Hi hna hi an muihmuh than a um ti lo. Cheukhat pastor tampi hna cu cozah lungton ai timmi kha an rak um ve caah, Khrihfabu chungmi ngiathlaitu hna ah an i cang. Hi hna pawl hi cu Pathian Thawngtha bia a kauhertu hna caah tihnung le tuurun rual a seh dihtu hna an si.

Sihmanhsehlaw zumhnak in a nungmi hna nih cun cakei nih a huk hnawh hna tik zongah, Khirh i a Khirhfabu cu a zamtak bal lo i, ral̥ha tein hmai ah a kal hnuah, harnak le awlok chonnak nih a kulh hna tik zongah zeizong vialte thilti khotu kha a bochan, cu nih cun thil khuaruahhar a tlungmitu kha a hmuhter hna. A canah cun anmah tein an mui kha an i thleng i zanmui lakah khuate chungah an lut, lilennak le puahrannak tampi an tong. Pathian dawtnak Thawng̥ha kha khuapi chungah siseh, khuate chungah siseh, a phor i an va phawt hna. Piter nih a cakuat ah a ̥ialmi kha an cungah a tling. "Nan zumhnak ah khan fek tein rak um u law amah kha rak do u," zeicahtiah vawlei cung hmunzakip i a ummi zumhnak lei in nan unau a si mi hna kha, cu bantuk zumhnak cu an tong ve ti kha nan hngalh. Sihmanhsehlaw can tlawmpal nan in hnuah cun, velngeihnak in a khatmi Pathian he nan i pehtlaihnak thawngin zungzal a hmunmi a sunparnak i hrawm dingin an kotu hna nih cun tlinnak an pek hna lai fahnak le thazang le a fekmi hram bunhnak an pek hna lai" (1 Peter 5:9-10). Khrih ah kan hawinu le kan hawipa hna tu hi cu Pathian bia le a biakammi ah khan an nunnak cu fek tein an bunh hna.

Kan Ruahchannak Pakhat

A hlun cangmi a sawn cangmi vanpang kha Amah Bawipa nih a sak ḥan cang i a rawk ti lai lo caah Bawipa cu ka thangthat ko. Ami a fale hna lunglawm tein an nunnak lam kha Pathian nih a sial piak hna.

Isaiah nih a ̥ial bantukin, "Atu tan hi cu namhnaw in nan chuah a hau lai lo, a zaam a herh lai lo. Bawipa nan Pathian nih an hruai hna lai i, nan hnu, nan hmai, nan sirlei in an ven hna lai" (Isaiah 52:12).

Vampangchon i thlacamnak in bawm hna u sih. A muimi vawlei hi ceuter dingah lungkhat thinkhat tein dir ̥i hna u sih. Sehtan nih a dohnak hna le cakei sehnak an ton lioah hin thazang pe hna u sih

law, an nunzia ah Pathian lianngannak ai phuangmi hi cuan hna u sih. Vietnam cozah nih an zumhnak ah Khrih ceunak an hmuhkhawhnak hnga thlacampiak hna u sih.

Hi ka ɣalmi kan hawipa kong hna nih hin thazang an pek lai i, Pathian nih an kawhnak ah "cakei" nih seh an timh tik ah siseh, na innpa le chakthlang hna sinah A rian na ɣuan tik zongah, vawlei cung hmunkip ah serhsatnak le hremnak a tongmi Khrihfabu hna kha na dirpi khawhnak a si lai. Thazang pek kan duhmi cu Pathian nih zeidah tuah seh ti an duh ti kha thlacamnak he ɣha tein ruat. Vietnam miphun Khrihfa hna nih an tonmi thil le nan tonmi thil teh ai lo maw? Setan le a sual thiltimi hi fek tein doh tuah. Pathian nih zumhnak le ɣawnnak an pekmi a phichuak ah ai thlengmi kha na hmuh ko lai.

Catjaltu Kong

TOM WHITE hi hremnak a tuarmi Khrihfha hna kha kum 20 chung mi a bawmtu a si. Romania ram Pastor Richard Wurmbrand nih a dirhmi, Martar hna Authawng timi hruainak ah USA ram Director a țuan i, ram kip ah khual a tlawng phung a chim Khrih an zumhnak ruangah hremnak le sifah a tuarmi hna bawmhak dingah ram za reng lo ah rian a țuan.

1970 kum ah hin, Tom hi Cuba ram ah Baibal cauk thong tampi kha rili lam in a kuat pinah Castro tikulh zongah vanlawng in a kal fawn. A phurhmi Baibal uk 100,000 tluk hi cini rialnak seh an hrawhpiak dih. 1979 kum ah amah pumpak vanlawngin Cuba ram ah a kal țan i khuati a chiat ruangah a vanlawng a tla. Palik nih an tlaih i thong ah an thlak, thla tampi a rauh hnuah a bia an ceih i, kum 24 thongtla dingin bia an khiah.

Cambodia thong Del Este ah a rak tlak lioah hin Spain holh hi a thiam pinah, hremnak a tuarmi Khirhfabu Mother Teresa nawlpiaknak thawngin 1980 kum October 27 ni ah lauat.

Catjaltu nih hin vawlei harnak lak ah zumhnak ah man a pemi hna kong uk thum a țial i, a tu hi Oklama ah a nupi Ofelai le a fale pahnih he an um.

Vawlei cung dihlakah director a țuantu le VOM zung ah riantuantu hna he, Mr. White cu Communist le Muslim ram ah siseh, ai phitkharmi ram ah kal in rian a țuan cuah mah ko. VOM nih hin ni hin ni vawlei cung ram dihlak ah Khrih pumsa ah hremnak a tuar cuahmah mi hna kha thla fatinca in an chuah peng ko.

Cakei Pahnih Karlak Ah

Vietnam i cakei hna cu keli ngei an si.
A cheukhat cu ke hnih lawng an ngei.
Vietnam Khrifha hna cu cozah cakei le
biaknak lei cakei karlak ah cun raltha ngaiin
thawngtha an phuan.

Vietnam Lothlopa nih a phuan ve ning ah cun,
"Ei awk rawl tu kha chiata zau in
Baibal cazial tete hna le
Baibal cauk kha harnak tampli lak chung zongah
kaa ken tawn," a ti.

A chel ah cun tihnung saram leikap ah kan tih zong
a um i, an awnh thawng hna le an keneh pipi hna zong tih
an nun chel zong a um ko. Rul nih an tam. Khuachia biaknak
thil hna le lung hna zong an um len hoi i
cū karlak ah cun kan tih hu ngai hna nain
thlacam bu tein kan kal. Ram tang i umkal hi cu kan tih lo
nain Vietnam ramri palik nih kan hmu sual hna lai kaw tiah
kan thin kan i domh tawn. An kan hmuuh ahcun an kah lak
men ko hnga. Hi bantuk caan zongah a ka hruaitu Baibal
cang cu, "Va kal u law miphun vialte kha a ka zultu ah
va ser hna u," ti hi a si.

U le nau hna hmunkhat ah hi hna he hin
nan i tanrual i hi cakei karlak hmanh ah
a tuan timi na si ve ahcun,
thazang thar tampli na hmuh lai i
chan thar holh in kan chim a si ahcun
"Khrifha hna" tiin auhmi cu nan si lai.

I S B N   0 - 8 8 2 6 4 - 3 2 2 - 3

50800>

9 780882 643229